

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www.vrifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, vrifbih@vrifbih.ba

**REVIZORSKI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU
BUDŽETA FEDERACIJE BIH
ZA 2011. GODINU
Broj: 03-01/12**

Sarajevo, juli 2012. godine

**MENADŽMENTU
PREMIJER/PREDSJEDNIK VLADE FBiH
ZAMJENIK PREMIJERA FBiH
ZAMJENIK PREMIJERA FBiH
SARAJEVO**

NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

Osnova za reviziju

Izvršili smo reviziju Konsolidovanih finansijskih izvještaja **Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine** za 2011. godinu (konsolidovani bilans stanja na dan 31.12.2011. godine i odgovarajućeg računa prihoda i rashoda, izvještaja o izvršenju budžeta za godinu koja se završava na taj dan), te reviziju usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo je odgovorno je za izradu i fer prezentaciju Konsolidovanih finansijskih izvještaja u skladu sa posebnim propisima u Federaciji BiH o računovodstvu i finansijskom obavještavanju u javnom sektoru. Ova odgovornost obuhvata: kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju konsolidovanih finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed korupcije i prevare, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je također odgovorno za usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o Konsolidovanim finansijskim izvještajima na osnovu provedene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 22/06) i Međunarodnim standardima Vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI). Ovi standardi nalažu da radimo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja i o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupka je zasnovan na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju odabira revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija također uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opće prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Osnova za izražavanje negativnog mišljenja:

- 1. Za poziciju „prihoda od dividendi i udjela u profitu u javnim preduzećima i finansijskim institucijama“ nije nam prezentirana dokumentacija, na osnovu koje je Izmjena i dopunama Budžeta FBiH za 2011. godinu, ista uvećana sa prvobitno planiranih 124.001.249 KM na 240.001.249 KM, kao i na osnovu kojeg dokumenta je planiran kapitalni primitak od Evropske komisije u iznosu od 58.674.900 KM, zbog čega se ne može potvrditi realnost planiranja. Kako su navedeni prihodi od dividendi ostvareni u iznosu od samo 115.218.306 KM, dok kredit od Evropske komisije nije ni realizovan, navedeno je imalo za posljedicu neravnotežu u Budžetu FBiH. Obzirom na naprijed navedeno, konstatovano je da zbog značajno manjeg ostvarenja prihoda i primitaka u odnosu na plan, Vlada FBiH i Federalno ministarstvo finansija nisu postupili u skladu sa**

članovima 4. i 23. Zakona o budžetima u FBiH, u dijelu uravnoteženja prihoda i primitaka, odnosno rashoda i izdataka budžeta, putem predlaganja novih Izmjena i dopuna Budžeta za 2011. godinu Parlamentu FBiH. Navedeno je imalo za posljedicu iskazani deficit u iznosu 161.643.882 KM u finansijskim izvještajima Budžeta FBiH za 2011. godinu (tačke 5.3.1, 5.3.1.2, 5.3.1.3 i 5.4. Izvještaja);

2. Obaveze prema Federalnom zavodu za PIO/MIO na ime već isplaćenih penzija od strane istog u iznosu od 188.415.044 KM (od čega se 180.971.968 KM odnosi na period do 31.12.2010. godine, a 7.443.076 KM na dug iz 2011. godine) i obaveze prema licima sa invaliditetom za izdata rješenja o uvođenju u pravo u iznosu od 15.227.684 KM nisu evidentirane na propisanim bilansnim pozicijama rashoda u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, već su iste od strane resornog Ministarstva rada i socijalne politike evidentirane samo na poziciji „ostalih razgraničenih rashoda“, što ima uticaja na finansijske izvještaje Budžeta FBiH za 2011. godinu (tačke 5.3.2.2.1. Izvještaja i 5.4. Izvještaja);
3. U skladu sa Zakonom o budžetima i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, nije izvršeno evidentiranje svih dospjelih obaveza u Glavnoj knjizi trezora FBiH, što je imalo značajan uticaj na istinit i tačan prikaz istih na dan 31.12.2011. godine, rezultate poslovanja i izvršenje Budžeta FBiH, kao i informisanje nadležnih organa, institucija i poreznih obaveznika o trošenju javnih sredstava. Federalno ministarstvo finansija nije iskazalo obaveze u iznosu od 39.851.770 KM koje se odnose na: potraživanja pravnih i fizičkih lica po osnovu povrata poreza na dobit na osnovu pravomoćnih i izvršnih rješenja Porezne uprave FBiH u iznosu od 25.687.096 KM, na osnovu pravomoćnih i izvršnih presuda, kao i sudskih izvršnih rješenja 12.408.037 KM, na osnovu nerealizovanih odluka Ustavnog suda BiH 269.952 KM, za neplaćene dospjele kamate na obaveznice za ratna potraživanja 489.679 KM i na osnovu pravosnažnih sudskih presuda po osnovu ratnih potraživanja 997.006 KM. Također, od strane Federalnog ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno – oslobodilačkog rata nisu iskazane obaveze u iznosu od 4.322.545 KM, po obustavljenim isplatama korisnika prava na ličnu invalidninu, izvršene bez donošenja rješenja o ukidanju prava, a po osnovu izvršene revizije kontrole zakonitosti ostvarenih prava u oblasti boračko – invalidske zaštite, dok od strane Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva nisu iskazane obaveze u iznosu 2.307.041 KM, za poticaje korisnicima koji su ispunjavali posebno propisane kriterije po osnovu Programa utroška sredstava „Poticaji za poljoprivredu“ i Pravilnika o uvjetima i načinu ostvarenja novčane podrške po modelu poticaja proizvodnji. Kao i prethodnih godina, provedenom revizijom je konstatovano da u finansijskim izvještajima nije iskazan ni dio prihoda i rashoda koji pripadaju Budžetu FBiH, a realizuju se preko posebnih transakcijskih računa (prihodi i rashodi od navigacijskih usluga i usluga izdavanja GSM licence), što također ima uticaj na iskazani finansijski rezultat Budžeta FBiH za 2011. godinu (tačke 5.3.2.2. i 5.4. Izvještaja);
4. Nisu dosljedno primijenjene odredbe Zakona o budžetima u FBiH i Zakona o trezoru u FBiH, u dijelu sačinjavanja planova novčanih tokova i odobravanja tromjesečnih i mjesečnih planova budžetskim korisnicima na osnovu prethodno sačinjenog plana novčanih tokova Jedinstvenog računa trezora FBiH i u dijelu predlaganja mjera za poboljšanje situacije od strane Federalnog ministarstva finansija. Navedeno je jednim dijelom imalo za posljedicu konstatovanu nelikvidnost Budžeta FBiH na kraju 2011. godine (prema prezentiranom izvještaju o stanju potrebne gotovine, za izmirenje dospjelih obaveza Budžeta FBiH na dan 31.12.2011. godine bilo je potrebno 112.351.955 KM, dok je stanje novčanih sredstava na transakcijskim računima Jedinstvenog računa trezora FBiH iznosilo samo 3.115.325 KM). Također, nije dosljedno postupljeno u skladu sa Zakonom o izvršavanju budžeta FBiH za 2011. godinu u dijelu plaćanja obaveza prema utvrđenim prioritetima. U vrijeme obavljanja konačne revizije, neizmirene obaveze iz 2011. godine iznosile su 56.352.792 KM, u okviru kojih se na Poticaje u poljoprivredi odnosilo 4.850.023 KM i na Transfer za raseljena lica i izbjeglice 3.901.398

KM, iako se radi o obavezama koje se nalaze na trećem i četvrtom mjestu prioriteta utvrđenim Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2011. godinu (tačke 5.2. i 5.6. Izvještaja);

5. Nije postupljeno u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Zakona o izvršavanju budžeta FBiH za 2011. godinu, u dijelu sačinjavanja Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH za 2011. godinu sa propisanim analizama. Nisu sačinjavani adekvatni izvještaji o utrošku tekućih transfera, utrošku sredstava tekuće rezerve, utrošku sredstava sa posebnih namjenskih transakcijskih računa otvorenih kao podračuna u okviru Jedinственog računa trezora FBiH i realizaciji razvojno-investicionih projekata (tačka 5.2, 5.3.2.2, 5.3.2.6 i 5.3.2.4.2 Izvještaja);
6. Nije postupljeno u skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH, Zakonom o budžetima u FBiH i Uputstvom o izvršavanju budžeta sa Jedinственog računa trezora u dijelu uplate svih javnih prihoda na Jedinственi račun trezora FBiH, kao i evidentiranja istih u Glavnoj knjizi trezora FBiH (sredstva na posebnom transakcijskom računu Direkcije za civilnu avijaciju i sredstva po osnovu izdavanja GSM licence). Zbog navedenog onemogućena je centralizovana kontrola nad svim javnim prihodima, kao i transparentno iskazivanje u finansijskim izvještajima prihoda i rashoda po naprijed navedenom osnovu (tačke 5.3.1, 5.3.2. i 5.4. Izvještaja);
7. Nisu dosljedno primjenjeni pozitivni zakonski propisi i drugi akti (uredbe, odluke, zaključci Vlade FBiH) od strane budžetskih korisnika, u dijelu trošenja odobrenih budžetskih sredstava za naknade za rad članovima stručnih komisija, naknade po osnovu ugovora o djelu, troškove službenog puta, korištenja službenih automobila i telefona (tačka 5.3.2.1 Izvještaja);
8. Nisu dosljedno primijenjene odredbe Zakona o budžetima u FBiH u dijelu planiranja dovoljnog iznosa sredstava za tekuće transfere putem kojih se realizuju obaveze budžetskih korisnika utvrđene zakonskim propisima. Nasuprot navedenom, u Budžet FBiH za 2011. godinu uvršteni su tekući transferi za koje ne postoji obaveza finansiranja iz budžetskih sredstava. Za određeni broj tekućih transfera izvršavanje nije regulisano niti posebnim propisom niti je za iste, Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2011. godinu, bila propisana obaveza donošenja i usvajanja programa utroška sredstava od strane Vlade FBiH, što je imalo za posljedicu da se nije moglo potvrditi da je raspodjela istih izvršena na transparentan način, da je vršen adekvatan nadzor, odnosno izvještavanje o namjenskom utrošku doznačenih budžetskih sredstava. Od strane Vlade FBiH i Federalnog ministarstva finansija nije prezentirana dokumentacija, kojom bi se potvrdilo, da je prethodno utvrđena politika grantiranja, odnosno na koji način se određuje za koje tekuće transfere se utvrđuje obaveza donošenja programa utroška sredstava i za koje to nije potrebno. Za dio tekućih transfera za koje je Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2011. godinu bila propisana obaveza donošenja Programa utroška sredstava od strane Vlade FBiH, a na prijedlog nadležnih ministarstva, ne može se potvrditi dosljedna primjena navedenog Zakona i Zakona o budžetima u FBiH, u dijelu odobravanja sredstava tekućih transfera krajnjim korisnicima, u skladu sa kriterijima utvrđenim Programima utroška sredstava, kao i nadzora nad namjenskim korištenjem odobrenih sredstava. Također, u skladu sa navedenim zakonskim propisima, o utrošku sredstava tekućih transfera nadležna ministarstva nisu na adekvatan način izvještavala Federalno ministarstvo finansija, a Federalno ministarstvo finansija Vladu FBiH (tačka 5.3.2.2 Izvještaja);
9. Nisu dosljedno ispoštovane odredbe člana 42. Zakona o izvršavanju Budžeta FBiH za 2011. godinu, Uredbe o uspostavi koordinacionog mehanizma za upravljanje i koordinaciju sredstava za razvoj u FBiH, i akata donesenih od nadležnih organa i institucija u dijelu implementacije, nadzora nad implementacijom razvojno – investicionih projekata i izvještavanja nadležnih institucija o utrošku sredstava projekata koji su Planom razvojnih projekata dati u nadležnost Ministarstvima. U skladu sa navedenom Uredbom, najveći dio ministarstava nije uspostavio jedinicu za implementaciju projekata. Također, u skladu sa postojećim zakonskim propisima i

Instrukcijom o načinu vođenja knjigovodstva, finansijskog izvještavanja i godišnjeg obračuna za razvojno – investicijske projekte, nije na adekvatan način vršeno planiranje, nije uspostavljena knjigovodstvena evidencija, niti su sačinjavani finansijski izvještaji o trošenju sredstava za projekte koje implementiraju ministarstva, kao ni Godišnji izvještaj o utrošku sredstava razvojno – investicijskih projekata (tačka 5.3.2.4.2. Izvještaja);

10. Nisu utvrđene ukupne obaveze FBiH u skladu sa Zakonom o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjih obaveza FBiH (plaće, dobavljači) i nije izvršeno usaglašavanje izmirenih obaveza po osnovu unutrašnjeg duga koje se vode u pomoćnim evidencijama Federalnog ministarstva finansija sa iskazanim obavezama u Glavnoj knjizi trezora na bilansnim pozicijama Prijašnjeg Federalnog ministarstva odbrane (FMO) i Obavještajno – sigurnosne agencije FBiH (OSA) (tačka 5.3.2.5.1, 5.7, 5.8 i 5.10. Izvještaja);
11. Nisu provedene odredbe Zakona o budžetima u FBiH, Zakona o izvršavanju budžeta FBiH za 2011. godinu i Odluke o kriterijima raspodjele finansijskih sredstava iz tekuće rezerve Vlade FBiH, u djelu odobravanja i izvještavanja o utrošku sredstava tekuće rezerve (tačka 5.3.3. Izvještaja);
12. Budžetski korisnici nisu dosljedno provodili odredbe Zakona o javnim nabavkama BiH i Uputstva o primjeni Zakona o javnim nabavkama prilikom nabavki roba, usluga i ustupanja radova (tačka 5.5. Izvještaja);
13. Nisu poduzete aktivnosti u cilju utvrđivanja stanja novčanih sredstava korisnika Budžeta FBiH, blokiranih u Hercegovačkoj banci D.D. Mostar, a posebno stanja novčanih sredstava i obaveza Prijašnjeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske FBiH u iznosu 6.852.495 KM (tačka 5.7 Izvještaja);
14. Nije se sistemski pristupilo aktivnostima vezano za okončanje raspolaganja svim pravima i obavezama nad pokretnom i nepokretnom imovinom Prijašnjeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske FBiH, kao i utvrđivanje tačnog iznosa dugova, zaduživanja i ostalih obaveza navedenih institucija nastalih do 01.01.2006. godine, za koje je Vlada FBiH, u skladu sa Zakonom o odbrani BiH i Zakonom o prestanku važenja Zakona o odbrani FBiH, i dalje odgovorna. Zbog navedenog ne može se potvrditi stanje stalnih sredstava u iznosu od 15.170.802 KM, kratkoročnih potraživanja i plasmana 16.080.118 KM, dugoročnih i kratkoročnih obaveza 71.888.313 KM Prijašnjeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske FBiH iskazanih u Glavnoj knjizi trezora FBiH na dan 31.12.2011. godine (tačke 5.3.2.5.1 i 5.10. i 5.11. Izvještaja);
15. Nisu provedeni zakonski propisi, vezani za rješavanje pitanja imovine, potraživanja i obaveza institucija koje su u ranijem periodu prešle sa federalnog na državni nivo (Carinska uprava, Obavještajno - sigurnosna agencija), radi prikazivanja tačnog i istinitog stanja istih u Glavnoj knjizi trezora FBiH. Zbog navedenog ne može se potvrditi stanje stalnih sredstava u iznosu od 14.673.413 KM, kratkoročnih potraživanja 168.241 KM, kratkoročnih obaveza i razgraničenja 98.898 KM Carinske uprave FBiH i stanje stalnih sredstava u iznosu od 810.028 KM, kratkoročnih potraživanja i plasmana u iznosu od 15.415 KM i kratkoročnih obaveza u iznosu od 6.847.707 KM Obavještajno - sigurnosne agencije FBiH, iskazanih u Glavnoj knjizi trezora FBiH na dan 31.12.2011. godine (tačka 5.11 Izvještaja);
16. U skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, značajan broj budžetskih korisnika nije pravilno izvršio popis imovine, potraživanja i obaveza i nije izvršio usklađivanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim stanjem. Konstatovan je značajan iznos neevidentiranih obaveza i stalnih sredstva po osnovu prava što ima značajan uticaj na tačan i istinit prikaz stanja istih u finansijskim izvještajima Budžeta FBiH na kraju fiskalne 2011. godine, kao i informisanje nadležnih organa i institucija, kao i poreznih obaveznika o trošenju javnih sredstava (tačka 5.11. Izvještaja);

Negativno mišljenje

Po našem mišljenju, zbog efekata koje na finansijske izvještaje mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, Konsolidovani finansijski izvještaji Budžeta FBiH ne prikazuju istinito i objektivno, po svim bitnim pitanjima, stanje imovine i obaveza na dan 31. decembra 2011. godine, rezultate poslovanja i izvršenje Budžeta FBiH za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja tj. Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Finansijsko poslovanje Budžeta FBiH u toku 2011. godine nije bilo u svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Sarajevo, 08.06.2012. godine

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. Oec

Generalni revizor

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

SADRŽAJ

1.	UVOD.....	1
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE.....	3
3.	REZIME.....	3
4.	OSVRT NA PREPORUKE IZ PRETHODNE REVIZIJE.....	8
5.	NALAZI I PREPORUKE.....	14
5.1	Sistem internih kontrola i interna revizija	14
5.2	Budžet Federacije Bosne i Hercegovine za 2011. godinu.....	17
5.3	Izvršenje Budžeta FBiH za 2011. godinu.....	20
5.3.1	Prihodi, primici i finansiranje Budžeta FBiH za 2011. godinu	20
5.3.1.1	Prihodi od poreza	22
5.3.1.2	Neporezni prihodi	23
5.3.1.3	Finansiranje.....	25
5.3.2	Rashodi i izdaci Budžeta FBiH za 2011. godinu	25
5.3.2.1	Tekući rashodi	27
5.3.2.2	Tekući transferi (grantovi)	34
5.3.2.2.2	Tekući transferi – poticajna sredstva	41
5.3.2.2.3	Tekući transferi – subvencije	45
5.3.2.2.4	Tekući transferi za finansiranje obaveza Budžeta FBiH.....	48
5.3.2.2.5	Tekući transferi – grantovi krajnjim korisnicima (nepovratna sredstva).....	4
5.3.2.3	Kapitalni transferi (grantovi).....	5
5.3.2.3.1	Kapitalni transferi realizovani u 2011. godini	5
5.3.2.3.2	Kapitalni transferi realizovani u prethodnim godinama i preko drugih institucija	7
5.3.2.4	Kapitalni izdaci	8
5.3.2.4.1	Izdaci za nabavku stalnih sredstava.....	8
5.3.2.4.2	Razvojno–investicijski projekti koji se finansiraju iz ino–kreditnih i donatorskih sredstava	9
5.3.2.4.3	Učešće u zajedničkim ulaganjima – dokapitalizacija Razvojne banke FBiH	12
5.3.2.5	Otplata unutrašnjeg duga	12
5.3.2.5.1	Otplata unutrašnjeg duga FBiH po osnovu neisplaćenih plaća i dodataka bivšeg FMO i VF i neisplaćenih obaveza prema dobavljačima.....	12
5.3.2.5.2	Otplata unutrašnjeg duga po osnovu ratnih potraživanja.....	14
5.3.2.5.3	Otplata unutrašnjeg duga po osnovu stare devizne štednje	17
5.3.2.6	Otplata vanjskog duga	19
5.3.3	Tekuća rezerva Budžeta FBiH za 2011. godinu.....	20
5.4	Finansijski rezultat	22
5.5	Primjena Zakona o javnim nabavkama BiH.....	23
5.6	Novčana sredstva.....	24
5.7	Kratkoročna potraživanja i plasmani.....	25
5.8	Kratkoročne obaveze i razgraničenja.....	26
5.9	Dugoročne obaveze	27
5.10	Realizacija obaveza Vlade FBiH i nadležnih organa vezanih za Prijašnje FMO - a i Vojsku FBiH	28
5.11	Popis imovine, potraživanja i obaveza na dan 31.12.2011. godine.....	31
6.	KOMENTAR.....	32

1. UVOD

Budžet Federacije Bosne i Hercegovine za 2011. godinu, u skladu sa članom 20. st. 1. tačka j. Ustava Federacije BiH, na prijedlog Premijera FBiH, donio je Parlament Federacije BiH. Izrada, donošenje i izvršenje Budžeta FBiH regulisana je odredbama Zakona o budžetima u FBiH („Službene novine FBiH“ br.19/06, 76/08, 05/09, 32/09, 51/09, 9/10, 36/10 i 45/10), Zakona o izvršavanju Budžeta FBiH za 2011. godinu („Službene novine FBiH“ br. 14/11 i 50/11) i Zakona o trezoru u FBiH („Službene novine FBiH“ br. 19/03 i 79/07). Pored navedenih zakona, izvršenje i izvještavanje o izvršenju Budžeta FBiH opredjeljuju i Zakon o Vladi FBiH, Zakon o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave, Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH, Zakon o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjih obaveza FBiH, Zakon o vanjskom dugu FBiH, Zakon o dugu, zaduživanju i garancijama u FBiH, Zakon o javnim nabavkama BiH, kao i drugi zakonski i podzakonski akti koji regulišu funkcionisanje, nadležnosti i odgovornosti budžetskih korisnika.

Federalno ministarstvo finansija (**u daljem tekstu: Ministarstvo finansija**), u skladu sa naprijed navedenim zakonskim propisima, opslužuje Budžet FBiH u dijelu izrade, izvršenja i nadzora nad upotrebom budžetskih sredstava na način propisan od strane istog.

Korisnici Budžeta su odgovorni za naplatu i ubiranje prihoda iz svoje nadležnosti, kao i za korištenje budžetskih sredstava za namjene i do visine utvrđene u Posebnom djelu Budžeta. Korisnici koriste sredstva u skladu sa godišnjim finansijskim planom, a prema dinamici utvrđenoj tromjesečnim i mjesečnim planovima, koje odobrava ministar finansija, u skladu sa raspoloživim sredstvima.

Revizija Budžeta FBiH kao i budžetskih korisnika je izvršena na osnovu ovlaštenja i u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u FBiH (**u daljem tekstu: Zakon o reviziji** („Službene novine FBiH“ br. 22/06)) i Međunarodnim standardima Vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI). Ovi standardi zahtijevaju da reviziju planiramo i izvršimo na način koji nam omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Reviziju Konsolidovanih finansijskih izvještaja Budžeta FBiH za 2011. godinu, smo proveli na način da smo izvršili reviziju finansijskih izvještaja planiranih korisnika Budžeta FBiH za 2011. godinu i o istim sačinili pojedinačne Izvještaje, te reviziju finansijskih transakcija Budžeta FBiH koji se evidentiraju isključivo kroz Glavnu knjigu trezora (budžetski prihodi, raspodjela prihoda budžeta, servisiranje unutrašnjeg duga i vanjski dug). Ured za reviziju institucija u FBiH (u daljem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je reviziju finansijskih izvještaja Budžeta FBiH za 2011. godinu i 24 korisnika Budžeta FBiH za 2011. godinu ili 42 % od ukupnog broja korisnika federalnog budžeta, u skladu sa Godišnjim planom i programom rada za 2012. godinu. U skladu sa navedenim programom, izvršena je i revizija finansijskih izvještaja korisnika budžeta kantona, javnih preduzeća i izvanbudžetskih fondova, što je prezentirano u posebnim izvještajima.

Također, naglašavamo da je **od ukupno planiranih sredstava Izmjenama i dopunama Budžeta FBiH za 2011. godinu u iznosu od 1.735.797.007 KM revidirano 1.526.086.378 KM ili 87,92 %**. Pored 24 subjekta revizije koji su revidirani u skladu sa Zakonom o reviziji, odabir ostalih revidiranih subjekata izvršen je na osnovu njihove značajnosti i veličine, iznosa sredstava odobrenih Budžetom FBiH za 2011. godinu, kao i činjenice da li su isti revidirani u prethodnom periodu i dato revizorsko mišljenje o finansijskim izvještajima. Revizije su izvršene u periodu od novembra 2011. godine do juna 2012. godine. Obavljene revizije uključile su i praćenje provedbe preporuka iz prethodnih revizija, o čemu su upoznati budžetski korisnici pismenim ili usmenim putem.

U konačnim izvještajima o izvršenim revizijama, po pojedinim budžetskim korisnicima, dati su nalazi i preporuke, kao i neovisna revizorska mišljenja, o tome da li finansijski izvještaji istinito i objektivno po svim bitnim pitanjima, prikazuju stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2011. godine, rezultate poslovanja i izvršenje budžeta korisnika budžeta za fiskalnu 2011. godinu, u skladu sa posebnim propisima o računovodstvu i finansijskom izvještavanju u javnom sektoru. Pored izvještaja o izvršenoj reviziji, budžetskim korisnicima je, putem pisma menadžmentu, ukazano na propuste konstatovane u toku revizije a koji zbog manje značajnosti nisu iskazani u navedenom izvještaju. Konačni izvještaji o izvršenim revizijama, prije dostavljanja Parlamentu FBiH (Parlamentarnoj komisiji odgovornoj za reviziju), u skladu sa zakonskim propisima, bili su upućeni korisnicima budžeta na uvid i očitovanje. U ostavljenom roku

revidirani subjekti su se očitovali na dostavljene izvještaje. Primjedbe koje su bile osnovane i dokumentovane inkorporirane su u konačne izvještaje, a za primjedbe koje nisu prihvaćene dato je detaljno obrazloženje u pismu menadžmentu, koje je dostavljeno uz Konačan izvještaj. Konačni izvještaji također su dostavljeni Predsjedniku FBiH, Vladi FBiH, kao i Federalnom ministarstvu finansija. Nakon dostavljanja konačnih izvještaja Parlamentu FBiH isti su objavljeni na našoj internet stranici www.vrifbih.ba. Smatramo da dati nalazi i preporuke pružaju poreznim obaveznicima objektivnu informaciju o potrošnji javnih sredstava, a Parlamentu FBiH pouzdan i realan pokazatelj finansijskih kretanja.

Pregled datih mišljenja po revidiranim korisnicima budžeta, kao i očitovanje subjekata revizije, daje se u sljedećoj tabeli:

Redni broj	Naziv korisnik budžeta	Iskazano mišljenje					Očitovanje subjekta revizije
		Bezuslovno	Isticanje predmeta	S rezervom	Nepovoljno	Suzdržano	
1	Budžet Federacije BiH				X		Da
2	Dom naroda Parlamenta FBiH			X			Da
3	Zastupnički dom Parlamenta FBiH			X			Da
4	Zajedničke službe Parlamenta FBiH			X			Da
5	Ured Predsjednika Federacije BiH			X			Da
6	Ured Podpredsjednika Federacije BiH			X			Da
7	Ured Podpredsjednika FBiH			X			Da
8	Vlada Federacije BiH			X			Da
9	Federalno ministarstvo unutarnjih poslova			X			Da
10	Federalna uprava policije			X			Da
11	Federalno ministarstvo pravde			X			Da
12	Federalno ministarstvo finansija			X			Da
13	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije			X			Da
14	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija			X			Da
15	Federalno ministarstvo zdravstva			X			Da
16	Federalno ministarstvo trgovine			X			Da
17	Federalno ministarstvo prostornog uređenja			X			Da
18	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva				X		Da
19	Federalno ministarstvo za pitanje boraca i invalida odbrambeno oslobodilačkog rata			X			Da
20	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta			X			Da
21	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike				X		Da
22	Federalno ministarstvo kulture i sporta			X			Da
23	Federalno ministarstvo raseljenih lica i izbjeglica			X			Da
24	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke			X			Da
25	Federalno ministarstvo okoliša i turizma			X			Da
	UKUPNO			22	3		25

Struktura datih mišljenja u izvještajima o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja za 2011. godinu korisnika federalnog budžeta, kao i u prethodne tri godine, daje se u sljedećoj tabeli:

Mišljenje	2008. godina		2009. godina		2010. godina		2011. godina	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Bezuslovno	0	0	0	0	0	0	0	0
Isticanje predmeta	1	3,5	0	0	0	0	0	0
S rezervom	25	86,2	27	96,43	27	93,1	22	88
Nepovoljno	3	10,3	1	3,57	2	6,9	3	12
Suzdržano	0	0	0	0	0	0	0	0
Ukupno	29	100	28	100	29	100	25	100

Kao što se vidi, iz naprijed navedene tabele u izvještajima o izvršenim revizijama finansijskih izvještaja za 2011. godinu (Budžeta FBiH i 24 budžetskih korisnika) dato je 22 mišljenja s rezervom i 3 nepovoljna mišljenja.

U ovoj godini je dato **nepovoljno mišljenje za Budžet FBiH, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike i Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva**. Ističemo da su u provedenim revizijama, iako nije bilo materijalno značajnih grešaka koje bi uticale na davanje nepovoljnog mišljenja, kod većeg broja budžetskih korisnika konstatovani značajni propusti u dosljednoj primjeni zakonskih i

ostalim propisa u revidiranoj godini. Navedeno se posebno odnosi na Federalno ministarstvo finansija koje nije postupilo u skladu sa zakonskim propisima u dijelu planiranja, izrade, izvršenja, nadzora i izvještavanja o izvršenju Budžeta FBiH za 2011. godinu, trezorskog poslovanja i upravljanja novčanim tokovima. Napominjemo, a što je konstatovano i u pojedinačnim izvještajima o izvršenim revizijama, da dio budžetskih korisnika nije poduzimao aktivnosti na otklanjanju konstatovanih propusta.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su konsolidovani finansijski izvještaji Budžeta FBiH za 2011. godinu i usklađenost poslovanja Vlade FBiH, ministarstava i drugih budžetskih korisnika sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima. **Predmet revizije nije bila implementacija razvojno – investicijskih projekata koja su u nadležnosti ministarstava, već samo koordinacija, nadzor, uspostava knjigovodstvenih evidencija i izvještavanje u skladu sa Uredbom o uspostavi koordinacionog mehanizma za upravljanje i koordinaciju sredstava za razvoj u FBiH i ostalim propisima i aktima donesenim od strane nadležnih institucija.**

Cilj revizije finansijskih izvještaja Budžeta FBiH za 2011. godinu je pribavljanje realne osnove, da se na bazi pregleda finansijskih izvještaja i pripadajućih računa korisnika federalnog budžeta, u skladu sa usvojenim revizorskim standardima, izrazi mišljenje o tome da li su finansijski izvještaji pouzdani i da li bilanci u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja budžeta, kao i da se izvrši procjena da li su rukovodioci institucija primjenjivali zakone i druge propise, koristili sredstva za odgovarajuće namjene, ocijeni finansijsko upravljanje, funkcija interne revizije i sistem interne kontrole.

Revizija je obavljena u skladu sa internim planskim dokumentima revizije. Revizija je obuhvatila 24 planiranih korisnika Budžeta FBiH za koje su sačinjeni pojedinačni Izvještaji o obavljenim revizijama za 2011. godinu, te finansijske transakcije Budžeta FBiH koji se evidentiraju isključivo kroz Glavnu knjigu trezora (budžetski prihodi, raspodjela prihoda budžeta, servisiranje unutrašnjeg duga i vanjski dug).

S obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. REZIME

Uz nalaze u Izvještaju su date odgovarajuće preporuke, a u ovom odjeljku se daje samo kratki rezime istih:

Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija planiranje prihoda i primitaka Budžeta FBiH vrše na osnovu realnih ulaznih podataka, dosljedno primjenjujući Zakon o budžetima u FBiH, kao i da u slučajevima značajnog smanjenja prihoda ili primitaka, poduzme propisane mjere za uravnoteženje budžeta, u skladu sa članovima 4., 22. i 23. Zakona o budžetima u FBiH, putem izmjena i dopuna budžeta;

Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija poduzmu aktivnosti da se Izvještaji o izvršenju Budžeta FBiH sačinjavaju u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Zakonom o trezoru u FBiH, Zakonom o izvršavanju budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH. Posebno je potrebno da se u istima iskažu svi prihodi i primici, rashodi i izdaci, finansiranja koji pripadaju Budžetu FBiH, sa adekvatnim analizama i obrazloženjima;

Potrebno je da se u skladu sa članom 59. i 74. Zakona o budžetima u FBiH i članom 4. i 20. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH svi rashodi i izdaci priznaju i iskazuju na odgovarajućim pozicijama u onom periodu kada je obaveza i nastala, u cilju iskazivanja realnog i tačnog finansijskog rezultata Budžeta FBiH;

Potrebno je da se svi javni prihodi i primici, kao i vlastiti prihodi uplaćuju na Jedinствени račun trezora u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o Trezoru u FBiH, kao i da se evidentiraju u Glavnoj knjizi trezora po izvorima iz kojih potiču i iskazuju u konsolidovanom godišnjem izvještaju Budžeta FBiH;

Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija poduzmu adekvatne aktivnosti, u okviru nadležnosti, kako bi se zakonskim propisima regulisalo pitanje pokrića iskazanog viška rashoda nad prihodima (deficita) u budžetima, na kraju fiskalne godine;

Potrebno je preispitati opravdanost planiranja i realizacije sredstava tekućih transfera iz Budžeta FBiH za koje ne postoji zakonska obaveza, a naročito imajući u vidu stanje likvidnosti Budžeta FBiH i uvažavanja ograničenja ukupne javne potrošnje;

Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za predmetnu godinu za koju se usvaja Budžet FBiH, i ostalim podzakonskim propisima jasno propisati način izvršavanja i izvještavanja nadležnih institucija i organa o utrošku sredstava svih tekućih transfera, u cilju adekvatnog praćenja namjenskog utroška budžetskih sredstava;

Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija osiguraju da resorna ministarstva sa krajnjim korisnicima tekućih transfera potpisuju ugovore o izvršenju dodijeljenih budžetskih sredstava, u kojima će se decidno navoditi međusobna prava i obaveze u cilju njihovog namjenskog korištenja;

Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija, u okviru nadležnosti i ovlaštenja, poduzmu odgovarajuće aktivnosti kako bi ministarstva nadležna za realizaciju sredstava po osnovu tekućih transfera, u okviru djelokruga poslova koje obavljaju, dosljedno provodila usvojene programe utroška sredstava, u cilju efikasnog i transparentnog korištenja javnih sredstava;

Potrebno je da Vlada FBiH putem nadležnih institucija poduzme aktivnosti u dijelu donošenja jedinstvenog Zakona o povoljnijem penzionisanju, kao i da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija poduzmu dodatne aktivnosti u cilju iznalaženja načina izmirenja obaveza po osnovu isplata penzija pod povoljnijim uslovima nastalih (188.415.044 KM), u skladu sa zakonskim i ostalim propisima;

Potrebno je da Vlada FBiH u saradnji sa resornim Ministarstvom rada i socijalne politike, kao i Ministarstvom finansija i Federalnim pravobranilaštvom, poduzme aktivnosti u cilju pravovremenog izmirenja obaveza po osnovu priznatih prava u skladu sa Zakonom o osnovama socijalne zaštite koji je važio do 11.03.2009. godine i povrata više isplaćenih sredstava;

Potrebno je da Vlada FBiH i Federalno ministarstvo za pitanje boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata, utvrđivanje osnovice za određivanje mjesečnih novčanih primanja korisnika boračko- invalidske zaštite, vrše u skladu sa Zakonom o pravima boraca i članova njihovih porodica i Zakona o budžetima u FBiH;

Potrebno je da Vlada FBiH, u saradnji sa Federalnim ministarstvom za pitanje boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata i Ministarstvom finansija, poduzme aktivnosti na utvrđivanju stvarnog iznosa obaveza po osnovu razlike lične i porodične invalidnine, kao i načina izmirenja istih u cilju izbjegavanja sudskih sporova (zateznih kamata i troškova postupka);

Potrebno je da Vlada FBiH u saradnji sa Federalnim ministarstvom za pitanje boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata, u skladu sa utvrđenim nadležnostima, poduzme aktivnosti na dosljednoj primjeni Zakona o pravima boraca i članova njihovih porodica, u dijelu nadzora i kontrole namjenskog utroška sredstava, kao i dosljedne provedbe navedenog zakona i provedbenih akata od strane nižih nivoa vlasti. Također je potrebno poduzeti aktivnosti da se okončaju postupci rješavanja prava po osnovu podnesenih zahtjeva u skladu sa Zakonom o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i članova njihovih porodica;

Potrebno je da Vlada FBiH i Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, svako u okviru nadležnosti, poduzmu aktivnosti na donošenju Srednjoročne strategije poljoprivrednog razvoja u FBiH, na uspostavi Registra poljoprivrednih gazdinstava i Registra klijenata, kao i donošenja provedbenih akata kojima se reguliše raspodjela novčanih poticaja u poljoprivredi, u skladu sa zakonskim propisima;

Potrebno je da Vlada FBiH poduzme aktivnosti na donošenju Programa utroška sredstava „Poticaji za poljoprivredu“ u skladu sa Zakonom o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju, posebno u dijelu planiranja i realizacije samo onih mjera koje su propisane navedenim Zakonom i na način definiran provedbenim propisima;

Potrebno je da Vlada FBiH putem nadležnog ministarstva poduzme aktivnosti u cilju dosljedne primjene odredbi Zakona o finansiranju željezničke infrastrukture i sufinansiranju putničkog i kombinovanog saobraćaja, posebno u djelu nadzora nad korištenjem sredstava od strane JP „Željeznice FBiH“ d.o.o. Sarajevo. Također je potrebno da Vlada FBiH, kao i nadležne institucije, svako u okviru svojih nadležnosti, poduzmu aktivnosti u cilju provedbe Zakona o finansijskoj konsolidaciji Javnog preduzeća „Željeznice FBiH“ d.o.o. Sarajevo za period od 01.01.2008. godine do 31.12.2012. godine;

Potrebno je da Vlada FBiH u skladu sa svojim nadležnostima poduzme aktivnosti na dosljednoj primjeni Zakona o finansijskoj konsolidaciji rudnika uglja u FBiH prema obračunatim, a neuplaćenim javnim prihodima u periodu od 2009. do 2015. godine, odnosno izmjenama i dopunama navedenog Zakona u slučaju nemogućnosti implementacije;

Potrebno je da Vlada FBiH, u saradnji sa resornim Ministarstvom, osigura transparentan način dodjele sredstava „Subvencije javnim preduzećima - Podsticaj proizvodnji i prestrukturiranje industrije i rudarstva“ kojim bi se svim privrednim društvima sa većinskim državnim kapitalom a koja su u teškom materijalnom položaju pružila mogućnost da apliciraju za dodjelu sredstava iz navedenog transfera;

Potrebno je da Vlada FBiH u saradnji sa resornim Federalnim ministarstvom energije, rudarstva i industrije, poduzme aktivnosti u dijelu utvrđivanja ispunjanja obaveza od strane potpisnika Ugovora i Anexa Ugovora o zajedničkom ulaganju između IP „Krivaja“ d.o.o. Zavidovići i „Ferimpex“ d.o.o. Zavidovići, Ugovora o osnivanju zajedničkog društva i potpisanog Protokola, i razloga raskida istih, kao i utvrđivanja namjenskog utroška doznačenih sredstava iz Budžeta FBiH, te u skladu sa konstatovanim poduzeti adekvatne mjere;

Potrebno je da Vlada FBiH u saradnji sa Ministarstvom finansija osigura da se planiranje i povrat sredstava pogrešno ili više uplaćenih prihoda, kao i poreza na dobit vrši na osnovu relevantnih podataka iz uspostavljene adekvatne evidencije, kao i da se isto reguliše internim aktima;

Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija, u okviru nadležnosti, poduzmu aktivnosti uz saradnju sa Federalnim pravobranilaštvom i budžetskim korisnicima protiv kojih su pokrenuti sudski postupci u cilju zaštite interesa Federacije BiH, kao i cjelovitog rješavanja pitanja podnesenih tužbi u cilju smanjenja sudskih troškova, zateznih kamata i troškova osnovnog duga. Također je potrebno da se, u skladu sa nadležnostima, poduzme aktivnosti da se planiranje sredstva za izmirenje obaveza po osnovu pravomoćnih sudskih presuda, kao i sudskih izvršnih rješenja vrši od strane i na onim budžetskim korisnicima protiv kojih su pokrenuti i okončani sudski postupci, odnosno na koje se odnose sudske odluke. Ukoliko se potrebna sredstva za izvršenje sudskih odluka i dalje planiraju na Ministarstvu finansija, potrebno je osigurati pravovremene informacije o potrebnim sredstvima za izmirenje istih;

Potrebno je da Ministarstvo finansija prilikom realizacije sudskih izvršnih rješenja dosljedno primjenjuju odredbe članova 138. i 167. Zakona o izvršnom postupku FBiH koji nalažu isplatu pristiglih sudskih izvršnih rješenja prema redoslijedu dostave rješenja, do visine predviđene Budžetom FBiH. Također je potrebno da se poduzmu aktivnosti kako bi se, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH izvršilo knjigovodstveno evidentiranje svih obaveza po pravosnažnim i izvršnim presudama i sudskim izvršnim rješenjima u Glavnoj knjizi trezora od strane svih budžetskih korisnika koji su tužena strana u sudskim postupcima, u cilju istinitog i tačnog prikazivanja obaveza i realnog planiranja njihovog izmirenja;

Potrebno je da Vlada FBiH i Federalno ministarstva energije, industrije i rudarstva poduzmu adekvatne aktivnosti kako bi se otklonili uzroci podnošenja tužbi po osnovu neisplaćenih plaća i doprinosa preduzeća koja proizvode naoružanje i vojnu opremu, donosene na osnovu nedosljedne primjene Zakona o stečajnom postupku;

Potrebno je da Vlada FBiH, u saradnji sa nadležnim Ministarstvom finansija i Ministarstvom energije, rudarstva i industrije poduzmu aktivnosti na dosljednoj primjeni Odluka Vlade FBiH, donesenih u periodu 2008 - 2011. godina, vezanih za doznačena sredstava Terminalima FBiH, posebno u dijelu nadzora i izvještavanja o namjenskom utrošku sredstava. Također je potrebno da se izvrši uvid u cjelokupnu dokumentaciju vezanu za izmirenje obaveza „Energopetrola“ d.d. Sarajevo, utvrđenim odlukama Vlade FBiH i članom 3. Ugovora o utvrđivanju i načinu izmirenju obaveza i potraživanja između Vlade FBiH i „Energopetrola“ d.d. Sarajevo br. 100-737/06 zaključenog 03.08.2006. godine odnosno 04.08.2006. godine, i u skladu sa konstatovanim poduzmu adekvatne aktivnosti;

Potrebno je da Vlada FBiH u saradnji sa Ministarstvom finansija i ostalim nadležnim institucijama poduzme aktivnosti kako bi utvrdilo ispunjavanje obaveza iz zaključenog Ugovora sa revizorskom kućom Deloitte d.o.o. Sarajevo, vezanih za reviziju Ugovora o dokapitalizaciji Energopetrola d.d. Sarajevo (V broj 73/10), te u skladu sa konstatovanim poduzeti adekvatne mjere i aktivnosti;

Potrebno je da Ministarstvo finansija dosljedno poštuje odredbe Zakona o budžetima u FBiH, Zakona o Trezoru u FBiH i Zakona o izvršavanju Budžeta FBiH u dijelu sačinjavanja planova novčanih tokova, odobravanja tromjesečnih i mjesečnih planova budžetskih korisnika i izvještavanja istih o odobrenim operativnim planovima. Također je potrebno osigurati da se Budžet FBiH izvršava u skladu sa prioritetima utvrđenim u Zakonu o izvršavanju budžeta FBiH i da se unutrašnje prestuktuiranje rashoda unutar odobrenog budžeta korisnika odobrava, uz adekvatno obrazloženje i dokumentovanje opravdanosti i potrebe za istim;

Potrebno je osigurati dosljednu primjenu Uputstva o otvaranju posebnih namjenskih transakcijskih računa, načinu planiranja, prikupljanja, evidentiranja i raspolaganja sredstvima sa posebnih namjenskih transakcijskih računa otvorenih kao podračuna u okviru Jedinstvenog računa trezora;

Potrebno je poduzeti aktivnosti da se u skladu sa zakonskim i ostalim propisima sa bankama preko kojih Ministarstvo finansija vrši platne transakcije reguliše pitanje plaćanja bankarskih usluga, i u skladu sa istim vrši njihova kontrola. Potrebno je poduzeti aktivnosti u cilju izbora poslovnih banaka za sve depozitne i transakcijske račune u nadležnosti Ministarstva finansija u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH, te vršiti kontrolu primjene zaključenih ugovora sa bankama u pogledu obračuna kamata na depozite i troškova bankarske provizije;

Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija osiguraju da se svi javni prihodi i primici kao i vlastiti prihodi, uplaćuju na Jedinstveni račun Trezora u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o Trezoru u FBiH;

Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija, u okviru svojih nadležnosti, prilikom sačinjavanja i dostavljanja izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH dosljedno provode odredbe Zakona o budžetima u FBiH i Zakona o izvršavanju budžeta u FBiH. Također je potrebno da Ministarstvo finansija kvalitativno unaprijedi izvještavanje prema Vladi FBiH, u dijelu sačinjavanja adekvatnih analiza naplaćenih prihoda i primitaka sa objašnjenjima i razlozima odstupanja ostvarenja u odnosu na plan, kao i davanjem prijedloga mjera za poboljšanje stanja, u skladu sa odredbama zakonskih propisa koji uređuju organizaciju uprave i rad državne službe. Izvještaj o utrošku sredstava utvrđenih Planom razvojno – investicijskih projekata u FBiH koji se finansiraju iz ino – kredita i donatorskih sredstava sačinjavati na način da se mogu pratiti planirane i realizovane veličine po projektima, uz adekvatnu analizu realizacije projekata, te iste dostaviti nadležnim organima i institucijama na nadležno postupanje. Sačinjavanje i slanje navedenog izvještaja uskladiti sa slanjem Izvještaja o izvršenju budžeta za predmetnu godinu;

Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija dosljedno provode odredbe Zakona o budžetima u FBiH, Zakona o izvršavanju budžeta FBiH i Odluke o kriterijima raspodjele finansijskih sredstava iz Tekuće rezerve Budžeta FBiH u djelu odobravanja i u djelu izvještavanja o korištenju sredstava tekuće rezerve;

Potrebno je da Vlada FBiH, u okviru svojih nadležnosti, osigura da budžetski korisnici prilikom obračuna putnih troškova dosljedno primjenjuju Uredbu o naknadama troškova za službena putovanja, te da Uredbom propiše obavezu da se uz obračun putnih troškova podnosi pismeni izvještaj o obavljenom službenom putovanju. Također je potrebno da se poduzmu aktivnosti u cilju osiguranja da budžetski korisnici dosljedno primjenjuju Zaključak o ograničenju troškova korištenja mobilnih telefona i drugih telefona u federalnim organima uprave;

Potrebno je da Vlada FBiH osigura dosljednu primjenu Uredbe o uslovima i načinu korištenja službenih putničkih automobila u organima uprave u FBiH od strane korisnika budžeta u FBiH.

Potrebno je da Vlada FBiH poduzme adekvatnije mjere za trajno i cjelovito rješavanje smještaja federalnih organa i institucija, a u cilju racionalizacije troškova unajmljivanja imovine i da, putem nadležnih institucija, poduzme aktivnosti na rješavanju pitanja izvršenih ulaganja u objekte hotel „Hercegovina“ u Mostaru i JP Geodetski zavod BIH u Sarajevu, u cilju zaštite i efikasnijeg korištenja javnih sredstava;

Potrebno je da Vlada FBiH kao i Ministarstvo finansija, u skladu sa nadležnostima, poduzmu aktivnosti da se od strane korisnika budžeta dosljedno primjenjuje Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH i Odluka o načinu obrazovanja i visini naknade za rad stručnih komisija i drugih radnih tijela osnovanih od strane Vlade FBiH i rukovodilaca federalnih organa državne službe, kao i da isti dostavljaju podatke o svim isplatama naknada članovima komisija;

Potrebno je da Vlada FBiH u skladu sa svojim nadležnostima poduzme aktivnosti da se izbor članova komisija koje se formiraju od strane budžetskih korisnika u skladu sa posebnim zakonskim propisima vrši na transparentan način u cilju izbora najeminentnijih stručnjaka iz traženih oblasti, kao i da institucije internim aktom regulišu pitanje obavljanja poslova koji su im dati u nadležnost posebnim zakonskim propisima;

Potrebno je da Vlada FBiH poduzme aktivnosti kako bi se ugovori o djelu zaključivali samo za poslove i radne zadatke za koje je u skladu sa zakonskim propisima predviđeno zaključivanje navedenih ugovora;

Potrebno je uskladiti donošenje Programa javnih investicija u FBiH za trogodišnji period sa vremenskim rokovima za donošenje Dokumenta okvirnog budžeta, a donošenje Plana finansiranja kapitalnih projekata za predmetnu godinu sa vremenskim rokovima za donošenje budžeta i trogodišnjim Programom javnih investicija u FBiH, u skladu sa odredbama članova 11 i 12. Zakona o budžetima u FBiH i članovima 10. i 11. Uredbe o uspostavi koordinacionog mehanizma za upravljanje i koordinaciju sredstava za razvoj u FBiH;

Potrebno je da Ministarstvo finansija predloži mjere za prevazilaženje postojeće situacije u cilju obavljanja poslova koji su Uredbom o uspostavi koordinacionog mehanizma za upravljanje i koordinaciju sredstava za razvoj u FBiH dati u nadležnost Ministarstvu finansija, kao i da poduzme aktivnosti u cilju osiguranja da Centralna baza podataka razvojno – investicijskih projekata koju isto vodi daje realan i tačan prikaz stanja sredstava u okviru razvojnih projekata;

Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija poduzmu aktivnosti da nadležna ministarstava uspostave adekvatnu koordinaciju, nadzor i praćenje implementacije projekata iz njihove nadležnosti, kao i vođenje knjigovodstvenih evidencija, dostavljanje godišnjih finansijskih izvještaja, kao i izvještaja o završetku projekata od strane jedinica za implementaciju projekata u skladu sa Zakonom o izvršavanju budžeta FBiH, ostalim propisima i aktima donesenim od strane nadležnih institucija;

Potrebno je da Ministarstvo finansija, poduzme aktivnosti u skladu sa Zaključkom Vlade FBiH, V broj 396/06 od 27.07.2006. godine, vezano za preostalu finansijsku problematiku Prijašnjeg FMO-a, da se konstatuju izvršene aktivnosti i da konkretan prijedlog mjera za okončanje svih preostalih poslova po navedenom osnovu koji su u skladu sa zakonskim propisima preneseni u nadležnost Vladi FBiH;

Potrebno je da se dosljedno provedu odredbe Zakona o sistemu indirektnog oporezivanja u BiH i Zakona o Obavještajno-sigurnosnoj agenciji BiH u dijelu da se utvrdi stanje duga i ostalih obaveza koje u skladu sa navedenim zakonima ostaju u nadležnosti FBiH, kao i da se do rješavanja statusa imovine odredi pravni sljednik navedene institucije koja je prešla na državni nivo;

Preporučuje se da Vlada FBiH, u cilju zaštite imovine Federacije BiH, usmjeri svoje aktivnosti na sistemsko rješavanje poslova vezano za okončanje raspolaganja svim pravima i obavezama nad pokretnom i nepokretnom imovinom Prijašnjeg Federalnog ministarstva odbrane, kao i utvrđivanje tačnog iznos dugova, zaduženja i ostalih obaveza Prijašnjeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske Federacije BiH, za koje je ista odgovorna, u skladu sa zakonskim propisima. Također je potrebno da Vlada FBiH odredi pravnog slijednika koji bi izvršio preuzimanje cjelokupne dokumentacije vezano za obaveze Prijašnjeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske FBiH, i na osnovu iste planirao i vršio isplatu stvorenih obaveza;

Potrebno je da federalni budžetski korisnici izvrše usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem stalnih sredstava, potraživanja i obaveza na način propisan članovima 25. i 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, članovima 20 i 22. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH;

Potrebno je da Ministarstvo finansija poduzme aktivnosti kako bi se u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH izvršilo knjigovodstveno evidentiranje svih ulaganja u stalna sredstva u obliku prava, potraživanja i obaveza u Glavnoj knjizi trezora, u cilju istinitog i tačnog prikazivanja bilansnih pozicija u finansijskim izvještajima Budžeta FBiH i realnog planiranja njihovog izmirenja;

Potrebno je da budžetski korisnici prilikom nabavke robe, vršenja usluga i ustupanja radova postupaju u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH, Uputstvom o primjeni Zakona o javnim nabavkama BiH i ostalim provedbenim propisima. Također je potrebno da se prije otpočinjanja postupka nabavki donese Plan nabavke za tekuću godinu, u skladu sa zakonskim propisima i internim aktom, sa jasno i precizno utvrđenim vrstama i karakteristikama svih predmeta nabavke;

Potrebno je da Ministarstvo finansija izvrši uvid u cjelokupnu dokumentaciju vezano za stanje novčanih sredstava korisnika budžeta blokiranih u Hercegovačkoj banci d.d. Mostar, a posebno stanja novčanih sredstava i obaveza Prijašnjeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske FBiH i na osnovu konstatovanog poduzmu adekvatne mjere i provedu odgovarajuća knjiženja u Glavnoj knjizi trezora;

Pored naprijed navedenih preporuka, potrebno je da Vlada FBiH, u skladu sa svojim nadležnostima, poduzme aktivnosti na otklanjanju utvrđenih propusta koji se kontinuirano ponavljaju, iz godine u godinu, a koji su konstatovali u Izvještajima o izvršenoj reviziji Budžeta FBiH i budžetskih korisnika u prethodnim godinama, za koje su date preporuke po kojima nije postupljeno.

4. OSVRT NA PREPORUKE IZ PRETHODNE REVIZIJE

Na osnovu izvršene revizije Konsolidovanih finansijskih izvještaja Budžeta FBiH za 2011. godinu, a u sklopu iste i provjere da li je postupljeno po preporukama datim u Izvještaju o obavljenoj reviziji za 2010. godinu, konstatovano je da se dio propusta ponovio, što znači da **nije postupljeno po preporukama koje se odnose na:**

- *Poduzimanje aktivnosti od strane Vlada FBiH, na donošenju izmjena i dopuna Zakona o ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave, na usklađivanju pravilnika o unutrašnjoj organizaciji budžetskih korisnika u skladu sa njihovim zakonskim nadležnostima, utvrđivanju potrebne organizacione strukture i broja izvršilaca, a u cilju povećanja efikasnosti javne uprave;*
- *Poduzimanje aktivnosti od strane Vlade FBiH i Ministarstva finansija na dosljednoj primjeni Strategije razvoja javne unutrašnje finansijske kontrole u FBiH (PIFC), kao i Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;*

- *Poduzimanje aktivnosti od strane Vlade FBiH i nadležnih ministarstava, u okviru utvrđenih ovlaštenja u dijelu predlaganja izmjena i dopuna neusaglašenih zakonskih propisa zakonodavnom organu FBiH, kao i da za već predložene izmjene i dopune poduzme dodatne aktivnosti na usvajanju istih od strane zakonodavnog organa;*
- *Osiguranje od strane Vlade FBiH i Ministarstva finansija da se izrada Budžeta FBiH vrši u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH u dijelu usuglašavanja sa budžetskim korisnicima predložene visine sredstava za svakog budžetskog korisnika posebno;*
- *Donošenje internog akta od strane Vlada FBiH i Ministarstva finansija kojim će se utvrditi kriteriji i način utvrđivanja institucija i organa koji mogu biti korisnici budžeta i sačinjavanje registra korisnika Budžeta FBiH, u cilju omogućavanja subjektima sa svojstvom pravnog lica da samostalno planiraju, izvršavaju i izvještavaju o upotrebi budžetskih sredstava;*
- *Dosljednu ispoštovanost odredbi Zakona o budžetima u FBiH, Zakona o trezoru u FBiH i Zakona o izvršavanju budžeta FBiH, od strane Ministarstva finansija, u dijelu sačinjavanja planova novčanih tokova, odobravanja tromjesečnih i mjesečnih planova budžetskih korisnika i izvještavanja istih o odobrenim operativnim planovima;*
- *Dosljedno provođenje odredbi Zakona o budžetima u FBiH i Zakona o izvršavanju budžeta u FBiH od strane Vlade FBiH i Ministarstva finansija prilikom sačinjavanja i dostavljanja izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH;*
- *Uplaćivanje svih javnih prihoda i primitaka, kao i vlastitih prihoda na Jedinstveni račun trezora u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o trezoru u FBiH i evidentiranje istih u Glavnoj knjizi trezora po izvorima iz kojih potiču i iskazivanje u konsolidovanom godišnjem izvještaju Budžeta FBiH;*
- *Poduzimanje aktivnosti od strane Ministarstva finansija na knjigovodstvenom evidentiranju u Glavnoj knjizi Trezora, u skladu sa zakonskim i ostalim propisima, prometa sredstava na transakcijskim računima ostvarenim po osnovu pripadajućeg dijela indirektnih poreza i njihove raspodjele u skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u FBiH;*
- *Osiguranje od strane Vlade FBiH i Ministarstva finansija, u skladu sa zakonskim i ostalim propisima, da se svi javni prihodi i primici uplaćuju na Jedinstveni račun trezora i evidentiraju u Glavnoj knjizi trezora po izvorima iz kojih potiču, a u cilju istinitog i fer finansijskog izvještavanja o ostvarenim prihodima i primicima Budžeta FBiH;*
- *Praćenje i analiziranje ostvarenja svih javnih prihoda Federacije BiH od strane Ministarstva finansija, kao i predlaganje aktivnosti nadležnim organima i institucijama za bolju naplatu istih;*
- *Poduzimanje aktivnosti od strane Vlade FBiH i Ministarstva finansija da budžetski korisnici, koji u okviru svoje djelatnosti ostvaruju javne prihode, u skladu sa zakonskim propisima planiraju, prate i poduzimaju aktivnosti u cilju blagovremene naplate javnih prihoda;*
- *Poduzimanje aktivnosti od strane Vlade FBiH i Ministarstva finansija, kako bi ministarstva nadležna za realizaciju sredstava po osnovu tekućih transfera, u okviru djelokruga poslova koje obavljaju, dosljedno provodila usvojene programe utroška sredstava, u cilju efikasnog i transparentnog korištenja javnih sredstava;*
- *Osiguranje od strane Vlade FBiH i Ministarstva finansija da se svi javni prihodi i primici kao i vlastiti prihodi, uplaćuju na Jedinstveni račun trezora u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o Trezoru u FBiH;*
- *Poduzimanje aktivnosti od strane Vlade FBiH da Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva donosi Godišnji operativni program implementacije poljoprivredne strategije u skladu sa Zakonom o poljoprivredi. Program utroška sredstava „Podsticaji za poljoprivredu“ se ne donosi u skladu sa Zakonom o novčanim podrškama i ruralnom razvoju u dijelu poštivanja usvojenih strateških opredjeljenja od strane Parlamenta FBiH i u dijelu planiranja samo onih mjera poljoprivredne politike koje je moguće isfinansirati u godini za koju se donosi Program;*

- *Poduzimanje aktivnosti od strane Vlade FBiH i nadležnih ministarstava na cjelovitom rješavanju pitanja podnesenih tužbi od strane uposlenika po osnovu umanjenja plaća i naknada koje nemaju karakter plaće, a u cilju smanjenja troškova kamata i troškova sudskih postupaka;*
- *Preispitivanje opravdanosti isplate plaće po osnovu ocjene rada za rukovođe državne službenike od strane Vlade FBiH, izvršene na osnovu Zaključka V broj 1003/10 od 22.12.2010. godine;*
- *Poduzimanje aktivnosti od strane Vlade FBiH u cilju osiguranja da budžetski korisnici dosljedno primjenjuju Zaključak o ograničenju troškova korištenja mobilnih telefona i drugih telefona u federalnim organima uprave;*
- *Poduzimanje adekvatnijih mjere za trajno i cjelovito rješavanje smještaja federalnih organa i institucija od strane Vlade FBiH, a u cilju racionalizacije troškova unajmljivanja imovine, kao i efikasnijeg i funkcionalnijeg rada organa i institucija;*
- *Zaključivanje ugovora o djelu od strane budžetskih korisnika samo za poslove i radne zadatke za koje je u skladu sa zakonskim propisima predviđeno zaključivanje navedenih ugovora;*
- *Osiguranje od strane Vlade FBiH i nadležnih ministarstava svih potrebnih uslova za implementaciju nabavljenih softvera (oprema i kadrovi), a u cilju potpune implementacije i smanjenja troškova za održavanje istih;*
- *Poduzimanje aktivnosti od strane Ministarstva finansija, u saradnji sa Vladom FBiH, kako bi se zakonskim i ostalim provedbenim propisima jasno definisao način izvještavanja nadležnih institucija i organa o utrošku sredstava tekućih transfera, u cilju adekvatnog praćenja namjenskog utroška istih;*
- *Poduzimanje aktivnosti od strane Vlade FBiH putem nadležnih institucija u dijelu analize zakonskih propisa i uredbi o povoljnijem penzionisanju i predlaganju zakona na osnovu kojeg će se na jedinstven način urediti penzionisanje pod povoljnijim uslovima, kao i izmirenju priznatih obaveza na osnovu isplata penzija ostvarenih pod povoljnijim uslovima u skladu sa zakonskim i ostalim propisima;*
- *Poduzimanje aktivnosti od strane Vlade FBiH putem nadležnog ministarstva, u cilju dosljedne primjene odredbi Zakona o finansiranju željezničke infrastrukture i sufinansiranju putničkog i kombinovanog saobraćaja, posebno u djelu nadzora nad korištenjem sredstava od strane JP „Željeznice FBiH“ d.o.o. Sarajevo;*
- *Poduzimanje potrebnih aktivnosti od strane Vlade FBiH putem resornog ministarstva, u cilju provedbe Zakona o finansijskoj konsolidaciji JP „Željeznice FBiH“ d.o.o. Sarajevo za period od 01.01.2008.-31.12.2012. godine, odnosno izmjenama i dopunama navedenog Zakona u slučaju nemogućnosti implementacije;*
- *Poduzimanje aktivnosti od strane Vlade FBiH putem nadležnih ministarstava, u cilju potpune provedbe Odluka o izmirenju obaveza Vlade Federacije BiH malim dioničarima za terminale u Federaciji BiH broj 16/08 i broj 17/08 od 16.01.2008. godine, kao i dosljedne realizacije Zaključka Vlade broj 468/10 od 02.06.2010. godine;*
- *Poduzimanje aktivnosti od strane Ministarstva finansija na ostvarivanju suradnje sa Federalnim pravobranilaštvom i budžetskim korisnicima protiv kojih su pokrenuti sudski postupci u cilju zaštite interesa Federacije BiH, kao i planiranja potrebnih sredstava za realizaciju sudskih odluka za koje je izvjesno da će u narednom periodu teretiti Budžet FBiH na pozicijama institucija na koje se odnosi sudski predmet. Ukoliko se potrebna sredstva za izvršenje sudskih odluka i dalje planiraju na Ministarstvu finansija, potrebno je osigurati pravovremene informacije o potrebnim sredstvima za izmirenje istih;*
- *Poduzimanje dodatnih aktivnosti od strane Vlade FBiH i Federalnog ministarstva prometa i komunikacija kako bi se sredstva doznačena iz Budžeta FBiH za 2007. godinu Direkciji cesta FBiH za kapitalne investicije efikasno i namjenski utrošila u skladu sa odobrenim Programom utroška sredstava Granta Federalnoj direkciji cesta za kapitalne investicije;*

- *Poduzimanje aktivnosti od strane Vlade FBiH na okončanju izrade cjelovitog dokumenta „Strategija ekonomskog razvoja FBiH“, usvajanju od strane Parlamenta FBiH, kao i implementacije iste od strane nadležnih ministarstava;*
- *Poduzimanje aktivnosti od strane Vlade FBiH, putem nadležnog Ministarstva, da se sredstva ostvarena po osnovu GSM licence planiraju i iskazuju u okviru Budžeta FBiH u skladu sa zakonskim propisima i koriste isključivo za utvrđene namjene. Odobravanje sredstva za projekte spremne za realizaciju, praćenje namjenskog trošenja odobrenih sredstava i poduzimanje adekvatnih mjera radi efikasnog i namjenskog trošenja sredstava ostvarenih izdavanjem GSM licence za FBiH;*
- *Poduzimanje aktivnosti od strane Vlade FBiH i Ministarstva finansija, u cilju osiguranja adekvatnih garancija za povrat pozajmica od strane kantona i od strane Ministarstva finansija blagovremeno poduzimanja aktivnosti za naplatu pozajmica;*
- *Poduzimanje aktivnosti od strane Vlade FBiH i Ministarstva finansija u cilju definisanja svrhe doznačenih sredstava iz Tekuće rezerve Vlade FBiH za 2009. godinu u iznosu od 2.000.000 KM Bosansko-podrinjskom i Posavskom kantonu, i postupanje u skladu sa utvrđenim;*
- *Poduzimanje aktivnosti od strane Vlade FBiH da se Plan razvojno - investicionih projekata koji treba da predstavlja Aneks budžeta FBiH usvoji od strane Parlamenta FBiH;*
- *Poduzimanje aktivnosti od strane Vlade FBiH kako bi se od strane nadležnih ministarstava, zaduženih za razvojno - investicione projekte, u potpunosti ispoštovale odredbe zakonskih i ostalih propisa i akata vezanih za uspostavu organizacione jedinice, nadzora nad implementacijom projekata, knjigovodstvenih evidencija i izvještavanja o implementaciji projekata iz njihove nadležnosti;*
- *Poduzimanje aktivnosti od strane Vlade FBiH i Ministarstva finansija, u cilju dosljedne primjene odredaba zakonskih i drugih propisa vezanih za utvrđivanje iznosa neizmirenih obaveza po osnovu unutrašnjeg duga (neizmirene plaće i naknade Prijašnjeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske FBiH, neizmirene obaveze prema dobavljačima), kao i izmirenja istih;*
- *Poduzimanje aktivnosti od strane Vlade FBiH kako bi se u skladu sa Zaključkom V broj 902/08 od 23.08.2008. godine izvršila primopredaju dokumentacije vezano za verifikaciju obaveza za potraživanja nastala u ratu ili tokom ratne opasnosti;*
- *Poduzimanje aktivnosti od strane Ministarstva finansija kako bi se servisiranje vanjskog duga vršilo u skladu sa Zakonom o dugu, zaduživanjima i garancijama u FBiH, odnosno u skladu sa identificiranim izvorima prihoda. Također nisu kontinuirano poduzimane adekvatne aktivnosti u cilju naplate potraživanja od krajnjih korisnika kreditnih sredstava;*
- *Poduzimanje aktivnosti od strane Vlade FBiH i Ministarstva finansija kako bi se obaveze po osnovu kredita KJKP „Toplane“ d.o.o. Sarajevo i kredita Kraljevine Španije (Projekat vodosnadbjevanja općina Široki Brijeg, Ljubuški i Fojnica) regulisale u skladu sa Zakonom o dugu, zaduživanjima i garancijama u FBiH. Također nisu poduzete mjere da se osigura povrat sredstava u iznosu od 2.397.052 USD i 50.982 EUR isplaćenih na teret Budžeta FBiH;*
- *Dosljedno provođenje od strane Vlade FBiH i Ministarstva finansija odredbi Zakona o budžetima u FBiH, Zakona o izvršavanju budžeta FBiH i Odluke o kriterijima raspodjele finansijskih sredstava iz Tekuće rezerve Budžeta FBiH u dijelu odobravanja i u dijelu izvještavanja o korištenju sredstava tekuće rezerve;*
- *Sačinjavanje Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH od strane Vlade FBiH i Ministarstva finansija u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Zakonom o trezoru u FBiH, Zakonom o izvršavanju budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH. U istima nisu iskazani svi prihodi i primici, rashodi i izdaci, finansiranja koji pripadaju Budžetu FBiH, sa adekvatnim analizama i obrazloženjima;*

- *Priznavanje i iskazivanje svih rashoda i izdataka, u skladu sa članom 59. i 74. Zakona o budžetima u FBiH i članom 4. i 20. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH, na odgovarajućim pozicijama u onom periodu kada je obaveza i nastala;*
- *Postupanje u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH, Uputstvom o primjeni Zakona o javnim nabavkama BiH i ostalim provedbenim propisima od strane budžetskih korisnika prilikom nabavke robe, vršenja usluga i ustupanja radova. Prije otpočinjanja postupaka nabavki budžetski korisnici uglavnom nisu donosili Plan nabavke za tekuću godinu, u skladu sa zakonskim propisima i internim aktom, sa jasno i precizno utvrđenim vrstama i karakteristikama svih predmeta nabavke;*
- *Dosljedno provođenje odredbi Zakona o sistemu indirektnog oporezivanja u BiH i Zakona o Obavještajno - sigurnosnoj agenciji BiH u dijelu utvrđivanja stanja duga i ostalih obaveza koje u skladu sa navedenim zakonima ostaju u nadležnosti FBiH, kao i da se do rješavanja statusa imovine odredi pravni sljednik institucija koje su u skladu sa navedenim zakonima prešle na državni nivo;*
- *Poduzimanje aktivnosti od strane Ministarstva finansija u cilju izbora poslovnih banaka za sve depozitne i transakcijske račune iz nadležnosti Ministarstva, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH, te da vrši kontrolu primjene zaključenih ugovora sa bankama u dijelu prenosa sredstava na transakcijske račune, obračuna kamata na depozite i troškova bankarske provizije;*
- *Poduzimanje aktivnosti od strane Vlade FBiH, putem nadležnih institucija, u cilju rješavanja problematike poslovnih prostora koji su preuzeti u nadležnost od Prijašnjeg Federalnog ministarstva odbrane;*
- *Izvršenje uvida, od strane Ministarstva finansija, u cjelokupnu dokumentaciju vezano za stanje novčanih sredstava korisnika budžeta blokiranih u Hercegovačkoj banci d.d. Mostar, a posebno stanja novčanih sredstava i obaveza Prijašnjeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske FBiH i na osnovu konstatovanog poduzimanje adekvatnih mjera i provođenje odgovarajućih knjiženja u Glavnoj knjizi trezora;*
- *Poduzimanje aktivnosti od strane Ministarstva finansija u cilju rješavanja pozajmica datih kantonalnim budžetima u 2001. i 2002. godini, kao i iskazanih sumnjivih i spornih potraživanja;*
- *Poduzimanje aktivnosti od strane Ministarstva finansija u dijelu dosljedne provedbe zaključenih ugovora između FBiH i Razvojne Banke FBiH o upravljanju kreditnim revolving sredstvima stvorenim u okviru projekata Lokalne inicijative (LIP) i Lokalni razvoj (LDP);*
- *Poduzimanje aktivnosti od strane Vlade FBiH po preporukama datim u Izvještaju o reviziji finansijskih izvještaja Federalnog ministarstva odbrane i Vojske FBiH za 2005. godinu;*
- *Određivanje pravnog sljednika od strane Vlade FBiH koji bi izvršio preuzimanje cjelokupne dokumentacije vezano za obaveze Prijašnjeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske FBiH, i na osnovu iste planirao i vršio isplatu stvorenih obaveza;*

Preporuke po kojima je djelimično postupljeno odnose se na:

- *Donošenje Pravilnika o internim kontrolama–internim kontrolnim postupcima od strane budžetskih korisnika, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, sa jasno definisanim upravljačko-kontrolnim, administrativno-kontrolnim, računovodstveno internim-kontrolnim postupcima, a posebno postupcima procjene rizika, postupcima informisanja, postupcima komunikacije i postupcima nadgledanja;*
- *Praćenje imlementacije donesenih akata od strane Vlade FBiH i nadležnih institucija, vezano za regulisanje načina i visine dijela izdataka za materijal i usluge, vršenje analize ostvarenih efekata po osnovu implementacije istih i poduzimanje adekvatnih mjera u cilju uspostavljanja adekvatne kontrole nad efikasnim i namjenskim korištenjem javnih sredstava;*
- *Osiguranje od strane Ministarstva finansija da se Budžet FBiH izvršava u skladu sa prioritetima utvrđenim u Zakonu o izvršavanju Budžeta FBiH;*

- *Odobranje od strane Ministarstva finansija unutrašnjeg prestrukturiranja rashoda unutar odobrenog budžeta korisnika, u skladu sa ovlaštenjima datim Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH;*
- *Poduzimanje aktivnosti od strane Vlade FBiH, putem nadležnih institucija, na rješavanju pitanja izvršenih ulaganja u objekte hotel „Hercegovina“ u Mostaru i JP Geodetski zavod BiH u Sarajevu, u cilju zaštite i efikasnijeg korištenja javnih sredstava;*
- *Utvrđivanje osnovice za određivanje mjesečnih novčanih primanja korisnika boračko- invalidske zaštite od strane Vlade FBiH i Federalnog ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata, kao i utvrđivanje koeficijenta u skladu sa Zakonom o pravima boraca i članova njihovih porodica i Zakona o budžetima u FBiH;*
- *Poduzimanje aktivnosti od strane Vlade FBiH, da Ministarstvo finansija i Federalno ministarstvo energije, industrije i rudarstva, izvrše uvid u cjelokupnu dokumentaciju u cilju dosljedne primjene odluka Vlade FBiH o odobravanju prijenosa dijela sredstava uplaćenih na ime dokapitalizacije od Konzorcija INA/MOL, privrednom društvu „Terminali Federacije“ d.o.o. Sarajevo i o istom sačini izvještaj;*
- *Osiguranje od strane Vlade FBiH, da budžetski korisnici prilikom obračuna putnih troškova dosljedno primjenjuju Uredbu o naknadama troškova za službena putovanja i da Uredbom propiše obavezu da se uz obračun putnih troškova podnosi pismeni izvještaj o obavljenom službenom putovanju;*
- *Poduzimanje aktivnosti od strane Vlade FBiH da budžetski korisnici dosljedno primjenjuju Uredbu o uslovima i načinu korištenja službenih putničkih automobila u organima uprave u FBiH;*
- *Poduzimanje aktivnosti od strane Vlade FBiH i Ministarstva finansija, da se od strane korisnika budžeta dosljedno primjenjuje Odluka o načinu obrazovanja i visini naknade za rad stručnih komisija i drugih radnih tijela osnovanih od strane Vlade FBiH i rukovodilaca federalnih organa državne službe;*
- *Regulisanje od strane Vlade FBiH korištenja sredstava reprezentacije korisnika budžeta, kao i utvrđivanja godišnjeg iznosa sredstava interne reprezentacije za budžetske korisnike kojima je data mogućnost korištenja ugostiteljskih usluga od strane Službe za zajedničke poslove organa i tijela FBiH;*
- *Poduzimanje aktivnosti od strane Vlade FBiH kako bi Federalno ministarstvo rada i socijalne politike dosljedno ispoštovalo Zakon o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji sa djecom u dijelu osiguranja budžetskih sredstava za izmirenje obaveza prema korisnicima koji su uvedeni u pravo (u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH), kao i obezbjeđenja adekvatnog nadzora nad primjenom navedenog Zakona;*
- *Poduzimanje aktivnosti od strane Vlade FBiH da nadležno Ministarstvo okonča postupak rješavanja prava po osnovu podnesenih zahtjeva u skladu sa Zakonom o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i članova njihovih porodica i Zakonom o budžetima u FBiH;*
- *Poduzimanje aktivnosti od strane Vlade FBiH, putem Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije, u cilju utvrđivanja opravdanosti daljih ulaganja budžetskih sredstava, vezano za realizaciju zaključenog Ugovora i Anexa Ugovora o zajedničkom ulaganju između IP „Krivaja“ d.o.o. Zavidovići i „Ferimpex“ d.o.o. i Ugovora o osnivanju zajedničkog društva, kao i potpisanog Protokola;*
- *Poduzimanje aktivnosti od strane Vlade FBiH i nadležnog Ministarstva kako bi se u potpunosti ispoštovala odredbe zaključenog Sporazuma o izmjeni Sporazuma o načinu izmirenja dugovanja IP „Krivaja“ d.o.o. Zavidovići;*

- *Poduzimanje aktivnosti od strane Vlade FBiH na dosljednoj primjeni Zakona o finansijskoj konsolidaciji rudnika uglja u FBiH prema obračunatim, a neuplaćenim javnim prihodima u periodu od 2009. do 2015.godine, odnosno izmjenama i dopunama navedenog Zakona u slučaju nemogućnosti implementacije;*
- *Poduzimanje aktivnosti od strane Vlade FBiH i Ministarstva finansija, u skladu sa zaključenim ugovorima o komisionim poslovima sa Razvojnou bankom FBiH, u dijelu blagovremenog raspolaganja sa prikupljenim sredstvima na posebnom računu po osnovu povrata kredita krajnjih korisnika;*
- *Poduzimanje aktivnosti od strane Vlade FBiH, putem nadležnih institucija, u dijelu obezbijedenja relevantne dokumentacije vezano za izvršena ulaganja u objekat „Dom odmora“ Trpanj, objekat JP „Geodetski zavod BiH“ i zgradu koju koristi Parlament FBiH, kako bi se zaštitila utrošena sredstva iz Budžeta FBiH. Poduzimanje aktivnosti, od strane Službe za zajedničke poslove organa i tijela FBiH, uvida u cjelokupnu dokumentaciju za izvršena ulaganja u navedene objekte, te na osnovu konstatovanog adekvatnog evidentiranja svih ulaganja na odgovarajućim bilansnim pozicijama u skladu sa zakonskim i ostalim propisima;*
- *Sistemska pristupanje aktivnostima od strane Vlade FBiH, vezano za okončanje raspolaganja svim pravima i obavezama nad pokretnom i nepokretnom imovinom Prijašnjeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske FBiH i utvrđivanje tačnog iznosa dugova, zaduživanja i ostalih obaveza nastalih do 01.01.2006. godine, za koje je Vlada FBiH u skladu sa Zakonom o odbrani BiH i Zakonom o prestanku važenja Zakona o odbrani FBiH i dalje odgovorna;*

Preporuke po kojima je postupljeno odnose se na:

- *Poduzimanje aktivnosti od strane Vlade FBiH i nadležnih institucija kako bi se, u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o pravima demobilisanih boraca i članova njihovih porodica, obezbijedila sredstva za isplatu preostalih obaveza po osnovu ovog Zakona;*
- *Kontinuirano poduzimanje aktivnosti na blagovremenom osiguranju sredstava u Budžetu FBiH, prema dinamici dospjeća kamata i glavnica po osnovu emitovanih obaveznica po osnovu računa stare devizne štednje i izmirenja obaveza po istom;*
- *Knjigovodstvene evidentiranje od strane Ministarstva finansija datih sredstava u komisijon Razvojnoj banci FBiH, a u cilju transparentnog iskazivanja i praćenja ukupnih potraživanja, odnosno potraživanja po pojedinim kreditima datim u komisijon;*
- *Poduzimanje aktivnosti, od strane Vlade FBiH, putem nadležnog Ministarstva zdravstva, kako bi se riješilo pitanje imovine, obaveza i potraživanja Zavoda za kontrolu lijekova FBiH.*

5. NALAZI I PREPORUKE

5.1 Sistem internih kontrola i interna revizija

Radi ostvarenja programskih ciljeva rada, kao i ekonomičnog, efikasnog i efektivnog trošenja javnih sredstava neophodno je da budžetski korisnici imaju uspostavljene funkcionalne sisteme internih kontrola, koji su odgovornost menadžmenta federalnih budžetskih korisnika. **Faktor koji najviše utiče na funkcionalnost sistema internih kontrola je povoljno kontrolno okruženje a isto najviše dolazi do izražaja kroz organizacionu strukturu, način rukovođenja, prenošenje ovlaštenja, vrednovanje rezultata rada, sistem nagrađivanja i poštivanje postojećih zakonskih propisa.** Budžetski korisnici su najvećim dijelom sistem internih kontrola uspostavili putem pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, pravilnika o internim kontrolnim postupcima i drugih internih akata, koji su doneseni u skladu sa Smjernicama za uspostavu i jačanje internih kontrola kod budžetskih korisnika (u daljem tekstu: Smjernice), koje je u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o trezoru u FBiH donijelo Ministarstvo finansija.

Vezano za Pravilnike o unutrašnjoj organizaciji budžetskih korisnika, u revidiranoj godini, Vlada FBiH je nakon razmatranja izvještaja Radne grupe za reviziju svih zaposlenih kod budžetskih korisnika,

09.11.2011. godine donijela Zaključak **V broj 1344/2011** kojim je, između ostalog, zadužila sve rukovodioce budžetskih korisnika da u roku od 21 dana utvrde realnost postojećih sistematizacija i unutrašnje organizacije federalnih ministarstava i drugih tijela federalne uprave, s ciljem unapređenja njihovog rada i organizacije i osiguranja učinkovitog rukovođenja, kao i uvođenja savremenih tehničkih metoda i sredstava rada u organe i tijela uprave. Realizacija propisanih aktivnosti iz navedenih zaključaka Vlade FBiH nije izvršena u 2011. godini. Provedenom revizijom je konstatovano da je samo dio revidiranih budžetskih korisnika u toku godine poduzeo aktivnosti na izmjeni i dopuni postojećih pravilnika, ili je donio potpune nove pravilnike o unutaršnjoj organizaciji. Izvršenim uvidom u Pravilnike o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta revidiranih korisnika i njihovu primjenu konstatovano je kod većeg dijela budžetskih korisnika da:

- pravilnicima nisu obuhvaćeni svi poslovi koji su im dati u nadležnost zakonskim i podzakonskim propisima,
- pravilnicima nisu dovoljno jasno definisani poslovi organizacionih jedinica, kao ni opisi poslova i radnih zadataka po sistematizovanim radnim mjestima,
- je značajna razlika između sistematiziranih i popunjenih radnih mjesta,
- nepopunjenost ključnih radnih mjesta.

Naprijed navedeno ukazuje na potrebu preispitivanja pravilnika o unutrašnjoj organizaciji budžetskih korisnika u dijelu da se istim obuhvate svi poslovi koji su im dati u nadležnost zakonskim i podzakonskim propisima, odnosno da se utvrdi stvarno potrebna struktura unutrašnje organizacije, tj. broj organizacionih jedinica, broj radnih mjesta i stvarno potreban broj izvršilaca. U vezi sa navedenim, u prethodnim revizorskim izvještajima davali smo preporuku, po kojoj nije postupljeno.

Pravilnike o internim kontrolama – internim kontrolnim postupcima, najveći broj revidiranih budžetskih korisnika, je donio u skladu sa članom 62. Zakona o budžetima u FBiH, kao i Smjernicama. Međutim, uvidom u pravilnike, konstatovano je da istima nisu obuhvaćeni svi procesi rada iz nadležnosti budžetskih korisnika, niti su procijenjeni rizici za određene značajne procese poslovanja, a također nisu jasno definisani ni upravljački, administrativno - kontrolni i računovodstveno - kontrolni postupci, a posebno postupci procjene rizika i provođenja nadzora od strane menadžmenta. Iako su od strane korisnika doneseni interni pravilnici kojima su uređene kontrole određenih vrsta rashoda i izdataka, konstatovano je da u većini slučajeva nije vršen nadzor nad uspostavljenim kontrolnim aktivnostima u cilju nadgledanja zakonitosti i provođenja internih kontrolnih postupaka i procedura, kao i identifikacije slabosti i poslovnih aktivnosti koje treba poboljšati, kako bi se interni akti izmijenili i prilagodili stvarnim potrebama. Navedeno je imalo odraza na uspostavu funkcionalnog sistema internih kontrola i pojavu nepravilnosti i propusta u radu.

U cilju razvoja i jačanja sistema i procedura javne unutrašnje finansijske kontrole (PIFC), Vlada FBiH u junu 2010. godine usvojila **Strategiju razvoja javne unutrašnje finansijske kontrole u FBiH i Plan aktivnosti za provođenje iste**, kojim su utvrđeni nosioci i rok završetka pojedinih aktivnosti za period 2010.-2014. godina. Okvir PIFC-a uključuje sve mjere potrebne za kontrolu svih javnih prihoda, izdataka, imovine i obaveza, te osigurava što bolje upravljanje sredstvima i obavezama. Navedeni okvir, također pokriva sve sisteme unutrašnje kontrole i procedure u javnim institucijama, te pomaže u kreiranju sigurnog okruženja za javne fondove kako bi oni bili iskorišteni na način kako je to zakonski planirano. PIFC se sastoji od: finansijskog upravljanja i kontrole, funkcionalno nezavisne interne revizije i harmonizacijsko – koordinacijske funkcije „Centralno harmonizacijske jedinice (CHJ)“. U skladu sa navedenim Planom, Ministarstvo finansija je bilo dužno da u julu 2010. godine popuni CHJ, da skupa sa CHJ u oktobru 2010. godine sačini analizu stanja u oblasti interne revizije i finansijskog upravljanja i kontrole u FBiH, a u decembru 2010. godine donese Program obuke za edukaciju internih revizora. **Nije prezentirana dokumentacija da su u 2011. godini provedene utvrđene aktivnosti Planom implementacije Strategije razvoja javne unutrašnje finansijske kontrole, što ima negativan utjecaj na uspostavu javne unutrašnje finansijske kontrole u FBiH.** U februaru 2012. godine samo je objavljena Metodologija rada interne revizije u javnom sektoru u FBiH.

Interna revizija

Isti ćemo da je **Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH** („Službene novine FBiH“ br. 47/08 od 30.07.2008. godine) propisano da je ministar finansija dužan donijeti **Pravilnik o uslovima za obavljanja poslova interne revizije i Pravilnik o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju** u roku od 4 mjeseca od dana postavljenja direktora Centralne harmonizacijske jedinice (u daljem

tekstu: CHJ) koja treba da se formira u okviru Ministarstva finansija i koja treba da sačini operativne procedure i metodologiju za rad interne revizije. Centralna harmonizacijska jedinica je sistematizovana kao osnovna organizaciona jedinica Ministarstva finansija, a 15.03.2011. godine imenovan je i rukovodilac CHJ, u svojstvu pomoćnika ministra, koje radno mjesto je trenutno jedino popunjeno od sistematizovanih 9 radnih mjesta. Utvrdili smo da Ministarstvo finansija nije do zakonom utvrđenog roka (15.07.2011. godine) donijelo naprijed navedene pravilnike. Napominjemo da su i dalje u primjeni propisi doneseni prije stupanja na snagu Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru (Pravilnik o internoj reviziji budžetskih korisnika i Odluka o utvrđivanju korisnika budžeta za koje će internu reviziju vršiti Federalno ministarstvo finansija). **Navedeno ima značajan uticaj na početak primjene Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH iz razloga što se isti može početi primjenjivati tek poslije donošenja predviđenih propisa.** Prema prezentiranoj dokumentaciji, aktivnosti rukovodioca CHJ u 2011. godini su implementirane putem Projekta „Podrška uvođenju javne interne finansijske kontrole (PIFC) u BiH“ kojeg finansira Evropska unija kroz IPA program.

U skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, u okviru Ministarstva finansija uspostavljena je **Jedinica za internu kontrolu i internu reviziju** svih programa, aktivnosti, procesa i organizacionih jedinica u Ministarstvu finansija, koja također vrši reviziju i kod budžetskih korisnika za koje je Vlada FBiH, u skladu sa članom 63. Zakona o budžetima u FBiH, utvrdila da će im internu reviziju obavljati Ministarstvo finansija, dok je za ostale budžetske korisnike propisano da samostalno organizuju internu reviziju. Najveći broj budžetskih korisnika je pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji sistematizovao jedinicu interne revizije (internog revizora), te izvršio popunu radnih mjesta, međutim, **na osnovu obavljenih revizije, ne može se potvrditi da su interni revizori realizovali planirane aktivnosti u 2011. godini.** Jedinica za internu reviziju Ministarstva finansija je u 2011. godini obavila 10 revizija procesa u Ministarstvu finansija, kao i 13 revizija kod federalnih budžetskih korisnika. **Uvidom u sačinjene izvještaje interne revizije kao i obavljenog razgovora sa odgovornim osobama nije se moglo potvrditi da se u skladu sa datim preporukama u navedenim izvještajima, u svim slučajevima, postupalo adekvatno kako od strane institucije u kojoj je obavljena revizija, tako i od strane nadležnih organa koji su zaduženi za praćenje rada institucija.**

Potrebno ja da Vlada FBiH, u skladu sa zakonskim nadležnostima, poduzme aktivnosti na usklađivanju pravilnika o unutrašnjoj organizaciji budžetskih korisnika u skladu sa njihovim zakonskim nadležnostima, utvrđivanju potrebne organizacione stukture i broja izvršilaca, a u cilju povećanja efikasnosti javne uprave;

Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija poduzmu aktivnosti na dosljednoj provedbi Strategije razvoja javne unutrašnje finansijske kontrole u FBiH (PIFC), kao i Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH, u dijelu uspostave funkcionalne Centralne harmonizacijske jedinice, interne revizije u okviru budžetskih korisnika i donošenja podzakonskih akata;

Potrebno je da Ministarstvo finansija, u saradnji sa Vladom FBiH, osigura postupanje po datim preporukama iz izvještaja interne revizije Ministarstva, kako od strane institucija u kojoj je obavljena revizija, tako i od strane nadležnih organa koji su zaduženi za praćenje rada revidiranih institucija;

U cilju regulisanja načina realizacije sredstava odobrenih budžetskim korisnicima za određene izdatke (putni troškovi, korištenje službenih automobila i izdaci za gorivo, naknade komisijama, troškovi telefona, itd.) Vlada FBiH je donosila uredbе, odluke i zaključke, kojima su utvrđeni visina izdatka, način realizacije, izvještavanje, kontrola utroška izdataka i istima obavezala budžetske korisnike da donesu interne akte i regulišu način realizacije izdataka u skladu sa donesenim aktima Vlade. Uvidom u implementaciju donesenih akata Vlade FBiH, konstatovano je da su budžetski korisnici u najvećem broju slučajeva donijeli interne akte u skladu sa aktima Vlade FBiH, ali iste nisu dosljedno primjenjivali, što je imalo za posljedicu da su tokom izvršene revizije finansijskih izvještaja za 2011. godinu utvrđeni propusti kod korištenja sredstava odobrenih za naprijed navedene izdatke.

Potrebno je da Vlada FBiH putem nadležnih institucija prati implementaciju donesenih akata vezano za regulisanje načina i visine dijela izdataka za materijal i usluge, vrši analizu ostvarenih efekata po osnovu implementacije istih i poduzima adekvatne mjere u cilju uspostavljanja adekvatne kontrole nad efikasnim i namjenskim korištenjem javnih sredstava;

5.2 Budžet Federacije Bosne i Hercegovine za 2011. godinu

Budžet FBiH za 2011. godinu, u iznosu od 1.699.318.442 KM, kao i Zakon o izvršavanju budžeta FBiH za 2011. godinu doneseni su od strane Parlamenta FBiH 26. marta 2011. godine (objavljeni 30.03.2011. godine), dok su Izmjene i dopune Budžeta FBiH za 2011. godinu donesene 28. jula 2011. godine (objavljene 08.08.2011. godine) u iznosu od 1.735.797.007 KM. Zbog kašnjenja prilikom donošenja Budžeta FBiH za 2011. godinu, visoki predstavnik je 26.01.2011. godine donio Odluku o privremenom finansiranju FBiH za razdoblje januar – mart 2011. godine u iznosu od 320.696.946 KM.

Budžetom FBiH za 2011. godinu, kao i Izmjenama i dopunama istoga, planirano je sljedeće:

R. br.	Opis	Budžet za 2009. godinu	Budžet za 2010. godinu	Budžet za 2011. godinu	Izmjene i dopune Budžeta za 2011. godinu
1	2	3	4	5	6
I	Prihodi i finansiranje (II+V)	2.075.254.771	1.863.333.532	1.699.318.442	1.735.797.007
II	Prihodi i primici	1.373.798.985	1.455.918.034	1.446.379.822	1.587.122.107
III	Rashodi i izdaci	2.075.254.771	1.863.333.532	1.699.318.442	1.735.797.007
IV	Deficit (III - II)	701.455.786	417.415.498	252.938.620	148.674.900
V	Finansiranje (od 1 do 7)	701.455.786	417.415.498	252.938.620	148.674.900
1.	WB DPL		87.000.000		
2.	MMF-STAND BY TRANŠA V i VI			194.263.720	
2.	MMF-STAND BY TRANŠA III i IV		312.000.000		
3.	Evropska komisija		18.415.498	58.674.900	58.674.900
4.	MMF-STAND BY TRANŠA I i II	396.000.000			
5.	Primici od domaćeg zaduživanja	153.975.786			90.000.000
6.	Primici od sukcesije	120.000.000			
7.	Primici od domaćeg zaduživanja Direkcija cesta i Civilna zaštita	31.480.000			

Uvidom u dokumentaciju vezanu za **izradu Budžeta FBiH za 2011. godinu i donošenje Izmjena i dopuna istog**, konstatovano je kao i prethodnih godina, da je Nacrt Budžeta FBiH za 2011. godinu i prijedlog izmjena i dopuna, sačinjen od strane Ministarstva finansija, bez prethodno izvršenog usaglašavanja sa korisnicima budžetskih sredstava, što je obaveza utvrđena članom 16. Zakona o budžetima u FBiH. Navedeno je imalo za rezultat da sredstva za isplatu „bruto plaća i naknada“ i doprinosa, kao i materijalnih troškova velikog broja budžetskih korisnika nisu bila odobrena u potrebnom iznosu, zbog čega je za isplatu navedenih troškova Vlada FBiH odobravalu preraspodjele između budžetskih korisnika i sredstva iz Tekuće rezerve Vlade FBiH, dok je Ministarstvo finansija odobrilo značajan broj preraspodjela unutar budžetskih korisnika. Samo za potrebe Federalnog ministarstva rada i socijalne politike odobrene preraspodjele u 2011. godini su iznosile 40.472.731 KM, dok je iz budžeta Ministarstva finansija na osnovu odluka Vlade FBiH izvršeno 13.237.831 KM preraspodjela prema drugim budžetskim korisnicima (za plate i doprinose 5.186.132 KM). Također treba napomenuti da, iako se raspolagalo sa podacima o postojanju određenih obaveza, za izmirenje istih u Budžetu FBiH za 2011. godinu, nisu odobrena sredstva, niti su tokom godine poduzimane aktivnosti za izmirenje istih. Navedeno se odnosi na: verificirani dug Vlade FBiH prema Zavodu za penzijsko – invalidsko osiguranje nastalog po osnovu isplate penzija ostvarenih pod povoljnijim uslovima u skladu sa važećim zakonskim propisima 180.979.871 KM, za izvršenje sudskih presuda i dobrovoljno izmirenje obaveza po osnovu manje isplaćenih plaća i naknada budžetskih korisnika u 2009. i 2010. godini cca 55.000.000 KM, za povrat više uplaćenih sredstava po osnovu poreza na dobit od strane JP BH Telecom d.d. Sarajevo i JP Hrvatske telekomunikacije d.d. Mostar 25.687.096 KM i za izmirenje obaveza po osnovu duga iz perioda 2007 – 2009. godina za neratne invalidnine cca 15.000.000 KM.

Kao i prethodnim revizijama, kod planiranja Budžeta FBiH za 2011. godinu, sredstava za rad kaznenopopravnih zavoda (KPZ Zenica, KPZ Sarajevo, KPZ Tuzla, KPZ Mostar, KPZ Bihać, KPZ Tomislavgrad) se planiraju u okviru razdjela Federalnog ministarstva pravde, na budžetskoj glavi 1502, i to za sve kaznenopopravne zavode u cjelini, a ne pojedinačno. Ukazujemo da Zakonom o ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave nije navedeno da se KPZ-ovi nalaze u sastavu Ministarstva pravde, a da je Zakonom o izvršenju kaznenih sankcija u FBiH određeno da KPZ-ovi imaju svojstvo pravnih lica. Planiranje na ovakav način ima za posljedicu da raspodjelu Budžetom odobrenih sredstava za KPZ-ove vrši Federalno ministarstvo pravde, bez za to utvrđenih zakonskih nadležnosti, a da rukovodioci KPZ-ova nisu direktno

odgovorni za planiranje i izvršavanje odobrenog Budžeta (Izmjenama i dopunama Budžeta za 2011. godinu, istima su odobrena budžetska sredstva za finansiranje rada u zajedničkom iznosu od 49.909.509 KM). Međutim, suprotno navedenom, konstatovali smo da se određenim organizacionim jedinicama koje se nalaze u okviru institucija sa svojstvom pravnog lica (Parlament FBiH, Predsjedništvo FBiH) pojedinačno odobravaju budžetska sredstva (Predstavnički dom Parlamenta FBiH, Zastupnički dom Parlamenta FBiH, Zajedničke službe Parlamenta FBiH, Ured predsjednika FBiH, Ured potpredsjednika FBiH 1102 i Ured potpredsjednika FBiH 1103).

Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija, u skladu sa svojim nadležnostima, osiguraju da se izrada Budžeta FBiH vrši u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH, a posebno u dijelu usuglašavanja sa budžetskim korisnicima predložene visine sredstava za svakog budžetskog korisnika posebno.

Preporučuje se da Ministarstvo finansija, u saradnji sa Vladom FBiH, u skladu sa zakonskim nadležnostima donesu interni akt kojim će se utvrditi kriteriji i način utvrđivanja institucija i organa koje mogu biti korisnici budžeta, kao i da se sačini registar korisnika Budžeta FBiH, u cilju omogućavanja subjektima sa svojstvom pravnog lica da planiraju, izvršavaju i izvještavaju o upotrebi budžetskih sredstava;

Vežano za izvršavanje Budžeta FBiH za 2011. godinu, konstatovano je da Ministarstvo finansija, prilikom sačinjavanja tromjesečnih i mjesečnih planova novčanih tokova na osnovu kojih se izvršava Budžet FBiH, nije dosljedno postupilo u skladu sa članom 35. Zakona o budžetima u FBiH i članom 5. i 6. Zakona o trezoru u FBiH, a na osnovu relevantne i potpune dokumentacije vežano za prognoze svih prihoda i kretanja u ključnim makroekonomskim parametrima. Navedenim planovima novčanih tokova se trebao u skladu sa članom 28. i 29. Zakona o budžetima u FBiH, projicirati priliv i odliv sa Jedinštenog računa trezora (**u daljem tekstu: JRT**) i na osnovu istih ministar finansija je bio dužan da odobri mjesečne planove alokacije raspoloživih sredstava budžetskim korisnicima, a Ministarstvo finansija je bilo dužno da budžetski korisnicima uputi instrukciju za izradu prijedloga operativnih planova za izvršenje budžeta. Iz prezentirane dokumentacije **se ne može potvrditi da su sačinjavani mjesečni planovi alokacije raspoloživih budžetskih sredstava budžetskim korisnicima, da su isti odobreni od strane ministra finansija ili ovlaštene osobe, kao i da su budžetskim korisnicima upućene instrukcije za pripremu i podnošenje prijedloga operativnih planova u kojima su trebale biti navedene konkretne upute za pripremu i podnošenje istih, sukladno zakonskim i ostalim propisima.** Navedeno je imalo za posljedicu konstatovanu nelikvidnost Budžeta FBiH na kraju 2011. godine. Napominjemo da je prema prezentiranom Izvještaju o potrebnoj gotovini za izmirenje dospjelih obaveza Budžeta FBiH na dan 31.12.2011. godine bilo je potrebno 112.351.955 KM, dok je stanje novčanih sredstava na transakcijskim računima JRT-a iznosilo samo 3.115.325 KM. Također, vežano za odobravanje operativnog budžeta za 2011. godinu konstatovano je da je od strane Ministarstva finansija izvršeno umanjeње Zakonom odobrenog Budžeta bez prethodno donesenog dokumenta od strane Vlade FBiH u skladu sa zakonskom procedurom.

Potrebno je da Ministarstvo finansija dosljedno poštuje odredbe Zakona o budžetima u FBiH, Zakona o Trezoru u FBiH i Zakona o izvršavanju Budžeta FBiH u dijelu sačinjavanja planova novčanih tokova, odobravanja tromjesečnih i mjesečnih planova budžetskih korisnika i izvještavanja istih o odobrenim operativnim planovima;

Uvidom u **način izmirivanja budžetskih obaveza u toku fiskalne godine,** ne može se potvrditi da su dosljedno ispoštovane odredbe člana 12. Zakona o izvršavanju budžeta FBiH za 2011. godinu, u dijelu izmirenja obaveza po utvrđenim grupama prioriteta za plaćanje. Posebno ističemo da su obaveze iz određene grupe prioriteta izmirivane djelimično, a nije prezentirana dokumentacija, ni kriteriji koji bi potvrdili način izbora obaveze iz iste grupe prioriteta koje će se izmiriti prije ostalih obaveza iz iste grupe. **Prema izvještaju o neizmirenim obavezama, obaveze iz 2011. godine, u vrijeme obavljanja konačne revizije iznosile su 56.352.792 KM, u okviru kojih se na poticaje u poljoprivredi odnosilo 4.850.023 KM i na transfer za raseljena lica i izbjeglice 3.901.398 KM, iako se radi o obavezama koje se nalaze na trećem i četvrtom mjestu prioriteta utvrđenim Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH. Neizmirene obaveze po sudskim izvršnim rješenjima iznosile su 897.028 KM iako se radi o obavezama na koje se obračunava zatezna kamata u iznosu od 12 % godišnje na dan plaćanja.**

Potrebno je da Ministarstvo finansija osigura da se Budžet FBiH izvršava u skladu sa prioritetima utvrđenim u Zakonu o izvršavanju budžeta FBiH;

Vežano za prestrukturiranje rashoda u okviru ukupnog budžeta budžetskog korisnika, napominjemo da je članom 33. Zakona o budžetima u FBiH propisano da Ministarstvo finansija može, na prijedlog budžetskog korisnika donijeti odluku o prestrukturiranju rashoda u okviru ukupnog odobrenog iznosa za budžetskog korisnika, a najviše do 10% odobrenih rashoda za budžetskog korisnika, te da će se Zakonom o izvršavanju budžeta regulisati obim i vrste rashoda za prestrukturiranje, što je i propisano **Zakonom o izvršavanju budžeta FBiH za 2011. godinu**. Provedenom revizijom i uvidom u prezentiranu dokumentaciju vezanu za odobravanje unutrašnjeg prestrukturiranja od strane Ministarstva finansija, na zahtjev budžetskih korisnika, nismo u mogućnosti potvrditi da su budžetski korisnici u svojim zahtjevima za prestrukturiranjem adekvatno obrazložili i dokumentovali potrebu za istim. Ministarstvo je donosilo rješenja kojima je odobravalo unutrašnje preraspodjele, međutim, na osnovu uvida u dokumentaciju nije se moglo, u svim slučajevima, potvrditi opravdanost izvršenih preraspodjela, obzirom da su iste mogle imati za posljedicu i nenamjensku upotrebu budžetskih sredstava.

Potrebno je da Ministarstvo finansija, unutrašnje prestrukturiranje rashoda unutar odobrenog budžeta korisnika odobrava, u skladu sa nadležnostima datim Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju budžeta FBiH, uz adekvatno obrazloženje i dokumentovanje opravdanosti i potrebe za istim;

Namjenski prihodi Budžeta FBiH (naknada za korištenje šuma, sredstva za zaštitu i spašavanje, prihodi od ostvarenog prometa Lutrije BiH, ...) uplaćuju se na depozitni račun Budžeta FBiH i isti se, u skladu sa Uputstvom o otvaranju posebnih namjenskih transakcijskih računa, načinu planiranja, prikupljanja, evidentiranja i raspolaganja sredstvima sa posebnih namjenskih transakcijskih računa otvorenih kao podračuna u okviru JRT-a (**u daljem tekstu: Uputstvo o podračunima**), trebaju evidentirati uz obavezno unošenje subanalitičkog konta po nazivu namjenskog podračuna, sa kojeg budžetski korisnici koji raspolažu sredstvima podračuna troše sredstava u toku godine, dok se neutrošeni dio sredstava na kraju godine treba preknjižiti na vremenska razgraničenja (za trošenje u narednom periodu), za koji iznos se umanjuju prihodi Budžeta FBiH tekuće godine. Konstatovano je da su prikupljena sredstva u 2011. godini po osnovu naknada za korištenje šuma (2.493.875 KM) sa depozitnog računa praznjena na redovni transakcijski račun JRT-a, umjesto na namjenski podračun za šume, da su prikupljena sredstva od ostvarenog prometa Lutrije BiH nepravilno više razgraničena na kraju godine za 1.560.839 KM, kao i da su namjenska sredstva za zaštitu i spašavanje razgraničena samo u iznosu od 2.728.296 KM iako je stanje novčanih sredstava na navedenom namjenskom podračunu na kraju godine iznosilo 19.439.948 KM koliko je i trebalo biti stavljeno na raspolaganje Federalnoj upravi civilne zaštite. Zbog naprijed navedenog i na osnovu uvida u prezentiranu dokumentaciju, **ne može se potvrditi da su Ministarstvo finansija i budžetski korisnici koji raspolažu sredstvima namjenskih podračuna dosljedno primijenili Uputstvo o podračunima** prilikom evidentiranja prikupljenih prihoda i razgraničenja neutrošenog dijela istih na kraju godine.

Vežano za planiranje i izvještavanje o utrošku sredstava sa posebnih namjenskih transakcijskih računa otvorenih kao podračuna u okviru Jedinstvenog računa trezora, nije prezentirana dokumentacija kojom bi se potvrdilo da je Ministarstvo finansija adekvatno pratilo utrošak sredstava, u skladu sa Uputstvom o podračunima. Napominjemo da je **Ministarstvo finansija u Budžetu FBiH za 2011. godinu sredstva podračuna za donacije i namjenska sredstva planiralo u iznosu od po 1.000 KM**, a njihovo trošenje je omogućavano odobravanjem povećanja operativnih budžeta od strane Ministarstva finansija, na zahtjev korisnika. Međutim, uzimajući u obzir da dio namjenskih sredstava podračuna nije imalo karakter donacija ili grantova, za koje Ministarstvo ima ovlaštenje u skladu sa članom 46. Zakona o izvršavanju Budžeta FBiH za 2011. godinu, **ne može se potvrditi da je Ministarstvo postupilo u skladu sa postojećim zakonskim propisima, odnosno da je imalo zakonsko ovlaštenje za povećanje operativnih budžeta na ovakav način**. Iz prezentirane dokumentacije se ne može potvrditi da je Ministarstvo, u skladu sa utvrđenim nadležnostima, vršilo planiranje prihoda i rashoda koji se realizuju putem posebnih namjenskih transakcijskih računa, kao i da je vršilo analizu dostavljenih izvještaja i utroška sredstava, odnosno da je raspolagalo sa podacima o ukupnom iznosu ostvarenih prihoda i izvršenih rashoda sa podračuna i da su isti iskazani u Izvještaju o izvršenju Budžeta FBiH.

Potrebno je da Ministarstvo finansija osigura dosljednu primjenu Uputstva o otvaranju posebnih namjenskih transakcijskih računa, načinu planiranja, prikupljanja, evidentiranja i raspolaganja sredstvima sa posebnih namjenskih transakcijskih računa otvorenih kao podračuna u okviru Jedinstvenog računa trezora;

Izveštaj o izvršenju Budžeta FBiH za period 01.01.2011. - 31.12.2011. godine, Ministarstvo finansija je dostavilo Vladi FBiH, koja ga je razmatrala i usvojila 28.03.2012. godine i 30.03.2012. godine dostavila Parlamentu FBiH na nadležno postupanje. Uvidom u Izveštaj o izvršenju Budžeta FBiH za 2011. godinu, utvrdili smo da isti ne sadrži informacije o početnome i završenom stanju imovine, obaveza i izvora vlasništva, objašnjenje većih odstupanja, podatke o svim promjenama na osnovu zaduživanja i upravljanja dugom i o jamstvima datim tokom fiskalne godine, kao ni potpune informacije o poduzetim korektivnim radnjama u cilju realiziranja preporuka revizije iz prethodne godine, što nije u skladu sa članom 74. Zakona o budžetima u FBiH. U istom nisu navedene ni adekvatne analize i informacije vezane za realizaciju tekućih i kapitalnih transfera, utrošak sredstava tekuće rezerve, utrošak sredstava sa posebnih namjenskih transakcijskih računa otvorenih kao podračuna u okviru JRT-a, odnosno nisu dati finansijski podaci ni informacije o razvojno - investicionim projektima i njihovom izvršenju u 2011. godini (iako su isti predviđeni Planom razvojnih projekata za 2011. godinu koji je trebao da predstavlja Aneks Budžeta FBiH za 2011. godinu). Vezano za periodično izvještavanje tokom godine, ni tromjesečni izvještaji o izvršenju budžeta nisu sačinjavani u skladu sa odredbama zakonskih propisa u dijelu prikaza fiskalnog stanja i predlaganja mjera za poboljšanje situacije, kako je to određeno članom 67. Zakona o budžetima u FBiH. **Ovakvim načinom izvještavanja korisnici finansijskih izvještaja ne dobivaju jasnu sliku izvršenja Budžeta FBiH, a također ne daju dovoljno osnova nadležnim organima i institucijama za praćenje namjenskog utroška sredstava i poduzimanje adekvatnih mjera i aktivnosti u slučajevima značajnih odstupanja kod izvršenja Budžeta FBiH.**

Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija, u okviru svojih nadležnosti, prilikom sačinjavanja i dostavljanja izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH dosljedno provode odredbe Zakona o budžetima u FBiH i Zakona o izvršavanju budžeta u FBiH;

Vezano za izvještavanje o ostvarenju prihoda Budžeta FBiH, značajnim smatramo za istaći da Ministarstvo finansija, odnosno Sektor za poreznu i fiskalnu politiku prema Vladi FBiH izvještavanje o ostvarenju prihoda vrši samo u vidu kvartalnog dostavljanja Informacije o ostvarenim i raspoređenim javnim приходima i jedne zbirne Informacije na kraju godine. **Što se tiče izvještavanja o ostvarenju prihoda od poreza na dobit** prezentirana nam je samo „Analiza poreza na dobit i dohodak za 2010. godinu u FBiH“ sačinjena u junu 2011. godine u kojoj nisu ni navedeni podaci koji se odnose na porez na dobit pravnih lica iz oblasti elektroprivrede, pošte, telekomunikacija i pravnih lica iz oblasti igara na sreću kojima je to jedina djelatnost (prihod Budžeta FBiH), a ista za 2011. godinu nije bila sačinjena u vrijeme obavljanja konačne revizije. **Na osnovu uvida u naprijed navedene dokumente konstatovano je da isti sadrže samo statističke podatke i da se od strane Ministarstva finansija ne vrše kvalitativne analize, niti se utvrđuju razlozi odstupanja ostvarenja u odnosu na plan, a kao razlog neizvršavanja navedenog navode nedostatak ljudskih resursa i da obavljanje navedenih poslova nije sistematizovano pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji.** S tim u vezi ističemo odredbe člana 57. Zakona o organizaciji uprave u FBiH koji propisuje obavezu ministra da obavještava organ izvršne vlasti o stanju u oblasti za koju je ministarstvo osnovano i o izvršavanju zakona, članova 9. i 10. Zakona o državnoj službi u FBiH koji propisuje rukovođenje i odgovornost za rad rukovodioca uprave i ustanove u sastavu ministarstva, kao i ovlaštenja i odgovornosti pomoćnika rukovodioca organa državne službe koji za svoj rad i upravljanje odgovara rukovodiocu organa državne službe, te člana 17. Uredbe o poslovima osnovne djelatnosti iz nadležnosti organa državne službe koje obavljaju državni službenici, uslovima za vršenje tih poslova i ostvarivanju određenih prava iz radnog odnosa koji propisuje način na koji pomoćnik rukovodioca vrši svoja ovlaštenja.

5.3 Izvršenje Budžeta FBiH za 2011. godinu

5.3.1 Prihodi, primici i finansiranje Budžeta FBiH za 2011. godinu

U Konsolidovanim finansijskim izvještajima i Izveštaju o izvršenju Budžeta FBiH za 2011. godinu, ukupno ostvareni prihodi, primici i finansiranje u 2011. godini, iskazani su u iznosu od **1.483.397.778 KM**,

što je u odnosu na prihode i primitke planirane Izmjenama i dopunama Budžeta FBiH za 2011. godinu (u daljem tekstu: **Izmjene i dopune Budžeta FBiH**) od 1.735.797.007 KM manje za **252.399.229 KM** ili za **14,54 %**. U odnosu na prethodnu godinu isti su manje ostvareni za **280.984.624 KM** ili za **15,92 %**, a u odnosu na ostvarenje 2009. godine manje za **505.479.960 KM** ili **25,41 %**. Umanjenje ostvarenih prihoda, primitaka i finansiranja Budžeta FBiH za 2011. godinu u odnosu na prethodne godine je u najvećem dijelu rezultat manjeg finansiranja (zaduženja i primitci) koje je ostvareno samo u iznosu od 89.124.825 KM, za razliku od 2010. godine kada je isto iznosilo 322.730.600 KM i za razliku od 2009. godine kada je bilo 746.704.329 KM.

Struktura planiranih i ostvarenih prihoda, primitaka i finansiranja sa indeksima ostvarenja, iskazana u Konsolidovanim finansijskim izvještajima, daje se u narednoj tabeli:

R. Br.	Opis	Budžet za 2011. godinu	Izmjene i dopune Budžeta za 2011. godinu	Ostvareno u 2011. godini	Ostvareno u 2010. godini	Ostvareno u 2009. godini	Index 5/4	Index 5/6	Index 5/7
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Prihodi, primitci, finansiranje (A+B)	1.699.318.442	1.735.797.007	1.483.397.778	1.764.382.402	1.988.877.738	85,46	84,07	74,58
	A. Prihodi i primitci (od 1 do 2)	1.446.379.822	1.587.122.107	1.394.272.953	1.441.651.802	1.242.173.409	87,85	96,71	112,3
1.	Prihodi od poreza	1.178.861.198	1.195.426.298	1.137.613.552	1.186.991.387	1.011.700.126	95,16	95,84	112,4
2.	Neporezni prihodi	267.518.624	391.695.809	256.659.401	254.660.415	230.473.283	65,53	100,7	111,4
	B. Finansiranje (od 1 do 10)	252.938.620	148.674.900	89.124.825	322.730.600	746.704.329	59,95	27,61	11,93
1.	Evropska komisija	58.674.900	58.674.900	0					
2.	MMF- Stand By – V i VI tranša	194.263.720	0	0					
3.	Primitci od dom.zaduž		90.000.000	88.970.499		185.455.786	98,85		47,97
4.	Revolving fond				50.959				
5.	Ostali kapit.primici			154.326	24.448	199.254.875		631,2	0,07
6.	WB DPL				92.778.339				
7.	MMF-Stand By – III i IV tranša				229.876.854				
8.	MMF- Stand By – I i II tranša					262.868.063			
9.	Primljene otpl.zajmov					7.757			
10.	Primitci od sukcesije					99.117.848			

Kao što se može vidjeti iz podataka navedenih u tabeli, **značajno manje ostvarenje u odnosu na planirane veličine Budžetom FBiH za 2011. godinu** konstatovano je kod prihoda od poreza u okviru kojih ističemo manje ostvarenje prihoda od poreza na dobit u iznosu od **16.123.320 KM** i prihoda od **indirektnih poreza 41.921.401 KM**. Na osnovu obavljene revizije, razlog manjeg ostvarenja poreznih prihoda je nerealno planiranje navedenih pozicija od strane Sektora za poreznu politiku i javne rashode Ministarstva finansija koje se radi na osnovu trenda, Srednjoročnih makroekonomskih pretpostavki i prognoza koje radi Direkcija za ekonomsko planiranje, kao i urađenih projekcija indirektnih poreza od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu pri Upravnom odboru Uprave za indirektno oporezivanje. **Kod neporeznih prihoda najveće odstupanje izvršenja u odnosu na plan, konstatovano je kod prihoda od dividendi i udjela u profitu u javnim preduzećima i finansijskim institucijama koji su manje ostvareni za iznos od 124.782.943 KM**. Nije nam prezentirana dokumentacija na osnovu koje je Izmjenama i dopunama Budžeta FBiH za 2011. godinu pozicija prihoda od dividendi uvećana sa **124.001.249 KM** na **240.001.249 KM** što upućuje na nerealno planiranje koje je imalo za posljedicu neuravnoteženje Budžeta FBiH za 2011. godinu.

Zbog značajno manjeg ostvarenja prihoda u odnosu na plan, Ministarstvo finansija i Vlada FBiH nisu Parlamentu FBiH predložili nove Izmjene i dopune Budžeta za 2011. godinu, odnosno nisu postupili u skladu sa odredbama članova 4. i 23. Zakona o budžetima u FBiH, u dijelu uravnoteženja prihoda i primitaka, odnosno rashoda i izdataka budžeta.

Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija planiranje prihoda i primitaka Budžeta FBiH vrše na osnovu realnih ulaznih podataka, dosljedno primjenjujući Zakon o budžetima u FBiH;

Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija, u slučajevima značajnog smanjenja prihoda ili primitaka, poduzme propisane mjere za uravnoteženje budžeta, u skladu sa članovima 4., 22. i 23. Zakona o budžetima u FBiH, putem izmjena i dopuna budžeta;

Kao što je konstatovano i prethodnom revizijom, vezano za priliv i odliv sredstava sa JRT-a, nisu u cijelosti provedene odredbe Zakona o budžetima u FBiH i Zakona o Trezoru u FBiH u dijelu uplate i evidentiranja u Glavnoj knjizi trezora, kao i finansijskim izvještajima primitaka i izdataka po osnovu navigacijskih usluga koji se realizuju od strane Federalne direkcije za civilnu avijaciju, kao i prihoda po osnovu izdavanja GSM licence koji se uplaćuju na poseban račun kod JP Direkcija za ceste FBiH, a odluku o realizaciji istih donosi Vlada FBiH, na prijedlog Federalnog ministarstva prometa i komunikacija. Navedena sredstva, iako su javni prihodi Budžeta FBiH, u skladu sa Odlukama Vlade FBiH preusmjerena su na posebne namjenske transakcijske račune, i ista, kao ni trošak sredstava sa navedenih transakcijskih računa, nisu iskazana u konsolidovanim finansijskim izvještajima, kao ni u Godišnjem izvještaju o izvršenju Budžeta FBiH za 2011. godinu, u skladu sa zakonskim i ostalim propisima.

Potrebno je da se svi javni prihodi i primici kao i vlastiti prihodi uplaćuju na Jedinствeni račun Trezora u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o Trezoru u FBiH, evidentiraju u Glavnoj knjizi Trezora po izvorima iz kojih potiču i iskazuju u konsolidovanom godišnjem izvještaju Budžeta FBiH.

5.3.1.1 Prihodi od poreza

Porezni prihodi u 2011. godini ostvareni su u iznosu od 1.137.613.552 KM što je u odnosu na planirane prihode manje za 57.812.746 KM ili 4,83 %, a u odnosu na ostvarenje prethodne godine manje za 49.377.835 KM ili 4,15 %.

Struktura iskazanih prihoda, u konsolidovanim finansijskim izvještajima, prikazana je u sljedećoj tabeli:

R. br.	Opis	Izmjene i dopune Budžeta za 2011. godinu	Ostvareno u 2011. godini	Ostvareno u 2010. godini	Ostvareno u 2009. godini	Index 4/3	Index 4/5	Index 4/6
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Porez na dobit pojedinaca i preduzeća	62.675.157	46.551.837	95.396.107	63.977.551	74,27	48,80	72,76
2.	Ostali porezi		155.018	258.365	541.836	-	60,00	28,61
3.	Uvozne pristojbe (carine)		76.957	55.825	45.460	-	137,8	169,3
4.	Prihodi od indirektnih poreza	1.132.751.141	1.090.829.740	1.091.281.090	947.135.279	96,29	99,95	115,2
	Ukupno prihodi od poreza (od 1 do 4)	1.195.426.298	1.137.613.552	1.186.991.387	1.011.700.126	95,16	95,84	112,4

Prihodi od indirektnih poreza (carine, akcize, porez na dodatnu vrijednost i naknade za ceste iz cijena naftnih derivata) predstavljaju najznačajniju stavku u okviru poreznih prihoda, a isti se sa Jedinствenog računa Uprave za indirektno oporezivanje raspoređuju na Poseban račun FBiH za servisiranje vanjskog duga, otvoren u Centralnoj banci BiH i Poseban račun za raspodjelu prihoda sa jedinstvenog računa, za korisnike u FBiH. Raspodjela prihoda sa Posebnog računa za raspodjelu prihoda sa JRT-a između korisnika u FBiH se vrši na osnovu koeficijenata utvrđenih Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u FBiH («Sl. novine FBiH», broj 22/06 i 43/08), a pripadajući dio Budžetu FBiH se uplaćuje na Jedinствeni račun trezora FBiH. U okviru iskazanog izvršenja prihoda od indirektnih poreza za 2010. godinu sadržani su i ostvareni prihodi Federalne direkcije za izgradnju, upravljanje i održavanje autocesta FBiH u iznosu od 33.438.814 KM koja je od 01.01.2011. godine prestala da bude budžetski korisnik i nastavila da funkcioniše kao javno preduzeće JP Autoceste FBiH tako da se navedenom preduzeću u 2011. godini naplaćeni prihodi po ovom osnovu direktno doznačavaju. Ukoliko se navedeno uzme u obzir, ostvarenje 2010. godine iznosi 1.057.842.276 KM, na osnovu čega konstatujemo da je **ostvarenje prihoda od indirektnih poreza koji pripadaju FBiH u 2011. godini više ostvareno za 32.987.464 KM.**

Ministarstvo finansija je u skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u FBiH nadležno za nadzor nad promjenom istog, kao i nad raspodjelom ostvarenih prihoda od indirektnih poreza koji pripadaju Federaciji BiH. Iz prezentirane dokumentacije je konstatovano je da Ministarstvo finansija vodi pomoćne evidencije raspodjele prihoda, međutim nije prezentirana dokumentacija koja bi potvrdila da se priliv i odliv sredstava sa Posebnog računa za raspodjelu prihoda i tri posebna računa za pripadajući dio kantona, jedinica lokalne samouprave i direkcija za ceste evidentira u Glavnoj knjizi Trezora, a na osnovu čega bi se izvršio uvid u dosljednu primjenu Zakona o pripadnosti javnih prihoda u FBiH i Pravilnika o načinu uplate javnih prihoda i vanbudžetskih fondova na teritoriji FBiH, **odnosno kako bi se potvrdilo da je uspostavljena**

adekvatna kontrola nad raspodjelom sredstava doznačenih sa Jedinstvenog računa Uprave za indirektno oporezivanje.¹ U obavljenim revizijama prethodnih godina od strane Ureda za reviziju davana je preporuka da Ministarstvo finansija knjigovodstveno evidentira u Glavnoj knjizi trezora promet ostvarenih sredstava po osnovu pripadajućeg dijela indirektnih poreza Federacije BiH i njihove raspodjele u skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u FBiH, međutim, po navedenoj preporuci nije postupljeno.

Prihodi od poreza na dobit banaka i drugih finansijskih institucija, organizacija, društava za osiguranje i reosiguranje imovine i lica, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija i pravnih lica iz oblasti igara na sreću kojima je to jedina djelatnost ostvareni su u iznosu od **46.551.837 KM** što u odnosu na ostvarenje prethodne godine (**95.396.107 KM**) predstavlja smanjenje od **48.844.270 KM** ili **51,20 %**. Ističemo da je navedeno značajno odstupanje u ostvarenju prihoda posljedica, prema Izveštaju Ministarstva finansija, vanrednih uplata poreza na dobit od strane telekom operatora u 2010. godini, kao i da su istima donesena pravomoćna i izvršna Rješenja Porezne uprave FBiH o povratu poreza na dobit u ukupnom iznosu od 25.687.096 KM koja su ostala neizvršena u 2011. godini. Zbog značajnosti iznosa i mogućeg uticaja na Budžet FBiH u narednom periodu, na osnovu raspoloživih informacija (dokumentacije), navodimo da je **BH Telecom 15.02.2010. godine pokrenuo upravni spor (koji je u toku)** protiv Federalnog ministarstva finansija koje je u drugostepenom postupku 07.12.2009. godine donijelo izvršno Rješenje, o dodatno utvrđenim obavezama po osnovu direktnih poreza.

Potrebno je da Ministarstvo finansija u skladu sa nadležnostima poduzme aktivnosti na knjigovodstvenom evidentiranju u Glavnoj knjizi trezora, u skladu sa zakonskim i ostalim propisima, prometa sredstava na transakcijskim računima ostvarenim po osnovu pripadajućeg dijela indirektnih poreza i njihove raspodjele u skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u FBiH,

5.3.1.2 Neporezni prihodi

Neporezni prihodi u 2011. godini ostvareni su u iznosu od **256.659.401 KM**, što je u odnosu na planirane prihode manje za **135.036.408 KM** ili **34,47 %**, a isto je posljedica neostvarenja planiranih prihoda od poduzetničke aktivnosti i imovine, odnosno najvećim dijelom neostvarivanja planiranih prihoda od dividendi i udjela u profitu u javnim preduzećima i finansijskim institucijama. U odnosu na 2010. godinu isti su ostvareni u iznosu većem za **1.998.986 KM**, a u odnosu na 2009. godinu ostvarenje je veće za **26.186.118 KM**.

Struktura neporeznih prihoda, iskazanih u konsolidovanim finansijskim izvještajima, je sljedeća:

R. br.	Opis	Izmjene i dopune Budžeta za 2011. godinu	Ostvareno u 2011. godini	Ostvareno u 2010. godini	Ostvareno u 2009. godini	Index (4/3)	Index (4/5)	Index (4/6)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
a)	Prihodi od poduzetničke aktivnosti i imovine	322.837.922	188.641.682	185.073.003	161.839.173	58,43	102	116,6
b)	Naknade i takse od pružanja javnih usluga	59.599.981	59.275.632	60.448.314	57.360.813	99,45	98,06	103,3
1.	Administrativne takse	6.795.344	10.106.344	8.326.203	9.818.334	148,7	121,3	103
2.	Sudske takse	34.318	21.038	37.853	68.782	61,3	55,57	30,58
3.	Ostale budžetske (federalne) naknade	11.559.267	7.894.585	7.367.462	5.945.170	68,29	107,2	132,8
4.	Posebne naknade i takse	10.350.409	7.720.838	13.362.299	13.373.008	74,59	57,78	57,73
5.	Prihodi od pružanja javnih usluga	16.296.539	16.908.562	17.975.083	18.140.162	103,8	94,06	93,21
6.	Ostali neporezni prihodi-neplanirane uplate	14.564.104	16.624.265	13.379.414	10.015.357	114,1	124,2	166
c)	Novčane kazne	9.257.906	8.742.088	9.139.098	11.273.297	94,42	95,65	77,55
Ukupno neporezni prihodi (a+b+c)		391.695.809	256.659.401	254.660.415	230.473.283	65,52	100,8	111,3

Prihodi od poduzetničke aktivnosti i imovine su ostvareni u iznosu od **188.641.682 KM**, što je u odnosu na plan manje za **134.962.240 KM** ili **41,57 %**. U okviru navedenih prihoda, najznačajnije izvršenje se odnosi na prihode od dividendi i udjela u javnim preduzećima u iznosu od **115.218.306 KM** i povrat anuiteta od krajnjih korisnika ino - kreditnih sredstava od **72.448.542 KM**.

¹ Prema prezentiranim podacima iz pomoćne evidencije Ministarstva finansija, Federacija BiH je u 2011. godini ukupno ostvarila 2.672.821.565 KM prihoda od indirektnih poreza u okviru kojih je pripadajući dio kantona iznosio 1.249.201.650 KM, direkcije cesta 94.636.489 KM, općina 204.317.752 KM i Budžeta FBiH 1.124.665.674 KM. Iz pripadajućeg dijela Budžeta FBiH 212.409.000 KM je iskorišteno za servisiranje vanjskog duga, 33.835.934 KM je izvršeno poravnanje između Federacije BiH i Republike Srpske i 878.420.740 KM je preostali prihod od IPTF-a uplaćen na JRT trezora FBiH.

Prihodi od dividendi i udjela u profitu u javnim preduzećima i finansijskim institucijama ostvareni su u iznos od 115.218.306 KM što je u odnosu na plan od 240.001.249 KM manje čak za 124.782.943 KM ili 52 %. Po navedenom osnovu uplate su izvršene od strane sljedećih preduzeća: BH Telecom (99.004.777 KM), Elektroprivreda HZHB Mostar (14.379.084 KM), Fabrika Duhana Sarajevo (1.790.173 KM) i BOR Banka (44.274 KM). **Nije nam prezentirana dokumentacija koja bi potvrdila da je Ministarstvo finansija pratilo ostvarenje prihoda od dividendi i udjela u profitu u javnim preduzećima i finansijskim institucijama u odnosu na plan i izvještavalo Vladu FBiH o izvršenju, u cilju poduzimanja aktivnosti od strane iste na Izmjenama i dopunama budžeta FBiH za 2011. godinu.**

Prihodi od povrata anuiteta od krajnjih korisnika ino - kreditnih sredstava, iskazani su u iznosu od 72.448.542 KM, što u odnosu na Izmjene i dopune Budžeta od 75.055.000 KM predstavlja ostvarenje od 96,52 %. **Ističemo da su ukupna potraživanja Budžeta FBiH od krajnjih korisnika po navedenom osnovu na dan 31.12.2011. godine iskazana u iznosu od 87.486.186 KM što predstavlja povećanje od 19.829.238 KM u odnosu na 31.12.2010. godine kada su iznosila 67.656.948 KM, a izvršenom revizijom se nije moglo potvrditi da su poduzimane sve zakonske mjere za naplatu istih, što smo detaljnije pojasnili pod tačkom 5.3.2.6. Izvještaja.**

Naknade i takse od pružanja javnih usluga su iskazane u iznosu od 59.275.632 KM, što je u odnosu na plan predstavlja izvršenje od 99,46 %. Dio naknada i taksi koje predstavljaju prihod Budžeta FBiH se ostvaruju u okviru zakonske nadležnosti određenih federalnih ministarstava ili federalnih uprava, međutim **nije prezentirana dokumentacija na osnovu koje bi se moglo potvrditi da se vrši adekvatno planiranje navedenih sredstava kako u okviru finansijskog plana budžetskih korisnika, tako i Budžeta FBiH, da se prati izvršenje istih i poduzimaju aktivnosti na naplati u skladu sa zakonskim i ostalim propisima.**

Prihodi od priređivanja igara na sreću, u okviru Posebnih naknada i taksi, iskazani su u iznosu od 3.284.410 KM, i isti su veći u odnosu na prošlu godinu za 41,7 % za razliku od prethodne dvije godine kada je konstatovano smanjenje. Za realizaciju istih je nadležno Ministarstvo finansija u skladu sa Zakonom o igrama na sreću („Službene novine FBiH“, broj 01/02). **Konstatovano je da Ministarstvo finansija nije ustrojilo pomoćnu evidenciju izdatih odobrenja za priređivanje igara na sreću (koja bi davala informaciju o vremenskom periodu važenja izdatih odobrenja i uplaćenju naknadi), kao i da nije vršilo usaglašavanje ostvarenih prihoda tokom 2011. godine sa Glavnom knjigom trezora, u cilju osiguranja uplate ovih prihoda na JRT. Iako je članom 87. Zakona o igrama na sreću propisano da nadzor nad provođenjem odredaba ovog Zakona vrši Ministarstvo finansija, nije prezentirana dokumentacija koja bi potvrdila da je od strane istog vršen nadzor.**

U okviru ostalih neporeznih prihoda - neplaniranih uplata konstatovana je uplata u iznosu od 386.774 KM, izvršena 24.06.2011. godine od strane preduzeća „SCOUT“ d.d. Zagreb, za koju nam nije prezentirana dokumentacija niti je dato obrazloženje, zbog čega se ne može potvrditi pravni osnov za uplatu navedenih sredstava, kao i njihovo iskazivanje u okviru prihoda Budžeta FBiH.

Vezano za nadzor nad prikupljanjem javnih prihoda, vršenje kontinuiranih analiza ostvarenja i predlaganje mjera za veću naplatu istih, izvršenom revizijom finansijskih izvještaja budžetskih korisnika, ne može se potvrditi da su od strane Ministarstva finansija poduzete adekvatne aktivnosti, utvrđene Zakonom o budžetima u FBiH, Zakonom o trezoru u FBiH i Uputstvom o izvršenju budžeta sa JRT-a. Također, u Godišnjem izvještaju o izvršenju Budžeta FBiH za 2011. godinu i Izvještaju o ostvarenim i raspoređenim javnim prihodima za period januar - decembar 2011. godine, sačinjenim od strane Ministarstva finansija, nisu iskazani svi prihodi Budžeta FBiH ostvareni u 2011. godini. **Zbog svega naprijed navedenog, ne možemo potvrditi da iskazani prihodi u konsolidovanim finansijskim izvještajima, odražavaju tačan i istinit prikaz ostvarenja prihoda u 2011. godini, koji se u skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u FBiH, Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o trezoru u FBiH smatraju javnim prihodima Federacije BiH, trebaju uplaćivati na JRT i iskazivati u Glavnoj knjizi trezora i finansijskim izvještajima.**

Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija, u skladu sa ovlaštenjima utvrđenim zakonskim i ostalim propisima, osiguraju da se svi javni prihodi i primici uplaćuju na Jedinствeni račun trezora i evidentiraju u Glavnu knjigu trezora po izvorima iz kojih potiču, a u cilju istinitog i fer finansijskog izvještavanja o ostvarenim prihodima i primicima Budžeta FBiH;

Potrebno je da Ministarstvo finansija, u skladu sa utvrđenim nadležnostima, prati i analizira ostvarenje svih javnih prihoda FBiH, i predlaže aktivnosti nadležnim organima i institucijama za bolju naplatu istih;

Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija poduzmu aktivnosti da budžetski korisnici, koji u okviru svoje djelatnosti ostvaruju javne prihode, u skladu sa zakonskim propisima planiraju, prate i poduzimaju aktivnosti u cilju blagovremene naplate javnih prihoda;

Potrebno je da Ministarstvo finansija ustroji pomoćnu evidenciju izdatih odobrenja od privređivanja igara na sreću i da izvrši usaglašavanje ostvarenih prihoda tokom godine sa Glavnom knjigom trezora u cilju osiguranja uplate istih na JRT;

5.3.1.3 Finansiranje

Finansiranje Budžeta FBiH iskazano je u iznosu od **89.124.825 KM** što u odnosu na Izmjene i dopune Budžeta FBiH za 2011. godinu od 148.674.900 KM predstavlja ostvarenje od 59,94 %. U okviru ostvarenih kapitalnih primitaka najznačajniji dio se odnosi na primitke po osnovu emitovanih trezorskih zapisa u iznosu od 88.970.499 KM. **Kapitalni primici po osnovu emitovanih trezorskih zapisa u iznosu od 88.970.499 KM** ostvareni su u skladu sa Odlukom Vlade FBiH o zaduženju putem emisije trezorskih zapisa, V broj 851/11 od 24.08.2011. godine i na osnovu dva javna poziva za učestvovanje u emisiji trezorskih zapisa FBiH, putem aukcije na Sarajevskoj berzi vrijednosnih papira, uz angažovanje brokerske kuće – agenta See Investment Solution d.o.o. Sarajevo. Rok dospijeca emitovanih trezorskih zapisa za prvu emisiju u iznosu od 64.255.540 KM je 28.03.2012. godine, a za drugu emisiju u iznosu od 24.714.959 KM je 09.05.2012. godine.

Dugoročni kredit od Evropske komisije nije realizovan u 2011. godini, a isti je Izmjenama i dopunama Budžeta FBiH za 2011. godinu bio planiran u iznosu od 58.674.900 KM. Nije nam prezentirana dokumentacija na osnovu koje bi potvrdili osnovanost uvrštavanja navedenog izvora finansiranja prilikom izrade Izmjena i dopuna Budžeta FBiH za 2011. godinu, što upućuje na nerealno planiranje koje je imalo za posljedicu neuravnoteženje Budžeta FBiH za 2011. godinu.

5.3.2 Rashodi i izdaci Budžeta FBiH za 2011. godinu

U Konsolidovanim finansijskim izvještajima i Izvještaju o izvršenju Budžeta FBiH za 2011. godinu, ukupno ostvareni rashodi i izdaci u 2011. godini, iskazani su u iznosu od 1.645.041.660 KM, što je u odnosu na odobrene Izmjene i dopune Budžeta FBiH od 1.735.797.007 KM manje za 90.755.347 KM ili 5,23 %.

Struktura rashoda i izdataka, iskazana u konsolidovanim finansijskim izvještajima, prikazana je u sljedećoj tabeli:

R. br.	Opis	Izmjene i dopune Budžeta za 2011. godinu	Ostvareno u 2011. godini	Ostvareno u 2010. godini	Index (4/3)	Index (4/5)
1	2	3	4	5	6	7
UKUPNO RASHODI I IZDACI (I+II+III)		1.735.797.007	1.645.041.660	1.734.227.815	94,97%	94,86%
I TEKUĆI RASHODI (a+b+c+d +e+f)		1.390.709.221	1.349.006.790	1.412.173.485	97,00%	95,53%
a)	Plaće, naknade zaposlenih i skupštinskih zastupnika (od 1 do 2)	214.793.878	216.400.446	199.232.777	100,75%	108,62%
1.	Bruto plaće i naknade	184.663.611	191.033.722	172.226.213	103,45%	110,92%
2.	Naknade troškova zaposlenih i skupštinskih zastupnika	30.130.267	25.366.724	27.006.564	84,19%	93,93%
b)	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	22.464.251	23.300.205	20.762.253	103,73%	112,22%
3.	Doprinosi poslodavca	22.464.251	23.300.205	20.762.253	103,72%	112,22%
c)	Izdaci za materijal i usluge (od 4 do 12)	79.530.861	66.951.047	85.722.654	84,18%	78,10%
4.	Putni troškovi	3.667.178	3.580.718	4.122.139	97,64%	86,87%
5.	Izdaci za energiju	5.543.230	5.777.456	5.225.933	104,23%	110,55%
6.	Izdaci za komunalne usluge	5.127.363	5.472.088	5.761.563	106,72%	94,98%
7.	Nabava materijala	9.903.360	10.188.828	12.215.150	102,88%	83,41%
8.	Izdaci za usluge prijevoza i goriva	2.117.592	2.389.386	2.263.253	112,84%	105,57%
9.	Unajmljivanje imovine i opreme	7.163.595	6.686.283	5.259.914	93,34%	127,12%
10.	Izdaci za tekuće održavanje	3.724.377	3.575.301	6.112.942	96,00%	58,49%
11.	Osiguranje, bankarske i usl. plat. prometa	1.623.121	1.429.713	1.542.612	88,08%	92,68%
12.	Ugovorene usluge	40.661.045	27.851.274	43.218.878	68,50%	64,44%
d)	Tekući transferi (od 13 do 19)	981.333.061	960.197.500	1.036.496.237	97,85%	92,64%

13.	Transferi drugim nivoima vlasti	300.453.219	294.102.139	52.549.982	97,89%	559,66%
14.	Transferi pojedincima	515.901.500	512.410.641	741.179.719	99,32%	69,13%
15.	Transferi neprofitnim organizacijama	23.559.265	24.566.740	87.764.612	104,28%	27,99%
16.	Transferi javnim poduzećima	113.502.000	111.081.227	131.910.993	97,87%	84,21%
17.	Ostali transferi-povrat i drugo	23.687.077	13.622.053	15.108.831	57,51%	90,16%
18.	Transfer za poticaj razvoja, poduz. i obrta	4.200.000	4.384.700	7.982.100	104,40%	54,93%
19.	Transferi u inostranstvo	30.000	30.000		100,00%	-
e)	Kapitalni transferi (od 20 do 24)	13.295.170	11.647.418	8.492.494	87,61%	137,15%
20.	Kapitalni transferi drugim nivoima vlade	2.088.066	2.426.222	3.603.587	116,19%	67,33%
21.	Kapitalni transferi pojedincima	1.547.000	45.000	4.888.907	2,91%	0,92%
22.	Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama	5.320.104	5.316.196		99,93%	-
23.	Kapitalni transferi javnim preduzećima	1.340.000	860.000		64,18%	-
24.	Kapitalni transferi privatnim preduzećima i poduzetnicima	3.000.000	3.000.000		100,00%	-
f)	Izdaci za kamate i ostale nakn. (od 25 do 28)	79.292.000	70.510.174	61.467.070	88,92%	114,71%
25.	Kamate na kredite primljene kroz Državu	75.696.000	67.634.241	58.494.558	89,35%	115,62%
26.	Kamate-INO dug - direktne obaveze FBiH	3.189.000	2.875.933	2.972.512	90,18%	96,75%
27.	Kamate-domaće pozajmljivanje (kamate vezane za dug po izdatim garancijama)	407.000	0	-	0,00%	-
28.	Naknade-domaće pozajmljivanje					-
II	IZDACI (g+h+i)	341.464.786	296.034.870	322.054.330	86,70%	91,92%
g)	Nabava stalnih sredstava (od 29 do 35)	27.403.786	13.730.541	79.935.707	50,10%	17,18%
29.	Nabavka zemljišta i višegodišnjih zasada		0	28.449.068	-	-
30.	Nabavka građevina	3.801.000	2.351.515	8.593.403	61,87%	27,36%
31.	Ceste i mostovi na autocesti			8.568.250		-
32.	Nabavka opreme	10.175.393	6.256.601	13.961.216	61,49%	44,81%
33.	Nabavka ostalih stalnih sredstava	4.876.254	1.836.969	3.673.864	37,67%	50,00%
34.	Nabavka sredstava u obliku prava	4.267.639	1.713.458	8.949.608	40,15%	19,15%
35.	Rekonstrukcija i investiciono održavanje	4.283.500	1.571.998	7.740.298	36,70%	20,31%
h)	Pozajm. i učešće u dionicama (od 36 do 39)	27.148.000	18.060.993	5.857.829	66,53%	308,32%
36.	Pozajmljivanje drugim nivoima vlasti	-	-	178.000	-	-
37.	Učešće u projektima koje finansira međunarodna zajednica	9.448.000	360.993	3.131.364	3,82%	11,53%
38.	Učešće u zajedničkim ulaganjima - dokapitalizacija Razvojne banke	15.000.000	15.000.000	-	100,00%	-
39.	Ostala domaća pozajmljivanja (razvoj, poduzetništvo i obrt)	2.700.000	2.700.000	2.548.465	100,00%	105,95%
i)	Otplata dugova (od 40 do 44)	286.913.000	264.243.336	236.260.794	92,10%	111,84%
40.	Otplate dugova primljenih kroz državu	165.282.000	144.931.643	130.334.036	87,69%	111,20%
41.	Direktne obaveze Federacije-INO dug	3.630.000	3.070.392	3.078.628	84,58%	99,73%
42.	Otplate domaćeg pozajmljivanja	1.000	8.831.588	9.994.000	91,10%	88,37%
42.1	Otplata pozaj.- Komercijalne banke					-
42.2	Otplata pozaj.- JP AIR BOSNA			6.000.000	-	-
42.3	Otplata pozaj.- Fed. uprava civilne zaštite			3.994.000	-	-
42.4	Otplata pozaj.- Federaln direkcija cesta					-
43.	Otplata unutrašnjeg duga	117.900.000	107.409.712	92.854.130	91,10%	115,68%
43.1	Obaveze prema zaposlen. (Vojska FBiH)	1.500.000	507.242	1.157.922	33,82%	43,81%
43.2	Obaveze prema dobavljačima	1.500.000	26.989	31.493	1,80%	85,70%
43.3	Obaveze za staru deviznu štednju	14.500.000	5.572.699	86.864.054	38,43%	6,42%
43.4	Obaveze za staru deviznu štednju – sudske presude- glavnica	5.000.000	-	-	-	-
43.5	Obaveze za staru deviznu štednju – obveznice- glavnica	75.000.000	74.699.209	-	96,60%	-
43.6	Obaveze za staru deviznu štednju – obveznice- kamata	9.900.000	9.872.902	-	99,73%	-
43.7	Ratna potraživanja- obveznice-kamata	5.500.000	4.283.563	4.800.661	77,88%	89,23%
43.8	Otplate unutrašnjeg duga- ratne tražbine- sudske presude- glavnica	5.000.000	12.447.107		248,94%	-
44.	Otplata duga po izdatim garancijama	100.000	-	-	-	-
III	TEKUĆA REZERVA	3.623.000²				

² Sredstva tekuće rezerve u 2011. godini su realizirana u iznosu od 2.879.906 KM i ista su iskazana su na poziciji rashoda i izdataka za koje su odobrene.

Učešće pojedinačnih rashoda i izdataka u ukupno iskazanim rashodima i izdacima je sljedeće: tekući transferi 58,37%; otplate primljenih kredita 16,06%; plaće i naknade troškova zaposlenih 13,15%; izdaci za kamate 4,29%, izdaci za materijal i usluge 4,07%, doprinosi poslodavca 1,42%; pozajmljivanje i učešće u dionicama 1,10%, izdaci za nabavku stalnih sredstava 0,83% i kapitalni transferi 0,71%.

Napominjemo da iskazani podaci u navedenoj tabeli ne odražavaju stvarno stanje rashoda i izdataka Budžeta FBiH za 2011. godinu, iz razloga što u finansijskim izvještajima nisu iskazani ostvareni rashodi i izdaci koji se odnose na izdatke po osnovu trošenja sredstava naplaćenih izdavanjem GSM licence, te izdaci po osnovu trošenja sredstava prikupljenih po osnovu navigacijskih i drugih usluga.

5.3.2.1 Tekući rashodi

Tekući rashodi iskazani su u iznosu od 1.349.006.790 KM. Strukturu navedenih troškova čine: tekući transferi 71,18%, izdaci za plaće i naknade 16,04%, izdaci za kamate 5,23%, izdaci za materijal i usluge 4,96%, doprinosi poslodavca 1,73% i kapitalni transferi 0,86%.

Bruto plaće i naknade troškova zaposlenih iskazane su u iznosu od 216.400.446 KM, što u odnosu na planirana sredstva od 214.793.878 KM predstavlja ostvarenje od 100,75%. U odnosu na prethodnu 2010. godinu, bruto plaće i naknade su iskazane više za 17.167.669 KM ili 8,62 %. Na povećanje plaća u odnosu na prethodnu godinu uticala je primjena novog Zakona o plaćama i naknadama u FBiH, koji se počeo primjenjivati od avgusta 2010. godina i povećanja broja uposlenih u odnosu na prethodnu godinu. Nedostajuća sredstva u 2011. godini za bruto plaće i naknade, budžetskim korisnicima, u odnosu na odobrene budžete, obezbijedena su iz sredstava unutrašnjim preraspodjelama i manjim dijelom Tekuće rezerve Vlade FBiH. Na dan 31.12.2011. godine broj uposlenih u federalnim organima uprave bio je 7.157, dok je na isti dan 2010. godine bilo uposleno 7.125 djelatnika, što predstavlja povećanje u odnosu na prethodnu godinu za 32 uposlenika. Imajući u vidu da je Federalna direkcija za izgradnju, upravljanje i održavanje autocesta, koja je imala 62 uposlenja, od 01.01.2011. godine postala posebno pravno lice (Javno preduzeće „Autoceste FBiH“ d.o.o), to znači da je stvarno povećanje broja uposlenih u federalnim organima za 94 uposlenika.

U cilju ostvarivanja ušteta u Budžetu FBiH, Vlada FBiH je u toku 2009. godine donijela određene akte (pozivajući se na odredbe Zakona o načinu ostvarivanja ušteta), kojima je izvršeno umanjeње plaća uposlenih, kao i dijela naknada koje nemaju karakter plaće (naknade za topli obrok i regres), a na osnovu kojih je vršen obračun i isplata plaća za period januar - juli 2010. godine do donošenja Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH. Međutim, konstatovano je da su navedeni akti doneseni, a da prethodno u skladu sa zakonskim propisima, nisu izvršene izmjene i dopune zakonskih i podzakonskih akata kojima je regulisano pitanje obračuna plaća i naknada. Navedeno je imalo za posljedicu pokretanje sudskih postupaka od strane Samostalnog sindikata državnih službenika i namještenika u organima državne službe, sudskoj vlasti i javnim ustanovama u FBiH protiv Federacije BiH, te donošenje rješenja od strane Općinskog suda Sarajevo i Kantonalnog suda Sarajevo, u kojima se Federaciji BiH izriču mjere osiguranja i nalaže da se obračun i isplata plaća vrše bez umanjeња. U cilju prevazilaženja navedenog problema, **Vlada FBiH je 02.12.2010. godine donijela Zaključak V broj 1081/10**, kojim je zadužila da se od strane predstavnika Federalnog ministarstva finansija, Ministarstva pravde i Ministarstva rada i socijalne politike formira Radna grupa za vođenje pregovora za rješavanje potraživanja iz radnog odnosa federalnih budžetskih korisnika, čiji je zadatak da u roku od 30 dana utvrdi stanje obaveza po osnovu umanjeња plaće, naknade za topli obrok i regres za godišnji odmor, kao i procjenu potencijalnih obaveza po osnovu kamata i troškova sudskih postupaka koji su u toku, te da nakon razgovora sa Sindikatom predloži Vladi modalitet izvršenja navedenih obaveza koji se odnosi na glavnica i troškove sudskog postupka. Po ovom osnovu između Vlade FBiH i Sindikata državnih službenika i namještenika u FBiH 07.01.2011. godine potpisan je Sporazum o primjeni Kolektivnog ugovora za službenike organa uprave i sudske vlasti u FBiH, na period od 2 godine, kojim se mijenja visina naknade za topli obrok sa 2 % na 1 % prosječne plaće u FBiH, kao i visina naknade za regres sa 70 % na 50 % prosječne neto plaće isplaćene u FBiH. Što se tiče rada naprijed navedene Radne grupe za vođenje pregovora za rješavanje potraživanja iz radnog odnosa federalnih budžetskih korisnika ista nije ni formirana, a ni Federalno ministarstvo finansija u Budžetu FBiH za 2011. godinu, iako je imalo saznanja, nije planiralo sredstva za izmirenje obaveza po naprijed navedenom osnovu. **Imajući u vidu da se raspolagalo relevantnim**

informacijama vezano za sudske postupke po tužbama uposlenika federalnih institucija po osnovu umanjena plaća i naknada, kao i naknada po osnovu vojnog invaliditeta i porodičnih invalidnina, da su od strane Vlade FBiH donijeti određeni akti vezani za rješavanje pitanja istih, iz prezentirane dokumentacije se ne može potvrditi da su poduzete adekvatne mjere, kako u djelu realizacije donesenih akata, tako i potpunog i cjelovitog rješavanja pitanja pokrenutih sudskih postupaka i donesenih sudskih presuda i izvršnih rješenja. Navedeno ima značajnost zbog ukupnog iznosa podnesenih tužbi i izvjesnosti sudskih presuda na teret Budžeta FBiH, a što će imati za posljedicu i značajan iznos zateznih kamata i sudskih troškova. Također smo konstatovali da se pravosnažne presude i sudska izvršna rješenja od strane budžetskih korisnika ne knjiže u Glavnoj knjizi trezora FBiH što utiče na istinit i tačan prikaz svih obaveza Budžeta FBiH. U okviru izvršenja sudskih izvršnih rješenja po tužbama iz radnog odnosa, u 2011. godini je na ime dosuđenih potraživanja po osnovu tužbi uposlenika „za umanjene plata i naknada 2009. i 2010. godine“ izvršeno 97.617 KM, međutim po ovom osnovu **ostalo je neknjiženih i neizmirenih 6.005.228 KM obaveza** na koje će se zatezna kamata obračunati od 12 % na dan isplate (nije prezentirana dokumentacija kojom se potvrđuje da se raspoloža sa ukupnim iznosom podnesenih tužbi po navedenom osnovu). Ističemo, iako su ostale nerealizovane obaveze po izvršnim sudskim rješenjima, na budžetskim pozicijama Ministarstva finansija su ostala neiskorištena i nerealizovana sredstva što je detaljnije pojašnjeno pod tačkom 5.3.2.2.4.2. Izvještaja.

Potrebno je da Vlada FBiH, skupa sa nadležnim ministarstvima, poduzme aktivnosti na cjelovitom rješavanju pitanja podnesenih tužbi od strane uposlenika po osnovu umanjena plaća i naknada koje nemaju karakter plaća, a u cilju smanjenja troškova kamata i troškova sudskih postupaka;

Potrebno je da Vlada FBiH, u saradnji sa Federalnim ministarstvom finansija, poduzme aktivnosti prema svim budžetskim korisnicima kako bi isti evidentirali obaveze po osnovu pravosnažnažnih presuda u Glavnoj knjizi trezora FBiH, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, a u cilju istinitog i tačnog prikaza svih obaveza Budžeta FBiH i realnog planiranja njihovog izmirenja;

Naknada plaće za produženi rad iskazana je u neto iznosu od 472.219 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu povećanje za 68.781 KM ili 17,05%. Konstatovano je da je dio korisnika budžeta nastavio isplatu navedenih naknada i tokom 2011. godine, a iz dokumentacije se nije mogla potvrditi osnovanost iskazanog troška. Nepravilnosti su konstatovane u dijelu donošenja akta o potrebi uvođenja dužeg rada od punog radnog vremena, neadekvatne evidencije o prekovremenim satima, kao i sačinjavanja izvještaja o izvršenom poslu. Vlada FBiH je 27.10.2011. godine donijela Zaključak V broj 1197/11 kojim je uvela moratorij na isplatu naknada za prekovremeni rad u svim institucijama u FBiH.

Potrebno je da Vlada FBiH poduzme aktivnosti na provedbi Zaključka V broj 1197/11 od strane budžetskih korisnika vezano za isplatu naknada za prekovremeni rad;

Jubilarnе nagrade iskazane su u iznosu od 162.999 KM. Iako, Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH i Uredbom o naknadama koje nemaju karakter plaće nije propisano pravo državnih službenika i namještenika na jubilarnu nagradu, i činjenice da je Vlada FBiH na 7. sjednici održanoj 11. maja 2011. godine u vezi isplate jubilarne nagrade zauzela stav da ne postoje materijalne mogućnosti za isplatu iste u skladu sa članom 28. Kolektivnog ugovora za službenike organa uprave i sudske vlasti u FBiH pojedini budžetski korisnici (Parlament FBiH, Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno - oslobodilačkog rata, Federalno ministarstvo pravde i Kazneno - popravni zavodi, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta) su vršili isplate jubilarnih nagrada. Parlament FBiH je izvršio isplatu ovih naknada, a da prethodno budžetskim zahtjevom za 2011. godinu nisu planirana sredstva za ove namjene.

Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija, u okviru svojih nadležnosti, preduzmu aktivnostu u cilju jedinstvenog regulisanja načina obračuna i isplate jubilarnih nagrada za sve korisnike federalnog budžeta, u skladu sa zakonskim i ostalim propisima i aktima;

Izdaci za materijal i usluge iskazani su u iznosu od 66.951.047 KM, što u odnosu na planirana sredstva Izmjenama i dopunama Budžeta FBiH od 79.530.861 KM predstavlja ostvarenje od 84,19 %. **U odnosu na prošlu 2010. godinu ovi izdaci su ostvareni manje za 18.771.607 KM, odnosno 21,9%.** Iako su budžetski korisnici donijeli najveći broj internih akata kojim je utvrđen način i kontrola raspolaganja odobrenim budžetskim sredstvima, nakon provedene revizije ne može se potvrditi da se doneseni akti u potpunosti

implementiraju, a što znači da u okviru navedenih troškova nije uspostavljen funkcionalan sistem internih kontrola. Navedeno se posebno odnosi na putne troškove, troškove telefona, izdatke za gorivo, ugovore o djelu, naknade komisijama, troškove reprezentacije.

Putni troškovi su iskazani u iznosu od 3.580.718 KM, što predstavlja u odnosu na planirana sredstva od 3.667.178 KM ostvarenje od 97,64%, a u odnosu na prošlu godinu ostvareni su manje za 13,13%. Iako je dio korisnika smanjio troškove i dalje su konstatovani propusti najčešće kod obračuna putnih troškova u inostranstvo, i to u djelu ne prilaganja poziva organizatora ili druge dokumentacije iz koje bi se utvrdilo koje troškove snosi organizator, ne navođenja vremena polaska i povrataka sa službenog puta, vremena prelaska granice u cilju pravilnog obračuna dnevnica u zemlji i inostranstvu, pravljanja uz putne naloge troškova reprezentacije za koje nije navedena svrha nastanka, itd. Konstatovano je da najveći broj budžetskih korisnika nije internim aktima utvrdio obavezu podnošenja pismenog izvještaja o obavljenom putovanju, niti su uposlenici podnosili izvještaj o službenom putu i rezultatima postignutim obavljanjem istog, zbog čega se nije mogla potvrditi opravdanost dijela nastalih izdataka službenog puta. Također smo konstatovali da putni nalozi kod većine korisnika nisu pravdani u predviđenom roku. Navedeno se posebno odnosi na pravljanje troškova po osnovu obavljenog službenog putovanja u inostranstvo.

Potrebno je da Vlada FBiH, u okviru svojih nadležnosti, osigura da budžetski korisnici prilikom obračuna putnih troškova dosljedno primjenjuju Uredbu o naknadama troškova za službena putovanja, te da Uredbom propiše obavezu da se uz obračun putnih troškova podnosi pismeni izvještaj o obavljenom službenom putovanju;

Izdaci telefonskih i poštanskih usluga iskazani su u iznosu od 4.319.076 KM, što u odnosu na prethodnu godinu predstavlja povećanje od 38.837 KM. Uvidom u primjenu Zaključka o ograničenju troškova korištenja službenih mobilnih telefona i drugih telefona u federalnim organima uprave, koji je donijela Vlada FBiH, kao i internih akata budžetskih korisnika, utvrđeno je da dio korisnika nije u cijelosti postupao sa odredbama istih, posebno u dijelu ograničavanja iznosa troškova fiksnih i mobilnih telefona. Konstatovano je da su odobravani troškovi za mobilne telefone preko utvrđenog limita na teret budžetskih sredstava, bez detaljnog obrazloženja povećanog obima poslova i razloga nastanka uvećanih troškova. Osim toga, na teret budžetskih sredstava pravdani su troškovi privatnih telefona zaposlenika kao i ultra dopune, a imajući u vidu da navedene isplate imaju karakter dodatnih primanja nisu obračunati pripadajući porezi i doprinosi, u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak (Službene novine FBiH, broj 67/08 i 4/10) i Zakonom o doprinosima (Službene novine FBiH, broj 9/10).

Potrebno je da Vlada FBiH poduzme aktivnosti u cilju osiguranja da budžetski korisnici dosljedno primjenjuju Zaključak o ograničenju troškova korištenja mobilnih telefona i drugih telefona u federalnim organima uprave;

Izdaci za gorivo, materijal i usluge za održavanje vozila iskazani su u iznosu od 3.284.525 KM, što u odnosu na prethodnu godinu predstavlja smanjenje za 113.344 KM. Na izdatke za gorivo se odnosi 2.138.524 KM što u odnosu na prethodnu godinu predstavlja povećanje od 7,64 %. Uvidom u primjenu Uredbe o uslovima i načinu korištenja službenih putničkih automobila u organima uprave u FBiH i interne pravilnike o upotrebi službenih putničkih automobila konstatovano je da se donesena Uredba i interni pravilnici nisu dosljedno primjenjivali, posebno u djelu: izdavanja putnih naloga za službena vozila, vođenja evidencije na propisanom PN4 obrascu (relacija kretanja, pređeni put po relaciji, datum polaska i dolaska, utrošeno gorivo), parkiranja automobila na predviđeno mjesto za parkiranje, korištenja automobila samo za službene svrhe, utvrđivanja normativa potrošnje goriva za službena vozila i u skladu sa tim vođenja evidencija o prosječnoj potrošnji goriva, nisu se sačinjavali mjesečni izvještaji o potrošnji utroška goriva, kao i kontrole i opravdanosti čestih popravki na pojedinim vozilima. Ovi nedostaci su konstatovani kod značajnog broja revidiranih budžetskih korisnika (Dom naroda i Zastupnički dom Parlamenta FBiH, Uredi Predsjednika i Potpredsjednika FBiH, Vlada FBiH, Federalno ministarstvo finansija, Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike, Federalno ministarstvo trgovine, Federalno ministarstvo kulture i sporta i Federalno ministarstvo okoliša i turizma).

Potrebno je da Vlada FBiH poduzme aktivnosti u cilju dosljedne primjene Uredbe o uslovima i načinu korištenja službenih putničkih automobila u organima uprave u FBiH od strane korisnika budžeta u FBiH.

Izdaci za unajmljivanje imovine iskazanih su u iznosu 6.686.283 KM, što u odnosu na prethodnu godinu predstavlja povećanje za 1.426.369 KM ili 27,12%. U navedenom iznosu najznačajniju stavku čine izdaci za unajmljivanje prostora i zgrada u iznosu od 3.857.635 KM, i isti su u odnosu na prethodnu godinu povećani za 20.347 KM. U prethodnom periodu od strane Vlade FBiH poduzimane su aktivnosti na rješavanju smještaja dijela federalnih institucija u Mostaru i u Sarajevu, i angažovana značajna budžetska sredstva na kupovini devastirane zgrade hotela „Hercegovina“ u Mostaru u iznosu od 3.000.000 KM (2007. godina) i adaptaciji poslovnog objekta JP Geodetski zavod u Sarajevu u iznosu 3.566.891 KM (2007. i 2008. godina). **Vežano za izvršena ulaganja u adaptaciju poslovnog objekta JP Geodetski zavod BiH**, Vlada FBiH je 25.05.2011. godine, nakon razmatranja Izvještaja Radne grupe za analizu stanja i utvrđivanje mjera za primopredaju poslovnih prostora u zgradi JP Geodetski zavod BiH, **donijela Zaključak V broj 459/2011** kojim je dala određena zaduženja Federalnom ministarstvu pravde, Federalnoj upravi za inspekcijske poslove i Federalnoj upravi za geodetske i imovinsko – pravne poslove, dok je Služba za zajedničke poslove organa i tijela FBiH dobila zadatak da u roku od mjesec dana od donošenja zaključka organizira realizaciju useljenja federalnih institucija. **Ne može se potvrditi da su nadležni organi i institucije postupili u skladu sa Zaključkom Vlade FBiH, odnosno da je izvršeno preseljenje federalnih institucija u zgradu JP Geodetski zavod BiH. Ističemo da je za privođenje namjeni i u 2011. godini iz Tekuće rezerve Vlade FBiH, u skladu sa Odlukom V broj 1113/2011 od 13.10.2011. godine, odobreno 90.121 KM. Vežano za kupovinu devastirane zgrade hotela „Hercegovina“ nakon razmatranja „Informacije o kupovini zemljišta u Mostaru za izgradnju nove zgrade Vlade FBiH“ podnesene od strane Službe za zajedničke poslove, Vlada FBiH je 25.05.2011. godine donijela Zaključak V broj 589/2011 kojim je zadužila Federalno ministarstvo pravde, Službu za zajedničke poslove i Generalni sekretarijat Vlade FBiH da pokrenu postupak raskida ugovora zaključenog između Hotela Mostar d.o.o. Mostar kao prodavca i Vlade FBiH kao kupca i povrata sredstava uplaćenih na ime kupoprodajne cijene u iznosu od 3.000.000 KM na teret budžetske 2007. godine.**

Uzimajući u obzir naprijed navedeno, kao i da nije donesena odluka o namjeni objekta u Sarajevu u ulici Alipašina 45 (kojeg je do 15.01.2011. godine koristila Američka ambasada), da Služba za zajedničke poslove nije izvršila uknjižavanje kupljenih poslovnih prostora u prethodnom periodu od preduzeća „Interinvest“ d.o.o. u Mostaru (po Zaključku Vlade FBiH V broj 1376/2011), ne može se potvrditi da su od strane Vlade FBiH i nadležnih institucija poduzete adekvatne aktivnosti u cilju cjelovitog rješavanja smještaja federalnih organa i institucija koje su smještene u poslovnim prostorima za koje se plaća zakup, kao i u cilju smanjenja troškova po navedenim osnovama, odnosno racionalnijeg i efikasnijeg korištenja javnih sredstava.

Potrebno je da Vlada FBiH poduzme adekvatnije mjere za trajno i cjelovito rješavanje smještaja federalnih organa i institucija, a u cilju racionalizacije troškova unajmljivanja imovine, kao i efikasnijeg i funkcionalnijeg rada organa i institucija;

Potrebno je da Vlada FBiH, putem nadležnih institucija, poduzme aktivnosti na rješavanju pitanja izvršenih ulaganja u objekte hotel „Hercegovina“ u Mostaru i JP Geodetski zavod BiH u Sarajevu, u cilju zaštite i efikasnijeg korištenja javnih sredstava;

Ugovorene i druge posebne usluge su iskazane u iznosu od 27.851.274 KM, što u odnosu na prethodnu godinu predstavlja smanjenje za 15.367.604 KM ili 35,56%.

Naknade za rad u stručnim komisijama i drugim radnim tijelima iskazane su u neto iznosu od 1.977.166 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 697.298 KM ili 26,1%. Prema prezentiranim evidencijama Federalnog ministarstva finansija u okviru ukupno iskazanog iznosa, 1.208.613 KM se odnosi na isplaćene naknade članovima komisija koje se formiraju u skladu sa Odlukom Vlade FBiH o načinu obrazovanja i utvrđivanja visine naknada za rad radnih tijela osnovanih od strane Vlade FBiH i rukovodilaca federalnih organa državne službe za koje postoji obaveza izvještavanja prema Ministarstvu finansija, dok se ostatak od 768.553 KM odnosi na isplaćene naknade članovima komisija koje se formiraju u skladu sa posebnim zakonskim propisima i finansiraju iz uplata fizičkih i pravnih lica i za iste ne postoji obaveza izvještavanja prema Ministarstvu finansija. **Prema navedenom Izvještaju najznačajniji iznosi naknada isplaćenih po osnovu odluka Vlade FBiH se odnose na sljedeće budžetske korisnike: Federalno ministarstvo finansija (218.478 KM), Federalnu direkcija za civilnu avijaciju (127.429 KM), Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova (110.894 KM), Federalno ministarstvo pravde (67.877 KM), Vladu FBiH (67.669 KM) i Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (61.235 KM). Vežano za isplatu navedenih naknada posebno ističemo da ne možemo potvrditi**

opravdanost isplate naknada članovima komisija – radnih tijela koja su formirana odlukama Vlade FBiH, a isplata vršena na teret odobrenih budžetskih sredstava Ministarstva finansija, koje se odnose na: Komisiju za verificiranje računa stare devizne štednje (neto iznos 71.692 KM), Odbor za nadzor nad implementacijom Zakona o jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa (neto iznos 57.808 KM), Odbor za nadzor nad implementacijom Zakona o porezu na dohodak (neto iznos 32.736 KM). Članovi naprijed navedenih Odbora i Komisije su uposlenici federalnih organa (Vlade FBiH, Federalnog ministarstva finansija, Porezne uprave FBiH, Federalnog zavoda za osiguranje i reosiguranje, Zavoda zdravstvenog osiguranja FBiH i Federalnog zavoda PIO/MIO) koji u okviru svoje nadležnosti prate implementaciju zakona iz oblasti poreza i doprinosa u okviru institucije u kojoj su zaposleni. Uzimajući u obzir naprijed navedeno, kao i da je najvećem broju članova navedenih Odbora, opisom poslova i zadataka Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji utvrđeno obavljanje poslova vezanih za praćenje i implementaciju zakona iz oblasti poreza i doprinosa, te samim tim ne možemo potvrditi opravdanost isplate naknade po osnovu rada u navedenim odborima. Naročito ističemo da je više članova Odbora za nadzor nad implementacijom Zakona o jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa, istovremeno i članovi Odbora za nadzor nad implementacijom Zakona o porezu na dohodak, te su po navedenom osnovu ostvarili neto naknadu (12.770 KM u 2011. godini u visini od 12.770 KM, odnosno 11.570 KM i 8.665 KM) koja je značajno iznad iznosa ukupno propisane godišnje naknade za rad u stručnim tijelima. U navedenom izvještaju konstatovane su isplate naknada za rad u komisijama iznad propisane godišnje naknade i kod sljedećih institucija: **Federalna direkcija za civilnu avijaciju, Federalno ministarstvo pravde, Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova i Zavod za javno zdravstvo. Međutim, nisu konstatovane aktivnosti koje je Ministarstvo finansija poduzelo u skladu sa svojim nadležnostima u cilju usklađivanja visine isplate naknade članovima komisija u skladu sa zakonskim i ostalim propisima. I prethodnih godina ukazivano je na navedeno međutim nisu poduzete aktivnosti u skladu sa datim preporukama.**

Na osnovu izvršenih revizija vezano za isplatu naknade komisija - radnih tijela kod revidiranih budžetskih korisnika konstatovali smo nedosljednu primjenu Odluke o načinu obrazovanja i utvrđivanja visine naknade za rad radnih tijela osnovanih od strane Vlade FBiH i rukovoditelja federalnih organa državne službe, u dijelu: isplate naknade uposlenicima u federalnim ministarstvima i drugim federalnim organima državne službe za radna tijela osnovana radi izvršavanja poslova koji su utvrđeni kao redovni poslovi u skladu sa djelokrugom federalnog organa državne službe; definisanja i primjene kriterija za utvrđivanje visine naknade za članove radnih tijela; isplate naknade po izvršenju datog zadatka u utvrđenim rokovima; isplatu naknade za rad u radnim tijelima za koje se nije moglo potvrditi da su radili poslije redovnog radnog vremena; i dijelu više isplaćene naknade članovima komisija u odnosu na ukupno propisanu godišnju naknadu. Također, ne može se potvrditi opravdanost isplate naknada za rad članovima komisija koji su uposlenici institucija i koji su dužni u toku radnog vremena obavljati poslove i zadatke za koje ostvaruju redovna primanja iz radnog odnosa, a za koje se na osnovu prezentirane dokumentacije kod dijela korisnika budžeta, nije moglo potvrditi da su poslove u komisijama obavljali van radnog vremena. Ovo ističemo i iz razloga što su pojedini članovi u toku jednog mjeseca bili angažovani u više različitih komisija (komisije formirane odlukom Vlade FBiH i komisije formirane po posebnim propisima), pa se postavlja i pitanje kvalitetnog i efikasnog obavljanja redovnih poslova i radnih zadataka od strane uposlenika angažovanih u komisijama. Naprijed navedeni nedostaci su konstatovani kod: **Federalnog ministarstva finansija, Vlade FBiH, Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Federalnog ministarstva zdravstva, Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova, Doma naroda, Predstavničkog doma i Zajedničke službe Parlamenta FBiH, Federalnog ministarstva pravde, Federalnog ministarstva prostornog uređenja, Federalnog ministarstva za pitanje boraca i invalida odbrambeno - oslobodilačkog rata, Federalnog ministarstva socijalne politike, Federalnog ministarstva okoliša i turizma.**

Vezano za isplatu naknada **Komisijama koje se formiraju u skladu sa posebnim zakonskim i ostalim propisima** i finansiraju se dijelom od uplata fizičkih i pravnih lica nakon obavljene revizije dijela budžetskih korisnika konstatovano je da su isti donijeli Pravilnike o obavljanju usluga utvrđenih zakonskim propisima kao i načinu izbora članova komisije. Također, internim aktom regulisana je visina naknade koju uplaćuju korisnici kojima se pruža usluga i visina naknada koja se isplaćuje članovima komisije. Provedenim revizijama konstatovani su sljedeći propusti prilikom provedbe navedenih akata: internim aktom nije utvrđen način i kriteriji izbora članova komisije kojima bi se obezbijedila transparentnost izbor najeminentnijih stručnjaka iz traženih oblasti; pojedini izabrani članovi istovremeno su imenovani u više komisija i po tom osnovu su ostvarivali naknade; sa članovima komisije – vanjskim saradnicima nisu

sklapani ugovori o djelu kojima bi se utvrdila međusobna prava i obaveze; veći broj članova komisija čine uposlenici institucija u najčešćem slučaju ministar i rukovodeći službenici. Također, konstatovano je da je vršena isplata naknade za obavljanje administrativno - tehničkih poslova u radu komisije uposlenicima budžetskih korisnika iako su zakonskim propisima navedeni poslovi dati u nadležnost ministarstava i isti trebaju biti utvrđeni opisom poslova u Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji. Ističemo da su pojedine institucije članovima komisije isplaćivale značajne iznose naknade i to Federalno ministarstvo prostornog uređenja u iznosima od 33.914 KM, 37.535 KM, 39.371 KM i 42.380 KM (bruto) i Federalno ministarstvo pravde 12.917 KM, 13.352 KM i 23.762 KM.

Potrebno je da Vlada FBiH kao i Ministarstvo finansija, u skladu sa svojim nadležnostima, poduzmu aktivnosti da se od strane korisnika budžeta dosljedno primjenjuje Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH i Odluka o načinu obrazovanja i visini naknade za rad stručnih komisija i drugih radnih tijela osnovanih od strane Vlade FBiH i rukovodilaca federalnih organa državne službe, kao i da isti dostavljaju podatke o svim isplatama naknada članovima komisija;

Potrebno je da Vlada FBiH u skladu sa svojim nadležnostima poduzme aktivnosti da se izbor članova komisija koje se formiraju od strane budžetskih korisnika u skladu sa posebnim zakonskim propisima vrši na transparentan način u cilju izbora najjeminentnijih stručnjaka iz traženih oblasti kao i da institucije internim aktom regulišu pitanje obavljanja poslova koji su im dati u nadležnost posebnim zakonskim propisima;

Naknade po osnovu ugovora o djelu iskazane su u neto iznosu od 3.757.523 KM, što predstavlja povećanje u odnosu na prethodnu godinu za 1.256.702 KM ili 50,25 %. Izvršenom revizijom je konstatovano, kao i prethodnih godina, da je značajan broj korisnika budžeta zaključivao ugovore o djelu za obavljanje poslova i zadataka utvrđenih Pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji, iako je za angažovanje izvršilaca za obavljanje navedenih poslova bilo potrebno provesti proceduru prijema u radni odnos, u skladu sa Zakonom o državnoj službi u FBiH i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH. Dio organa i institucija je pomenute ugovore sa izvršiocima posla zaključivao u kontinuitetu tokom cijele godine, u pojedinim slučajevima retroaktivno, a prilikom isplate naknade po zaključenim ugovorima, u nekim slučajevima nisu sačinjeni i prezentirani izvještaji o obavljenim poslovima i zadacima za koje je ugovor zaključen, dok su u određenim slučajevima izvještaji o obavljenom poslu uopšteni. Iz prezentirane dokumentacije nije se mogao potvrditi način utvrđivanja naknade, odnosno vrednovanje poslova koji su bili predmet zaključivanja ugovora. Iako nije bilo utvrđeno ugovorom, pojedinim izvršiocima isplaćivane su naknade za službeno putovanje, troškovi mobitela i sl. Navedeni nedostaci su konstatovani kod značajnog broja revidiranih korisnika Budžeta FBiH (**Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova, Federalno ministarstvo finansija, Dom naroda, Predstavnički dom i Zajednička služba Parlamenta FBiH, Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Federalno ministarstvo pravde, Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije, Federalno ministarstvo trgovine, Federalno ministarstvo za pitanje boraca i invalida odbrambeno - oslobodilačkog rata, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike i Federalno ministarstvo okoliša i turizma**).

Potrebno je da Vlada FBiH poduzme aktivnosti kako bi se ugovori o djelu zaključivali samo za poslove i radne zadatke za koje je u skladu sa zakonskim propisima predviđeno zaključivanje navedenih ugovora;

Izdaci za hardverske i softverske usluge i iznajmljivanje stalnih sredstava u obliku prava su iskazani u iznosu od 977.685 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu (664.274 KM) povećanje za 313.411 KM. Od navedenog iznosa najznačajniji izdaci se odnose na izdatke u Federalnom ministarstvu finansija 314.546 KM (dorada aplikacije postojećeg informacionog sistema funkcionalnog upravljanja -ISFU i tehnička podrška Oracle programskim proizvodima) i Vladi FBiH 500.642 KM (godišnja naknada po Ugovoru o uslugama Microsoftove glavne podrške 155.610 KM i Ugovor za softversko osiguranje Microsoftovih licenci 345.032 KM).

Vlada FBiH je u 2010. godini potpisala Ugovor o količinskom licenciranju softvera po osnovu kojeg je izvršena kupovina desktop licenci i licenci za servere za koje je plaćeno 1.385.091 KM i dogovoreno softversko osiguranje licenci za profesionalnu Desktop Platformu na period od 3 godine. Po osnovu navedenog ugovora zaključen je i **Ugovor za softversko osiguranje licenci** (01.06.2010 – 31.05.2013. godine) koji se odnosi na zanaavljanje već kupljenih licenci, u 2011. godini je izvršeno plaćanje u iznosu od 345.032 KM. Na osnovu prezentirane dokumentacije, utvrdili smo da je Generalni sekretarijat

samo jednom, i to 29.12.2010. godine budžetskim korisnicima uputio „Informaciju o definisanju ugovornog odnosa Vlade FBiH sa „Microsoftom BiH“ u kojoj je naveo da će napraviti proceduru kako bi se optimalno koristili navedeni ugovori. Poslije navedenog budžetski korisnici više nisu kontaktirani po navedenom pitanju, a nije prezentiran sveobuhvatan Izvještaj/ informacija o stepenu korištenja potpisanog Ugovora sa „Microsoftom BiH“ o kupovini i osiguranju licenci od strane ostalih federalnih budžetskih korisnika u 2011. godini (osim za Federalno ministarstvo finansija i Poreznu upravu FBiH). **Zbog naprijed navedenog ne može se potvrditi da su poduzete adekvatne aktivnosti u dijelu promovisanja postojećih ugovora u cilju povećanja stepena iskorištenja istih (koji su ionako već plaćeni ili će se plaćati u fiksnom iznosu do 2013. godine), na koji način bi se iskoristile pogodnosti iz ugovora i spriječili dodatni troškovi koji bi nastali kupovinom Microsoftovih proizvoda van ugovora.**

Vežano za Ugovor o uslugama Microsoftove glavne podrške 2010 – 2012 godina, isti predstavlja nastavak saradnje iz ranijeg perioda koji se potpisuje s ciljem da Vlada FBiH dobije tehničku pomoć u izgradnji elektronske uprave (e – Uprave). Generalni sekretarijat Vlade FBiH je kroz Ugovor o uslugama Microsoftove glavne podrške u 2008. godini implementirao **Projekat „Sjednica Vlade bez papira (e-Portal)“**, krajem 2009. godine **Projekat Intranet-a** za Vladu FBiH, čime je olakšana komunikacija i pristup svim relevantnim informacijama zaposlenim u Vladi FBiH. Početkom 2010. godine započete su aktivnosti na izgradnji **Sistema za upravljanje dokumentima e – Pisarnica** što je implementirano tek krajem 2011. godine (od 01.01.2012. godine svi predmeti Vlade FBiH se zavode u elektronskoj pisarnici, a akti skeniraju, međutim još uvijek se paralelno radi na stari način (u papirnoj formi)).

Potrebno je da Vlada FBiH poduzme aktivnosti, vežano za realizaciju Ugovora o licenciranju sa Microsoftom BiH u cilju njegovog optimalnog iskorištenja od strane budžetskih korisnika i sprečavanja dodatnih troškova koji bi nastali kupovinom tih istih proizvoda van ugovora;

Vežano za povećanje troškova za hardverske i softverske usluge u 2011. godini, ističemo da je obavljenom revizijom prethodne kao i tekuće godine konstatovano da dio budžetskih korisnika ima značajne izdatke po osnovu nabavke, dorade, održavanje softverskih aplikacija od kojih ističemo: Federalno ministarstvo trgovine – centralni informacioni sistem za prikupljanje podataka sa benzinskih pumpi u FBiH, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike – aplikacija SOTAC, baza neratnih invalida i baza civilnih žrtava rata, Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva – Registar isplate novčanih podrški u poljoprivredi, te Registar poljoprivrednih gazdinstava i klijenata, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta – Registar malih i srednji preduzeća u FBiH i informacioni sistem obrtnog registra, te Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno – oslobodilačkog rata – Informacioni sistem evidencija boračko - invalidske zaštite. Konstatovano je da prilikom nabavke nisu bili obezbijedeni svi preduslovi za implementaciju softverskih aplikacija, zbog čega je došlo do kašnjenja u implementaciji istih. Pored navedenog, prilikom nabavke softvera nisu bile uključene osobe sa odgovarajućim informatičkim znanjem, a za određeni broj softvera nije osiguran „izvorni kod“ aplikacije, što će uticati na povećanje troškova održavanja softvera u narednom periodu, a posebno imajući u vidu da se ugovori o održavanju moraju zaključiti sa dobavljačem koji raspolaže sa „izvornim kodom“ aplikacije. Iako je Vlada FBiH Zaključkom V broj 999/08 odobrila da se u svakom ministarstvu uposli po najmanje jedan informatičar, koji će zajedno sa Sektorom za informatiku Generalnog sekretarijata činiti tim koji će raditi na daljoj izgradnji i održavanju informaciono – komunikacijskih tehnologija - IKT sistema u federalnim ministarstvima, konstatovano je da najveći broj revidiranih ministarstava nije postupio u skladu sa navedenim tj. nije obezbjeđen stručna podrška u okviru institucije koja bi obavljala poslove administriranja navedenih softverskih aplikacija čime bi se smanjili troškovi angažovanja spoljnih saradnika . Ovo se posebno odnosi na naprijed navedena ministarstva koja imaju ili su izvršili nabavku softvera i za iste utrošili značajna budžetska sredstva. **Uzimajući u obzir naprijed navedeno ne može se potvrditi da su poduzete sve aktivnosti od strane dijela budžetskih korisnika kako bi se stvorili svi potrebni preduslovi za implementaciju softvera, odnosno smanjili troškovi održavanja, a time i opravdala utrošena sredstva za nabavku.**

Potrebno je da Vlada FBiH u saradnji sa nadležnim ministarstvima poduzme aktivnosti kako bi se obezbjedila u zavisnosti od značajnosti adekvatna informatička podrška svim federalnim budžetskim korisnicima koji raspolažu softverskim aplikacijama putem obezbjeđenja iste u okviru institucije ili putem odgovarajuće zajedničke službe za sve federalne budžetske korisnike u okviru određenog federalnog organa, u cilju smanjenja izdataka za održavanje istih;

Izdaci za reprezentaciju iskazani su u iznosu 1.008.253 KM, što u odnosu na prethodnu godinu predstavlja smanjenje od 113.117 KM ili 10 %. Od navedenog iznosa u finansijskim izvještajima na poziciji reprezentacije iskazane su usluge od strane eksternih dobavljača u iznosu od 728.503 KM, dok se na internu reprezentaciju odnosi 279.749 KM, koja se odnosi na ugostiteljske usluge koje pruža Službe za zajedničke poslove organa i tijela FBiH. U cilju efikasnog korištenja sredstava za ove namjene utvrđeno je da su budžetski korisnici donijeli pisane procedure o korištenju sredstava reprezentacije. Međutim, konstatovano je da u pojedinim slučajevima iste nisu jasno propisale u kojim situacijama, za koje namjene i do kojeg iznosa se mogu kupovati pokloni i koristiti reprezentacija. Kod značajnog broja budžetskih korisnika provedenom revizijom utvrđeno je da se u pojedinim slučajevima nije mogla potvrditi opravdanost nastalog izdatka, prilažu se računi bez specifikacije, kao i navođenja kojim povodom i za koje namjene isti nastaju, odnosno nije se moglo potvrditi da su troškovi izvršeni prilikom obavljanja poslova i zadataka iz nadležnosti organa i institucija. Osim toga, na ime troškova reprezentacije konstatovano je plaćanje računa za kupovinu poklona zaposlenicima (pokloni za 8. Mart, novogodišnji paketići, umjetničke slike i slično). Vezano za pružanje ugostiteljskih usluga od strane Službe, napominjemo da budžetskim korisnicima kojima je pružena mogućnost korištenja ovih usluga prethodno nije od strane ovlaštenog organa odobren iznos sredstava koji isti mogu koristiti u toku budžetske godine. Pojedini budžetski korisnici prilikom korištenja navedenih usluga nisu uspostavili adekvatnu kontrolu nad korištenjem istih, imajući u vidu da navedene usluge koristi više lica u instituciji, a da se ne vodi evidencija od strane koga je i za koje namjene korištena usluga. Uspostavljanje internih evidencija ima značaj obzirom da se navedene usluge kod budžetskih korisnika evidentiraju na internim transakcijama (iste se ne iskazuju u finansijskim izvještajima), a kod Službe na poziciji Izdataka za nabavku materijala. Kod pojedinih budžetskih korisnika konstatovano je **značajno povećanje troškova reprezentacije u odnosu na prethodnu godinu i to: Federalno ministarstvo poljoprivrede u iznosu od 42.520 KM, Ured Predsjednika FBiH 23.000 KM, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike 13.200 KM i Zastupnički dom Parlamenta FBiH 10.000 KM.**

Potrebno je da Vlada FBiH, u okviru nadležnosti, reguliše korištenje sredstava reprezentacije od strane budžetskih korisnika, kao i da utvrdi godišnji iznos sredstava eksterne kao i interne reprezentacije za budžetske korisnike kojima je data mogućnost korištenja ugostiteljskih usluga od strane Službe za zajedničke poslove organa i tijela FBiH;

5.3.2.2 Tekući transferi (grantovi)

Tekući transferi (grantovi) iskazani su u iznosu od 960.197.500 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu smanjenje za 67.298.737 KM ili 6,5 %. Strukturu navedenog izvršenja tekućih transfera dajemo u sljedećoj tabeli:

R.br	Vrsta tekućih transfera	Izvršenje u 2011. god.	Učešće (%)
1.	Tekući transferi u oblasti socijalnih prava	697.321.856 KM	72,62 %
2.	Tekući transferi - poticajna sredstva	53.789.227 KM	5,60 %
3.	Tekući transferi – subvencije	61.666.700 KM	6,42 %
4.	Tekući transferi - grant (nepovratna) sredstva	133.797.664 KM	13,93 %
5.	Tekući transferi za finans. obaveza Budžeta FBiH	13.622.053 KM	1,43 %
UKUPNO		960.197.500 KM	100 %

Planiranja sredstava tekućih transfera u Budžeta FBiH za 2011. godinu, prema prezentiranoj dokumentaciji, vršeno je na osnovu nedovoljno obrazloženih budžetskih zahtjeva od strane budžetskih korisnika, posebno u pogledu pravnog osnova, potrebnog iznosa sredstava i očekivanih efekata koji se trebaju postići njihovom realizacijom. **Od ukupnog izvršenja, na izvršenje tekućih transfera koji nisu imali pravni osnov za planiranje njihovog finansiranja iz Budžeta FBiH za 2011. godinu, odnosi se 78.854.827 KM ili 8,21 %.** U okviru navedenih sredstava, naročito ističemo dodjelu sredstava velikom broju neprofitnih organizacija (udruženja) iz Budžeta FBiH za koje ne postoji obaveza finansiranja i za koje najčešće nije jasno definisana svrha doznačavanja sredstava, a koje obezbjeđuju sredstva za finansiranje iz budžeta ostalih nivoa vlasti. Obzirom da za navedene transfere ne postoji zakonska obaveza finansiranja, isto sa stanovišta likvidnosti pruža prostor za eventualne uštede u narednom periodu. Nasuprot navedenom, za određene namjenske transfere koji se izvršavaju na osnovu posebnih zakonskih propisa, kojima su utvrđene naknade korisnicima prava ili iznos dotacije iz budžeta, sredstva nisu odobrena u potrebnom iznosu, što je imalo za posljedicu pojavu velikog broja tužbi od strane istih što će

uvećati budžetske izdatke u narednom periodu za kamatu i troškove postupka. Dio navedenih obaveza nije evidentiran u knjigovodstvenim evidencijama i finansijskim izvještajima (korisnici prava iz oblasti socijalne i boračke zaštite).

Izvršavanje tekućih transfera je najvećim dijelom regulisano posebnim zakonskim propisima, dok je Zakon o izvršavanju Budžeta FBiH za 2011. godinu za dio transfera propisao da se izvršavaju na osnovu, od strane Vlade FBiH, usvojenog programa utroška sredstava. Međutim, konstatovano je da za određeni broj tekućih transfera izvršavanje nije regulisano niti posebnim propisom niti je za iste Zakonom o izvršavanju budžeta FBiH za 2011. godinu bila propisana obaveza donošenja i usvajanja programa utroška sredstava od strane Vlade FBiH, što je imalo za posljedicu da se za iste nije moglo potvrditi da je raspodjela izvršena na transparentan način, da je vršen adekvatan nadzor, odnosno izvještavanje o namjenskom utrošku doznačenih budžetskih sredstava. Od strane Vlade FBiH i Ministarstva finansija nije prezentirana dokumentacija kojom bi se potvrdilo da je prethodno utvrđena politika grantiranja, odnosno na koji način se određuje za koje tekuće transfere se utvrđuje obaveza donošenja programa utroška sredstava i za koje to nije potrebno.

Prilikom realizacije sredstava tekućih transfera, dio nadležnih ministarstava nije sa krajnjim korisnicima potpisivao ugovore o namjenskoj upotrebi budžetskih sredstava, sa jasnim navođenjem međusobnih prava i obaveza, a u cilju adekvatnog praćenja namjenskog korištenja doznačenih sredstava i kako bi se eventualno mogle poduzeti potrebne mjere prema onim korisnicima koji nenamjenski utroše sredstva ili u datom roku ne podnesu izvještaj o utrošku istih.

Vezano za izvještavanje o utrošku tekućih transfera, smatramo značajnim istaći da zakonskim i ostalim propisima (Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2011. godinu) nije jasno definisan način izvještavanja, kako Vlade FBiH tako i Ministarstva finansija, a od strane istih nisu poduzete aktivnosti da se utvrdi način izvještavanja, u cilju adekvatnog praćenja utroška sredstava od strane nadležnih ministarstava. **Posljedica navedenog je da je izvještavanje od strane nadležnih ministarstava u najvećem dijelom vršeno putem iskazivanja samo finansijskih pokazatelja (bez tekstualnog obrazloženja u okviru finansijskih izvještaja) kao i prosljeđivanjem izvještaja o utrošku sredstava sačinjenih od strane krajnjih korisnika.** Skrećemo pažnju da su poslovi praćenja realizacije, izvještavanja i nadzora nad trošenjem sredstava tekućih transfera, pored ostalih poslova, Zakonom o budžetima i Zakonom o izvršavanju budžeta FBiH za 2011. godinu utvrđeni da se obavljaju od strane Ministarstva finansija i Vlade FBiH. Međutim, konstatovano je da isti nisu sistematizovani u okviru njihovih organizacionih jedinica, što je konstatovano u izvještajima o izvršenoj reviziji za prethodne godine za što su davane preporuke po kojima nije postupljeno.

Određeni budžetski korisnici, u skladu sa Zakonom o izvršenju budžeta FBiH za 2011. godinu, su predložili Vladi FBiH programe utroška sredstava po pojedinim transferima za čiju realizaciju su nadležni u okviru djelokruga poslova koje obavljaju. Izvršenim uvidom u realizaciju usvojenih programa utroška sredstava, konstatovano je da dio budžetskih korisnika nije u potpunosti postupio u skladu sa usvojenim programima (Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike, Federalno ministarstvo kulture i sporta, Federalno ministarstvo okoliša i turizma, Federalno ministarstvo energije, industrije i rudarstva, Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke, Federalno ministarstvo prometa i komunikacija, Federalno ministarstvo za pitanje boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata i Federalno ministarstvo prostornog uređenja).

Na osnovu obavljene revizije procesa tekućih transfera revidiranih budžetskih korisnika ukazujemo na sljedeće:

- **Proces planiranja i odobravanja sredstava se u svim slučajevima ne vrši, u skladu sa zakonskim i ostalim propisima;**
- **Nije uspostavljena baza podataka korisnika transfera;**
- **Stručne službe pojedinih institucija i organa, nadležnih za realizaciju transfera, nisu dovoljno osposobljene da upravljaju i kontrolišu cjelokupan proces realizacije transfera;**
- **U svim slučajevima nisu doneseni programi utroška sredstava, sa kriterijima raspodjele i efektima koji se očekuju po osnovu realizacije sredstava;**
- **Nije ostvarena potpuna transparentnost u korištenju javnih sredstava;**
- **U svim slučajevima se ne zaključuju ugovori sa krajnjim korisnicima;**
- **Nije uspostavljen adekvatan nadzor nad korištenjem sredstava od strane krajnjih korisnika;**

- Nije uspostavljen adekvatan nadzor i izvještavanje o utrošku transfera na relaciji: korisnici sredstava - nadležna ministarstva – Ministarstvo finansija - Vlada FBiH - Parlament FBiH);
- Nadležni organi i institucije ne vrše procjenu učinaka po osnovu realizovanih tekućih transfera.

Zbog naprijed navedenog se ne može potvrditi da je od strane nadležnih ministarstava uspostavljen adekvatan nadzor nad namjenskim trošenjem sredstava tekućih transfera doznačenih krajnjim korisnicima, kao i da su se od strane Vlade FBiH i Ministarstva finansija poduzimale aktivnosti u dijelu adekvatnog praćenja realizacije programa utroška sredstava, u cilju efikasnog i transparentnog korištenja budžetskih sredstava, na što je ukazivano i u prethodnim revizijama.

Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za predmetnu godinu za koju se usvaja Budžet FBiH, i ostalim podzakonskim propisima jasno propisati način izvršavanja i izvještavanja nadležnih institucija i organa o utrošku sredstava svih tekućih transfera, u cilju adekvatnog praćenja namjenskog utroška budžetskih sredstava;

Potrebno je preispitati opravdanost planiranja i realizacije sredstava tekućih transfera iz Budžeta FBiH za koje ne postoji zakonska obaveza, a naročito imajući u vidu stanje likvidnosti Budžeta FBiH i uvažavanja ograničenja ukupne javne potrošnje;

Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija osiguraju da resorna ministarstva sa krajnjim korisnicima tekućih transfera potpisuju ugovore o izvršenju dodijeljenih sredstava, u kojima će se decidno navoditi međusobna prava i obaveze u cilju njihovog namjenskog korištenja;

Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija, u okviru svojih nadležnosti i ovlaštenja, poduzmu odgovarajuće aktivnosti kako bi ministarstva nadležna za realizaciju sredstava po osnovu tekućih transfera, u okviru djelokruga poslova koje obavljaju, dosljedno provodila usvojene programe utroška sredstava, u cilju efikasnog i transparentnog korištenja javnih sredstava;

5.3.2.2.1 Tekući transferi iz oblasti socijalnih prava

Izvršenje tekućih transfera iz oblasti socijalnih prava iznosi 697.321.856 KM što predstavlja 72,62 % od ukupnog izvršenja tekućih transfera, a isti se uglavnom realizuju putem Federalnog ministarstva rada i socijalne politike i Federalnog ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno – oslobodilačkog rata. Prilikom realizacije, nadzora i izvještavanja transfera iz oblasti socijalnih prava konstatovani su propusti koji se u najvećem dijelu odnose na: neuspostavljanje jedinstvenih registara korisnika prava; nema adekvatnog nadzora nad uvođenjem i izvođenjem u pravo korisnika obzirom da se isto vrši od strane drugih nivoa vlasti (općina, kantona) i institucija (Federalni zavod PIO/ MIO); nedosljedna primjena zakonskih propisa vezano za usklađivanje osnovice za utvrđivanje visina naknada korisnika prava u skladu sa odobrenim sredstvima, neuspostavljanje evidencije potraživanja po osnovu više ili pogrešno isplaćenih naknada korisnicima prava i nepoduzimanja aktivnosti na naplati istih.

5.3.2.2.1.2 Transfer Fondu PIO/MIO

Transfer Fondu PIO/MIO za refundiranje isplaćenih sredstava za penzije pod povoljnijim uslovima, realizuju se putem Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, iskazan je u ukupnom iznosu od 170.150.000 KM koliko je Budžetom FBiH za 2011. godinu i odobreno za navedene namjene. Imajući u vidu da se sredstva posebno odobravaju, za svaki doneseni propis kojim je omogućeno penzionisanje pod povoljnijim uslovima, radi lakšeg praćenja dajemo Pregled izmirenih i neizmirenih obaveza, na dan 31.12.2011. godine, u sljedećoj tabeli:

u KM

R. br	Naziv transfera	Ukupne obaveze iz 2011.god.	Izmirene obaveze u 2011. god.	Neizmirene obaveze 2011. god.	Neizmirene obaveze 31.12.2010. god.	Neizmirene obaveze 31.12.2011. god.
1.	Transfer po osnovu prava demobilisanih boraca i članova njihovih porodica	34.033.338	33.366.415	666.923	14.996.012	15.662.935
2.	Tr. po osnovu prava boraca i članova njihovih porodica	8.843.516	8.388.395	455.121	52.655.251	53.110.372
3.	Transfer za pokriće dijela mirovine po osnovu priznatog	82.332.745	81.040.974	1.291.771	35.137.917	36.429.688

	posebnog staža iz čl.94. Zakona o PIO/MIO					
4.	Transfer za preuzete obaveze za korisn. penzija pripadnika bivše JNA po osnovu čl.139. Zakona o PIO/MIO	5.734.244	5.206.590	527.654	4.395.241	4.922.895
5.	Transfer po osnovu pov. uslova za sticanje prava na star. penziju vojnih osigur. Vojske FBiH – Uredba II	19.659.630	15.381.560	4.278.070	73.337.293	77.615.363
6.	Transferi po osnovu povoljnijih uslova za sticanje prava na star.pen.prip.bivš.voj.FBiH, dr.s.li nam.biv.FMO – Uredba III	21.835.412	21.609.050	226.362	450.254	676.616
7.	Transfer za PIO/MIO – Minimalne penzije	5.154.190	5.157.016	- 2.826	-	- 2.826
UKUPNO:		177.593.075	170.150.000	7.443.075	180.971.968	188.415.044

Napominjemo da se transferi za refundiranje sredstava Fondu PIO/MIO planiraju i realizuju u skladu sa **Zakonom o pravima boraca i članova njihovih porodica, Zakonom o pravima demobilisanih boraca i članova njihovih porodica**, Uredbom o povoljnijim uslovima za sticanje prava na starosnu penziju vojnih osiguranika vojske FBiH (Uredba II), kao i Uredbom o sticanju prava na starosnu penziju po povoljnijim uslovima pripadnika Prijašnje Vojske FBiH i državnih službenika i namještenika Prijašnjeg Federalnog ministarstva odbrane (Uredba III), kojima je utvrđeno da će se sredstva za isplatu navedenih penzija osigurati Budžetom FBiH sve dok korisnici penzija ne ispune uslove za starosnu penziju u skladu sa Zakonom o penzijsko - invalidskom osiguranju. **Zakonom o potvrđivanju prava na prijevremenu starosnu penziju ostvarenu pod povoljnijim uslovima** koji je usvojen u 2011. godini, potvrđuje se ostvareno pravo na starosnu penziju ostvarenu po uredbama Vlade FBiH (Uredba I, Uredba II i Uredba III) i to pravo se nastavlja i dalje koristiti. **Sredstva za finansiranje prava ostvarenih ovim uredbama i dalje će se osigurati na način kako je istim uređeno, a raspoloživa sredstva bit će raspoređena primjenom koeficijenta za obračun.** Stupanjem na snagu ovog Zakona koji se primjenjuje od 01.06.2011. godine prestaju važiti navedene uredbe Vlade FBiH. Također, realizacija sredstava se vrši i u skladu sa **Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju** (član 94.) uređeno je da će se u Budžetu FBiH osigurati sredstva za pokriće dijela visine penzija licima po osnovu priznatog posebnog staža (vrijeme koje je provedeno u odbrani, odnosno u pripremi za odbranu BiH u periodu 18.09.1991.-23.12.1995. godine). Naprijed navedenim Zakonom (član 139.) uređeno je i da će se vojnim osiguranicima pripadnicima bivše JNA državljanima BiH, korisnicima penzija koji imaju prebivalište na teritoriji Federacije, penzija isplaćivati u visini od 50% iznosa penzije određene u skladu sa propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju vojnih osiguranika koji su se primjenjivali do dana stupanja na snagu ovog Zakona. Sredstva za isplatu ovih penzija osiguravaju se u Budžetu FBiH.

Izvršenom revizijom tekuće, kao i prethodne godine, konstatovano je da su na poziciji „Ostalih razgraničenih rashoda“ kod Federalnog ministarstva rada i socijalne politike iskazane ukupne obaveze prema Federalnom zavodu PIO/MIO na ime duga za isplaćene penzije u iznosu od **188.415.044 KM (180.971.968 KM do 31.12.2010. godine, 7.443.076 KM dug 2011. godine)**. Obzirom da navedeni dug nije iskazan na rashodima i izdacima fiskalne godine, tj. u razdoblju kada su oni i nastali, ne može se potvrditi da je postupljeno u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, što ima uticaja na istinit i objektivan prikaz izvršenja budžeta za 2011. godinu.

Vlada FBiH je Zaključkom od 14.04.2010.godine prihvatila dug prema Federalnom zavodu PIO/MIO u iznosu od 180.979.871 KM i stavila u obavezu Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike, Federalnom ministarstvu finansija, Federalnom ministarstvu za pitanje boraca i invalida odbrambeno oslobodilačkog rata i Federalnom zavodu PIO/MIO da predlože nacrt sporazuma o načinu izmirenja obaveza na osnovu isplata penzija ostvarenih pod povoljnijim uslovima i općim propisima u roku od 30 dana, međutim nisu poduzete aktivnosti u skladu sa navedenim Zaključkom. Prema prezentiranoj dokumentaciji, konstatovano je da je navedeni Zavod kod nadležnog Općinskog suda podnio tužbu na iznos tužbenog zahtjeva na iznos od 180.979.871 KM, a koji se odnosi na dug za period od 01.01.2008. godine do 31.12.2009. godine, za isplaćene penzije po propisima o povoljnijem penzionisanju, kao i po općem propisu. Vlada FBiH je Zaključkom od 14.06.2011. godine zadužila Federalno ministarstvo finansija da u saradnji sa Zavodom sačini **prijedlog sporazuma o vansudskom poravnanju duga, a da navedeni Zavod nakon što se postigne vansudsko poravnanje sa Vladom FBiH, povuče podnesenu tužbu.** Nije postupljeno po

navedenom Zaključku Vlade FBiH, a u međuvremenu je donesena prvostepena presuda od strane Općinskog suda u Sarajevu, kojim je Vlada FBiH obavezana na vraćanje navedenog duga.

Vezano za jedinstveno regulisanje prava na povoljnije penzionisanje, Vlada FBiH je 19.07.2011. godine donijela Rješenje kojim je imenovala interesornu grupu za izradu teksta Zakona o povoljnijem penzionisanju, i ista je u skladu sa raspravom i zaduženjima Parlamenta FBiH i Vlade FBiH, sačinila tekst Zakona o povoljnijem penzionisanju, kojim se na jedinstveni način uređuju sve povoljnije penzije u FBiH i dostavila Vladi FBiH u daljnju proceduru.

Potrebno je da Vlada FBiH putem nadležnih institucija poduzme aktivnosti u dijelu donošenja jedinstvenog Zakona o povoljnijem penzionisanju;

Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija poduzmu dodatne aktivnosti u cilju iznalaženja načina izmirenja obaveza po osnovu isplata penzija pod povoljnijim uslovima nastalih (188.415.044 KM), u skladu sa zakonskim i ostalim propisima;

5.3.2.2.1.3 Transfer za lica sa invaliditetom

Transfer za lica sa invaliditetom, koji se realizuje putem **Ministarstva rada i socijalne politike**, iskazan je u ukupnom iznosu od **151.368.781 KM** od čega se 107.655.658 KM odnosi na izmirenje tekućih obaveza iz 2011. godine po Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom i 43.713.122 KM za izmirivanje obaveza prema neratnim invalidima za isplatu duga po Zakonu o osnovama socijalne zaštite koji je važio do 11.03.2009. godine. Pravo na socijalnu zaštitu, prema odredbama Zakona o osnovama socijalne zaštite, imaju lica koja se nalaze u stanju socijalne potrebe, za koje se iznos naknade utvrđuje rješenjem u skladu sa Pravilnikom o ocjenjivanju oštećenja organizma kod lica sa invaliditetom u postupku ostvarivanja prava po navedenom Zakonu, dok je način isplate sredstava utvrđen posebnim Uputstvom. **Vezano za isplatu starog duga (43.713.122 KM) po Zakonu o osnovama socijalne zaštite koji je važio do 11.03.2009. godine**, na dan 31.12.2010. godine bile su utvrđene ukupno obračunate i neisplaćene obaveze u iznosu od 58.881.517 KM, i iste nisu evidentirane u prethodnim godinama na odgovarajućim pozicijama rashoda u skladu sa zakonskim i ostalim propisima, te kao takve nisu imale uticaja na finansijski rezultat (evidentirane samo na poziciji razgraničenja „Ostali razgraničeni rashodi“). Tokom 2011. godine izvršeno je povećanje navedenih obaveza (920.088 KM za naknadno utvrđene obaveze), kao i njihovo smanjenje za iznos izmirenih obaveza od strane Ministarstva finansija (578.089 KM), po izvršnim sudskim rješenjima donesenim na osnovu tužbi koje su pokrenuli korisnici navedenih prava pred nadležnim sudom, dok za 282.710 KM izvršenih povrata sredstava nije izvršeno povećanje obaveze. **Prema podacima Ministarstva finansija, u toku 2011. godine izvršena je isplata osnovnog duga po presudama i izvršnim sudskim rješenjima u iznosu od 3.556.485 KM, dok je od strane resornog Ministarstva evidentirano samo 578.089 KM.** Vezano za realizaciju sudskih izvršnih rješenja po osnovu naplate naknada na ime neratnih invalidnina ističemo da su, kod dijela tužitelja, potraživani i dosuđivani iznosi glavnice veći od iznosa duga koji je evidentiran u pomoćnoj evidenciji Ministarstva, na osnovu donesenih rješenja, u skladu sa zakonskim propisima. Ministarstvo nije, u skladu sa zakonskim i ostalim propisima, u Glavnog knjizi trezora iskazalo iznos više obračunate naknade po osnovu invalidnina u odnosu na iznos duga utvrđen od strane Ministarstva. **Uzimajući u obzir navedeno, ne može se potvrditi da su od strane resornog Ministarstva, Federalnog pravobranilaštva i Ministarstva finansija poduzete adekvatne aktivnosti, vezano za pravovremeno rješavanje pitanja podnesenih tužbi, ukupnog duga, zateznih kamata i sudskih troškova, a posebno ako se uzme u obzir da su za navedene namjene u Budžetu FBiH bila obezbijedena sredstva.**

Iskazano stanje duga za neratne invalidnine, na poziciji „Ostalih razgraničenih rashoda“ kod Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, na dan 31.12.2011. godine u iznosu od 15.227.684 KM, nije se moglo potvrditi, zbog naprijed navedenih propusta, kao i iz razloga jer nije prezentirana dokumentacija kojom bi se potvrdio, kako ukupan iznos navedenih obaveza tako i broj korisnika i prava koji su isto ostvarili u skladu sa zakonskim propisima. Obzirom da navedeni dug nije iskazan na rashodima i izdacima fiskalne godine, tj. u razdoblju kada su oni i nastali, ne može se potvrditi da je postupljeno u skladu sa Zakonu o budžetima u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, što ima uticaja na istinit i objektivan prikaz izvršenja budžeta za 2011. godinu.

Potrebno je da Vlada FBiH u saradnji sa resornim Ministarstvom rada i socijalne politike, kao i Ministarstvom finansija i Federalnim pravobranilaštvom, poduzme aktivnosti u cilju pravovremenog izmirenja obaveza po osnovu priznatih prava u skladu sa Zakonom o osnovama socijalne zaštite koji je važio do 11.03.2009. godine i povrata više isplaćenih sredstava;

5.3.2.2.1.4 Transfer za invalidnine

Transfer za invalidnine iskazan je u iznosu od **321.562.967 KM** i isti predstavlja 91,22 % od izvršenja svih tekućih transfera koji se realizuju preko **Federalnog ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno – oslobodilačkog rata**.

Strukturu ukupnog izvršenja svih tekućih transfera koji se realizuju preko navedenog Ministarstva, u iznosu od 352.490.507 KM, dajemo u sljedećoj tabeli:

R. br.	Naziv transfera	Budžet FBiH za 2011.god.	Izvršenje 2011.god.	%
1	2	3	4	5=4/3
1.	Transfer pojedincima - za invalidnine	326.189.500	321.562.967	98,6
2.	Transfer za imp. Zakona o poseb. pravima dobitnika rat. prizn.	15.470.000	14.132.033	91,4
3.	Tran. kant. službama za zapošlj. za isplatu nak. dem. borcima	14.475.727	14.475.727	100
4.	Tran. za podr. Fondaciji za stamb. zbrinj. RVI i boračku pop.	750.780	750.780	100
5.	Tr. za stamb.zbrinj. prip. Armije BiH i HVO Brčko Distrikta	500.000	500.000	100
6.	Tran. za temeljna udruž.proistekla iz posljed. odbr. osl. rata	400.000	399.000	99,8
7.	Transfer za pomoć u liječenju boraca/branitelja	300.000	300.000	100
8.	Transfer za obilježavanje značajnih datuma	300.000	300.000	100
9.	Tran. za suf. izgr. spomen obilježja, uređiv. mezarja i groblja	70.000	70.000	100
UKUPNO		358.456.007	352.490.507	98,3

Transfer za invalidnine se realizuje na osnovu **Zakona o pravima boraca i članovima njihovih porodica** i istim je definisano da će se visina osnovice usklađivati sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH, a da će se za obračun i isplatu mjesečnih novčanih naknada primjenjivati koeficijent u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, na način da će se visina osnovice za obračun usklađivati sa kretanjem inflacije u FBiH iz prethodne godine. U slučaju da su budžetska sredstva za isplatu mjesečnih novčanih naknada, korisnicima prava po drugim zakonima, manja od iznosa potrebnih sredstava za isplatu, primjenjivat će se koeficijent na način utvrđen Zakonom o budžetima u FBiH. **Vežano za utvrđivanje osnovice i koeficijenta za utvrđivanje mjesečnih naknada za korisnike boračko - invalidske zaštite i članova njihovih porodica utvrdili smo da Vlada FBiH, odnosno resorno Ministarstvo, nisu dosljedno provodili odredbe člana 57. stav 2. Zakona o pravima boraca i članova njihovih porodica, kao i odredbe člana 28. stav 2. Zakona o budžetima u FBiH, zbog čega je izmjenama i dopuna Budžeta FBiH za 2011. godinu za navedenu poziciju dodatno odobren iznos od 34.550.000 KM.**

Napominjemo, kao što smo i prethodne godine konstatovali, da je zbog nedosljedne primjene Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pravima boraca i članova njihovih porodica, u dijelu primjene utvrđene osnovice za određivanje mjesečnih novčanih primanja za 2009. godinu, **dio korisnika prava boračko invalidske zaštite su u 2011.godini uputili resornom Ministarstvu zahtjeve za isplatu razlike lične i porodične invalidnine, o čemu je isto sačinilo i dostavilo Vladi FBiH „Informaciju u vezi sa zahtjevima RVI, porodica šehida i poginulih boraca koje se odnose na isplatu razlike lične i porodične invalidnine za period 01.01.2009.godine do 28.02.2010.godine“.** Vlada FBiH je 05.05.2011. godine imenovala Ekspertnu radnu grupu za utvrđivanje obaveza u vezi sa zahtjevom RVI porodica šehida i poginulih boraca za isplatu razlike lične i porodične invalidnine za period 01.01.2009. godine do 28.02.2010. godine sa zadatkom da u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima definiše razlike lične i porodične invalidnine za navedeni period. Kada je u pitanju potraživanje pripadnika boračkih populacija za isplatu razlike lične i porodične invalidnine za period 01.01.2009 godine do 01.08.2009. godine prema Izvještaju Ekspertne radne grupe potraživanja su osnovana. Vlada FBiH je zaključkom broj 1471/011 od (07.07.2011. godine) prihvatila informaciju i zadužila je da napravi prijedlog rješavanja isplate razlike lične i porodične invalidnine RVI, porodica šehida i poginulih boraca. **Nije prezentiran validan dokument o iznosu obaveza za period 01.01.2009.godine do 28.02.2010. godine i dokument da su iste prihvaćene od strane Vlade FBiH i načinu rješavanja isplate razlike lične i porodične invalidnine, a u međuvremenu određeni broj potražilaca je zatražio zaštitu prava putem tužbi.**

U skladu sa članom 54. Zakona o pravima boraca i članova njihovih porodica, Ministarstvo vrši nadzor nad provođenjem navedenog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona, izdaje obavezne instrukcije i vrši neposredni upravni nadzor i kontrolu namjenskog trošenja sredstava namijenjenih za ostvarivanje prava prema ovom zakonu, a koja se osiguravaju u Budžetu FBiH. U skladu sa navedenim Zakonom, ministar je donio Uputstvo o načinu isplate novčanih primanja, vođenja evidencije o korisnicima prava i izvršenim isplatama i dostavljanju izvještaja o utrošenim sredstvima (u daljem tekstu: Uputstvo), kao i izmjene i dopune navedenog uputstva, kojim je utvrđeno da su po istom obavezni postupati svi općinski i kantonalni organi nadležni za oblast boračko – invalidske zaštite. Obaveza obračuna lične i porodične invalidnine korisnika prava je u nadležnosti općinskih organa, koji se potpisan i ovjeren od strane službenog lica dostavlja nadležnom kantonalnom organu. Obaveza kantonalnog organa je da neposredno po dobijanju obračuna za mjesečnim sredstvima iste objedini, ovjeri i potpiše i sa rekapitulacijom dostavi Ministarstvu. Ministarstvo izvrši kontrolu i urađene i potpisane preglede dostavlja na isplatu. **Ukoliko se iz bilo kojeg razloga u toku kontrole utvrde greške i ukoliko kantonalni organi ne izvrše korekcije prema uputama Ministarstva, isto će sačiniti korigovane obračune i proslijediti na realizaciju. Izvršenim uvidom u implementaciju i provedbu navedenih zakonskih i podzakonskih akata, nije se mogla potvrditi potpuna i dosljedna provedba istih, što je konstatovano u izvještaju o obavljenoj reviziji.** Vežano za navedeno, ističemo da je u skladu sa Zakonom o provođenju kontrole zakonitosti korištenja prava iz oblasti boračko - invalidske zaštite i izvršenom revizijom kontrole zakonitosti ostvarenih prava dijela korisnika na ličnu invalidninu, u 66 predmeta doneseno rješenje o ukidanju prava. Iz razloga što niži nivoi vlasti nisu postupili u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima u dijelu korekcije obračuna prema nalogu za postupanje, odnosno Naredbi ministra, vršena je obustava isplata od periodu od 01.02.2011. godine do 01.12.2011. godine, a na dan 31.12.2011. godine prema prezentiranoj dokumentaciji obustavljen je iznos 4.322.545 KM. Navedeni iznos obustavljenih obaveza nije evidentiran u Glavnoj knjizi trezora na dan 31.12.2011. godine, čime nije postupljeno u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH u dijelu iskazivanja obaveza u periodu kada su i nastale. Napominjemo da od strane nadležnog organa izdana rješenja korisnicima prava kojima se vrši obustava isplata, nisu stavljena van snage u skladu sa zakonskim propisima, a obračun naknade se i dalje vrši i dostavlja na realizaciju od strane nižih nivoa vlasti zaduženih za obračun, a od strane Ministarstva se obustavlja isplata prilikom unošenja obaveza za plaćanje. **Zbog naprijed navedenog, ne možemo potvrditi dosljednu provedbu Zakona o pravima boraca i članova njihovih porodica ovog zakona, u dijelu nadzora i kontrole namjenskog trošenja sredstava, a naročito jer se iz Budžeta FBiH izdvajaju značajna sredstva za finansiranje, a što ima uticaja na efikasno trošenje javnih sredstva.**

Potrebno je da Vlada FBiH i Federalno ministarstvo za pitanje boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata utvrđivanje osnovice za određivanje mjesečnih novčanih primanja korisnika boračko- invalidske zaštite vrše u skladu sa Zakonom o pravima boraca i članova njihovih porodica i Zakona o budžetima u FBiH;

Potrebno je da Vlada FBiH u saradnji sa resornim Ministarstvom i Ministarstvom finansija poduzme aktivnosti na utvrđivanju stvarnog iznosa obaveza po osnovu razlike lične i porodične invalidnine, kao i načina izmirenja istih u cilju izbjegavanja sudskih sporova (zateznih kamata i troškova postupka);

Potrebno je da Vlada FBiH u saradnji sa resornim Ministarstvom, u skladu sa utvrđenim nadležnostima, poduzme aktivnosti na dosljednoj primjeni Zakona o pravima boraca i članova njihovih porodica, u dijelu nadzora i kontrole namjenskog utroška sredstava, kao i dosljedne provedbe navedenog zakona i provedbenih akata od strane nižih nivoa vlasti;

5.3.2.2.1.5 Transfer za implementaciju Zakona o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i članova njihovih porodica

Transfer za implementaciju Zakona o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i članova njihovih porodica iskazan je u iznosu od 14.132.033 KM. U odnosu na prethodnu godinu manje je utrošeno 772.509 KM, prvenstveno iz razloga što je ostvarivanje prava po osnovu navedenog Zakona uvjetovano prihodovnim cenzusom, čija primjena je počela 01.05.2010.godine. **Od donošenja Zakona o izmjenama i dopuna Zakona o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i članova njihovih porodica i Uredbe o prihodovnom cenzusu za korisnike prava po osnovu ratnih priznanja i odlikovanja, za 841 korisnika prava odlučeno je o prestanku prava na isplatu mjesečnog novčanog**

dodatka iz razloga neispunjavanja uslova propisanih Uredbom o prihodovnom cenzusu za korisnike prava po osnovu ratnih priznanja i odlikovanja. Međutim, konstatovano je da za 83 korisnika prava nije okončan postupak odlučivanja o pravu na isplatu mjesečnog novčanog dodatka iz razloga što prema datom obrazloženju za iste nisu podneseni zahtjevi putem nadležnih općinskih službi, kao i novi zahtjevi, a za iste ne vršen obračun i isplata mjesečnog novčanog dodatka. Do sada je ukupno pokrenuto 178 upravnih sporova protiv rješenja kojim je odlučeno o prestanku prava na isplatu mjesečnog novčanog dodatka po osnovu ratnih priznanja i odlikovanja, od čega je okončano 23 postupka. Uvaženo je 19 tužbi i poništeno rješenja ovog Ministarstva, te predmeti vraćeni na ponovni postupak, dok su 4 tužbe odbijene. Uzimajući u obzir navedeno, ne možemo potvrditi da se dosljedno provodio Zakon o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i članova njihovih porodica, Uredba o prihodovnom cenzusu za korisnike prava po osnovu ratnih priznanja i odlikovanja, i Uputstvo o utvrđivanju prihodovnog cenzusa i prihodovnog praga za korisnike prava po osnovu ratnih priznanja i odlikovanja.

Potrebno je da Vlada FBiH poduzme aktivnosti da nadležno Ministarstvo okonča postupak rješavanja prava po osnovu podnesenih zahtjeva u skladu sa Zakonom o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i članova njihovih porodica;

5.3.2.2.2 Tekući transferi – poticajna sredstva

Izvršenje tekućih transfera – poticajnih sredstava iznosi 53.789.227 KM što predstavlja 5,6 % od ukupnog izvršenja tekućih transfera, a isti se uglavnom realizuju putem Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta. Prilikom realizacije, nadzora i izvještavanja transfera – poticajnih sredstava konstatovani su propusti koji se u najvećem dijelu odnose na: neuspostavljanje registara klijenata i poljoprivrednih gazdinstava, kao i registra malih i srednjih preduzeća u FBiH i informacionog sistema obrtnog registra; neblagovremeno donošenje odgovarajućih provedbenih akata u skladu sa zakonskim propisima, kao i programa utroška sredstava; programi utroška sredstava nisu doneseni u skladu sa zakonskim propisima, odnosno strateškim opredjeljenjima; nije uspostavljena kontrola nad korištenjem poticajnih sredstava od strane krajnjih korisnika, posebno kada se radi o poticajima koje realizuju i kontrolišu niži nivoi vlasti i nije uspostavljen adekvatan nadzor i izvještavanje o namjenskom utrošku sredstava.

5.3.2.2.2.1 Transfer za poljoprivredu

Transfer za poljoprivredu je prema finansijskim izvještajima iskazan u iznosu od 51.931.974 KM što predstavlja izvršenje od 96,17 % u odnosu na planirana sredstava, a isti se realizuje putem Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva. Planiranje i realizacija Transfera za poljoprivredu se vrši u skladu sa Zakonom o poljoprivredi i Zakonom o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju. U pomoćnim evidencijama koje vodi nadležna Služba za direktna plaćanja Ministarstva izvršenje navedenog transfera je iskazano u iznosu od 52.003.434 KM, što je za 71.460 KM više u odnosu na iskazano stanje u finansijskim izvještajima.

Pregled izvršenja Transfera za poljoprivredu, po modelima poticaja, iskazanih u pomoćnoj evidenciji Ministarstva:

Tačka Programa	Modeli poticaja po Zakonu o novčanim poticajima u poljoprivredi i ruralnom razvoju	Planirano Programom utroška sredstava	Izvršenje na dan 31.12.2011. godine u KM
A	Model poticaja za proizvodnje	31.006.001	31.002.441
A/1	Bilina proizvodnja	6.095.706	6.092.458
A/2	Animalna proizvodnja	24.910.295	24.909.982
B	Raspodjela sredstava po modelu potpore dohotku	0	0
C	Model kapitalna ulaganja	0	0
D	Ruralni razvitak	300.000	258.000
E	Model ostalih vrsta potpora	11.693.999	10.405.789
F	Isplata neisplaćenih poticaja za 2010. godinu uključ. i IV kvartal za mlijeko	11.000.000	10.337.204
UKUPNO (A+B+C+D+E+F)		54.000.000	52.003.434

Iako je Ministarstvo 15.06.2011. godine donijelo **Godišnji operativni program implementacije poljoprivredne strategije** za 2011.godinu, za isti se nije moglo potvrditi da je donesen u zakonskom roku, kao i da je donesen na osnovu prethodno donesene **Srednjoročne strategije poljoprivrednog sektora u FBiH**, usvojene od strane Parlamenta FBiH, u skladu sa Zakonom o poljoprivredi. Ističemo da Ministarstvo u 2011. godini nije poduzelo aktivnosti na donošenju Srednjoročne strategije razvoja poljoprivrednog sektora u FBiH, niti je imalo aktivnosti na usvajanju Srednjoročne strategije razvoja poljoprivrednog sektora u FBiH (2008.-2012.), kao i aktivnosti na realizaciji revidiranog Akcionog plana donesenog na osnovu Odluke Vlade FBiH o produženju važenja navedene Strategije. **Ministarstvo nije u skladu sa Zakonom o novčanim potporama u poljoprivredi i ruralnom razvoju donijelo provedbene propise, kojima su se trebali propisati uslovi i način ostvarivanja novčanih pomoći po modelu kapitalnih ulaganja, modelu ruralnog razvoja i modelu dohotka (rok za donošenje je bio kraj oktobra 2010. godine).**

Registar klijenata i Registar poljoprivrednih gazdinstava, Ministarstvo je bilo dužno uspostaviti u skladu sa Zakonom o poljoprivredi, kojim je definirano da korisnici novčanih poticaja i drugih oblika poticaja u poljoprivredi, odnosno klijenti mogu biti pravna lica sa sjedištem u FBiH i fizička lica koja imaju prebivalište u FBiH, koja su registrirana za poljoprivrednu proizvodnju i upisana kao poljoprivredni proizvođači u navedene registre. **Značaj upisa** u ove registre ogleda se i **u osiguranja transparentnosti u trošenju sredstava namijenjenih podršci u poljoprivredi**, postepenom usklađivanja sa zahtjevima Europske unije **radi korištenja sredstava iz predpristupnih fondova namijenjenih BiH**, kao i obavljanju popisa ljudskih potencijala, zemljišta i životinja na poljoprivrednim gazdinstvima, u cilju što racionalnijeg, bržeg i kvalitetnijeg planiranja mjera od strane organa nadležnih za pružanje podrške poljoprivrednog razvoja. **Registar klijenata i Registar poljoprivrednih gazdinstava nije bio u funkciju u 2011. godini, odnosno isti nisu korišteni u postupku dodjele novčanih poticaja. Iako su do sada utrošena značajna kreditna sredstva, Ministarstvo nije ispoštovalo zakonsku obavezu utvrđenu članom 69. Zakona o poljoprivredi u dijelu koji se odnosi na uspostavu Registra poljoprivrednih gazdinstava i Registra klijenata, do zakonom utvrđenog roka koji je istekao 10.11.2010. godine. Do okončanja revizije nije izvršena primopredaja navedenih registara između PIU-a za šumarstvo i Ministarstva, odnosno nije urađen test prihvatljivosti.**

U toku 2011. godine, vršene su izmjene i dopune **Pravilnika o načinu i uslovima ostvarivanja novčanih poticaja po modelu poticaja proizvodnji**, kojima su ujedno i produžavani rokovi za dostavu zahtjeva. **Program utroška sredstava poticaja u poljoprivredi nije donesen u skladu sa članom 10. Zakona o novčanim potporama**, kojim je definirano da se u dijelu modela poticaja proizvodnji, propisuju maksimalne poticajne količine, dok su minimalne poticajne količine propisane u Dodatku navedenog Zakona. Napominjemo da Programom utroška sredstava **u okviru modela ostalih vrsta potpora nisu pojedinačno utvrđeni iznosi sredstava po određenim projektima**, naročito u slučajevima kada određeni projekti obuhvataju više različitih poticaja. Vezano za sačinjavanje Izmjena i dopuna Programa utroška sredstava **nije prezentirana dokumentacija da je na iste tražena i dobivena suglasnost od nadležnih odbora za poljoprivredu Parlamenta FBiH**. Naprijed navedeno, kao i činjenica da Ministarstvo nije na adekvatan način vršilo praćenje izvršenja Programa utroška sredstava, što je imalo za posljedicu da je na poziciji modela proizvodnje bilo nedostatnih sredstava, dok je na modelu ostalih potpora ostalo neutrošenih sredstava, dio obaveza za proizvodnje koje su završene i za koje je od strane kantonalnih ministarstava dostavljen obračun proizvodnje u iznosu od **2.307.041 KM je ostao nerealiziran. Navedeni iznos obaveza, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, trebao je biti iskazan u Glavnoj knjizi trezora i finansijskim izvještajima.**

Nadzor nad realizacijom novčanih potpora po modelu poticaja proizvodnji od strane Ministarstva se vrši putem Komisije za kontrolu i odabir predmeta kontrole. Rješenjem ministra data su ovlaštenja službenicima da vrše kontrolu predmeta, koje odabere naprijed navedena Komisija. Prema prezentiranim podacima u toku 2011.godine, odnosno u zadnjem kvartalu 2011.godine, utvrdili smo da su članovi imenovane komisije vršili kontrole proizvodnji, međutim, za iste nismo mogli potvrditi da su izvršene u adekvatnom obimu u odnosu na broj zahtjeva za potporama. Kontrola se vršila i od strane **Federalne uprave za inspeksijske poslove**, a koje se uglavnom odnose na poticaje koje su klijenti ostvarili u 2010.godini. Napominjemo da smo i u prethodnim revizijama upućivali na preispitivanje dosadašnjeg dostavljanja plana i izvještavanja od strane navedene Uprave, obzirom da izvještaji o izvršenom inspeksijskom nadzoru, **nisu u dovoljnoj mjeri konkretni u smislu da omogućavaju praćenje ostvarenja dogovorenog plana inspeksijskih kontrola, konstatovane činjenice po predmetima - izvršenim**

kontrolama od strane poljoprivrednih inspektora, kao i realizaciju dogovorenih zaključaka u vezi rješavanja zajedničkih problema. Ovo se naročito odnosi na probleme koji se prilikom inspeksijskog nadzora identifikuju vezano za isplatu sredstava novčanih potpora za poticaje u poljoprivredi koji podrazumijevaju daljnje praćenje donesenih rješenja o povratu dodijeljenih sredstava i eventualnoj zabrani apliciranja korisnicima novčanih potpora u narednom periodu. Naprijed navedeno upućuje na **potrebu podizanja kontrola proizvodnji od strane Ministarstva na veći nivo (u smislu povećanja broja i pristupa prilikom obavljanja istih) i donošenje stava u vezi nepravilnog postupanja ovlaštenih kantonalnih službenika čije obavljanje poslova nosi najveći rizik prilikom obračuna i isplata novčanih potpore za proizvodnje.**

Novčane potpore po modelu ostalih vrsta novčanih potpora iskazane su u iznosu od 10.405.789 KM, što u odnosu na plan predstavlja izvršenje od 88,98%. **U KM**

R.br.	OSTALE VRSTE POTPORA	Planirano Programom utroška sredstava	Izvršenje na dan 31.12.2011.
1.	Sufinansiranje premije osiguranja	300.000	89.434
2.	Suf. naučno-stručnih skupova iz oblasti polj.(kongresa, simpozija, seminara, edukacija) i učešća na privrednim manifestacijama	500.000	216.468
3.	Potpore organiziranju poljoprivrednika	625.000	547.134
4.	Certifikacija u poljoprivredi i prehrambenoj industriji	300.000	188.600
5.	Sufinansiranje međunarodnih projekata od značajnih za FBiH	600.000	0
6.	Otkup, izvoz, proizvodnja orijentirana izvozu, promocija proizvodnje i proizvoda i naknada šteta poljoprivredno – prehrambenih proizvoda	4.098.999	4.098.999
6.1.	Sudske presude, jednokratna potpora pčelarskoj proizvodnji koja nije ostvarila proizvodnju i prodaju meda i ostalo	2.900.000	2.899.257
7.	Rezerve	2.075.000	2.074.400
Ukupno ostale potpore u 2011. godini		11.398.999	10.114.289
8.	Prenos obaveza za stručne projekte iz 2010. godine	295.000	291.500
UKUPNO		11.693.999	10.405.789

Pravilnikom o uslovima i načinu realizacije novčanih poticaja po modelu ostalih vrsta novčanih potpora propisane su mjere cjenovno tržišne politike, iako iste nisu predviđene Zakonom o novčanim potporama. Također, navedenim Pravilnikom za pojedine vrste potpora u okviru modela ostalih potpora, nisu, iako su u skladu sa Zakonom o nočanim potporama trebali biti propisani uslovi i načini raspodjele. Obavljenom revizijom „Ostalih vrsta potpora“ konstatovani su propusti koji su navedeni u Izvještaju o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja za 2011. godinu navedenog Ministarstva. Između ostalog, **ističemo da je vršena isplata jednog dijela potpora koje nisu utvrđene Zakonom o novčanim potporama u poljoprivredi i ruralnom razvoju i to: jednokratne novčane potpore (3.159.200 KM), jednokratne potpore pčelarima (1.538.200 KM) i otkup krastavaca (131.331 KM).** Isto tako navodimo da se nije mogla potvrditi osnovanost isplate potpora za **promociju proizvodnje i poljoprivredno prehrambenih proizvoda na teritoriji FBiH (649.642 KM), sufinansiranja izvoza (2.646.135 KM),** obzirom da za prethodno Pravilnikom o uslovima i načinu ostvarenja novčanih potpora po modelu ostalih vrsta potpora u skladu sa Zakonom o novčanim potporama u poljoprivredi i ruralnom razvoju, nisu definisani kriteriji, odnosno uslovi i način obračuna i isplate poticaja. **Na osnovu svega naprijed navedenog ne možemo potvrditi osnovanost realizacije novčanih potpora koje nisu definisane Zakonom o novčanim potcijajima, kao ni opravdanost realizacije novčanih poticaja bez prethodno propisanih uslova i načina raspodjele istih.**

Pored navedenog konstatovani su propusti vezano za realizaciju navedenih potpora za **Promociju proizvodnje i poljoprivredno prehrambenih proizvoda na teritoriji FBiH (649.642 KM),** za koju nismo mogli potvrditi opravdanost načina raspodjele sredstava, bez prethodno donesenog akta kojim se utvrđuje aktivnost za realizaciju programa, iznos sredstava, očekivani učinak, kao i sam postupak izbora krajnjih korisnika i dodijeljeni iznos sredstava. Također, ne može se potvrditi da je zaključenim ugovorima osigurana zaštita javnih sredstava, kao i da je izvršen, odnosno vršen adekvatan nadzor nad realizacijom ugovorenih poslova, čime bi se mogla potvrditi opravdanost utroška sredstava u odnosu na postignute rezultate. Za **Marketinšku kampanju „Kupujmo domaće“ za promociju poljoprivredne proizvodnje i poljoprivredno prehrambenih proizvoda na teritoriji FBiH (671.888 KM),** iako je bilo u obavezi

Ministarstvo nije izvršilo odabir najpovoljnijeg ponuđača u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH, te samim tim nismo mogli potvrditi osnovanost izbora najpovoljnijeg ponuđača i dodjele ugovora. Isto tako prilikom zaključivanja ugovora nije se vodilo računa o zaštiti javnih sredstava, kao i da iskazivanje obaveze u Glavnoj knjizi trezora nije izvršeno na propisanim pozicijama, u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, obzirom da navedeni ugovoreni poslovi nisu realizovani, a što ima utjecaja na iskazano stanje obaveza u finansijskim izvještajima.

Uzimajući u obzir naprijed navedeno, kao i da su izvršenom revizijom tekuće godine, kao i prethodnih godina konstatovani nedostaci vezano za usklađenost provedbenih akata sa zakonskim propisima, provedbe istih, kao i propusti vezani za raspodjelu novčanih potpora, kontrolu i nadzor nad namjenskim utroškom istih, ne može se potvrditi da su stvoreni odgovarajući preduslovi koji bi omogućili da se na transparentan način izvrši raspodjela novčanih poticaja, odnosno da će se postići očekivani rezultati na temelju izvršenih ulaganja javnih sredstava za razvoj poljoprivrede. Navedeno je posebno značajno iz razloga što su za poticaje za poljoprivredu u 2012. godini planirana sredstva u iznosu od 78.294.000 KM, što je za 44,98% više u odnosu na 2011.godinu.

Potrebno je da Vlada FBiH i Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, svako u okviru nadležnosti, poduzmu aktivnosti na donošenju Srednjoročne strategije poljoprivrednog razvoja u FBiH, na uspostavi Registra poljoprivrednih gazdinstava i Registra klijenata, kao i donošenja provedbenih akata kojima se reguliše raspodjela novčanih poticaja u poljoprivredi, u skladu sa zakonskim propisima;

Potrebno je da Vlada FBiH poduzme aktivnosti na donošenju Programa utroška sredstava „Poticaji za poljoprivredu“ u skladu sa Zakonom o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju, posebno u dijelu planiranja i realizacije samo onih mjera koje su propisane navedenim Zakonom i na način definisan provedbenim propisima;

5.3.2.2.2 Transferi za poticaj razvoja, poduzetništva i obrta

Tekući transferi koji se realizuju preko Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta iskazani su u iznosu od 6.308.330 KM što predstavlja 97 % odobrenih sredstava. Planiranje i realizacije Transfera za poticaj razvoja, poduzetništva i obrta vrše se u skladu sa Zakonom o poticajima i razvoju male privrede u FBiH i Zakonu o obrtu i srodnim djelatnostima.

Projekat „Izgradnje poduzetničke infrastrukture“ iskazan je u iznosu od 1.684.830 KM, u okviru izvršenja naprijed navedenog transfera. Od strane resornog Ministarstva, ulaganja u navedeni Projekat traje već duži niz godina, a u 2011.godini sufinansirano je ulaganje u 25 poduzetničkih zona. Vezano za finansiranje navedenih zona, konstatovano je da je u nekim općinama planirana izgradnja poduzetničke infrastrukture, odnosno više poduzetničkih zona, koje su sufinansirane iz sredstava navedenog transfera, međutim, nije prezentirana dokumentacija koja bi potvrdila da je završena izgradnja neke od finansiranih zona. Također, na prijedlog Ministarstva, Vlada FBiH je tokom 2011.godine i u 2012.godini, zaključcima produžavala rok za pravdanje sredstava koja su ranije doznačena općinama za izgradnju poduzetničke infrastrukture. Prolongiranje roka pravdanja sredstava izvršeno je za općine Velika Kladuša, Kladanj, Kupres, Ključ i Grad Mostar u iznosu od 357.454 KM, međutim, na osnovu prezentirane dokumentacije nije se moglo potvrditi da se prilikom dodjele sredstava uzimala u obzir pripremljenost općina za implementaciju odobrenih projekata.

Projekat „Podrške u sufinansiranju investicijskih projekata koje pravni subjekti (malog gospodarstva) dijelom finansiraju iz vlastitih sredstava i kreditnih sredstava Razvojne banke FBiH“ iskazana je u iznosu od 3.315.000 KM, u okviru izvršenja naprijed navedenog transfera. U skladu sa Programom utroška sredstava usvojenim od strane Vlade FBiH, podnositelj zahtjeva treba da osigura 25 % od ukupne vrijednosti projekta, 25% osigurava Ministarstvo kao grant sredstva, a 50% navedena banka kao kreditna sredstva. Maksimalni iznosi kredita po korisniku mogu biti do 50.000 KM za obrtnike, do 200.000 KM za mikro i mala preduzeća koja imaju do 49 uposlenih i do 300.000 KM za srednja preduzeća koja imaju do 250 uposlenih. Ugovor o međusobnim pravima i obavezama u realizaciji navedenog projekta zaključilo je Ministarstvo sa Razvojnomo bankom FBiH (zaključen 17.11.2011. godine), a također je potpisan i Ugovor o formiranju namjenskog depozita – grant sredstava (27.12.2011.godine). Javni poziv raspisan je tek 28.09.2011. godine i na osnovu istog je formirana konačna lista od 121 potencijalnog korisnika koja je krajem godine dostavljena Banci na realizaciju. Vezano za izbor krajnjih korisnika poticajnih sredstava ne može se potvrditi da je u potpunosti postupljeno u skladu sa Programom

utroška sredstva usvojenim od strane Vlade FBiH, u skladu sa Zakonom o izvršenju Budžeta FBiH za 2011.godine, u dijelu bodovanja svih propisanih kriterija (7 utvrđeno, 5 bodovano). Također se ne može potvrditi da su pravovremeno poduzete aktivnosti na provođenju postupka izbora potencijalnih korisnika grant sredstava, obzirom da do kraja fiskalne godine nije bila završena procedura i nije bio potpisan ni jedan ugovor o dodjeli grant sredstava. U skladu sa naprijed konstatovanim, prilikom evidentiranja obaveza po naprijed navedenom transferu (3.315.000 KM) Ministarstvo nije postupilo u skladu sa članom 59. Zakona o budžetima u FBiH koji regulira priznavanje i iskazivanje rashoda i izdataka po načelu modificiranog nastanka događaja po kojem se isti priznaju u onom periodu kada je obaveza za plaćanje i nastala.

Prema prezentiranim podacima od strane resornog Ministarstva, stanje sredstava i broj potpisanih ugovora na dan 20.05.2012. godine dajemo u sljedećoj tabeli:

Rb	Podrška u sufinansiranju investicionih projekata koje pravni subjekti finansiraju iz vlastitih sredstava i kreditnih sredstava Razvojne banke	Broj korisnika	Iznos sredstava
	Zahtjevi koje je na osnovu redoslijeda na rang listi (od 121 zahtjeva) obrađivala Razvojna banka FBiH	48	
1.	Prihvaćeni zahtjevi od strane Razvojne banke FBiH, potpisani ugovori	19	1.975.750
2.	Zahtjevi koje je prihvatila Razvojna banka FBiH, ali nisu potpisani ugovori	3	295.000
3.	Zahtjevi za koje nije Razvojna banka FBiH završila postupak	12	900.000
4.	Sredstava koja još uvijek nisu raspoređena po zahtjevima korisnicima na dan 20.05.2012.g	-----	144.250
	UKUPNO planirana sredstava	-----	3.315.000
5.	Odbijeni zahtjevi od strane Razvojne banke FBiH	14	

5.3.2.2.3 Tekući transferi – subvencije

Izvršenje tekućih transfera – subvencija iznosi 61.666.700 KM što predstavlja 6,42 % od ukupnog izvršenja tekućih transfera, a isti se uglavnom realizuju putem Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije i Federalnog ministarstva prometa i komunikacija. Prilikom realizacije, nadzora i izvještavanja transfera – subvencija konstatovani su propusti koji se u najvećem dijelu odnose na: nedosljednu primjenu zakonskih propisa u dijelu stvaranja preduslova za finansiranje; nisu poduzete aktivnosti na izmjenama i dopunama zakonskih propisa zbog nemogućnosti realizacije odnosno kašnjenja u provedbi istih; nisu obezbijedena potrebna sredstava utvrđenih zakonskim propisima; nije uspostavljena kontrola korištenja sredstava od strane krajnjih korisnika i nije uspostavljen adekvatan nadzor i izvještavanje o namjenskom utrošku sredstava (nadležno ministarstvo - FMF-Vlada FBiH).

5.3.2.2.3.1 Transfer Željeznica FBiH

Transfer Željeznica FBiH realizovan je u iznosu od 22.000.000 KM (finansiranje željezničke infrastrukture 19.240.000 KM i sufinansiranje putničkog i kombinovanog saobraćaja 2.100.000 KM), putem Federalnog ministarstva prometa i komunikacija, na osnovu Programa za raspodjelu ovog transfera, koji je usvojen od strane Vlade FBiH 21.6.2011.godine. Prije donošenja navedenog programa sufinansiranje se vršilo na osnovu Programa utroška sredstava koji je donesen na osnovu Odluke Vlade FBiH o privremenom finansiranju za period januar- mart 2011.godine. Zakonom o finansiranju željezničke infrastrukture i sufinansiranju putničkog i kombinovanog saobraćaja regulisano je da se željeznička infrastruktura sufinansira dijelom iz budžetskih sredstava na osnovu zaključenog ugovora između Ministarstva prometa i komunikacija i JP „Željeznica FBiH“ d.o.o. Sarajevo, a isti se sačinjava na osnovu Plana poslovanja JP „Željeznica FBiH“ doo Sarajevo na koji Vlada FBiH daje saglasnost. Konstatovano je da nije postupljeno u skladu sa naprijed navedenim Zakonom iz razloga što je tek 04.10. 2011. godine Vlada FBiH dala saglasnost na Plan poslovanja JP „Željeznice FBiH“, a Ugovor o upravljanju željezničkom infrastrukturom, obavljanju i finansiranju poslova željezničke infrastrukture za 2011. godinu i ugovor o sufinansiranju usluga željezničkog putničkog i kombinovanog saobraćaja potpisan je 21.10.2011. godine između Ministarstva prometa i komunikacija i JP „Željeznice“ FBiH, na koji je Vlada FBiH dala saglasnost. Navedeno ima značajnost i iz razloga što su sredstva u 2011.godini mjesečno doznačavana korisniku, a da prethodno (Planom poslovanja i zaključenim ugovorima) nije bilo definisano koja će se željeznička infrastruktura održavati i koje će se linije (putničkog i kombinovanog saobraćaja) sufinansirati u toku 2011.godine

Zaključenim ugovorima definisano je da će Željeznice FBiH ispostaviti Okončanu situaciju sa pregledom izvršenih radova, a Ministarstvo će vršiti kontrolu istih. Konačna situacija za održavanje

željezničke infrastrukture za 2011. godinu iskazana je u ukupnoj vrijednosti od 55.340.475 KM od čega se na subvenciju iz Budžeta FBiH odnosi 19.240.000 KM, a razlika 36.100.475 KM u skladu sa navedenim ugovorom trebala je biti iskazana kako finansijski gubitak Upravitelja javne željezničke infrastrukture u FBiH (UJŽI). Također ispostavljenom Konačnom situacijom za sufinansiranje obavljanja usluga željezničkog putničkog i kombinovanog saobraćaja za 2011. godinu iskazani su ukupni troškovi prometa vozova od interesa za Federaciju u iznosu od 14.862.250 KM od čega se na subvenciju iz Budžeta FBiH odnosi 1.700.000 KM, a za razliku iznosa od 9.826.240 KM u skladu sa navedenim ugovorom treba umanjiti poslovni rezultat UJŽI. Nadzor nad namjenskim utroškom sredstava izvršio je Sektor za željeznički, vodni i kombinovani promet koji je sačinio Izvještaj o izvršenoj konačnoj kontroli nad provođenjem zaključenog ugovora za 2011.godinu, a isti je prihvatio ministar rješenjem od 24.05.2012.godine i dostavio Vladi FBiH na usvajanje. **Uzimajući u obzir da je naprijed navedenim ugovorom definisana vrsta i obim poslova održavanja željezničke infrastrukture koja će se finansirati u 2011.godini, a koji je zaključen krajem desetog mjeseca 2011.godine, a aktivnosti na održavanju željezničke infrastrukture provodile su se tokom cijele godine, a mjesečno doznačavala sredstva iz Budžeta FBiH ne može se potvrditi da je izvršenom kontrolom od strane Sektora (broj angažovanih uposlenika u kontroli, vrijeme trajanja kontrole, način vršenja kontrole) izvršen adekvatan nadzor. Na osnovu naprijed navedenog Ministarstvo u skladu sa zakonskim propisima i zaključenim ugovorom nije ostvarilo potpuni nadzor nad realizacijom ugovora, kako u dijelu ukupno utrošenih sredstava za održavanje infrastrukture, (od kojih će se 45.926.715 KM knjižiti kao gubitak UJŽI) tako i namjenskog utroška sredstava doznačenih iz Budžeta FBiH za 2011.godinu za JP „Željeznice FBiH“ za sufinansiranje održavanja željezničke infrastrukture.**

Zakon o finansijskoj konsolidaciji Javnog preduzeća „Željeznice FBiH“ d.o.o. Sarajevo, za period od 01.01.2008. godine do 31.12.2012. godine, stupio je na snagu 26.01.2009. godine. Istim se uređuje finansijska konsolidacija ovog preduzeća sa stanjem na dan 31.12.2007. godine (sa ciljem osiguranja finansijske održivosti i stabilnosti poslovanja istog u navedenom periodu) i potrebna sredstva za konsolidaciju u iznosu od 179.896.802 KM, koja su se trebala obezbijediti u periodu od 2008. - 2012. godine. Navedenim Zakonom je utvrđeno da će se finansijska sredstva osigurati godišnje, prema planovima otplate iz zaključenih sporazuma i ugovora putem Budžeta FBiH a planiranje sredstava za ove namjene je trebalo vršiti resorno Ministarstvo na prijedlog ŽFBiH. Kao i prethodne godine, u fiskalnoj godini Ministarstvo je poduzimalo aktivnosti prema Federalnom ministarstvu finansija u cilju obezbjeđenja sredstava u Budžetu FBiH, međutim predloženi iznos nije prihvaćen. Na osnovu Informacije sa prijedlogom mjera za sprovođenje naprijed navedenog Zakona, sačinjenog od strane resornog Ministarstva Vlada FBiH je Odlukom V broj 1116/11 od 04.10.2011. godine formirala Komisiju za utvrđivanje mjera i aktivnosti radi unaprijeđenja provođenja ovog Zakona, međutim ista do kraja 2011. godine nije imala konkretnih aktivnosti. Uzimajući u obzir **naprijed navedeno ne može se potvrditi da je Vlada FBiH, resorno ministarstvo kao i ostale nadležne institucije poduzimalo adekvatne mjere u cilju izvršenja obaveza utvrđenih Zakonom o finansijskoj konsolidaciji JP „Željeznice FBiH“ doo Sarajevo za period 01.01.2008. do 31.12.2012.godine.**

Potrebno je da Vlada FBiH putem nadležnog ministarstva poduzme aktivnosti u cilju dosljedne primjene odredbi Zakona o finansiranju željezničke infrastrukture i sufinansiranju putničkog i kombinovanog saobraćaja, posebno u djelu nadzora nad korištenjem sredstava od strane JP „Željeznice FBiH“ d.o.o. Sarajevo;

Potrebno je da Vlada FBiH kao i nadležne institucije svako u okviru svojih nadležnosti poduzmu aktivnosti u cilju provedbe Zakona o finansijskoj konsolidaciji Javnog preduzeća „Željeznice FBiH“ d.o.o. Sarajevo za period od 01.01.2008. godine do 31.12.2012. godine;

5.3.2.2.3.2 Transfer za konsolidaciju rudnika uglja u FBiH

Transfer za konsolidaciju rudnika uglja u FBiH u 2011. godini realizovan je u visini od 28.000.000 KM (22.869.601 KM za penzijsko invalidsko osiguranje i 5.130.399 KM za porez na plaću), putem Federalnog ministarstva energije, industrije i rudarstva. Realizacija navedenog transfera vršena je osnovu Zakona o konsolidaciji rudnika uglja u FBiH i Programa utroška sredstava, prema obračunatim, a neuplaćenim javnim prihodima u periodu od 2009. do 2015. godine. Za nadzor nad primjenom odredaba ovoga Zakona, nadležno Ministarstvo je 11.02.2010. godine, formiralo Komisiju za praćenje realizacije istog na način da vrši kontrolu namjenskog korištenja, izvrši kontrolu poreskog perioda za koji se vrši uplata i

njegovu usaglašenost, izvrši kontrolu knjiženja povećanja kapitala u rudnicima, izvještava Vladu FBiH o efektima primjene istog. Budžetom FBiH za 2011. godinu odobrena sredstva u visini od 28.000.000 KM su podijeljena na sve korisnike sredstava proporcionalnim učešćem korisnika sredstava u Zakonom utvrđenom iznosu. Konstatovano je, kao i u prethodne dvije godine, da se nije moglo potvrditi da je **Ministarstvo dosljedno postupilo, u skladu sa članovima 3. i 6. Zakona o finansijskoj konsolidaciji rudnika uglja u FBiH, u dijelu utvrđivanja Prijedloga godišnjeg plana sa tačnim iznosima potrebnih sredstava za finansijsku konsolidaciju rudnika nakon umanjenja duga rudnika na osnovu Zakona o naplati i djelimičnom otpisu dospjelih a nenaplaćenih doprinosa za socijalno osiguranje, kao i da su uložena sredstva u konsolidaciju rudnika uglja knjižena kao povećanje učešća državnog kapitala u ovim rudnicima, koji je ranije umanjivan uslijed iskazanih gubitaka u poslovanju.**

Potrebno je da Vlada FBiH u skladu sa svojim nadležnostima poduzme aktivnosti na dosljednoj primjeni Zakona o finansijskoj konsolidaciji rudnika uglja u FBiH prema obračunatim, a neuplaćenim javnim prihodima u periodu od 2009. do 2015.godine, odnosno izmjenama i dopunama navedenog Zakona u slučaju nemogućnosti implementacije;

5.3.2.2.3.3 Transfer za podsticaj proizvodnji i prestruktuiranju industrije i rudarstva

Transfer za podsticaj proizvodnji i prestruktuiranju industrije i rudarstva iskazan je u iznosu od 2.432.000 KM, a isti se realizuje putem Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije. Programom utroška sa kriterijima za raspodjelu sredstava tekućih transfera Ministarstva, utvrđeno je da će odluku o visini i načinu raspodjele sredstava ovoga transfera donijeti Vlada FBiH, na prijedlog ministra, za privredna društva sa većinskim državnim kapitalom za rješavanje teških socijalnih i drugih pitanja, bez provođenja postupka po javnom pozivu. Doznaka sredstava izvršena je na osnovu šest odluka Vlade FBiH, na prijedlog Ministarstva, za privredna društva sa većinskim učešćem državnog kapitala za rješavanje teškog socijalnog i materijalnog stanja. **Sredstva su odobrena za** „Pretis“ d.d. Vogošća u iznosu od 255.000 KM, „BNT – Tvornica mašina i hidraulike“ d.d. Novi Travnik 200.000 KM, „Binas“ d.d. Bugojno 200.000 KM, „Zrak“ d.d. Sarajevo 150.000 KM, „Agrokomerc“ d.d. Velika Kladuša 129.000 KM, PS „Vitezit“ d.o.o. Vitez 200.000 KM, Željezara „Zenica“ d.o.o. Zenica 200.000 KM, Rudnici boksita d.o.o. Posušje 150.000 KM, Rudnici boksita d.o.o. Široki Brijeg 150.000 KM, Unis Ginex d.o.o. Goražde 100.000 KM i „Hidrogradnja“ d.d. Sarajevo 198.000 KM. Osim u Rudnicima boksita d.o.o. Posušje i Rudnicima boksita d.o.o. Široki Brijeg u svim ostalim privrednim društvima kojima su odobrena sredstva ovo Ministarstvo vrši ovlaštenja po osnovu učešća državnog kapitala u skladu sa Uredbom o vršenju ovlaštenja organa FBiH u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala. **Uzimajući u obzir naprijed navedeno da su sredstva odobrena za 11 privrednih društava za prevazilaženje teškog materijalnog položaja, da isto nije javno oglašeno, već da su sredstva odobrena na osnovu podnesenih zahtjeva od privrednih društava, a da je odabir korisnika i visina sredstava utvrđena na osnovu izvršene procjene u Ministarstvu, ne može se potvrditi da je raspodjela navedenog transfera izvršena na transparentan način, odnosno da je svim društvima sa većinskim državnim kapitalom pružena mogućnost da apliciraju za dodjelom sredstava navedenog transfera. Također se ne može potvrditi opravdanost ne zaključivanja ugovora sa korisnicima tekućih sredstava, kojima bi se regulisala međusobna prava i obaveze i zaštitila javna sredstva, a što je imalo za posljedicu da dio korisnika transfera nije u roku utvrđenom odlukom Vlade FBiH dostavljao izvještaj uz dokaze o namjenskom utrošku.**

Potrebno je da Vlada FBiH, u saradnji sa resornim Ministarstvom, osigura transparentan način dodjele sredstava „Subvencije javnim preduzećima - Podsticaj proizvodnji i prestrukturiranje industrije i rudarstva“ kojim bi se svim privrednim društvima sa većinskim državnim kapitalom a koja su u teškom materijalnom položaju pružila mogućnost da apliciraju za dodjelu sredstava iz navedenog transfera;

5.3.2.2.3.4 Transfer za konsolidaciju „Krivaje“ Zavidovići

Transfer za konsolidaciju „Krivaje“ Zavidovići iskazan je u iznosu od 2.000.000 KM i isti se realizovan preko Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije. Programom utroška sredstava, iz navedenog iznosa je bilo predviđeno da se vrši finansiranje razlike u cijeni drvnih sortimenata po osnovu Ugovora o zajedničkom ulaganju između IP Krivaja d.o.o. Zavidovići i Ferimpex d.o.o. Zavidovići i Aneksa Ugovora i Protokola, međutim, nakon raskida navedenih ugovora, Izmjenama i dopunama Programa utroška sredstava, **utvrđeno je da će se sredstva utrošiti za rješavanje socijalnih**

pitanja i pokretanje proizvodnje Krivaje Zavidovići. Nije prezentiran zahtjev navedene firme za doznakom sredstava, niti posebno obrazloženje uz Prijedlog Izmjena i dopuna Programa utroška sredstava, u kome bi bilo procijenjeno **koji se efekti očekuju od navedenih ulaganja budžetskih sredstava, kako bi se isti mogli i pratiti.** Također, sredstva su doznačena, a da sa IP „Krivaja“ d.o.o. Zavidovići nije zaključen ugovor, kojim bi se definisala prava i obaveze, odnosno utvrdilo za koje namjene se doznačavaju sredstva i pratio njihov namjenski utrošak.

Prema prezentirano dokumentaciji, **Ferimpex d.o.o. Zavidovići** je 27.04.2011. godine uputio, Vladi FBiH, Federalnom ministarstvu energije, rudarstva i industrije, Vladi Zeničko-dobojskog kantona, Agenciji za privatizaciju FBiH, IP „Krivaja“ d.o.o. Zavidovići i Općini Zavidovići, **neopozivu izjavu o raskidu Ugovora o zajedničkom ulaganju od 24.09.2008. godine i Aneksa Ugovora o zajedničkom ulaganju od 29.09.2010. godine, a zbog neispunjavanja preuzetih obaveza.** Vlada FBiH je Zaključkom od 07.06.2011. godine prihvatila Informaciju o realizaciji Ugovora o zajedničkom ulaganju i dala saglasnost da se raskine navedeni Ugovor i Aneks Ugovora, te zadužila određene institucije da poduzmu aktivnosti vezane za raskid ugovora. Napominjemo da je Rješenjem Općinskog suda u Zenici o otvaranju stečajnog postupka nad IP „Krivaja“ d.o.o. Zavidovići, 11.07.2011. godine otvoren stečajni postupak navedenog društva, a Kantonalni sud u Zenici je 10.11.2011. godine isto potvrdio. Takođe, Ferimpex d.o.o. Zavidovići je putem opunomoćnika 23.09.2011. godine Općinskom sudu u Sarajevu podnio Tužbu za raskid zaključenih ugovora i isplatu, prema potpisnicima ugovora, a vrijednost spora iznosi 5.705.729 KM, uz zatezne kamate i troškove spora.

U vezi naprijed navedenog, napominjemo da je putem ovog Ministarstva iz Budžeta FBiH, u periodu 2009. - 2010. godine, za realizaciju Ugovora o zajedničkom ulaganju doznačeno 8.065.563 KM (6.069.093 KM za 2009. godinu i 1.991.470 KM za 2010. godinu). U izvještajima o izvršenim revizijama za prethodne periode, konstatovano je da se nije moglo potvrditi da su doznačena sredstva namjenski utrošena i davane preporuke u cilju poduzimanja daljih aktivnosti, po kojima nije postupljeno. **Obzirom da nisu realizovane aktivnosti utvrđene u naprijed navedenim ugovorima i Aneksom, odnosno da Kantonalni sud u Zenici nije donio pravosnažno rješenje o registraciji „Krivaja 1884“ d.o.o. Zavidovići, ne može se potvrditi opravdanost dosadašnjih ulaganja izvršenih iz Budžeta FBiH.** Imajući u vidu da su poslije raskida ugovora o zajedničkom ulaganju, nastavljena ulaganja u Krivaju d.o.o. Zavidovići (2011. godina, 2.000.000 KM), da Programom utroška sredstava nije decidno utvrđeno za koje namjene se daju sredstva, a imajući u vidu i da je nad IP „Krivaja“ d.o.o. Zavidovići otvoren stečajni postupak, **ne može se potvrditi opravdanost navedenih ulaganja, odnosno da su poduzete sve potrebne mjere kojima bi se obezbijedilo efikasno korištenje javnih sredstava.**

Potrebno je da Vlada FBiH u saradnji sa resornim Federalnim ministarstvom energije, rudarstva i industrije, poduzme aktivnosti u dijelu utvrđivanja ispunjanja obaveza od strane potpisnika Ugovora i Anexa Ugovora o zajedničkom ulaganju između IP „Krivaja“ d.o.o. Zavidovići i „Ferimpex“ d.o.o. Zavidovići, Ugovora o osnivanju zajedničkog društva i potpisanog Protokola, i razloga raskida istih, kao i utvrđivanja namjenskog utroška doznačenih sredstava iz Budžeta FBiH, te u skladu sa konstatovanim poduzeti adekvatne mjere;

5.3.2.2.4 Tekući transferi za finansiranje obaveza Budžeta FBiH

Izvršenje tekućih transfera za finansiranje obaveza Budžeta FBiH iznosi 13.697.505 KM, što predstavlja 1,43 % izvršenja tekućih transfera, a isti se realizuju putem Federalnog ministarstva finansija. U okviru navedenog izvršenja iskazuje se povrat pogrešno ili više uplaćenih sredstava (poreza, carina), izvršenje sudskih presuda i rješenja o izvršenju, izmirenje preuzetih obaveza Prijašnjeg FMO-a i VF BiH i izvršenje odluka Ustavnog suda BiH/ Evropskog suda za ljudska prava. Realizacija navedenih transfera se vrši u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i drugim zakonskim propisima kojima je definirano izmirenje navedenih obaveza. Na navedenoj poziciji također je iskazano i doznačavanje sredstava u iznosu od 1.987.000 KM Terminalima FBiH, na osnovu Ugovora o dokapitalizaciji društva „Energopetrol“ d.d. Sarajevo.

5.3.2.2.4.1 Transfer za povrat pogrešno ili više uplaćenih prihoda

Transfer po osnovu povrata pogrešno ili više uplaćenih prihoda iskazan je u iznosu od 224.832 KM što u odnosu na planirana sredstva predstavlja izvršenje od samo 15 %. Međutim, uvidom u „Izveštaj o izvršenom popisu neizmirenih obaveza po osnovu sudskih presuda i izvršnih rješenja zaprimljenih u Trezoru“ sa stanjem na dan 31.12.2011. godine utvrđeno je da se u okviru istog nalaze i **popisane**

neizmirene obaveze po osnovu povrata pogrešno ili više uplaćenih prihoda na Jedinствени račun trezora u iznosu od 27.849.164 KM sa 213 pojedinačnih zahtjeva, od čega se na primljene zahtjeve za povrat do 01.01.2011. godine odnosi 6.104.173 KM i na zaprimljene predmete u toku 2011. godine 21.849.164 KM. Najveći dio obaveza po navedenom osnovu se odnosi na obavezu za povrat više uplaćenih sredstava po osnovu poreza na dobit prema preduzeću BH Telecomu d.d. Sarajevu u iznosu od 5.955.784 KM (po osnovu Rješenja od strane Porezne uprave FBiH – Porezne ispostave Centar od 06.04.2007. godine) i prema JP Hrvatske telekomunikacije d.d. Mostar u iznosu od 19.731.312 KM (po osnovu pravomoćnog i izvršnog Rješenja Porezne uprave FBiH, Porezna ispostava Grada Mostara od 21.02.2011. godine). Napominjemo da su navedene obaveze iskazane u pomoćnim evidencijama, ali nisu evidentirane u Glavnoj knjizi trezora, kao i da Budžetom FBiH za 2012. godine nisu uopće planirana sredstva za izvršenje povrata pogrešno ili više uplaćenih sredstava.

Vezano za naprijed navedeno ne može se potvrditi opravdanost nerealizovanja cjelokupnog iznosa odobrenih sredstava Budžetom FBiH za 2011. godinu, iako su bile konstatovane obaveze po ovom osnovu, kao i da nisu poduzete adekvatne aktivnosti na obezbjeđenju nedostajućih sredstava za povrat poreza na dobit putem Izmjena i dopuna Budžeta FBiH, odnosno preraspodjela sa drugih pozicija Ministarstva, sa kojeg je vršena preraspodjela drugim budžetskim korisnicima. Napominjemo da Budžetom FBiH za 2012. godinu uopće nisu planirana sredstva za izvršenje povrata.

Potrebno je da Vlada FBiH u saradnji sa Ministarstvom finansija osigura da se planiranje i povrat sredstava pogrešno ili više uplaćenih prihoda, kao i poreza na dobit vrši na osnovu relevantnih podataka iz uspostavljene adekvatne evidencije, kao i da se isto reguliše internim aktima;

5.3.2.2.4.2 Transfer za izmirenje presuda i sudskih izvršnih rješenja

Transfer za izmirenje presuda i sudskih izvršnih rješenja u 2011. godini izvršen je u iznosu od 8.171.353 KM što predstavlja izvršenje od 62,85 %. Međutim, ukupno izvršenje po osnovu izmirenja presuda i sudskih izvršnih rješenja iznosi 14.174.997 KM, uzimajući u obzir da su na poziciji ugovorenih usluga Ministarstva finansija evidentirane zatezne kamate obračunate zbog neplaćanja pravomoćnih i izvršnih sudskih presuda u propisanom roku u iznosu od 3.957.403 KM i troškovi vođenja sudskih sporova u iznosu od 2.046.241 KM. Najznačajniji troškovi se odnose na: **isplate sudskih odluka po tužbama iz radnog odnosa** u iznosu od 5.244.965 KM, **na neratne invalidnine** 3.937.870 KM, **dug po neizmirenim obavezama budžetskih korisnika iz ranijeg perioda** 2.050.759 KM, **tužbe za materijalnu i nematerijalnu štetu** 1.879.039 KM, **razne vrste neplaćenih troškova** 1.062.364 KM. U skladu sa uspostavljenom praksom, planiranje i izvršenje svih sudskih presuda i izvršnih rješenja koja su donesena na teret Budžeta FBiH, a za čije nastajanje su odgovorni svi federalni budžetski korisnici, kao i Prijašnje FMO vrši se sa pozicije Ministarstva finansija. Međutim, ne može se potvrditi da je Ministarstvo finansija uspostavilo adekvatnu komunikaciju sa budžetskim korisnicima i Federalnim pravobranilaštvom, koja bi osigurala da se prilikom planiranja ovih izdataka za svaku fiskalnu godinu osiguraju pravovremene i realne informacije, a što ima za posljedicu nerealno planiranje, povećanje troškova za zatezne kamate i troškove spora. Zbog toga smo mišljenja **da bi sredstva za izmirenje pravosnažnih i izvršnih presuda i sudskih izvršnih rješenja trebalo planirati na budžetskim korisnicima na koje se isti i odnose i koji su upoznati sa sporovima u toku u cilju skraćivanja vremena realizacije, odnosno uštede sredstva na ime troškova izvršenja i zateznih kamata.**

Prema prezentiranim podacima od strane Ministarstva finansija i Izvještaja o izvršenom popisu neizmirenih obaveza po osnovu sudskih presuda i izvršnih rješenja zaprimljenih u Trezoru FBiH sa stanjem na dan 31.12.2011. godine, pregled izvršenja navedenog transfera i stanje neizmirenih obaveza (koje nisu evidentirane u Glavnoj knjizi trezora i prenesene su na teret fiskalne 2012. godine) daje se u sljedećoj tabeli:

u KM

R. br.	Opis	Izvršenje 2011. godine				
		Glavnica	Zatezne kamate	Troškovi spora	Ukupno	%
1.	Sud.izvr.rješ.	7.940.645	3.837.031	1.936.524	13.714.201	97 %
2.	Presude	217.243	111.804	91.759	420.806	3 %

Ukupno	8.157.888	3.948.835	2.028.283	14.135.007	100 %
---------------	------------------	------------------	------------------	-------------------	--------------

R. br.	Opis	Neizmirene obaveze na dan 31.12.2011. godine po izvršenom popisu			
		Glavnica	Troškovi spora	Ukupno	%
1.	Presude i sud.izv. rješ. 2003- 2010	2.002.900	160.337	2.163.237	17,43 %
2.	Presude i sud.izv. rješenja 2011	8.957.986	1.286.814	10.244.800	82,56 %
Ukupno neizm. obaveze na dan 31.12.2011.		10.960.886	1.447.151	12.408.037	100 %

Izvršenim uvidom u dokumentaciju vezanu za realizaciju sredstava odobrenih na poziciji izmirenja presuda i sudskih izvršnih rješenja u 2011. godini, **konstatovano je da Ministarstvo nije internim aktom regulisalo način izmirenja pravomoćnih i pravosnažnih presuda i sudskih izvršnih rješenja.** Najveći iznos sredstava (97 %) realizovan je prema hronološkom redu dostavljenih spiskova sudskih izvršnih rješenja pristiglih iz više banaka na koje je davana saglasnost Ministarstva finansija, iako je ista trebala da se vrši prema prethodno uspostavljenoj evidenciji od strane Ministarstva. **Dio izvršnih sudskih rješenja koji se odnosi na potraživanja za plaće i naknade budžetskih korisnika izostavljan je sa naprijed navedenog spiska, što nije u skladu sa Zakonom o izvršnom postupku FBiH.** Dio sredstva (3 %) realizovan je na osnovu pravomoćnih i izvršnih presuda na način da je Sektor za trezor formirao spisak za plaćanje, na osnovu zahtjeva stranaka (odnosno punomoćnika) za dobrovoljnim izmirenjem i prezentiranih originalnih presuda, sa svim potrebnim podacima za isplatu, koje spiskove je slao na realizaciju, uz prethodnu odobrenje ministra. **Uzimajući u obzir da nije donešen odgovarajući akt kojim bi se regulisao način navedenog plaćanja, tj. davanja prioriteta presudama u odnosu na sudska izvršna rješenja na koje se obračunava godišnja zatezna kamata od 12 %, kao i da se nije moglo potvrditi da su svi potražiocu po osnovu pravomoćnih sudskih presuda bili upoznati sa mogućnošću ovakvog načina realizacije potraživanja, ne može se potvrditi opravdanost ovakvog načina realizacije odobrenih sredstava za izvršenje sudskih presuda i sudskih izvršnih rješenja.** Napominjemo da su ukupno isplaćene zatezne kamate po osnovu realizacije glavnice od 7.940.645 KM po sudskim izvršnim rješenjima iznosile čak 3.837.031 KM ili 48 %, kao i da su prema prezentiranim podacima na dan 23.03.2012. godine obaveze Budžeta FBiH po osnovu izvršnih sudskih rješenja iznosile 16.671.843 KM, a da je Budžetom FBiH za 2012. godinu planirano samo 11.000.000 KM za izmirenje istih.

Izvršenje sudskih izvršnih rješenja po tužbama iz radnog odnosa, na ime dosuđenih potraživanja po osnovu tužbi uposlenika „za umanjene plata i naknada 2009. i 2010. godine“ iznosi samo 97.617 KM. Međutim, po navedenom osnovu ostalo je neizmirenih obaveza u iznosu od 6.005.228 KM koje se odnose na dugovanja za smanjenje plaća i naknada u 2009. i 2010. godini (glavnica 5.465.138 KM, troškovi postupka 540.090 KM), dok su na budžetskim pozicijama Ministarstva ostala neiskorištena i nerealizovana sredstva. **Prilikom realizacije obaveza po osnovu sudskih izvršnih rješenja, navedene obaveze nisu stavljane na plaćanje, što je u suprotnosti sa članovima 138. i 167. Zakona o izvršnom postupku FBiH koji nalažu isplatu pristiglih sudskih izvršnih rješenja prema redoslijedu dostave rješenja, do visine predviđene Budžetom FBiH. Ističemo da navedene obaveze nisu evidentirane u Glavnoj knjizi trezora.** Vezano za realizaciju izvršnih rješenja koja se odnose na isplate plaća, skrećemo pažnju na odredbe Zakona o porezu na dohodak i Zakona o doprinosima koji obavezuju isplatioca sredstava na obračun i uplatu poreza i doprinosa na plaću, i da isplatu navedenih rješenja vrši Ministarstvo finansija koje ne vrši obračun plaća budžetskih korisnika, što znači da ne postoje tehničke mogućnosti obračuna i isplate poreza i doprinosa, a time ni dostavljanja M4 obrasca. Nije prezentirana dokumentacija da je Ministarstvo uspostavilo adekvatnu saradnju sa budžetskim korisnicima koji su tužena strana u navedenom slučaju čime bi se povrdilo da isti raspolažu sa relevantnim podacima, odnosno da su uspostavili evidenciju pravomoćnih presuda i izvršnih sudskih rješenja. **Zbog naprijed navedenog ne može se potvrditi da su u potpunosti ispoštovane odredbe zakonskih propisa u dijelu uplate pripadajućih poreza i doprinosa i da se raspoložive relevantnim podacima vezano za ukupan iznos obaveza po navedenom osnovu, a što je neophodno kako bi se iste iskazale u Glavnoj knjizi trezora i vršilo realno planiranje njihovog izmirenja, u narednom periodu.**

Realizacija sudskih izvršnih rješenja koja se odnose na neratne invalidnine (neizmirene obaveze iz perioda 2007 – 2009. godina) je sa pozicije Ministarstva u 2011. godini iskazana u iznosu od 3.937.870 KM (3.556.485 KM glavnica, 42.000 KM kamate i 339.184 KM sudski troškovi). Na osnovu obavljene revizije utvrdili smo da su odgovorne osobe Sektora za trezor Ministarstva finansija, u 150 sudskih izvršnih rješenja po osnovu naplate naknade na ime neratnih invalidnina konstatovale da su potraživani i dosuđeni iznosi

glavnice veći od iznosa duga koji se nalazi na kartici isplata dostavljenih iz resornog Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, međutim, nakon što je resorno Ministarstvo zauzelo stav (dostavilo dopis) da se pristupi provođenju donesenih sudskih izvršnih rješenja, ista su poslata na realizaciju na teret sredstava odobrenih Ministarstvu finansija u fiskalnoj 2011. godini. Na kraju godine, po ovom osnovu ostalo je nerealizovanih 877 sudskih izvršnih rješenja, sa potraživanim iznosom glavnice od 2.728.002 KM. **Ne može se potvrditi opravdanost isplate naprijed navedenih 150 sudskih izvršnih rješenja za neratne invalidnine izvršenih na osnovu dopisa resornog Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, uzimajući u obzir da su u okviru navedenog Ministarstva bila osigurana sredstva za izmirenje dijela obaveza za neratne invalidnine, a posebno iz razloga što su potraživani i dosuđeni iznosi glavnice veći od stvarnog i utvrđenog duga resornog Ministarstva, a od strane kojeg su se blagovremeno trebale poduzeti aktivnosti na utvrđivanju opravdanosti i povrata više isplaćenih sredstava.**

Realizacija izvršnih sudskih rješenja po osnovu neisplaćenih plaća i doprinosa preduzeća koja proizvode naoružanje i vojnu opremu počela se izvršavati na teret Budžeta FBiH, iz razloga jer resorno Federalno ministarstvo energije, industrije i rudarstva nije, u skladu sa članom 5. stav 3. Zakona o stečajnom postupku („Službene novine FBiH“, broj 29/03, 32/04 i 42/06) dalo saglasnost da se nad preduzećima otvori stečajni postupak. U skladu sa članom 5. stav 5. ovog Zakona je također definisano da ukoliko federalni ministar energije, rudarstva i industrije neda svoju saglasnost za otvaranje stečajnog postupka, za obaveza stečajnog dužnika solidarno odgovara Federacija BiH. Tako je već za 70 tužitelja – uposlenika PS „Vitezit“ d.o.o. Vitez po sudskim izvršnim rješenjima, izvršena isplata presuđene glavnice u ukupnom iznosu od 1.289.983 KM za neisplaćene plate i doprinose. Pored navedenih presuda još uvijek nije realizovana presuda koja se odnosi na „BNT – Tvornica mašina i hidraulike“ Travnik na ime neisplaćenih plaća u iznosu glavnice bez zateznih kamata od 2.812.700 KM, a pojedinačno su počela pristizati sudska izvršna rješenja po osnovu neisplaćenih plaća (i zateznih kamata) uposlenika preduzeća „Binas“ d.d. Bugojno čiji zbirni iznos ne možemo zbirno kvantificirati. **Imajući u vidu odredbe postojećeg Zakona o stečajnom postupku postoji veliki rizik za Budžet FBiH ukoliko ovakve presude postanu praksa.**

Pored naprijed navedenog, smatramo potrebnim istaći, a što će imati uticaja na izvršenje Budžeta FBiH u narednom periodu, na **veliki broj tužbi podnesenih od strane korisnika naknada po osnovu vojnog invaliditeta i porodičnih invalidnina poginulih boraca** prema Federalnom ministarstvu za pitanje boraca i invalida odbrambeno – oslobodilačkog rata, radi isplate duga za razlike koje nisu isplaćene u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica.

Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija, u okviru nadležnosti, poduzmu aktivnosti uz saradnju sa Federalnim pravobranilaštvom i budžetskim korisnicima protiv kojih su pokrenuti sudski postupci u cilju zaštite interesa Federacije BiH, kao i cjelovitog rješavanja pitanja podnesenih tužbi u cilju smanjenja sudskih troškova, zateznih kamata i troškova osnovnog duga;

Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija, u skladu sa nadležnostima poduzme aktivnosti da se planiranje sredstva za izmirenje obaveza po osnovu pravomoćnih sudskih presuda, kao i sudskih izvršnih rješenja vrši od strane i na onim budžetskim korisnicima protiv kojih su pokrenuti i okončani sudski postupci, odnosno na koje se odnose sudske odluke. Ukoliko se potrebna sredstva za izvršenje sudskih odluka i dalje planiraju na Ministarstvu finansija, potrebno je osigurati pravovremene informacije o potrebnim sredstvima za izmirenje istih;

Potrebno je da Ministarstvo finansija prilikom realizacije sudskih izvršnih rješenja dosljedno primjenjuju odredbe članova 138. i 167. Zakona o izvršnom postupku FBiH koji nalažu isplatu pristiglih sudskih izvršnih rješenja prema redoslijedu dostave rješenja, do visine predviđene Budžetom FBiH;

Potrebno je da Ministarstvo finansija poduzme aktivnosti kako bi se u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH izvršilo knjigovodstveno evidentiranje svih obaveza po pravosnažnim i izvršnim presudama i sudskim izvršnim rješenjima u Glavnoj knjizi trezora od strane svih budžetskih korisnika koji su tužena strana u sudskim postupcima, u cilju istinitog i tačnog prikazivanja obaveza i realnog planiranja njihovog izmirenja;

Potrebno je da Vlada FBiH i Federalno ministarstva energije, industrije i rudarstva poduzmu adekvatne aktivnosti kako bi se otklonili uzroci podnošenja tužbi po osnovu neisplaćenih plaća i doprinosa preduzeća koja proizvode naoružanje i vojnu opremu, donosene na osnovu nedosljedne primjene Zakona o stečajnom postupku;

5.3.2.2.4.3 Transfer Terminalima FBiH i revizija obaveza iz Ugovora o dokapitalizaciji Energopetrola

Transfer Terminalima FBiH izvršen je u iznosu od 1.987.077 KM, putem Federalnog ministarstva finansija, u skladu sa odlukom Vlade FBiH, V broj 473/2011, što predstavlja 100 % planiranih sredstava za navedene namjene. Navedeni iznos predstavlja preostali dio sredstava od 10.200.000 KM koje su u 2008. godini sa Escrow računa ustanovljenog na osnovu Ugovora o dokapitalizaciji društva „Energopetrol“ d.d. Sarajevo (potpisanog između Konzorcija, Vlade FBiH i Escrow agenta) prebačena na transakcijski račun Budžeta FBiH. Zaključkom Vlade FBiH, V broj 461/06 određeno je da se navedena sredstva u potpunom iznosu trebaju prioritetno iskoristiti za sanaciju i rekonstrukciju terminala, međutim, kasnije je Vlada FBiH odlukama V broj 816/08 i 935/08 izvršila prenamjenu doznačenih sredstava Terminalima FBiH u prethodnom periodu, uz obavezu redovnog izvještavanja o namjenskom utrošku sredstava Federalnom ministarstvu finansija i Federalnom ministarstvu energetike, industrije i rudarstva, nadležnim za praćenje realizacije ove odluke. U skladu sa **Odlukom Vlade FBiH, V broj 473/2011, odobrena sredstva (1.937.000 KM) su se trebala utrošiti za izradu projektne dokumentacije, procjenu vrijednosti i uknjižbu imovine za registraciju podružnica, izradu elaborata, izradu projekata na terminalima tečnih tereta**, međutim prema Izvještaju od 07.05.2012. godine o utrošku i stanju sredstava, doznačena su sredstva u iznosu od 1.000.000 KM i ista su utrošena za: na kratkoročne pozajmice date NTF d.o.o. Ploče u iznosu od 547.520 KM, na plaćanje obaveza prema „Glock - Sigurnost“ Sarajevo 310.233 KM, dok je preostalih 206.923 KM je ostalo neutrošeno. **Vezano za realizaciju odluka Vlade FBiH iz ranijeg perioda kojima je odobren prenos sredstava u iznosu od 8.212.924 KM**, na osnovu „Informacije o primljenim sredstvima od Vlade FBiH i načinu njihove upotrebe za period od osnivanja do 31.12.2010. godine“, dostavljene 06.05.2012. godine od strane Terminala FBiH d.o.o. Sarajevo, konstatovano je da je u skladu sa odlukama Vlade FBiH, 6.080.000 KM iskorišteno za povećanje osnovnog kapitala „Naftnih terminala Federacije“ d.o.o. Ploče, 746.609 KM za pokriće troškova poslovanja 2008. i 2009. godine Terminala FBiH, a preostali dio sredstava od 1.386.315 KM koja su predviđena za djelimično investiranje u terminale tečnih tereta Živinice, Mostar, Blažuj i Bihać, nije utrošen i stoji deponovan na računima poslovnih banaka. Zbog naprijed navedenog, ne može se potvrditi da su nadležna Ministarstva, poduzimala adekvatne mjere u cilju namjenskog i efikasnog utroška sredstava doznačenih privrednom društvu „Terminali Federacije“ d.o.o. Sarajevo, u skladu sa odlukama Vlade FBiH.

Potrebno je da Vlada FBiH u saradnji sa nadležnim Ministarstvom finansija i Ministarstvom energije, rudarstva i industrije poduzmu aktivnosti na dosljednoj primjeni Odluka Vlade FBiH, donesenih u periodu 2008 - 2011. godina, vezanih za doznačena sredstava Terminalima FBiH, posebno u dijelu nadzora i izvještavanja o namjenskom utrošku sredstava;

Odlukama o izmirenju obaveza Vlade FBiH prema malim dioničarima za terminale u FBiH V broj 976/07 i V broj 16/08 odobren je iznos od 13.282.892 KM u korist Energopetrola d.d. Sarajevo, na ime izmirenja obaveza Vlade FBiH, utvrđenih Ugovorom o utvrđivanju i načinu izmirenja obaveza i potraživanja između Vlade FBiH i Energopetrola d.d. Sarajevo, koji je zaključen 03.08.2006. godine odnosno 04.08.2006. godine. Članom III pomenutih odluka, kao i članom 3. naprijed navedenog Ugovora je definisana obaveza Energopetrola d.d. Sarajevo da u roku od dva dana nakon namirenja potraživanja od strane Vlade FBiH izvrši uplatu utvrđenog iznosa na JRT Budžeta FBiH. Članom IV navedenih odluka utvrđeno je da su za realizaciju istih zaduženi Federalno ministarstvo finansija i Federalno ministarstvo energije, industrije i rudarstva, svako u svojoj nadležnosti. Ni u toku 2011. godine nije predočena dokumentacija iz koje se može zaključiti da je Energopetrol d.d. Sarajevo na JRT Budžeta FBiH izvršio uplatu, u skladu sa navedenim odlukama i Ugovorom. Uzimajući u obzir naprijed navedeno, kao i da je izvršenom revizijom u prethodne dvije godine ukazivano na isto, ne može se potvrditi da su nadležna Ministarstva, u okviru nadležnosti, poduzimala potrebne mjere na dosljednoj provedbi navedenih odluka, u dijelu uplate sredstava, na što je isto obavezano odlukama Vlade FBiH.

Potrebno je da Vlada FBiH i nadležna ministarstva izvrše uvid u cjelokupnu dokumentaciju vezanu za izmirenje obaveza „Energopetrola“ d.d. Sarajevo utvrđenim odlukama Vlade FBiH i članom 3. Ugovora o utvrđivanju i načinu izmirenju obaveza i potraživanja između Vlade FBiH i „Energopetrola“ d.d. Sarajevo br. 100-737/06 zaključenog 03.08.2006. godine odnosno 04.08.2006. godine i u skladu sa konstatovanim poduzeti adekvatne aktivnosti;

Revizija obaveza iz Ugovora o dokapitalizaciji Energopetrola, radi utvrđivanja ispunjavanja obaveza iz istog, pokrenuta je od strane Vlade FBiH Odlukom V broj 73/10 od 10.01.2010. godine. Navedenom Odlukom o pokretanju otvorenog postupka javne nabavke za izbor međunarodne revizorske kuće Vlada FBiH je prenijela svoja ovlaštenja ugovornog organa, u vezi postupka javne nabavke, na Federalno ministarstvo finansija, a također je i imenovala Komisiju za odabir revizorske kuće (V broj 111/2010 od 15.02.2010. godine). Ministar finansija je, po izvršenom odabiru revizorske kuće od strane imenovane komisije, potpisao dva ugovora, i to: „Ugovor o pružanju usluga revizije svih obaveza iz Ugovora o dokapitalizaciji Energopetrola d.d. Sarajevo od 08.09.2006. godine“ (sa revizorskom kućom Deloitte d.o.o. Sarajevo 28.04.2010. godine) i Ugovorom o načinu zajedničkog plaćanja je dogovoreno plaćanje usluge revizije svih obaveza prema Ugovoru o dokapitalizaciji Energopetrola d.d. Sarajevo (ugovorom sa MOL-om i INA – Industrijom nafte d.d. Zagreb 26. maja 2010. godine). Ugovorom o načinu zajedničkog plaćanja kojim je dogovoreno plaćanje usluga revizije proporcionalno visini vlasničkog udjela, i to taksativno 33 % : 33,5 % : 33,5 %. **Predmet potpisanog ugovora sa revizorskom kućom Deloitte d.o.o. Sarajevo je pružanje usluga revizije ispunjenosti svih obaveza iz Ugovora o dokapitalizaciji Energopetrola od 08.09.2006. godine (uključujući i pripadajuće priloge), zaključenog između Vlade FBiH i Energopetrola Sarajevo sa jedne i Konzorcija INA MOL sa druge strane, zaključno sa 28.03.2010. godine i sačinjavanje Izvještaja sa zaključnim nalazom i mišljenjem.** Ministarstvo je u potpunosti izmirilo obaveze prema navedenoj revizorskoj kući u iznosu od 67.860 KM, na način da je u martu 2011. godine doznačilo 22.393 KM a preostali iznos od 45.466 KM u maju i oktobru 2011. godine, nakon što je Konzorcij INA MOL uplatio sredstva na posebno otvoren račun u okviru JRT-a. Uvidom u dokumentaciju, **ne može se potvrditi opravdanost isplate cjelokupnog dijela ugovorenog iznosa iz razloga što nije prezentirana dokumentacija kojom bi se potvrdilo da je od strane nadležnih organa i institucija potvrđeno da je navedena revizorska kuća obavila reviziju i sačinila revizorski izvještaj u skladu sa predmetom potpisanog ugovora.** Naime, Federalno ministarstvo energije, industrije i rudarstva, kao i Agencija za privatizaciju su dali primjedbe na navedeni revizorski izvještaj, a Vlada FBiH je na 154. sjednici održanoj 19.08.2010. godine donijela Zaključak da Federalna agencija za privatizaciju iz svih izrečenih komentara sa sjednice Vlade FBiH izvuče suštinu i da za narednu sjednicu pripremi konkretne zaključke i aktivnosti koje će Vlada usvojiti u daljnjem rješavanju ovog pitanja. Prezentirana nam je dokumentacija (Prijedlog zaključaka) koje je uradila Agencija za privatizaciju i dostavila Vladi FBiH 22.10.2010. godine, međutim, nije nam prezentirana dokumentacija kojom bi se potvrdilo da je Vlada FBiH razmatrala navedeni materijal i donijela konačan stav u vezi ispunjenja obaveza iz potpisanog ugovora sa revizorskom kućom Deloitte d.o.o Sarajevo. Navedeno ima posebnu značajnost, uvažavajući činjenicu da se revizijom trebala utvrditi ispunjenost svih obaveza iz Ugovora o dokapitalizaciji Energopetrola od 08.09.2006. godine (uključujući i pripadajuće priloge), zaključenog između Vlade FBiH i Energopetrola Sarajevo sa jedne i Konzorcija INA MOL sa druge strane, a što je bio i osnov za pokretanje navedene aktivnosti.

Potrebno je da Vlada FBiH u saradnji sa Ministarstvom finansija i ostalim nadležnim institucijama poduzme aktivnosti kako bi utvrdilo ispunjavanje obaveza iz zaključenog Ugovora sa revizorskom kućom Deloitte d.o.o. Sarajevo, vezanih za reviziju Ugovora o dokapitalizaciji Energopetrola d.d. Sarajevo (V broj 73/10), te u skladu sa konstatovanim poduzeti adekvatne mjere i aktivnosti;

5.3.2.2.5 Tekući transferi – grantovi krajnjim korisnicima (nepovratna sredstva)

Izvršenje tekućih transfera koji se doznačavaju kao grant (nepovratna) sredstva krajnjim korisnicima iznosi 133.797.664 KM što predstavlja 13,93 % od ukupnog izvršenja tekućih transfera. Navedeni tekući transferi su najvećim dijelom realizovani putem Federalnog ministarstva zdravstva (41.517.086 KM), Federalnog ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica (24.622.490 KM), Federalnog ministarstva finansija (19.416.299 KM), Federalno ministarstva okoliša i turizma (10.227.266 KM), Federalnog ministarstva kulture i sporta (8.611.711 KM), Federalne uprave za civilnu zaštitu (7.411.473 KM), Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke (6.736.116 KM) i Vlade FBiH (4.453.776 KM). Preko

ostalih budžetskih korisnika realizovano je 10.801.447 KM. **Konstatovano je da se od ukupnog iznosa grant (nepovratnih) sredstava, na izvršenje tekućih transfera koji imaju zakonskog osnova za uvrštavanjem u Budžet FBiH odnosi 55.378.608 KM, a u okviru kojih je 41.517.086 KM izvršenje tekućih transfera iz oblasti zdravstva, 7.411.473 KM izvršenje transfera iz oblasti civilne zaštite, 1.459.002 KM izvršenje transfera za pokriće gubitka privredne jedinice koja radi u sklopu KPZ Sarajevo, 1.060.663 KM se odnosi na raspodjelu sredstava prikupljenih iz sredstava ostvarenog prometa Lutrije BiH koja raspodjeljuju resornih ministarstava za programa i projekte iz oblasti rada i socijale, nauke i obrazovanja, kulture i sporta i zdravstva, dok se ostatak od 3.930.384 KM odnosi na finansiranje rada tijela koja su organizovana u skladu sa posebnim propisima (Sekretarijat nacionalnog fiskalnog vijeća, Štab civilne zaštite, Mirovno vijeće, Ekonomsko i socijalno vijeće), fondacija i implementaciju strategija. **Vežano za realizaciju, nadzor i izvještavanje o utrošku grant (nepovratnih) sredstava tekućih transfera iz oblasti zdravstva konstatovano je da se sredstva u Budžetu FBiH za Fond solidarnosti FBiH odobravaju u manjem iznosu od utvrđenog iznosa zakonskim propisima, a za dio transfera nisu obezbijedili relevantni podaci o stvarnim potrebama institucija za koje se trebaju obezbijediti sredstva u Budžetu FBiH (različiti izvori finansiranja).****

Izvršenje tekućih transfera (grant sredstava) za koje ne postoji pravni osnov za planiranje, odnosno obezbjeđenje sredstava u Budžetu FBiH realizovani su u iznosu od 78.419.054 KM. Prilikom realizacije, nadzora i izvještavanja o utrošku navedenih transfera konstatovani su sljedeći propusti: za dio transfera Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2011. godinu propisana je obaveza sačinjavanja programa utroška, dok se ostatak transfera dijeli na osnovu podnesenih zahtijeva krajnjih korisnika; stručne službe dijela budžetskih korisnika nisu dovoljno osposobljene da upravljaju i kontrolišu cjelokupan proces realizacije transfera; nije uspostavljena baza podataka korisnika kojima su dodijeljeni transferi; nije ostvarena potpuna transparentnost u dodjeli sredstava; nije se moglo potvrditi da je u skladu sa utvrđenim kriterijima u Programima utroška sredstva izvršen izbor krajnjih korisnika kao i na koji način se utvrđuje visina dodijeljenih sredstava; ne može se potvrditi opravdanost planiranja interventnih sredstava u Programima utroška, kao i njihova raspodjela; neblagovremeno donošenje Programa utroška sredstava kao i njegova provedba uticali su na efikasnost realizacije sredstava tokom godine; dio institucija nije zaključivao ugovore sa krajnjim korisnicima transfera; nije uspostavljen odgovarajući nadzor nad korištenjem sredstava tekućih transfera od strane institucija koje su realizovale sredstva; dio krajnjih korisnika nije sačinjavao izvještaje o utrošku sredstava ili ih je sačinjavao na način da isti nisu davali podatke o realizaciji prethodno donešenog programa utroška sredstava, namjenskog utroška sredstava i postignute efekte po osnovu realizovanih sredstava; **dio nadležnih ministarstava nije izvještavao ili je dostavljao nepotpune izvještaje Ministarstvu finansija i Vladi FBiH o utrošku sredstava tekućih transfera, što znači da isti, u skladu sa nadležnostima, nisu pratili odnosno nisu raspolagali relevantnim podacima o namjenskom utrošku sredstava i postignutim efektima po osnovu realizovanih sredstava.**

5.3.2.3 Kapitalni transferi (grantovi)

5.3.2.3.1 Kapitalni transferi realizovani u 2011. godini

Kapitalni transferi (grantovi) u 2011. godini iskazani su u iznosu od 11.647.418 KM što u odnosu na prethodnu godinu predstavlja povećanje od 3.154.924 KM ili 37,15 %. U okviru kapitalnih transfera ističemo realizaciju putem Federalnog ministarstva kulture i sporta (3.600.000 KM), Federalnog ministarstva rada i socijalne politike (1.716.196 KM), Federalno ministarstvo prometa i komunikacija (860.000 KM) i Federalno ministarstvo prostornog uređenja (512.750 KM). **Prilikom realizacije, nadzora i izvještavanja kapitalnih transfera konstatovani su propusti koji se u najvećem dijelu odnose na:** za dio transfera ne postoji pravni osnov za planiranje sredstava u Budžetu FBiH, a Zakonom o izvršenju Budžeta FBiH nije propisana obaveza sačinjavanja programa utroška (sa očekivanim učincima); sredstva su dijeljena na osnovu podnesenih zahtijeva ili su krajnji korisnici sa iznosom sredstava utvrđeni u Budžetu FBiH; nije ostvarena potpuna transparentnost u dodjeli sredstava; dio institucija nije zaključivao ugovore sa krajnjim korisnicima transfera kojima bi se definisala prava i obaveze; nije uspostavljen odgovarajući nadzor nad korištenjem sredstava kapitalnih transfera od strane institucija koje su realizovale sredstva; dio krajnjih korisnika nije sačinjavao izvještaje o utrošku sredstava ili ih je sačinjavao na način da isti nisu davali podatke o realizaciji prethodno donesenog programa utroška sredstava, namjenskom utrošku i postignutim učincima po osnovu realizovanih sredstava; dio nadležnih ministarstava nije izvještavao ili je dostavljao nepotpune izvještaje prema

Ministarstvu finansija i Vladi FBiH o utrošku sredstava kapitalnih transfera, što znači da nadležna ministarstva nisu pratila, odnosno da nisu raspolagala relevantnim podacima o namjenskom utrošku sredstava i postignutim učincima po osnovu realizovanih sredstava.

Kapitalni transfer „**Rekonstrukcija ustanova za zbrinjavanje na nivou FBiH**” iskazan je u iznosu od 1.716.196 KM i realizovan je putem **Federalnog ministarstva rada i socijalne politike**. Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2011. godinu nije utvrđena obaveza donošenja programa utroška sredstava sa kriterijima raspodjele, a dodjela sredstava je u najvećem dijelu vršena pojedinačnim odlukama ministra. **Uzimajući u obzir da nije izvršeno javno objavljivanje, kao i da nije prezentirana dokumentacija na osnovu koje su izabrani korisnici sredstava i utvrđeni iznosi, ne može se potvrditi opravdanost načina raspodjele sredstava kapitalnog transfera.** Na osnovu obavljene revizije **nije se moglo potvrditi da su ulaganja u iznosu od 698.366 KM imala tretman kapitalnih ulaganja čime bi se potvrdilo da su sredstva namjenski utrošena u skladu sa namjenama utvrđenim Budžetom FBiH za 2011. godinu.**

U okviru navedenog transfera za **prenamjenu prostora zgrade Zavoda za vaspitanje ženske djece i omladine „Ljubuški“ iskazan je iznos od 616.196 KM** koji se odnose za Izradu idejne studije prenamjene prostora 56.470 KM, Izradu glavnog izvedbenog projekta prenamjene prostora 57.622 KM i izvedene radove na prvoj fazi prenamjene prostora zgrade 502.104 KM. Članom 8. Zakona o preuzimanju prava i obaveza osnivača nad ustanovama socijalne zaštite u FBiH utvrđeno je da Zavod za vaspitanje ženske djece i omladine „Ljubuški“ nastavlja rad pod nazivom Ustanova iz djelokruga socijalne zaštite – „Ljubuški“. Djelatnost Ustanove u skladu sa navedenim Zakonom je trebala biti utvrđena uz saglasnost sa općinskim i kantonalnim organima vlasti. Nisu nam prezentirani zvanični akti Skupštine Zapadno - hercegovačke županije i Općinskog vijeća Ljubuški, kojim se utvrđuje djelatnost navedene ustanove. Prezentirano je samo Rješenje o registraciji Ustanove iz djelokruga socijalne zaštite – „Ljubuški“ sa sjedištem u Ljubuškom od 28.02.2012. godine, međutim nije prezentirano Rješenje o registraciji Zavoda za vaspitanje ženske djece i omladine „Ljubuški“, odnosno o njegovoj preregistraciji u novo pravno lice, kao i relevantan dokument kojim se dokazuje da je objekat u koji se vrši ulaganje u vlasništvu navedene ustanove, odnosno Federacije BiH. **Uzimajući u obzir naprijed navedeno ne može se potvrditi da je od strane Ministarstva, prije donošenja odluke o početku ulaganja u prenamjenu prostora zgrade Zavoda, obezbijedena relevantna dokumentacija vezano za prenamjenu djelatnosti navedenog subjekta, kao i vlasništva nad objektom u koji se vrši ulaganje, čime bi se obezbijedila zaštita javnih sredstava koja se ulažu u isti.** Ugovor za izvođenje radova prve faze prenamjene prostora zgrade Zavoda zaključen je sa firmom „Kons“ d.o.o. Ljubuški, 08.12.2011. godine u vrijednosti od 2.099.622 KM, iako su Odlukom ministra za navedene namjene u 2011. godini bila odobrena sredstva od 502.104 KM. Preostali iznos ugovorene vrijednosti radova od 1.597.518 KM predstavlja preuzetu obavezu u većem iznosu od odobrenih sredstava za kapitalne transfere Budžetom FBiH za 2011. godinu, što nije u skladu sa članom 31. Zakona o budžetima u FBiH i članom 15. Zakona o izvršavanju budžeta FBiH za 2011. godinu. Pored naprijed navedenog, posebno ističemo da nije prezentirana dokumentacija kojom bi se potvrdilo da se prije donošenja odluka o ulaganjima u naprijed navedeni projekat **izvršila procjena potrebnih ulaganja za njegovo stavljanje u funkciju i na osnovu iste sačinio finansijski i operativni plan ulaganja, koji bi se u skladu sa zakonskim propisima trebao da odobri od strane nadležnog organa i institucije i u skladu sa istim u budžetu FBiH odobravalu potrebna sredstva.** Uzimajući u obzir da su odlukama ministra odobrena sredstva za navedene namjene u iznosu od 619.104 KM, da su u 2011. godini zaključeni ugovori sa dobavljačima o izvođenju radova i usluga u iznosu od 2.213.714 KM, kao i da je prema Idejnom projektu procijenjena vrijednost ulaganja od 3.195.000 KM (bez izdataka za nabavku opreme i potrebnog inventara), ne može se potvrditi da je postupljeno u skladu sa zakonskim propisima vezano za planiranje sredstava, odobravanje ulaganja od strane nadležnog organa, kao i ugovaranja poslova u okviru sredstava odobrenih budžetom.

Potrebno je da Vlada FBiH u okviru svojih nadležnosti i ovlaštenja, skupa sa Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike poduzme aktivnosti na obezbjeđenju relevantne dokumentacije vezano za prenamjenu djelatnosti Zavoda za vaspitanje ženske djece i omladine „Ljubuški“, vlasništva nad objektom u koji se vrši ulaganje, kao i utvrđivanje ukupnog iznosa potrebnih finansijskih sredstava za prenamjenu navedenog zavoda i odobravanje istog od strane nadležnog organa u skladu sa zakonskim propisima;

5.3.2.3.2 Kapitalni transferi realizovani u prethodnim godinama i preko drugih institucija

Sredstva naplaćena izdavanjem GSM licence u BiH su i u 2011. godini kao i prethodnih godina realizovana preko posebnog(namjenskog računa) Direkcije cesta FBiH GSM licence otvorenog kod HYPO ALPE ADRIA BANK d.d. Poslovnica Sarajevo. U skladu sa sa Odlukom Vijeća ministara BiH o načinu raspodjele sredstava naplaćenih izdavanjem GSM licence, raspoređuju se u omjeru 2/3 FBiH i 1/3 RS. Ovom Odlukom utvrđeno je da će se napaćena sredstva od GSM licence usmjeravati na finansiranje projektne dokumentacije autoputa na Koridoru Vc i izgradnju planiranih autoputeva u BiH kao i za finansiranje magistralnih, regionalnih i lokalnih puteva kao i druge infrastrukture. **Ukupno doznačena sredstva Federaciji BiH po osnovu naplate GSM licence od 2005. godine do 31.12.2011. godine iznose 161.030.000 KM, od čega je samo 19.787.583 KM bilo evidentirano u okviru Jedinstvenog računa Trezora FBiH. Prema prezentiranom „Izveštaju o realizaciji sredstava GSM licence“ ukupno stanje nerealizovanih sredstva na dan 31.12.2011. godine iznosi 48.293.862 KM (doznačena sredstva za GSM licencu 2008. 2009. 2010. i 2011. godinu 47.948.528 KM, kamate po viđenju 216.598 KM, kamate na oročena sredstva 117.847 KM i ostala sredstva 10.889 KM). U 2011. godini, na prijedlog JP „Ceste FBiH“ d.o.o. Sarajevo putem Ministarstva, Vlada FBiH je 12.07.2011. godine donijela Odluku o odobravanju oročavanja dijela sredstava od GSM licence u ukupnom iznosu od 40.000.000 KM, a izvršeno je oročavanje samo 10.000.000 KM kod BOR bankom d.d. Sarajevo (24.08.2011.godine) i 10.000.000 KM kod BOBAR banka d.d. Bijeljina (19.10.2011.godine). U 2012. godini, Vlada FBiH je Odlukom (Vbroj 231/2012 od 07.03.2012.godine) utvrdila da se novčana sredstva ostvarena po osnovu GSM licence prenose na poseban račun koji će se otvoriti u okviru Jedinstvenog računa trezora³.**

Programe investiranja sredstava naplaćenih od GSM licence za 2008., 2009., 2010. i 2011.godinu usvajala je Vlada FBiH na prijedlog nadležnih ministarstava.Uz svaki Program investiranja sredstava utvrđene su i Liste projekata magistralnih, regionalnih i lokalnih cesta utvrđene na osnovu zahtjeva i prijedloga sačinjenih od strane kantona i općina u FBiH, uz saglasnost federalnog ministra prometa i komunikacija i federalnog ministra finansija. Uz Program investiranja donesena je i Metodologija za korištenje raspoloživih sredstava kojom su utvrđene obaveze implementatora i Ministarstva u vezi realizacije odobrenih projekata i sredstava. Kao što je konstatovano i u prethodnim revizijama **nije nam prezentirana dokumentacija na osnovu koje bi se moglo potvrditi na koji način je izvršen izbor projekata uvrštenih u navedene Liste projekata. Navedeno ima posebnu značajnost imajući u vidu da je na sačinjenim Listama projekata veliki broj projekata koji nisu spremni za realizaciju, a što je uticalo na efikasno korištenje već raspoloživih finansijskih sredstava. Vezano za izvještavanje o utrošku sredstava GSM licence, konstatovali smo da je nadležno Ministarstvo sačinjavalo i dostavljalo Vladi FBiH izvještaje u kojima su konstatovani problemi u implementaciji projekata, ali nisu dati prijedlozi mjera za prevazilaženje istih, zbog čega se ne može potvrditi da su u potpunosti poduzimane aktivnosti u cilju dosljedne provedbe Programa investiranja sredstava naplaćenih izdavanjem GSM licence za FBiH za 2008., 2009. 2010. i 2011.godinu, u cilju namjenskog i efikasnog investiranja odobrenih sredstava.**

Potrebno je da Vlada FBiH u okviru svojih nadležnosti, u cilju efikasnog korištenja sredstava GSM licence, obezbjedi da se Programima investiranja sredstva odobravaju za projekte koji su spremni za realizaciju, da se prati namjenski utrošak odobrenih sredstava i o utrošku sredstava izvještavaju nadležni organi i institucije;

Za sredstva doznačena JP Direkcija za ceste FBiH za kapitalne investicije u iznosu od 37.252.642 KM, preko Federalnog ministarstva prometa i komunikacija u 2007.godini, Program utroška sredstava odobren je Odlukom Vlade FBiH 31.01.2008.godine. Prema Izveštaju o utrošku sredstava sa stanjem na dan 31.12.2011. godine, sačinjenom od strane J.P. Direkcije cesta FBiH, konstatovano je da je od ukupno obezbjedenih sredstava za ovaj Program u iznosu od **40.691.365 KM** (kamate za period 2008-2011-godine 438.723 KM i naknadno odobrena sredstava Odlukom Vlade iz 2008. godine iz sredstva GSM licence u iznos od 3.000.000 KM), realizovano **26.377.571 KM ili 65%, a ostalo je nerealizovano 14.626.982 KM** (zajedno sa sredstvima GSM Licence). Kao razlog što sredstva nisu utrošena, navedeno je da nisu okončani imovinsko pravni odnosi kao i da je vrlo teško napraviti procjenu kada će se krenuti sa

³ Na posebno otvoreni „namjenski transakcijski račun za prikupljanje prihoda od GSM licence“ u okviru JRT-a je 31.03.2012. godine izvršen prenos sredstava u iznosu od 19.000.000 KM, 23.03.2012. godine 10.000.000 KM i 26.03.2012. godine još 10.000.000 KM. Navedena sredstva u ukupnom iznosu od 39.000.000 KM su u skladu sa Odlukom Vlade FBiH od 22.03.2012. godine, V broj 340/2012 prenesena kao pozajmica na transakcijski račun Budžeta FBiH i ista trebaju biti vraćena u roku od 6 mjeseci.

implementacijom projekata za koje nije riješen postupak eksproprijacije. **Na osnovu naprijed navedenog i činjenice da su sredstva odobrena za projekte koji nisu bili spremni za realizaciju ne može se potvrditi da su poduzete adekvatne aktivnosti u cilju efikasnog korištenja budžetskih sredstava.** Navedeno je konstatovano i u izvještajima o izvršenoj reviziji u prethodnim godinama, davane preporuke, međutim ne može se potvrditi da su poduzimane odgovarajuće mjere i aktivnosti na realizaciji sredstava.

Potrebno je da Vlada FBiH i Federalno ministarstvo prometa i komunikacija u okviru svojih nadležnosti poduzmu dodatne aktivnosti kako bi se sredstva doznačena iz Budžeta FBiH za 2007. godinu Direkciji cesta FBiH za kapitalne investicije efikasno i namjenski utrošila;

5.3.2.4 Kapitalni izdaci

5.3.2.4.1 Izdaci za nabavku stalnih sredstava

Izdaci za nabavku stalnih sredstava iskazani su u iznosu od 13.730.541 KM., što u odnosu na prethodnu godinu predstavlja smanjenje za 66.205.166 KM (ili 82,83%). Strukturu navedenih izdataka čine sljedeći izdaci: za nabavku građevina 2.351.515 KM, nabavku opreme 6.256.601 KM nabavku stalnih sredstava u obliku prava 1.713.458 KM ,nabavku ostalih stalnih sredstava 1.836.969 KM i rekonstrukciju i investiciono održavanje 1.571.998 KM .

U okviru nabavke opreme iskazana je nabavka motornih vozila u iznosu od 1.273.526 KM. Nabavke su u pojedinim slučajevima izvršene po sistemu «zamjena staro za novo» na osnovu odluka Vlade FBiH (Federalno ministarstvo zdravstva i Federalno ministarstvo prostornog uređenja), kojim je uređeno da se prvo izvrši prodaja starih vozila, a potom nabavi novo vozilo iz sredstava osiguranih iz Budžeta za 2011. godinu. Ministarstva nisu postupila u skladu sa ovim odlukama u dijelu prodaje starog vozila i pokretanja postupka nabavke novog vozila, već su nabavke izvršene na osnovu odluka o istovremenom pokretanju postupka dodjele ugovora za prodaju/kupovinu po principu „Staro za novo“. Pored ovih ministarstava Dom naroda Parlamenta FBiH samostalno je proveo proceduru nabavke vozila po principu „staro za novo“. Ne može se potvrditi da je u navedenim slučajevima postupljeno u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama uzimajući u obzir da je **članom 2. i 34. Zakona o javnim nabavkama BiH predmet Zakona isključivo nabavka roba, usluga ili radova, a ne i prodaja istih**, zbog čega je postupke nabavke i prodaje bilo potrebno razdvojiti. Iskazana vrijednost nabavljenih vozila po sistemu «zamjena staro za novo» na poziciji kapitalnih izdataka iskazivana je kao razlika između vrijednosti novih vozila i „procijenjene“ vrijednosti starih vozila, **zbog čega se ne može potvrditi da iskazani iznos nabavke motornih vozila odražava istinit i fer prikaz vrijednosti novonabavljenih vozila.**

Prilikom provođenja postupka nabavki stalnih sredstava dosljedno primjenjivati Zakon o javnim nabavkama BiH u dijelu koji se odnosi na izbor vrste postupka i provođenje propisanih procedura prilikom dodjele ugovora;

Potrebno je osigurati da se evidentiranje poslovnih promjena vrši na osnovu relevantne dokumentacije u skladu sa odredbama Zakona o trezoru u FBiH i Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH;

Izradu **Strategije ekonomskog razvoja FBiH** odobrila je u 2007. godini Vlada FBiH Odlukom V broj 426/07, kojom je odredila Federalno ministarstvo trgovine za koordinatora izrade cjelovitog dokumenta, sa projektima i nosiocima izrade, i to: Razvoj industrijske politike u FBiH (Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije), Razvoj malog i srednjeg poduzetništva u FBiH (Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta), Razvoj trgovine i domaćeg tržišta u FBiH i Poticaj izvoza i racionalizacija uvoza roba i usluga na teritoriji FBiH (Federalno ministarstvo trgovine), te Razvoj turizma u FBiH (Federalno ministarstvo okoliša i turizma). Sastavni dio cjelovite Strategije je i projekat koji je već sačinilo Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva pod nazivom „Strategija razvoja poljoprivrede u FBiH“ za period od 2006.-2010. godina. **Na izradi navedene Strategije u 2011. godini nisu konstatovani izdaci, a u prethodnim godinama izvršena su ulaganja u iznosu od 1.766.999 KM. Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije je izradilo Projekat „Razvoj industrijske politike“ u ukupnom iznosu od 469.638 KM. Projekat je usvojen od strane Vlade FBiH i oba doma Parlamenta u 2010.godini, a akcioni Plan za realizaciju Projekta, usvojen je od strane Vlada FBiH Zaključkom od 10.05.2012. godine. Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta je izradilo Projekat „Razvoj malog i srednjeg poduzetništva u FBiH u ukupnom iznosu od 298.000 KM. Projekat je usvojen od strane Vlade FBiH i oba**

doma Parlamenta FBiH u 2009. godini, a Akcioni plan realizacije Projekta „Razvoj malog i srednjeg poduzetništva u FBiH“ za period 2009-2012. godina usvojen je iste godine od strane Vlade FBiH. Međutim, nije prezentiran Izvještaj o realizaciji odnosno analiza realizacije naprijed navedenog Akcionog plana u kojem je trebalo konstatovati stanje i utvrditi stepen izvršenja planiranih aktivnosti. **Federalno ministarstvo okoliša i turizma** je za izradu Strategije razvoja turizma u FBiH za period 2008.-2018. godina isplatilo 582.265 KM. Strategija razvoja turizma u FBiH nije usvojena ni tokom 2011. godine od strane Parlamenta FBiH, a Zaključkom V. broj 1177/2011 od 27.10.2011. godine Vlada FBiH je zadužila navedeno Ministarstvo da nastavi aktivnosti do usvajanja Strategije „Ekonomski razvoj FBiH“ - Projekat „Razvoj turizma u FBiH. **Federalno ministarstvo trgovine** je za izradu Projekta „Razvoj trgovine i domaćeg tržišta u FBiH“ isplatilo 417.096 KM. Navedeni projekat je usvojen od strane Vlade FBiH i Parlamenta FBiH u toku 2009.godine. Provedenom revizijom konstatovano je da Ministarstvo nije sačinilo Akcioni plan za realizaciju projekta, odnosno nisu poduzete konkretne aktivnosti koje bi za rezultat imale implementaciju Projekta, niti je izvršena analiza provodivosti istog. **Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva** je odustalo od izrade Strategije poljoprivrede 2010-2014. godina, iako je ista bila planirana u okviru Programa utroška sredstava za poljoprivredu za 2009. godinu, a u martu 2011. godine Vlada FBiH je donijela Odluku o davanju saglasnosti za produženje važenja Strategije razvoja poljoprivrede za 2 godine (ista nije usvojena od strane Parlamenta FBiH do okončanja revizije). **Uzimajući u obzir navedeno, ne može se potvrditi da je Federalno ministarstvo trgovine kao koordinator u saradnji sa ostalim ministarstvima poduzimalo adekvatne aktivnosti na izradi cjelovitog dokumenta „Strategije ekonomskog razvoja FBiH“, kao i da je u skladu sa datim ovlaštenjima Odlukom Vlade FBiH, na vrijeme donesena cjelokupna „Strategiju ekonomskog razvoja FBiH“ sa Akcionim planovima za njeno provođenje. Navedeno ima značaj obzirom da je od donošenja Odluke Vlade FBiH o izradi iste proteklo gotovo pet godina, a ista još uvijek nije završena niti je propisan način implementacije, zbog čega se ne može potvrditi opravdanost dinamike dosadašnje realizacije „Strategije ekonomskog razvoja FBiH“ i izvršenih ulaganja javnih sredstava do 31.12.2011. godine u ukupnom iznosu od 1.766.999 KM.**

Potrebno je da Vlada FBiH, u skladu sa svojim nadležnostima, poduzme adekvatne aktivnosti na okončanju izrade cjelovitog dokumenta „Strategija ekonomskog razvoja FBiH“, usvajanja od strane Parlamenta FBiH, kao i implementacije iste od strane nadležnih ministarstava;

5.3.2.4.2 Razvojno–investicijski projekti koji se finansiraju iz ino–kreditnih i donatorskih sredstava

Planom razvojnih projekata u FBiH za 2011. godinu planirani su razvojni projekti u ukupnom iznosu od 1.001.010.165 KM, a za iste je predviđeno da se najvećem dijelom finansiraju iz kredita međunarodne zajednice 897.665.224 KM, manjim dijelom iz donacija 27.760.458 KM, dijelom iz vlastitog učešća javnih preduzeća i dijelom iz budžeta svih nivoa vlasti. Obzirom da do okončanja revizije nije sačinjen Izvještaj o realizaciji razvojnih projekata, nismo u mogućnosti prezentirati iznos realizacije razvojnih projekata za 2011. godinu, a također napominjemo da navedeni podaci nisu prezentirani ni prilikom obavljanja revizije 2010. godine. Prezentirana nam je Informacija o implementaciji razvojnih projekata u FBiH za 2010. godinu, sačinjena u junu 2011. godine, međutim, nije nam prezentiran dokaz da je istu razmatrala i usvojila Vlada FBiH. Na osnovu uvida u navedenu Informaciju, konstatovano je da ista sadrži samo statističke podatke, bez kvalitativnog dijela, na osnovu kojih se ne može utvrditi stanje i izvršenje projekata u odnosu na Plan razvojno – investicijskih projekata FBiH za 2010. godinu od 834.171.822 KM. Imajući u vidu naprijed navedeno, ne može se potvrditi da je Ministarstvo finansija ispoštovalo odredbe člana 11. Uredbe o uspostavi koordinacionog mehanizma za upravljanje i koordinaciju sredstava za razvoj u FBiH (u daljem tekstu: Uredba o sredstvima razvoja) u dijelu dostavljanja Izvještaja o realizaciji razvojnih programa i projekata prema Vladi FBiH za 2010. i 2011. godinu.

Procedura usvajanja **Programa javnih investicija FBiH** za trogodišnji period, propisana je članom 11. Uredbe o sredstvima razvoja na način da posebno imenovana Komisija od strane Vlade FBiH daje mišljenje na Predloženu listu pripremljenu od strane Jedinice za upravljanje i koordinaciju sredstava za razvoj Federalnog ministarstva finansija (u daljem tekstu: DCU), kao i da nakon toga Konačnu listu prioriternih programa i projekata u Federaciji kao Program javnih investicija, DCU Ministarstva finansija dostavlja Vladi FBiH na usvajanje. **Na osnovu obavljene revizije konstatovano je da Ministarstvo finansija, nije u skladu sa članom 2. Uredbe o sredstvima razvoja, uspostavilo Jedinicu za upravljanje i koordinaciju**

sredstvima za razvoj, DCU, već je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji predviđeno da se poslovi praćenja implementacije projekata rade u okviru Sektora za upravljanje dugom, odnosno Odsjeka za zaduživanje i praćenje implementacije projekata (1 stručni savjetnik za praćenje implementacije projekata i 1 viši referent). Komisija za izradu Programa javnih investicija, je sačinila Prijedlog Programa javnih investicija u FBiH za period 2011 – 2013. godina, a isti je Ministarstvo finansija 10.03.2011. godine uputilo Vladi FBiH na usvajanje. **Nije prezentiran dokaz da je Vlada FBiH usvojila predloženi Program javnih investicija za period 2011 – 2013. godina tako da se ne može potvrditi osnovanost sačinjavanja Plana razvojnih projekata u FBiH za 2011. godinu koji je primljen na znanje od strane Parlamenta FBiH, međutim, isti nije, iako je trebao biti, objavljen kao Aneks Budžeta FBiH za 2011. godinu. Plan finansiranja kapitalnih projekata iz Budžeta FBiH za 2012. godinu je objavljen uz Budžet FBiH u januaru 2012. godine, iako Vlada FBiH u vrijeme obavljanja konačne revizije još uvijek nije razmatrala pripremljeni Program javnih investicija FBiH za razdoblje 2012 – 2014. godine.**

Realizacija sredstava na poziciji „Učešće Vlade u projektima rekonstrukcije koje finansira međunarodna zajednica“ Ministarstva finansija iskazana je u iznosu od samo 360.993 KM, što u odnosu na planirana sredstva utvrđena Planom razvojnih projekata za 2011. godinu od 9.948.000 KM predstavlja izvršenje od 3,63 %. **Nismo u mogućnosti potvrditi da je Ministarstvo, odnosno nadležni Odsjek za zaduživanje i praćenje implementacije projekata, u skladu sa utvrđenim nadležnostima, adekvatno pratio implementaciju projekata, a posebno da nije utvrđivao razloge kašnjenja projekata, tj. dinamiku implementacije u skladu sa dostavljenim planovima, u cilju poduzimanja mjera da se ista ispoštuje, obzirom da su za realizaciju projekata pored sredstava u Budžetu FBiH, obezbijedena i značajna kreditna i donatorska sredstva. Ističemo da se nije moglo potvrditi da je praćena implementacija projekata, koji su u Planu razvojnih projekata za 2011. godinu navedeni da su u nadležnosti Ministarstva finansija, niti je dato obrazloženje o načinu planiranja istih, načinu praćenja i nadzora nad njihovom realizacijom (Projekti: Urbana infrastruktura i pružanje usluga i Podrška razvoju lokalnih zajednica – PRLZ).**

Resorna ministarstva nadležna za nadzor nad implementacijom razvojno-investicionih projekata, u skladu sa članom 42. Zakona o izvršavanju Budžeta FBiH za 2011. godinu, dužna su kvartalno dostavljati Ministarstvu finansija izvještaje o utrošku sredstava. Ministar finansija je donio Instrukciju o načinu vođenja knjigovodstva, finansijskog izvještavanja i godišnjeg obračuna za razvojno-investicione projekte koji se realiziraju putem računa koji nisu u sistemu JRT-a, a istom se Jedinice za implementaciju projekata zadužuju da organiziraju i vode knjigovodstvo u skladu sa zakonskim propisima, kao i da u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu u FBiH, sastavljaju i dostavljaju kvartalne izvještaje i godišnje obračune za razvojno-investicione projekte iz svoje nadležnosti, putem resornih ministarstava - Vladi FBiH i Federalnom ministarstvu finansija. Kvartalni i godišnji izvještaji moraju sadržavati obrazloženje utroška doznačenih sredstava iz budžeta na ime sufinansiranja projekata. Napominjemo da su i Zaključcima Vlade FBiH broj 848/08, 527/09, 671/09 resorna ministarstva koja su nadležna za nadzor nad implementacijom razvojno-investicionih projekata zadužena da Ministarstvu finansija dostavljaju pisane informacije o toku implementacije projekata i povlačenju kreditnih sredstava, a Zaključkom Vlade V broj 677/10 su zaduženi da poduzmu sve neophodne mjere i aktivnosti na ubrzanju implementacije postojećih i novih projekata, te da prema implementirajućim institucijama iz svoje nadležnosti poduzmu odgovarajuće mjere u cilju redovnog dostavljanja kvartalnih podataka. Iz prezentirane dokumentacije, kao i prošle godine, nismo u mogućnosti potvrditi da je značajan dio nadležnih ministarstava i implementirajućih institucija postupio u skladu sa odredbama navedenog Zakona i Instrukcije. Navedeno ima posebnu značajnost ako se ima u vidu da su jedinice za implementaciju razvojnih projekata u 2011. godini (prema podacima Sektora za dug) ukupno angažovale (povukle) 291.915.620 KM po kreditima koji se servisiraju iz Budžeta FBiH, od čega se 267.317.017 KM angažovanih sredstava odnosi na kredite za koje krajnji korisnici trebaju otplaćivati sredstva u Budžet FBiH, dok se ostatak od 24.598.603 KM odnosi na angažovanje sredstava po kreditima koji su isključiva obaveza Budžeta FBiH. Detaljnije pojašnjenje i stepen naplate potraživanja Budžeta FBiH od strane krajnjih korisnika dato je u tački 5.3.2.6. Izvještaja. Prema prezentiranoj dokumentaciji, samo za jedan projekat (od njih 43 koji su bili u Planu da se implementiraju u toku 2011. godine) dostavljen je godišnji obračun, što upućuje na konstataciju da se za navedene projekte ne vodi knjigovodstvo i ne sačinjavaju finansijski izvještaji, u skladu sa zakonskim propisima, kako je to utvrđeno navedenom Instrukcijom Ministarstva finansija.

Izveštavanje o realizaciji projekata, nadležna ministarstva su u najvećem dijelu vršila putem propisanih IP obrazaca, međutim uvidom u prezentirane izvještaje utvrđeno je da ministarstva i institucije, u najvećem broju slučajeva, nisu adekvatno izvještavali o stepenu realizacije projekta u odnosu na planiranu realizaciju, kao ni o razlozima odstupanja od plana, u skladu sa aktima Vlade FBiH, kao i članom 42. Zakona o izvršavanju Budžeta u FBiH za 2011. godinu. **Ističemo da je Vlada FBiH Zaključkom V broj 1344/2011 od 09.11.2011. godine zadužila sve rukovodioce budžetskih korisnika da preispitaju implementaciju Uredbe o sredstvima razvoja, odnosno da informiraju Vladu FBiH o zaključenim projektima koji se finansiraju međunarodnim kreditima i implementiraju kroz sektore za implementaciju projekata unutar budžetskih korisnika ili u okviru jedinica za implementaciju projekata, te poduzmu mjere koje će biti u skladu sa navedenom Uredbom. Nije nam prezentirana dokumentacija da je Ministarstvo finansija postupilo po navedenom Zaključku Vlade FBiH.** Ovo ukazujemo i iz razloga što je provedenom revizijom utvrđeno da određeni broj Ministarstava, nije u skladu sa članom 3. Uredbe o sredstvima razvoja uspostavio jedinice za implementaciju projekata, kao i da određene institucije kojima je odobreno finansiranje projekata iz kreditnih sredstava, tokom 2011. godine nisu povlačile kreditna sredstva u skladu sa ugovorenim dinamikom, a nije prezentirana dokumentacija koja bi potvrdila da su poduzimane aktivnosti na utvrđivanju razloga ne povlačenja kreditnih sredstava za navedene projekte. **Ovo je imalo za posljedicu da određeni projekti koji su planirani nisu realizovani, odnosno realizovani su u značajnom manjem iznosu u odnosu na plan.** Navedeno ima značajnost iz razloga što je Federacija BiH dužna plaćati i plaća taksu na nepovučena kreditna sredstva, a iznos takvih troškova u 2011. godini je 3.003.084 KM, prema podacima Sektora za dug, od čega izdvajamo plaćanje takse JP Autoceste (Koridor Vc) u iznosu od 1.713.754 KM, BH GAS (Gasifikacija Centralne Bosne) 242.271 KM, Elektroprivreda HZ HB Mostar 396.056 KM, Željeznice FBiH (Željeznice II i Talgo) 331.193 KM i Direkcija cesta FBiH (Razvoj puteva i Rehabilitacija puteva) 289.538 KM.

Instrukciju za propisivanje metodologije za podnošenje završnog izvještaja o završetku projekta od strane resornih ministarstava i implementirajućih institucija nadležnih za implementaciju razvojno – investicijskih projekata, Ministarstvo finansija je donijelo u junu 2011. godine, u skladu sa preporukama iz revizorskog izvještaja za 2009. godinu. U toku 2011. godine Ministarstvo finansija nije zaprimilo nijedan završni izvještaj o završetku projekata u 2010. i 2011. godini, iako su određeni projekti, prema podacima sa kojima raspolažemo završeni u 2011. godini. **Treba napomenuti da su nadležna ministarstva, uglavnom putem ugovora o djelu (koji traju i po nekoliko godina), angažovala vanjske saradnike za poslove implementacije na razvojno – investicijskim projektima sa iznosom naknade koji premašuje primanja državnih službenika i namještenika koji bi trebali obavljati navedene poslove u okviru institucija, što ima za posljedicu značajna izdvajanja sredstava za njihovo finansiranje, a posebno u slučajevima kod produženja rokova za okončanje projekata.**

Imajući u vidu sve naprijed navedeno, ne može se potvrditi da je Ministarstvo finansija u 2011. godini postupalo u skladu sa utvrđenim nadležnostima u dijelu: planiranja, implementacije, koordinacije, nadzora i izvještavanja nad razvojno – investicijskim projektima, kao i da uspostavljena baza podataka koju vodi Ministarstvo daje istinit i tačan prikaz stanja realizacije projekata na dan 31.12.2011. godine. **Ističemo da revizorskom timu nije prezentiran nijedan zvaničan Izvještaj/ Informacija o problemima u koordinaciji i praćenju implementacije razvojnih projekata sa prijedlogom mjera za prevazilaženje postojeće situacije upućen od strane Ministarstva finansija prema Vladi FBiH.**

Potrebno je uskladiti donošenje Programa javnih investicija u FBiH za trogodišnji period sa vremenskim rokovima za donošenje Dokumenta okvirnog budžeta, a donošenje Plana finansiranja kapitalnih projekata za predmetnu godinu sa vremenskim rokovima za donošenje budžeta i trogodišnjim Programom javnih investicija u FBiH, u skladu sa odredbama članova 11 i 12. Zakona o budžetima u FBiH i članovima 10. i 11. Uredbe o uspostavi koordinacionog mehanizma za upravljanje i koordinaciju sredstava za razvoj u FBiH;

Potrebno je da Vlada FBiH poduzme aktivnosti kako bi se od strane nadležnih ministarstava, zaduženih za razvojno – investicijske projekte, u potpunosti ispoštovale odredbe zakonskih i ostalih propisa i akata vezanih za uspostavu organizacionih jedinica, nadzora nad implementacijom projekata, vođenje knjigovodstvenih evidencija i izvještavanje o implementaciji projekata, kao i podnošenja završnih izvještaja o završetku projekata iz njihove nadležnosti;

Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija poduzmu aktivnosti kako bi se Godišnji izvještaj o utrošku sredstava utvrđenih Planom razvojno – investicijskih projekata u FBiH sačinjavao pravovremeno i na način da se prate planirane i realizovane veličine po projektima, uz adekvatne analize i obrazloženja realizacije projekata, te iste dostaviti nadležnim organima i institucijama na nadležno postupanje;

5.3.2.4.3 Učešće u zajedničkim ulaganjima – dokapitalizacija Razvojne banke FBiH

Dokapitalizacija Razvojne banke FBiH je, iz Budžeta FBiH za 2011. godinu, iskazana u iznosu od 15.000.000 KM i ista je realizovana sa pozicije Učešća u zajedničkim ulaganjima od strane Federalnog ministarstva finansija. U skladu sa Odlukom Vlade FBiH V broj 874/2011 od 24.08.2011. godine i Odlukom Skupštine Razvojne banke od 25.08.2011. godine, Ministarstvo finansija je 02.09.2011. godine uplatilo 15.000.000 KM na račun Razvojne banke FBiH kao povećanje vlasničkog kapitala FBiH u istoj. Na osnovu obavljene revizije, konstatovano je da navedeno povećanje kapitala u Razvojnoj banci FBiH nije knjigovodstveno evidentirano u Glavnoj knjizi trezora, već je u istoj na poziciji „Učešća u zajedničkim ulaganjima“ iskazan samo iznos od 2.500.000 KM koji se odnosi na osnivački ulog uplaćen 2007. godine, zbog čega je potrebno izvršiti uvid u cjelokupnu dokumentaciju vezanu za povećanje udjela FBiH u vlasničkom kapitalu Razvojne banke u skladu sa Odlukama Vlade FBiH.

Stanje raspoloživih sredstava u Razvojnoj banci FBiH, prema podacima na dan 31.12.2011. godine iznosi 45.613.079 KM od čega će se iznos od 17.009.985 KM trebao prenijeti u Budžet FBiH radi servisiranja obaveza prema ino-kreditorima, a iznos od 28.603.094 KM se treba implementirati u skladu sa namjenom za koju su komisionim ugovorima određeni. Stanje raspoloživih sredstava u odnosu na prethodnu godinu je veće za 20.682.169 KM. Vlada FBiH je 24.08.2011. godine donijela Zaključak V broj 870/2011, kojim je utvrđeno da Razvojna banka sva sredstva prikupljena po osnovu komisionih ugovora, a koja su prihod Budžeta FBiH redovno uplaćuje u Budžet FBiH u skladu sa odredbama predmetnih ugovora i instrukcijama Ministarstva, kao i da u roku od 30 dana dostavi izjašnjenje Vladi FBiH i Ministarstvu finansija o razlozima neprovođenja obaveza koje proizilaze iz komisionih ugovora. Iako je Ministarstvo finansija krajem godine uputilo zahtjev za prenos raspoloživih sredstava, umanjениh za obračunatu naknadu, isti je od strane Razvojne banke FBiH izvršen tek 17.02.2012. godine u iznosu od 16.178.753 KM. Uzimajući u obzir naprijed navedeno, ne može se potvrditi opravdanost nepoduzimanja adekvatnih aktivnosti na angažovanju raspoloživih sredstava prikupljenih na osnovu povrata komisionim kreditima realizovali putem Razvojne banke FBiH, a posebno imajući u vidu da su za otplatu navedenih kredita prema kreditorom angažovana sredstva Budžeta FBiH.

Potrebno je da Ministarstvo finansija izvrši uvid u cjelokupnu dokumentaciju vezano za uplate i povećanje vlasničkog kapitala FBiH u osnovnom kapitalu Razvojne banke FBiH, u skladu sa donesenim odlukama Vlade FBiH, te u skladu sa konstatovanim poduzeti adekvatne aktivnosti;

Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija poduzmu aktivnosti u skladu sa zaključenim ugovorima o komisionim poslovima sa Razvojnou bankom FBiH u dijelu blagovremenog raspolaganja sa prikupljenim sredstvima na posebnom računu po osnovu povrata kredita krajnjih korisnika.

5.3.2.5 Otplata unutrašnjeg duga

5.3.2.5.1 Otplata unutrašnjeg duga FBiH po osnovu neisplaćenih plaća i dodataka bivšeg FMO i VF i neisplaćenih obaveza prema dobavljačima

Unutrašnji dug FBiH je definisan i određen Zakonom o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjih obaveza FBiH (u daljem tekstu: **Zakon o unutrašnjem dugu**), kojim je uređen i način izmirenja obaveza (gotovina, otpisivanje, obaveznice) i utvrđeno je da će se opšte obaveze po osnovu unutrašnjeg duga izmiriti do kraja 2008. godine, i to isplatom u gotovini i otpisivanjem. Međutim, Budžetom FBiH za 2011. godinu (kao i Budžetima FBiH 2009. i 2010. godine) odobrena su sredstva za izmirenje općih obaveza (neisplaćenih plaća i naknada uposlenika Prijašnjeg FMO-a i Vojske FBiH i neisplaćenih obaveza prema dobavljačima nastalih u periodu od 01. aprila 1996. godine do 31.12.2002. godine), kao i sredstva po navedenom osnovu koja ne predstavljaju unutrašnji dug FBiH čiji plan i izvršenje radi lakšeg praćenja dajemo u sljedećoj tabeli:

u KM

Rob.	Naziv budžetske pozicije	Odobreno	Izvršenje
1.	Unutrašnji dug – obaveze za neizmirene plaće i naknade Vojske FBiH	1.500.000	507.242
2.	Unutrašnji dug – obaveze prema dobavljačima	1.500.000	26.989
3.	Transfer za izm. sudskih presuda po osnovu neizm. plaća Vojske FBiH	1.500.000	665.306
4.	Transfer za izmirenje sudskih presuda po osnovu dobavljača	1.000.000	0
5.	Preuzimanje obaveza Prijašnjeg FMO-a – doprinosi PIO/MIO	2.000.000	409.041
6.	Zatezne kamate na sudska rješenja i troškovi spora iz osnova unutrašnjeg duga	4.070.000	154.471
7.	Zatezne kamate na sudska rješenja i troš. spora iz osnova plaća Vojske FBiH i dobavljača	2.000.000	910.662
UKUPNO od 1 do 7		9.504.070	2.673.711

Kao što se može vidjeti iz naprijed navedene tabele, sredstva za izmirenje ovih obaveza su nerealno planirana a što je razlog neraspologanja relevantnim podacima vezano za planiranje navedenih obaveza. U skladu sa zakonskim odredbama, izmirenje obaveza za neto plaće i naknade, kao i obaveza prema dobavljačima koje čine unutrašnji dug u 2011. godini je vršeno samo na osnovu izvršnih sudskih rješenja.

Otplata unutrašnjeg duga iz osnova neisplaćenih plaća i naknada pripadnika Prijašnjeg FMO-a i VF u 2011. godini je izvršena u iznosu od 507.242 KM, dok je na poziciji ugovorenih usluga evidentirana zatezna kamata po navedenom osnovu u iznosu od 69.185 KM. Međutim, ovom iznosu treba dodati i isplate plaća i naknada pripadnika Prijašnjeg FMO-a i VF izvršene na osnovu sudskih izvršnih rješenja u iznosu od 665.306 KM, koje nisu evidentirane kao unutrašnji dug od strane Ministarstva, a za koje su također plaćene zatezne kamate u iznosu od 575.891 KM i troškovi spora u iznosu od 334.771 KM. **Ističemo da su na ukupnu presuđenu glavnicu po osnovu neizmirenih obaveza za plaće i naknade pripadnika Prijašnjeg FMO i VF u iznosu od 1.172.548 KM isplaćeni troškovi zateznih kamata i sudskih sporova u iznosu od 979.847 KM ili 83,56 %, što ukupno iznosi 2.152.395 KM.**

Otplata unutrašnjeg duga iz osnova neisplaćenih obaveza prema dobavljačima realizovana je i u 2011. godini, iako su se iste obaveze trebale izmiriti do kraja 2008. godine. Izvršenom revizijom je, kao i prethodne godine, **konstatovano da se i dalje u Glavnoj knjizi trezora, iskazuje stanje obaveza Prijašnjeg FMO-a i Obavještajno-sigurnosne agencije FBiH (u daljem tekstu: OSA) iz perioda koji je obuhvaćen Zakonom o unutrašnjem dugu.** Navodimo da je u 2010. godini od strane Vlade FBiH bila formirana Komisija (četvrta po redu) sa zadatkom da do 17.09.2010. godine utvrdi osnovanost obaveza Prijašnjeg FMO-a u iznosu od oko 8.980.000 KM, utvrdi stvarni iznos potraživanja u odnosu na potraživanja iskazana u Glavnoj knjizi u iznosu od 13.719.712 KM, ta da pokrene aktivnosti naplate potraživanja uključujući i utuživanja. Uvidom u prezentirani Izvještaj o radu Komisije za utvrđivanje osnovanosti obaveza i potraživanja Prijašnjeg FMO-a za period od 18.03.2010. do 31.05.2010. godine konstatovano je da je Komisija djelimično radila na utvrđivanju osnovanosti obaveza i stanja potraživanja, ali da nije izvršila zadatak do utvrđenog roka, odnosno nije utvrdila osnovanost svih obaveza, a posebno ističemo da nije utvrdila stvarno stanje potraživanja i nije poduzimala aktivnosti na naplati potraživanja Prijašnjeg FMO-a. **Obzirom da Komisiji nije produžen rad, nakon isteka roka (17.09.2010. godine), ista je prestala sa radom a da prethodno nije izvršena primopredaje dokumentacije i nezavršenih poslova i nije sačinjen Konačan izvještaj o radu iste prema Vladi FBiH.** Iako Komisija nije imala aktivnosti u toku 2011. godine, prezentirana nam je dokumentacija da je Vlada FBiH, na inicijativu Federalnog pravobranilaštva, 07.03.2012. godine donijela Zaključak V broj 234/2012 kojim je zadužila navedenu Komisiju da do 31.03.2012. godine Vladi FBiH dostavi Izvještaj o osnovanosti i visini potraživanja JP „Elektroprivreda HZ HB“ Mostar protiv tužene FBiH, radi isplate duga u iznosu od 5.263.340 KM za isporučenu električnu energiju Prijašnjem FMO-u, uz odgovarajuću popratnu dokumentaciju, o čijoj realizaciji nam nije prezentirana dokumentacija do vremena okončanja naše revizije. Prije donošenja navedenog Zaključka Vlade FBiH, Vlada FBiH je od Ministarstva finansija tražila dostavljanje svih činjenica i materijalnih dokaza koje bi Federalno pravobranilaštvo moglo da upotrijebi u sudskom postupku, koje isto nije obezbijedilo. Konstatovali smo postojanje i druge tužbe od strane JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar po osnovu potraživanja u iznosu od 1.576.350 KM vezanog za Ugovor o cesiji potpisanog između JP „Elektroprivrede HZ HB“ d.d. Mostar, Glumina banke Ljubuški i Ministarstva odbrane HVO Mostar. Otplata unutrašnjeg duga iz osnova neisplaćenih obaveza prema dobavljačima u 2011. godini iskazana je u iznosu od 26.989 KM, po kom osnovu su isplaćene zatezne kamate u iznosu od 73.458 KM i troškovi sudskog postupka u iznosu od 11.828 KM, što znači da su na ukupan dug po navedenom osnovu isplaćeni troškovi

zatezних kamata i sudskih sporova u iznosu od 85.286 KM ili 216 %. Iako je Ministarstvo finansija, u skladu sa Zaključkom Vlade FBiH, V broj 396/06 od 27.07.2006. godine zaduženo za poslove vezane za preostalu finansijsku problematiku Prijašnjeg FMO-a, konstatovano je da isto u 2011. godini nije poduzimalo aktivnosti prema Vladi FBiH u cilju utvrđivanja stvarnog stanje obaveza prema dobavljačima Prijašnjeg FMO-a.

Prema prezentiranoj evidenciji unutrašnjeg duga FBiH po osnovu plaća i naknada, kao i obaveza prema dobavljačima, sačinjene od strane Sektora za upravljanje dugom, pregled ukupnog duga, izmirenih i neizmirenih obaveza dajemo u sljedećoj tabeli:

Red. Broj	Naziv budžetske pozicije	Iznos unutrašnjih obaveza utvrđenih zakonom za gotovinsko izmirenje	Izmireno do kraja 2011. godine	Neizmirene obaveze
1.	Unutrašnji dug – obaveze za neizm. plaće i nakn. Vojske FBiH	37.474.704	32.241.181	5.233.524
2.	Unutrašnji dug – obaveze prema dobavljačima	25.000.000	17.642.761	7.357.239
UKUPNO		62.474.704	49.883.942	12.590.763

Imajući u vidu da nisu utvrđene ukupne obaveze FBiH koje predstavljaju unutrašnji dug, a posebno da nisu izmirene obaveze po osnovu neisplaćenih plaća i dodataka Prijašnjeg FMO i VF i obaveze prema dobavljačima u zakonskom roku (do 31.12.2008. godine), kao i da se izmirene obaveze po navedenom osnovu i dalje iskazuju u finansijskim izvještajima, ne može se potvrditi dosljedna primjena odredbi Zakona u unutrašnjem dugu. Nedosljedna primjena je imala za posljedicu plaćanje značajnog iznosa zatezних kamata i troškova spora na teret Budžeta FBiH, obzirom da je najveći iznos obaveza isplaćen prinudnim putem, na osnovu sudskih izvršnih rješenja.

Potrebno je da Ministarstvo finansija, poduzme aktivnosti u skladu sa Zaključkom Vlade FBiH, V broj 396/06 od 27.07.2006. godine, vezano za preostalu finansijsku problematiku Prijašnjeg FMO-a, da se konstatuju izvršene aktivnosti i da konkretan prijedlog mjera za okončanje svih preostalih poslova po navedenom osnovu koji su u skladu sa zakonskim propisima preneseni u nadležnost Vladi FBiH;

5.3.2.5.2 Otplata unutrašnjeg duga po osnovu ratnih potraživanja

Otplata unutrašnjeg duga po osnovu ratnih potraživanja u 2011. godini izvršena je u iznosu od 16.730.670 KM za izmirenje pravomoćnih sudskih presuda po osnovu ratnih potraživanja i prispjelih kamata na izdate obaveznice za priznata ratna potraživanja. Po navedenim sudskim izvršnim rješenjima za ratna potraživanja plaćeni su i sudski troškovi u iznosu od 113.035 KM, kao i kamate za neplaćanje istih u propisanom roku od 36.322 KM (ukupno 149.357 KM).

U skladu sa Zakonom o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjih obaveza FBiH i Uredbom o načinu utvrđivanja i realizaciji unutrašnjih obaveza FBiH za vrijeme ratnog stanja i neposredne ratne opasnosti, verifikaciju ratnih potraživanja i registrovanje pravosnažnih sudskih presuda vršila je Komisija za verifikaciju obaveza za potraživanja nastala u ratu ili tokom ratne opasnosti (u daljem tekstu: Komisija za verifikaciju ratnih potraživanja), imenovana od strane Vlade FBiH. U skladu sa navedenim zakonskim propisima, Ministarstvo finansija je bilo predlagatelj navedene Komisije za verifikaciju ratnih potraživanja sastavljene od strane predstavnika Federalnog ministarstva finansija odakle je bio predsjednik, Federalnog ministarstva odbrane, Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova, Federalnog pravobranilaštva i Agencije za privatizaciju u FBiH, a Ministarstvo je također bilo dužno osigurati stručnu, administrativnu i tehničku pomoć istoj, dok je ministar finansija bio zadužen za donošenje uputstva za rad ove komisije. Posljednjim izmjenama navedene Uredbe iz novembra 2009. godine utvrđeno je da Ministarstvo nastavlja aktivnosti vezane za verifikaciju ratnih potraživanja nakon okončanja rada Komisije za verifikaciju ratnih potraživanja, a radi eventualnog postupanja po upravnim aktima donesenim od strane iste. Međutim, nije izvršena primopredaja dokumentacije koja se odnosi na verifikovana ratna potraživanja između Komisije za verifikaciju ratnih potraživanja (koja je prestala sa radom 29.10.2009. godine) i Ministarstva finansija, koje je Zaključkom Vlade FBiH V broj 902/08 od 23.10.2008. godine zaduženo da preuzme dokumentaciju i nastavi sa postupkom realizacije potraživanja u skladu sa propisima koji regulišu izdavanje obaveznica, kao i da umjesto Komisije rješava sve predmete koji nisu okončani.

Prema prezentiranom Izvještaju od strane Sektora za upravljanje dugom **verificirane i registrovane obaveze FBiH po osnovu ratnih potraživanja na dan 31.12.2011. godine** iznose 200.248.619 KM i iste su manje za 6.594.549 KM od verifikovanih i registrovanih obaveza Komisije za verifikaciju ratnih potraživanja (206.843.168 KM) koje dajemo u sljedećoj tabeli:

Komisija za verifikaciju ratnih potraživanja			Sektor za upravljanje dugom		
Izvještaj zaključen 01.09.2009. godine na osnovu spiskova iz registratora fizičkih i pravnih lica urađenih od strane Komisije			Izvještaj zaključen sa 31.12.2011. godine na osnovu evidencije od strane Sektora za upravljanje dugom		
Ukupno dugovanje prema fizičkim i pravnim licima			Ukupno dugovanje prema fizičkim i pravnim licima		
Dokument	Broj lica	Iznos	Dokument	Broj lica	Iznos
Rješenja komisije	4243	192.838.741 KM	Rješenja komisije	4215	186.590.941 KM
Registrovane presude	341	14.004.426 KM	Registrovane presude	303	13.657.678 KM
Ukupno	4584	206.843.167 KM	Ukupno	4559	200.248.619 KM

Sektor za upravljanje dugom Ministarstva finansija je, bez formalne procedure, preuzeo zatečenu dokumentaciju, a prema prezentiranim izjavama od strane odgovornih osoba prilikom obavljanja revizija za 2010. i 2011. godinu, do sada konstatovani propusti u radu Komisije odnose se na: postojanje više izvršnih rješenja na ime fizičkih lica po istom osnovu, postojanje registrovanih presuda koje se u skladu sa zakonom ne mogu smatrati ratnim potraživanjima, verificiranja već plaćenih potraživanja što je imalo za posljedicu nepotrebno emitovanje obaveznica istima za koje je naknadno izvršeno ograničenje raspolaganja. Međutim, utvrdili smo da u 2011. godini nisu poduzimane aktivnosti u cilju obavljanja primopredaje dokumentacije između pomenute Komisije i Ministarstva, niti je o navedenom problemu obavještena Vlada FBiH. Ističemo važnost potpune primopredaje dokumentacije imajući u vidu da je Ministarstvo zaduženo za arhiviranje navedene dokumentacije i poduzimanje daljih aktivnosti na izmirenju obaveza i rješavanju svih eventualnih sporova koji mogu proisteći po osnovu neriješenih ili negativno riješenih predmeta. **Nije nam prezentirana dokumentacija ni da je Ministarstvo izvijestilo Vladu FBiH o postojanju predmeta čiji su zahtjevi blagovremeno podneseni u vrijeme mandata Komisije za ratna potraživanja o kojima ona nije odlučila, kao i o postojanju cca 65 novih zahtjeva za verifikaciju ratnih potraživanja za koje Ministarstvo ne može izdati Rješenje o verifikaciji ratnih potraživanja jer je proces verifikacije potraživanja završen sa prestankom rada Komisije.** Obavljenom revizijom smo utvrdili da Ministarstvo nije uspostavilo Registar verificiranih ratnih potraživanja fizičkih i pravnih osoba, u skladu sa članom 5b. Uredbe o načinu utvrđivanja i realizaciji unutrašnjih obaveza FBiH za vrijeme ratnog stanja i neposredne ratne opasnosti.

Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija poduzme aktivnosti kako bi se u skladu sa Zaključkom V broj 902/08 od 23.08.2008. godine izvršila primopredaja dokumentacije vezano za verifikaciju obaveza za ratna potraživanja između Komisije za verifikaciju obaveza za potraživanja nastala u ratu ili tokom ratne opasnosti i Ministarstva finansija;

Potrebno je da Ministarstvo finansija poduzme adekvatne aktivnosti prema Vladi FBiH, vezano za otklanjanje konstatovanih propusta u radu Komisije za verifikaciju ratnih potraživanja, načinu rješavanja blagovremeno podnesenih zahtjeva o kojima navedena Komisija nije odlučila u svome mandatu, kao i o novim zahtjevima za verifikaciju ratnih potraživanja;

Potrebno je da Ministarstvo finansija uspostavi Registar verificiranih ratnih potraživanja fizičkih i pravnih osoba, u skladu sa članom 5b. Uredbe o načinu utvrđivanja i realizaciji unutrašnjih obaveza FBiH za vrijeme ratnog stanja i neposredne ratne opasnosti;

Izdaci za izmirenje prispljelih kamata na izdate obaveznice za priznata ratna potraživanja u 2011. godini iskazani su u iznosu od 4.283.563 KM. Radi izmirenja dijela unutrašnjeg duga FBiH po osnovu ratnih potraživanja fizičkih i pravnih lica utvrđenih Zakonom o unutrašnjem dugu, Federacija je u julu 2009. godine emitovala prvu emisiju obaveznica u vrijednosti 190.665.648 KM i u avgustu 2011. godine drugu emisiju obaveznica u vrijednosti od 3.400.220 KM (za koje će se glavnica početi isplaćivati tek od 2019., odnosno 2021. godine). Na osnovu obavljene revizije konstatovali smo da je vlasnicima obaveznica, u skladu sa otplatnim planovima, **do kraja 2011. godine trebalo biti isplaćeno 9.533.282 KM dospjelih kamata**, međutim, stvarno je isplaćeno samo 8.430.934 KM (za kamate dospjele 2010. godine 4.147.371

KM i 2011. godine 4.283.563 KM). **Dakle, neizmirene obaveze FBiH za dospjele kamata na obaveznice za ratna potraživanja iznose 1.102.348 KM od čega je samo 612.669 KM Ministarstvo evidentiralo na razgraničenjima, dok 489.679 KM nije uopće evidentirano kao dospjela neizmirena obaveza u knjigovodstvenim evidencijama, što nije u skladu sa članom 20. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Zakonom o budžetima u FBiH.** Prema usmenim izjavama i prezentiranoj dokumentaciji od strane odgovornih osoba Ministarstva, iako su za izmirenje dospjelih kamata i u 2010. i 2011. godini budžetom bila planirana sredstva u dovoljnom iznosu, ista nisu u potpunosti realizovana iz razloga jer Ministarstvo ne raspolaže sa bankovnim računima svih fizičkih i pravnih lica vlasnika emitovanih obaveznica za ratna potraživanja, a Ministarstvo finansija je objavljivalo javni poziv istima da dostave bankovne račune. **Iz istog razloga Ministarstvo nije izvršilo emisiju obaveznica za sve verifikovane obaveze po osnovu ratnih potraživanja.**

U skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH izvršiti knjigovodstveno evidentiranje svih neizmirenih dospjelih kamata na emitovane obaveznice za ratna potraživanja;

Izdaci za izmirenje obaveza po osnovu pravomoćnih sudskih presuda po osnovu ratnih potraživanja iskazani su u iznosu od 12.447.107 KM. U cilju implementacija presude po osnovu ratnog potraživanja Evropskog suda za ljudska prava u predmetu Čolić protiv BiH (i presuda Ustavnog suda BiH), a kojim je naloženo Vladi FBiH da izvrši svoje ustavne obaveze i osigura poštovanje ljudskih prava tako što će poduzeti odgovarajuće zakonske mjere s ciljem da svi povjerioci koji posjeduju izvršne sudske odluke na teret budžetskih sredstava FBiH naplate svoje potraživanja u što kraćem roku, Vlada FBiH je 22.12.2010. godine donijela Odluku kojom je usvojen **Akcioni plan za izmirenje pravosnažnih sudskih presuda po osnovu ratnih potraživanja**. Istim su utvrđene aktivnosti i rokovi za koje je zaduženo Ministarstvo finansija i ostale federalne institucije, a provedba istog je započela u 2011. godini. Vezano za realizaciju propisanih aktivnosti iz navedenog Akcionog plana utvrdili smo da su u julu 2011. godine objavljene Izmjene i dopune Zakona o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjih obaveza FBiH čime je stvoren zakonski preduslov za izmirenje obaveza po osnovu izvršnih sudskih odluka za ratna potraživanja u gotovini u odnosu na prethodno zakonsko rješenje koje je predviđalo izmirenje ovih obaveza isključivo izdavanjem obaveznica. Vlada FBiH je također 20.10.2011. godine donijela **Odluku, V broj 1128/11**, o izmirenju pravosnažnih sudskih presuda po osnovu ratnih potraživanja kojom je utvrdila proceduru i dinamiku gotovinskih isplata, prema hronološkom redu pravosnažnosti sudskih presuda i kompletnosti dokumentacije. **Prema prezentiranim podacima iz uspostavljene pomoćne evidencije pravomoćnih sudskih presuda po osnovu ratnih potraživanja (koja se stalno nadopunjuje novim presudama), za gotovinsko izmirenje pravomoćnih sudskih presuda po osnovu ratnih potraživanja utvrđeno je 13.442.794 KM obaveza u 292 pravomoćne sudske presude, od čega je 12.445.787 KM ili 240 presuda izvršeno na teret budžetske 2011. godine, a 997.006 KM obaveza iz 52 presude je 31.12.2011. godine ostalo kao dug koji će se izmiriti u 2012. godini. Navedeni iznos od 997.006 KM nije evidentiran u Glavnoj knjizi trezora kao dospjela neizmirena obaveza, što nije u skladu sa članom 20. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Zakonom o budžetima u FBiH.**

Vladinom Odlukom o izmirenju pravosnažnih sudskih presuda po osnovu ratnih potraživanja, V broj 1128/11, definisano je da će se izmirenje obaveza za sudske presude za koje su, u ranijem periodu, emitovane obaveznice izvršiti na način da se potražiocima izvrši isplata nominalne vrijednosti emitovanih obaveznica sa kojima potražilac nije prometovao, umanjena za iznos isplaćenih kamata po tim obaveznicama (po 2,5 % dospjelih i isplaćenih kamata 30.06.2010. i 30.06.2011. godini). U skladu sa naprijed navedenom Odlukom Vlade FBiH i na osnovu dostavljenog Izvještaja iz Registra vrijednosnih papira u FBiH, vlasnici obaveznica koji su prodali obaveznice (i na taj način pristali na takav način isplate) su brisani iz evidencije pravomoćnih sudskih presuda po osnovu ratnih potraživanja za gotovinsko izmirenje, dok je ostalim vlasnicima koji nisu prometovali obaveznicama - glavnicama za isplatu utvrđena na osnovu pravomoćne sudske presude i umanjenja za iznos isplaćenih dospjelih kamata. Na osnovu prezentirane dokumentacije, konstatujemo da je Ministarstvo, za izvršeno gotovinsko izmirenje 4.879.587 KM obaveza prema vlasnicima obaveznica za ratna potraživanja po pravomoćnim sudskim presudama (nominalne vrijednosti 5.068.373 KM umanjene za isplaćenu kamatu) **Registru vrijednosnih papira u FBiH 19.12.2011. godine dostavilo nalog za upis navedenih obaveznica u vlasništvo FBiH, međutim isto nije evidentirano u Glavnoj knjizi trezora FBiH.** Također smo utvrdili da u Glavnoj knjizi nije evidentirana ni izvršena korekcija i umanjenje broja obaveznica koje su ranije kod Registra vrijednosnih papira u FBiH **bile**

upisane u vlasništvu „IK banke“ d.d. Zenica u iznosu od 1.327.354 KM, a sada su upisane kao vlasništvo FBiH, što čini ukupno 6.396.727 KM emitovanih obaveznica o čijem statusu bi se trebala odrediti Vlada FBiH.

Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija, utvrde status obaveznica po osnovu ratnih potraživanja koje su korigovane i isplaćene prije roka dospijeca. Također je potrebno izvršiti usaglašavanje stvarnog i knjigovodstvenog stanja obaveza po osnovu emitovanih obaveznica za ratna potraživanja, u skladu sa odredbama člana 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH;

U cilju realizacije utvrđenog Akcionog plana, procjene iznosa i broja potencijalnih sudskih izvršnih odluka i kamata na bazi broja i iznosa pravosnažnih presuda, kao i presuda iz osnova ratnog potraživanja koje još uvijek nisu bile pravosnažne, Ministarstvo finansija se više puta obraćalo Federalnom pravobranilaštvu i to dopisom 18.10.2010. godine, urgencijama 01.12.2010. godine, 13.01., 02.02. i 14.03. 2011. godine, međutim Federalno pravobranilaštvo je tek 05.04.2011. godine dostavilo spisak predmeta sa naznakom vrijednosti spora koji se vode pred sudovima. Uvidom u dokumentaciju, konstatovano je da za većinu predmeta navedenih u spisku predmeta, od strane Federalnog pravobranilaštva, nisu dostavljene presude i da se značajan broj predmeta u smislu postojeće zakonske normative uopće nije odnosio na ratna potraživanja. Na ponovnu urgenciju Ministarstva od 12.04.2011. godine, Federalno pravobranilaštvo je 25.05.2011. godine dostavilo dopunu Informacije (Spiska predmeta), **međutim, na osnovu uvida u istu i dostavljene priloge konstatujemo da opet nisu dostavljeni traženi podaci, kao i da se isti nisu odnosili na ratna potraživanja što upućuje na problem. Zbog naprijed navedenog ne može se potvrditi da je uspostavljena odgovarajuća komunikacija između Ministarstva finansija i Federalnog pravobranilaštva, vezano za realizaciju navedenog Akcionog plana, i o istom nije informisana Vlada FBiH u cilju njegovog rješavanja. Posljedica naprijed navedenog je da Ministarstvo ne raspolaže sa svim relevantnim podacima u pogledu broja pravosnažnih sudskih presuda i dosuđenog iznosa potraživanja po osnovu svake presude posebno, kao i kamata, a pravomoćne sudske presude po osnovu ratnih potraživanja i dalje pristižu na realizaciju.**

Potrebno je da Ministarstvo finansija poduzme aktivnosti na potpunoj implementaciji Akcionog plana za izmirenje pravosnažnih sudskih presuda po osnovu ratnih potraživanja i o istom sačini informacija, te o tome izvijesti Vladu FBiH. Također je potrebno uspostaviti adekvatnu saradnju sa Federalnim pravobranilaštvom vezano za raspolaganja sa pravovremenim i potpunim informacijama u dosuđenim presudama po osnovu ratnih potraživanja;

5.3.2.5.3 Otplata unutrašnjeg duga po osnovu stare devizne štednje

Obaveze po osnovu stare devizne štednje u 2011. godini realizovane su u iznosu od 90.144.810 KM. Od navedenog iznosa na isplate po osnovu glavnice na emitovane obaveznice odnosi se 74.699.209 KM, kamate na emitovane obaveznice 9.872.902 KM i na gotovinske isplate 5.572.699 KM (isplate do 1.000 KM i isplate koje nakon isplate od 1.000 KM ne prelaze iznos od 100 KM). **Prema prezentiranim podacima do 31.12.2011. godine ukupno je verifikiran iznos stare devizne štednje, sa zakonski obračunatom kamatom od 0,5%, iznosi 811.509.500 KM**, od čega se na verifikirani iznos obaveza po osnovu stare devizne štednje u redovnom postupku odnosi 684.206.144 KM, a po žalbama drugostepenoj Komisiji pozitivno je riješeno 127.303.356 KM. Od navedenog iznosa do isteka fiskalne 2011. godine **ukupno je izmireno 279.473.921 KM (u skladu sa amortizacionim planovima na emitovane obaveznice, putem gotovinskih isplata do 1.000 KM i po osnovu pojedinačnih sudskih odluka).**

Zakonom o izmirenju obaveza na osnovu računa stare devizne štednje u FBiH nije posebno definisan proces verifikacije potraživanja i gotovinskih isplata po osnovu stare devizne štednje (vođenje prvostepenog i drugostepenog postupka), već je samo definisano da se navedeni proces verifikacije vrši u skladu sa ranije donesenom Uredbom o postupku verifikiranja potraživanja po osnovu računa stare devizne štednje u FBiH koja je donesena na osnovu Zakona o izmirenju obaveza po osnovu stare devizne štednje BiH. Proces verifikacije u prvom stepenu u FBiH voditi Agencija za pružanje finansijskih, informatičkih i posredničkih usluga FIP d.d. Mostar i Agencija za finansijske, informatičke i posredničke usluge AFIP d.d. Sarajevu (u daljem tekstu: Agencije FIP i AFIP), a u drugom stepenu Komisija za verifikaciju računa stare devizne štednje koju imenuju entitetske vlade, te da iste mogu imenovati dodatne komisije u zavisnosti od broja uloženi žalbi. Entitetska ministarstva finansija i uprave prihoda Distrikta Brčko, svako u okviru zakonskih ovlaštenja, su dužna voditi redovnu evidenciju obaveza po osnovu računa stare devizne štednje na osnovu dostavljenih izvještaja od strane Agencija FIP i AFIP i odluka Komisije za

verifikaciju računa stare devizne štednje. Na osnovu uvida u naprijed navedene propise i obavljene revizije konstatujemo da odgovornost Agencija FIP i AFIP i Komisije za verifikaciju računa stare devizne štednje, kao i nadzor nad radom istih, nije posebno definisana zakonskim propisima već je samo definisan način obavljanje procesa verifikacije, izdavanja i dostavljanja potvrda, vođenje Registra računa stare devizne štednje i ostalih evidencija, te izvještavanje prema Ministarstvu finansija. Ministar finansija je Rješenjem od 31.01.2011. godine imenovao Komisiju za reviziju verifikacije stare devizne štednje, u skladu sa Zaključkom Vlade FBiH, V broj 599/2007 od 06.09.2007. godine, a zadatak iste je bio da do 30.06.2011. godine izvrši reviziju verifikacije stare devizne štednje po osnovu utroška budžetskih sredstava i transparentnosti postupka verifikacije. Prema Izvještaju o radu navedene Komisije od 15.07.2011. godine, ista je na bazi odabranog uzorka, izvršila uvid u dokumentaciju u svim organizacionim jedinicama Agencija FIP-a i AFIP-a kojim je konstatovala: **veliki broj darovnih ugovora koji se nisu odnosili na bliske srodnike, a dio njih nije bio ovjeren ni u Poreznoj upravi FBiH, kao ni dio rješenja o nasljeđivanju, u pojedinim slučajevima nisu kopirane kompletne štedne knjižice ili nema ovjere ovlaštenog radnika ili nadležnog organa, a u slučajevima gdje je bio veći broj štednih knjižica (više valuta ili nasljednika) nisu priložene pomoćne evidencije i obračuni.** Komisija je također konstatovala da je određeni broj propusta nastao zbog nedovoljnih uputa od strane Ministarstva finansija i centrale FIP-a i AFIP-a. **Nije nam prezentirana dokumentacija da su od strane Ministarstva finansija na osnovu sačinjenog Izvještaja o reviziji verifikacije stare devizne štednje poduzimane mjere i aktivnosti na prevazilaženju konstatovanih nepravilnosti. Zbog naprijed navedenog, a uzimajući u obzir značajnost obavljanja navedenih poslova, posebno iznosa sredstava koje se trebaju obezbjediti u Budžetu FBiH u narednom periodu ne može se potvrditi da je Ministarstvo finansija, u skladu sa nadležnostima i Zaključkom Vlade FBiH V broj 599/2007, poduzelo aktivnosti u dijelu obavljanja adekvatnog i potpunog nadzora nad procesom verifikacije stare devizne štednje koja se provodi od strane Agencija FIP i AFIP, i Komisije za verifikaciju računa stare devizne štednje.**

Postojeća baza podataka, hardver i aplikativni softver za verifikaciju stare devizne štednje je u nadležnosti Ministarstva, a isti se u procesu verifikacije ustupaju na korištenje Agencijama FIP i AFIP, s tim da je za sve promjene u bazi podataka i aplikativnom softveru prethodno potrebno obezbijediti saglasnost Ministarstva. Za održavanje, ažuriranje podataka i sačinjavanje izvještaja iz baze podataka stare devizne štednje, po osnovu ugovora o djelu, kao i u prethodnom periodu, angažovan je vanjski saradnik. Poslovi preuzimanja baze podataka i aplikativnog softvera su se tek na kraju 2011. godine trebali preuzeti od strane Odsjeka za IT Ministarstva finansija (koji je uspostavljen od početka procesa verifikacije), međutim, navedeno nije završeno ni do okončanja revizije. Vezano za angažovanje navedenog vanjskog saradnika za održavanje softvera (koji je zaposlenik drugog federalnog organa uprave), treba napomenuti da je isti istovremeno bio i član Komisije za verifikaciju računa stare devizne štednje. **Posebno ističemo, da ista osoba radi u procesu verifikacije kao član Komisije, a također je i autor aplikativnog softvera i jedina ima pristup bazi podataka, zbog čega se postavlja pitanje sigurnosti i zaštite procesa verifikacije. Uzimajući u obzir naprijed navedeno, ne može se potvrditi opravdanost nepreuzimanja baze podataka i aplikativnog softvera od strane Ministarstva finansija, kao i neangažovanja uposlenika Ministarstva na održavanju, ažuriranju i sačinjavanju izvještaja o verifikaciji stare devizne štednje.**

Komisija za verifikaciju računa stare devizne štednje (dvije komisije) se svake godine formira od strane Vlade FBiH, od početka procesa verifikacije 2006. godine, i istoj se produžava rok za verifikaciju čiji zadatak je da kao drugostepeno tijelo, u skladu sa odredbama državnog Zakona o izmirenju obaveza po osnovu stare devizne štednje i Uredbe o postupku verifikacije potraživanja i gotovinskih isplata po osnovu računa stare devizne štednje u FBiH, rješava po žalbama potražioca izjavljenih na odluke naprijed navedenih Agencija FIP i AFIP. U skladu sa odlukama Vlade FBiH o imenovanju članova navedene Komisije, isplate naknade za rad članovima Komisije vršio je predlagač akta o imenovanju - Ministarstvo finansija nakon što su kvartalni izvještaji redovno usvajani od strane Vlade FBiH. Prema prezentiranim podacima članovima Komisije je do sada ukupno isplaćen neto iznos od 389.944 KM, od čega u 2011. godini 71.692 KM. **Na osnovu uvida u kvartalne Izvještaje o radu ovih komisija, utvrdili smo da isti sadrže samo brojčane pokazatelje odobrenih zahtjeva sa njihovim finansijskim iznosom izvršene verifikacije. U kvartalnim izvještajima prema Vladi FBiH nije ukazivano na probleme u radu komisija koji se odnose na veoma veliki broj neriješenih predmeta za koje je izvjesno da ih primjenjivanom dinamikom rada neće riješiti u dogledno vrijeme, a naročito u Zakonom o**

upravnom postupku - propisanome roku. Na kraju 2011. godine bilo je neriješenih 1.940 žalbi, od čega se 1.512 žalbi odnosilo na neriješen predmete iz 2011. godine a 428 na predmete iz ranijih godina.

Potrebno je da Ministarstvo finansija, u skladu sa Zaključkom Vlade FBiH V broj 599/2007, poduzme aktivnosti u dijelu obavljanja adekvatnog i potpunog nadzora nad procesom verifikacije stare devizne štednje koja se provodi od strane Agencija za pružanje finansijskih, informatičkih i posredničkih usluga, kao i Komisije za verifikaciju računa stare devizne štednje, i o istom redovno izvještava Vladu FBiH;

Potrebno je da Ministarstvo finansija poduzme aktivnosti na preuzimanju baze podataka i aplikativnog softvera računa stare devizne štednje, a u cilju sigurnosti i zaštite procesa verifikacije, kao i smanjenja izdataka po navedenom osnovu;

5.3.2.6 Otplata vanjskog duga

Izdaci po osnovu izmirenja obaveza po vanjskom dugu FBiH u 2011. godini su iskazani u iznosu od 218.554.397 KM, a isti se odnose na otplatu glavnice 148.002.035 KM, za izmirenje kamata po istoj 70.510.674 KM, na negativne kursne razlike 20.037 KM i bankarske troškove 21.651 KM.

Potraživanja od krajnjih korisnika kreditnih sredstava na dan 31.12.2011. godine u finansijskim izvještajima Budžeta FBiH iskazana su u iznosu od **87.486.186 KM** (ukupne dospjele a neizmirene obaveze) što u odnosu na 2010. godinu predstavlja **povećanje za 19.829.238 KM**. Od navedenog iznosa **potraživanja na neizmirene obaveze krajnjih korisnika iz 2011. godine odnosi se 24.373.535 KM**. Napominjemo da je Planom prihoda od krajnjih korisnika kredita za 2011. godinu, planirana naplata u iznosu od 89.172.060 KM, od čega je naplaćeno 72.473.166 KM ili 81,27%. Prema prezentiranom Izvještaju o realizaciji Plana otplate obaveza FBiH po vanjskom dugu i Planu prihoda od krajnjih korisnika za period 01.01. - 31.12.2011. godine, sačinjenom od strane Sektora za upravljanje dugom, **najveći dužnici su: JP Željeznice FBiH d.o.o. Sarajevo (58.622.466 KM), JP Direkcija za cesta FBiH (18.894.476 KM), Tuzlanski kanton (6.630.251 KM), RMU Kreka Tuzla (1.511.974 KM), RMU Breza (580.607 KM), Regionalna deponija Tuzla (616.074 KM) i KP Posušje (260.829 KM)**. Iz prezentirane dokumentacije, ne može se potvrditi da su poduzete adekvatne mjere na naplati potraživanja, posebno imajući u vidu da dio korisnika već duži period ne izmiruje svoje obaveze. Uzimajući u obzir da su navedene obaveze izmirene iz sredstava Budžeta FBiH, a da su sredstva za izmirenje istih trebala biti obezbjeđena i uplaćena od strane krajnjih korisnika kredita **ne može se potvrditi opravdanost nepoduzimanja zakonskih i ostalih aktivnosti u cilju naplate navedenih potraživanja, a posebno uzimajući u obzir konstatovani nedostatak sredstava u Budžetu FBiH.**

Uvidom u dokumentaciju vezano za otplatu kredita, utvrdili smo da je Ministarstvo finansija i trezora BiH, bez date saglasnosti Ministarstva finansija, sa podračuna za servisiranje ino duga FBiH, tokom 2011. godine, izvršilo plaćanje 1.064.458 KM prispjelih kreditnih obaveza KJKP „Toplane“ d.o.o. Sarajevo i prispjelih obaveza u iznosu od 82.275 KM na ime kamata po kreditu Vlade Kraljevine Španije – Vodosnabdjevanje općina Široki Brijeg, Ljubuški i Fojnica. Navedene obaveze KJKP „Toplane“ d.o.o. Sarajevo nastale su na osnovu zaključenog Sporazuma o podzajmu između Ministarstva finansija i trezora BiH i navedenog preduzeća, kao krajnjeg korisnika kredita, a da prethodno obaveze nisu supsidijarno prenesene sa BiH na FBiH, odnosno sa FBiH na krajnjeg korisnika. Također, obaveze po kreditima za Vodosnabdjevanje općina Široki Brijeg, Ljubuški i Fojnica su nastale na osnovu zaključenih kreditnih sporazuma o zajmu između Kraljevine Španije i Ministarstva finansija i trezora BiH, kao i zaključenih komercijalnih kredita između španskih izvođača i navedenih općina, kao krajnjih korisnika, a da prethodno obaveze nisu supsidijarno prenesene sa BiH na FBiH, odnosno sa FBiH na krajnjeg korisnika. **Iako je Ministarstvo finansija poduzimalo određene aktivnosti, do okončanja revizije nisu bili zaključeni supsidijarni ugovori između BiH i FBiH, kao i FBiH i naprijed navedenih krajnjih korisnika.** Prema prezentiranim podacima do kraja 2011. godine iz Budžeta FBiH plaćeno je 2.702.905 USD obaveza po ino kreditu KJKP „Toplane“ d.o.o Sarajevo i 93.049 EUR-a obaveza po ino kreditima općina Široki Brijeg, Ljubuški i Fojnica, i isti nisu iskazani kao potraživanja od krajnjih korisnika u Glavnoj knjizi trezora.

Odlukom Vlade FBiH od 06.11.2006. godine o upravljanju revolving fondovima po projektima „Lokalne inicijative“ i „Lokalni razvoj“, upravljanje navedenim fondovima sa Fondacije za održivi razvoj (Odras) preneseno je na Razvojnu banku FBiH, sa kojom je 30.01.2007. godine zaključila Ugovore o

upravljanju kreditnim revolving sredstvima stvorenim u okviru navedenih projekata Lokalnih inicijativa-LIP (37.134.069 KM) i Lokalnog razvoja-LDP (14.125.797 KM). Na osnovu uvida u Izvještaj banke na dan 31.12.2011. godine, konstatovano je da stanje raspoloživih sredstava po Projektu LDP iznosi 12.463.614 KM, a po Projektu LIP 13.382.709 KM. Za potrebe praćenja upravljanja revolving fondovima, kao i implementaciju sredstava u skladu sa utvrđenim kriterijima i uslovima za kreditiranje krajnjih korisnika, u 2009. godini formirana je **Komisija za revolving sredstva po projektima LIP i LDP**, koja je trebala polugodišnje izvještavati Vladu FBiH i davati prijedloge za korištenje slobodnih novčanih sredstava. Komisija je 17.04.2012. godine sačinila **Izvještaj o radu za period januar-decembar 2011. godine**, u kojem su iskazani podaci o prometu na depozitnim računima navedenih projekata kod Razvojne banke FBiH sa stanjem na dan 30.06.2011. godine. U Izvještaju je navedeno da je u 2011. godini podnesen samo jedan zahtjev za dodjelu kredita iz revolving fondova, kao i da isti nije odobren iz razloga što nije osigurana neophodna dokumentacija zbog čega je Komisija zajedno sa Ministarstvom inicirala izmjene Odluke o uslovima i kriterijima za kreditiranje krajnjih korisnika koja je usvojena 05.01.2012. godine od strane Vlade FBiH, u cilju finansiranja i drugih projekata od značaja za razvoj lokalne zajednice i kako bi podstakla krajnje korisnike da apliciraju za dodjelu kredita iz revolving fondova. Za obavljanje ovih poslova **Banka naplaćuje na godišnjem nivou naknadu od 200.000 KM po Projektu, a naknada za rad članovima Komisije za 2011. godinu isplaćena je u iznosu od 36.984 KM iz sredstava projekata. Uzimajući u obzir naprijed navedeno ne može se potvrditi da su od strane Ministarstva finansija i Komisije poduzimane adekvatne aktivnosti na realizaciji raspoloživih sredstava za dalje finansiranje (25.846.323 KM), kao ni opravdanost visine naknade banci i Komisiji.**

Potrebno je da Ministarstvo finansija poduzme aktivnosti kako bi se servisiranje vanjskog duga vršilo u skladu sa Zakonom o dugu, zaduživanjem i garancijama u FBiH, odnosno u skladu sa identificiranim izvorima prihoda. Također je potrebno da se kontinuirano poduzimaju adekvatne aktivnosti u cilju naplate potraživanja od krajnjih korisnika kreditnih sredstava;

Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija, u okviru svojih nadležnosti, poduzmu aktivnosti kako bi se obaveze o osnovu kredita KJKP „Toplane“ d.o.o. Sarajevo i kredita Kraljevine Španije (Projekat vodosnadbjevanja općina Široki Brijeg, Ljubuški i Fojnica) regulisale u skladu sa Zakonom o dugu, zaduživanjima i garancijama u FBiH. Također je potrebno poduzeti mjere da se osigura povrat sredstava u iznosu od 2.702.905 USD i 93.049 EUR isplaćenih na teret Budžeta FBiH, kao i da plaćene kreditne obaveze navedenih krajnjih korisnika iskažu kao potraživanja u Glavnoj knjizi trezora;

Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija, poduzmu aktivnosti na efikasnijem korištenju raspoloživih neangažovanih sredstava u okviru projekata LIP i LDP;

5.3.3 Tekuća rezerva Budžeta FBiH za 2011. godinu

Tekuća rezerva Budžeta FBiH je u 2011. godini izvršena u iznosu od 2.879.906 KM što je u odnosu na izvršenje prošle godine od 34.006.600 KM manje za 31.126.694 KM ili 91,53 %. Namjena sredstava tekuće rezerve propisana je odredbama člana 34. Zakona o budžetima u FBiH i člana 13. Zakona o izvršavanju budžeta FBiH za 2011. godinu kojima je definisano da se iz sredstava Tekuće rezerve podmiruju hitni i nepredviđeni budžetski izdaci koji se pojave u toku budžetske godine, dok su kriteriji raspodjele sredstava propisani Odlukom o kriterijima raspodjele finansijskih sredstava iz Tekuće rezerve Budžeta FBiH Vlade FBiH, V broj 96/08 od 21.02.2008. godine. Detaljnu strukturu izvršenja tekuće rezerve Budžeta FBiH navodimo u sljedećoj tabeli:

Rb.	Opis	Izmjene i dopune Bu džeta FBiH za 2011. g.	Izvršenje 31.12.2011. g.	Izvršenje 31.12.2010. g.	Index
1	2	3	4	5	6=4/5
1.	Tekuća rezerva Vlade FBiH	3.315.000	2.617.021	33.312.246	7,86
2.	Tekuća rezerva premijera FBiH	148.000	103.200	294.861	34,99
3.	Tekuća rezerva zam.premijera FBiH – ministra	80.000	79.685	199.503	39,94
4.	Tekuća rezerva zam.premijera FBiH – ministra	80.000	80.000	199.990	40,00
5.	UKUPNO	3.623.000	2.879.906	34.006.600	8,46

Uvidom u Odluke Vlade FBiH kojim je odobravano izdvajanje sredstava iz tekuće rezerve Vlade FBiH, utvrdili smo da je najveći dio tekuće rezerve utrošen na ime isplata jednokratnih pomoći uposlenicima pojedinih pravnih subjekata i ostalih lica od kojih izdvajamo: 500.000 KM radnicima privrednog društva Krivaja d.o.o Zavidovići, 255.000 KM zaposlenima privrednog društva „Pretis“ d.d. Vogošća, 23.000 KM uposlenicima JP Geodetski zavod BiH i 32.000 KM radnicima JP Šume Herceg Bosne. **Međutim, i ove godine smo konstatovali da je Vlada FBiH odobrala sredstva tekuće rezerve i za namjene za koje je već Federalnom ministarstvu kulture i sporta odobrilo sredstva putem transfera (100.000 KM za sufinansiranje priprema džudo reprezentacije BiH za Olimpijske igre u Londonu 2012. godine, 100.000 KM sufinansiranje projekta sanacije i rekonstrukcije fudbalskog stadiona Otoka, 100.000 KM sufinansiranje filma „The old bridge in Visegrad“, 84.065 KM sufinansiranje troškova avio prijevoza A i U – 21 reprezentacije BiH na kvalifikacione utakmice u Bjelorusiju, 75.000 KM za obnovu Napretkovog doma na Trebeviću, 28.000 KM za pomoć Rukometnom savezu BiH za učešće u kvalifikacijama za Svjetsko prvenstvo), kao i za slučajeve koji su mogli i morali biti predviđeni tokom procesa planiranja i izrade Budžeta FBiH za 2011. godinu (materijalni troškovi). Zbog navedenog se ne može potvrditi da je odobravanje sredstava tekuće rezerve Vlade FBiH u potpunosti provedeno u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH, Zakona o izvršavanju budžeta za 2011. godinu i Odluke o kriterijima raspodjele finansijskih sredstava iz tekuće rezerve Budžeta FBiH, posebno imajući u vidu da se u navedenim slučajevima nije radilo o hitnim i nepredviđenim budžetskim izdacima.**

Iako je tekuća rezerva odobrena u Budžetu FBiH za 2011. godinu na poziciji Vlade FBiH, tokom revizije nije prezentirana dokumentacija koja bi potvrdila da je uspostavljena evidencija o odobrenim i realizovanim sredstvima tekuće rezerve Vlade FBiH od strane Generalnog sekretarijata Vlade FBiH, što smo konstatovali i u provedenim revizijama prethodnih godina. Prema prezentiranoj „Informaciji o stanju tekuće rezerve Vlade FBiH za 2011. godinu“, koju je Vlada FBiH dostavila Ministarstvu finansija, Vlada FBiH je iz tekuće rezerve odobrila sredstva u iznosu od 2.617.021 KM.

Tekuća rezerva premijera FBiH je odobrena u iznosu od 103.200 KM. Tekuća rezerva zamjenika premijera FBiH – federalnog ministra poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva je odobrena u iznosu od 79.685 KM. Tekuća rezerva zamjenika premijera FBiH – federalnog ministra prostornog uređenja je odobrena u iznosu od 80.000 KM. Vezano za raspodjelu sredstava iz tekuće rezerve premijera i zamjenika premijera, Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2011. godinu je propisano da će se ista odobravati za nepredviđene izdatke u skladu sa utvrđenim kriterijima. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju, **konstatovano je da su za revidiranu godinu utvrđeni kriteriji za raspodjelu sredstava tekuće rezerve premijera FBiH i zamjenika premijera FBiH što je novina u odnosu na prethodni period, međutim isti su dosta uopšteni i nedovoljno precizni**, a tekuća rezerva se je odobrala na osnovu zahtjeva fizičkih ili pravnih lica koji su direktno dostavljani premijeru i njegovim zamjenicima. Realizacija se vršila na način da su sredstva odobravana Generalnom sekretarijatu na pozicije tekućih grantova, preko kojeg je izvršen transfer sredstava, a krajnji korisnici su bili obavezni dostaviti izvještaj o utrošku sredstava premijeru i njegovim zamjenicima. Na osnovu uvida u odabrani uzorak, utvrdili smo da je dio sredstava iz tekuće rezerve premijera i zamjenika premijera – ministra prostornog uređenja odobren za slučajeve koji nisu hitni i nepredvidivi, a ujedno se radi o slučajevima za koje su nadležna federalna ministarstva iz oblasti kulture, sporta, poljoprivrede, zaštite boračke populacije i drugo. Također, na osnovu odabranog uzorka, konstatujemo da su sredstva iz tekuće rezerve zamjenika premijera – ministra poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva uglavnom dodijeljena licima koja se nalaze u stanju socijalne potrebe i teškoj materijalnoj situaciji (liječenje, studenti).

Zakonom o budžetima u FBiH je propisana obaveza Ministarstvu finansija da tromjesečno izvještava Vladu FBiH o korištenju Tekuće rezerve i obaveza Vladi FBiH da polugodišnje izvještava Parlament FBiH o korištenju Tekuće rezerve. Konstatovano je da je Ministarstvo finansija dostavljalo Vladi FBiH tromjesečne Informacije o stanju tekuće rezerve Vlade FBiH, međutim, navedena Informacija nije sačinjena u formi i na način kako propisuje Odluka o kriterijima raspodjele finansijskih sredstava iz Tekuće rezerve Budžeta FBiH. Ministarstvo finansija nije sačinjavalo posebne tromjesečne izvještaje o korištenju tekuće rezerve premijera i zamjenika premijera i nije posebno izvještavalo Vladu o istom. Vlada FBiH nije dostavila Parlamentu FBiH polugodišnji izvještaj o korištenju Tekuće rezerve, dostavljen je godišnji izvještaj, a ustvari radi se o Informaciji koju je Ministarstvo finansija dostavilo Vladi. Ukazujemo da bi izvještaj o potrošenim sredstvima iz Tekuće rezerve, u skladu sa obrascem broj 4. Odluke o kriterijima, trebao da sadrži iznos ukupno odobrenih zahtjeva za sredstvima iz tekuće rezerve sa objašnjenjem

odobrenog iznosa, iznos ukupno odbijenih zahtjeva za sredstvima iz tekuće rezerve sa razlozima neodobranja zahtjeva, nazive programa i novčane iznose za koje su odobrena sredstva za svakog budžetskog korisnika, kao i rezultate koji su postignuti korištenjem sredstava tekuće rezerve. **Zbog navedenog se ne može potvrditi da je Ministarstvo finansija na adekvatan način izvještavalo Vladu FBiH, kao i da je Vlada FBiH na adekvatan način izvještavala Parlament FBiH o utrošku sredstava Tekuće rezerve, odnosno da je izvještavanje o korištenju sredstava Tekuće rezerve Budžeta FBiH u cijelosti vršeno u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Zakonom o izvršavanju budžeta u FBiH za 2011. godinu i Odlukom o kriterijima raspodjele finansijskih sredstava iz Tekuće rezerve Budžeta FBiH.**

Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija dosljedno provode odredbe Zakona o budžetima u FBiH, Zakona o izvršavanju budžeta FBiH i Odluke o kriterijima raspodjele finansijskih sredstava iz Tekuće rezerve Budžeta FBiH u djelu odobranja i u djelu izvještavanja o korištenju sredstava tekuće rezerve;

5.4 Finansijski rezultat

Prema prezentiranim konsolidovanim finansijskim izvještajima Budžeta FBiH za 2011. godinu i Izvještaju o izvršenju Budžeta FBiH za 2011. godinu iskazano je ostvarenje prihoda i primitaka u odnosu na rashode i izdatke, kako slijedi:

R. br.	Opis	Rebalans Budžeta FBiH za 2011.g.	Ostvareno u 2011. godini	Ostvareno u 2010. godini	Ostvareno u 2009. godini	Index (4/3)	Index (4/5)	Index (4/6)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
A. Prihodi, primici, finansiranje (I+II+III)		1.735.797.007	1.483.397.778	1.764.382.402	1.988.877.738	85,46	84,07	74,58
I	Prihodi	1.587.122.107	1.394.272.953	1.441.651.802	1.242.173.409	87,85	96,71	112,24
II	Primici (SDR, ostali kapitalni primici)		154.326	24.448	199.262.632	-	631,24	0,08
III	Primljeni krediti i zajmovi/ finansiranje	148.674.900	88.970.499	322.706.152	547.441.697	59,84	27,57	16,25
B Rashodi i izdaci (od IV do VII)		1.735.797.007	1.645.041.660	1.734.227.815	1.708.898.962	94,77	94,86	96,26
IV	Rashodi	1.390.709.221	1.349.006.790	1.412.173.485	1.173.845.652	97,00	95,53	114,92
V	Izdaci za nabavku stalnih sredstava i pozajmljivanja drugim nivoima vlade	54.551.786	31.791.534	85.793.536	192.146.535	58,28	37,06	16,55
VI	Otplata vanjskog i unutrašnjeg duga	286.913.000	264.243.336	236.260.794	342.906.775	92,10	111,84	77,06
VII	Tekuća rezerva	3.623.000				-	-	-
C. Višak ostvarenih prihoda nad rashodima (I-IV)			45.266.163	29.478.317	68.327.757	-	153,56	66,25
D. Višak ostvarenih prihoda, primitaka i finansiranja u odnosu na rashode i izdatke (A-B)				30.154.587	279.978.776	-	-	-
E. Manjak ostvarenih prihoda, primitaka i finansiranja u odnosu na rashode i izdatke (B-A)			161.643.882			-	-	-

Kao što se vidi iz naprijed navedene tabele, ukupni prihodi, primici i finansiranje iskazani su u manjem iznosu u odnosu na rashode i izdatke, odnosno iskazan je deficit Budžeta FBiH za 2011. godinu u iznosu od 161.643.882 KM. Nije prezentirana dokumentacija da su poduzete aktivnosti u dijelu pokrića iskazanog deficita u Budžetu FBiH za 2012. godinu.

Naglašavamo da, u okviru rashoda i izdataka, a što ima uticaja na finansijski rezultat, **nisu iskazane obaveze u iznosu od 203.642.728 KM**, koje su evidentirane na poziciji „ostali razgraničeni rashodi“ (Federalnog ministarstva rada i socijalne politike), a odnose se obaveze prema PIO/MIO na ime već isplaćenih penzija od strane istog u iznosu od 188.415.044 KM (od čega se 180.971.968 KM odnosi na period do 31.12.2010. godine, a 7.443.076 KM na dug iz 2011. godine) i obaveze prema licima sa invaliditetom za izdata rješenja o uvođenju u pravo u iznosu od 15.227.684 KM. Međutim, konstatovano je da od strane pojedinih budžetskih korisnika nije, u skladu sa Zakonom o budžetima i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, izvršeno evidentiranje dospjelih obaveza u Glavnoj knjizi trezora što je imalo značajan uticaj na istinit i tačan prikaz istih na dan 31.12.2011. godine, rezultate poslovanja i izvršenje Budžeta FBiH, kao i informisanje nadležnih organa, institucija i poreznih obaveznika o trošenju javnih

sredstava. U Glavnoj knjizi trezora Federalno ministarstvo finansija nije iskazalo obaveze u iznosu od **39.851.770 KM**, koje se odnose na: potraživanja pravnih i fizičkih lica po osnovu povrata poreza na dobit na osnovu pravomoćnih i izvršnih rješenja Porezne uprave FBiH u iznosu od 25.687.096 KM, na osnovu pravomoćnih i izvršnih presuda, kao i sudskih izvršnih rješenja 12.408.037 KM, na osnovu nerealizovanih odluka Ustavnog suda BiH 269.952 KM, za neplaćene dospjele kamate na obaveznice za ratna potraživanja 489.679 KM i na osnovu pravosnažnih sudskih presuda po osnovu ratnih potraživanja 997.006 KM. Također, od strane **Federalnog ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno – oslobodilačkog rata u iznosu od 4.322.545 KM**, nisu iskazane obaveze po obustavljenim isplatama korisnika prava na ličnu invalidninu, izvršene bez donošenja rješenja o ukidanju prava, a po osnovu izvršene revizije kontrole zakonitosti ostvarenih prava u oblasti boračko – invalidske zaštite, kao i od strane **Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva obaveza u iznosu 2.307.041 KM**, za poticaje korisnicima koji su ispunjavali posebno propisane kriterije po osnovu Programa utroška sredstava „Poticaji za poljoprivredu“ i Pravilnika o uvjetima i načinu ostvarenja novčane podrške po modelu poticaja proizvodnji. Kao i prethodnih godina, provedenom revizijom je konstatovano da u finansijskim izvještajima **nije iskazan dio prihoda i rashoda koji pripadaju Budžetu FBiH, a realizuju se preko posebnih transakcijskih računa** (prihodi i rashodi od navigacijskih usluga i usluga izdavanja GSM licence), što također ima uticaj na iskazani finansijski rezultat Budžeta FBiH za 2011. godinu.

U roku utvrđenom zakonskim i podzakonskim aktima, Ministarstvo finansija je na kraju godine Vladi FBiH dostavilo Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH za 2011. godinu, a Vlada FBiH je isti dostavila Parlamentu FBiH. Međutim, uvidom u navedeni Izvještaj, konstatovano je da isti ne sadrži adekvatne analize i informacije vezane za realizaciju tekućih i kapitalnih transfera, utrošak sredstava tekuće rezerve, utrošak sredstava sa posebnih namjenskih transakcijskih računa (podračuna u okviru JRT), odnosno nisu dati finansijski podaci ni informacije o razvojno - investicionim projektima i njihovom izvršenju u 2011. godini, odnosno obrazloženja propisana zakonskim i podzakonskim aktima.

Zbog naprijed navedenog, kao i datih nalaza u prethodnom dijelu Izvještaja vezano za neiskazivanje svih javnih prihoda i rashoda u Glavnoj knjizi trezora, ne može se potvrditi da Godišnji izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH za 2011. godinu predstavlja realan i tačan prikaz prihoda i primitaka, rashoda i izdataka, odnosno finansijskog rezultata na dan 31.12.2011. godine, kao i da ovakav način izvještavanja daje potpune i tačne informacije o utrošku javnih sredstava.

Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija poduzmu aktivnosti da se Izvještaji o izvršenju Budžeta FBiH sačinjavaju u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Zakonom o trezoru u FBiH, Zakonom o izvršavanju budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH. Posebno je potrebno da se u istima iskažu svi prihodi i primici, rashodi i izdaci, finansiranje koji pripadaju Budžetu FBiH, sa adekvatnim analizama i obrazloženjima;

Potrebno je da se u skladu sa članom 59. i 74. Zakona o budžetima u FBiH i članom 4. i 20. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH svi rashodi i izdaci priznaju i iskazuju na odgovarajućim pozicijama u onom periodu kada je obaveza i nastala, u cilju iskazivanja realnog i tačnog finansijskog rezultata Budžeta FBiH;

Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija poduzmu adekvatne aktivnosti, u okviru nadležnosti, kako bi se zakonskim propisima regulisalo pitanje pokriva iskazanog viška rashoda nad prihodima (deficita) u budžetima, na kraju fiskalne godine;

5.5 Primjena Zakona o javnim nabavkama BiH

Korisnici federalnog budžeta su u 2011. godini bili dužni nabavku roba, usluga i ustupanje radova provoditi u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH. Vezano za primjenu navedenog Zakona, konstatovano je da su budžetski korisnici samostalno provodili postupke javnih nabavki, iako je postojala mogućnost da se u skladu sa zakonskim i ostalim propisima nabavka vrši skupa za više korisnika. Propusti u primjeni Zakona o javnim nabavkama BiH i provedbenih propisa konstatovani su kod: **Federalnog ministarstva finansija, Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Federalnog ministarstva raseljenih lica i izbjeglica, Federalnog ministarstva okoliša i turizma, Doma naroda i Predstavničkog doma Parlamenta FBiH, Federalnog ministarstva zdravstva, Federalnog ministarstva prostornog uređenja, Federalnog ministarstva trgovine, Federalnog ministarstva pravde, Vlade**

FBiH, Federalne uprave policije, Ureda Predsjednika FBiH i dva (2) Ureda Podpredsjednika FBiH. Najčešće konstatovani nedostaci su sljedeći: nabavke su vršene bez zaključenih ugovora o nabavci, odnosno bez provođenja postupka u skladu sa Zakonom, a u nekim slučajevima na osnovu zaključenih ugovora iz prethodnog perioda koji nisu bili na snazi u revidiranoj godini (bez donošenja aneksa postojećeg ugovora), primjena neodgovarajućeg postupka nabavke u odnosu na vrijednost ugovora; dijeljenje predmeta ugovora u cilju izbjegavanja odgovarajućeg postupka nabavke; nabavljena je roba koja nije obuhvaćena ugovorom; ugovorom nije definisana ukupna vrijednost nabavke; nije osigurana potpuna dokumentacija tražena tenderom; otvaranje ponuda nije obavljano neposredno po isteku roka za prijem ponuda, ugovori zaključeni prije proteka roka od 15 od dana obavještenja ponuđača o izboru najpovoljnijeg ponuđača; nisu ili su neblagovremeno objavljivana obavještenja o dodjeli ugovora u Službenom glasniku u propisanom roku. Napominjemo da pojedini budžetski korisnici nisu donijeli plan nabavke stalnih sredstava sa količinama, vrstama i procijenjenim vrijednostima, a u pojedinim slučajevima iste nisu korigovali u skladu sa odobrenim budžetima.

Potrebno je da budžetski korisnici prilikom nabavke robe, vršenja usluga i ustupanja radova postupaju u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH, Uputstvom o primjeni Zakona o javnim nabavkama BiH i ostalim provedbenim propisima. Također je potrebno da se prije otpočinjanja postupka nabavki donese Plan nabavke za tekuću godinu, u skladu sa zakonskim propisima i internim aktom, sa jasno i precizno utvrđenim vrstama i karakteristikama svih predmeta nabavke.

5.6 Novčana sredstva

Novčana sredstava iskazana u Konsolidovanom bruto bilansu, na dan 31.12.2011. godine na Jedinstvenom računu trezora FBiH iznosila su 37.814.746 KM što je u odnosu na stanje novčanih sredstava na kraju prethodne godine (200.434.277 KM) manje za 162.619.531 KM, a jednim dijelom navedeno je posljedica zatvaranja 3 podračuna bivše Federalne direkcije za izgradnju, upravljanje i održavanje autocesta FBiH (13.01.2011. godine sa JRT-a prebačeno 78.382.082 KM) koja prestaje sa poslovanjem kao budžetski korisnik i nastavlja funkcionisati kao javno preduzeće JP Autoceste FBiH.

Red.br.	Opis računa	Stanje 31.12.2011. godine
1.	Transakcijski računi budžeta FBiH	3.115.325 KM
2.	Posebni namjenski transakcijski podračuni	31.085.379 KM
3.	Žiro račun gotovine	145.749 KM
4.	Blagajna	185.497 KM
5.	Devizni račun	1.126 KM
6.	Podračun FBiH - račun za serv. relev. vanjskog duga FBiH u Centr. banci BiH	2.162.338 KM
7.	Podračun FBiH – račun za servisiranje direktnih obaveza FBiH	1.119.332 KM
U K U P N O		37.814.746 KM

Federalno ministarstvo finansija je u skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u FBiH i Zakonom o trezoru u FBiH nadležno za otvaranje računa na koji se vrši doznaka pripadajućeg dijela prihoda Federaciji BiH od Uprave za indirektno oporezivanje BiH, računa za raspodjelu pripadajućih dijelova prihoda Budžetu FBiH, kantonima, jedinicama lokalne samouprave i direkcijama cesta, te depozitnog i transakcijskih računa Budžeta FBiH. Iz prezentirane dokumentacije je konstatovano da su poslovni računi preko kojih se vršio raspored indirektnih poreza otvoreni kod poslovne banke 2002., odnosno 2003. i 2004. godine, na neodređeni rok trajanja. Računi preko kojih se obavljalo finansijsko poslovanje Budžeta FBiH (depozitni i transakcijski računi) su otvoreni kod poslovnih banaka 2007. godine sa rokom važenja od godine dana. Iako je navedenim ugovorima sa depozitnom i transakcijskim bankama istekao rok trajanja, a u međuvremenu su i neke od banaka kod kojih su otvoreni poslovni računi doživjele transformaciju, nije prezentirana dokumentacija da su se u prethodnom periodu poduzimale aktivnosti na zaključivanju aneksa ugovora sa bankama u cilju definisanja međusobnih prava i obaveza. Ministarstvo finansija ni u 2011. godini nije izvršilo izbor poslovnih banaka za sve depozitne i transakcijske račune iz njegove nadležnosti, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH. Međutim, kao i prethodnih godina, nismo u mogućnosti potvrditi da se vršila kontrola primjene

postojećih ugovora sa bankama u pogledu naplate bankarske provizije i obračuna kamata na depozite iz kojeg razloga se ne može potvrditi ni iskazani iznos izdataka po navedenom osnovu.

U okviru novčanih sredstava Glavne knjige trezora na dan 31.12.2011. godine nije iskazano stanje novčanih sredstava na posebnom transakcijskom računu za navigacijske usluge Federalne direkcije za civilnu avijaciju, kao ni naplaćena sredstva po osnovu izdavanja GSM licence, koja se uplaćuju na poseban namjenski račun JP Direkcija za ceste FBiH (48.293.862 KM). Navedena sredstva, iako su javni prihod Budžeta FBiH, nisu evidentirana u okviru JRT-a, što nije u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Zakona o trezoru u FBiH.

Potrebno je poduzeti aktivnosti da se u skladu sa zakonskim i ostalim propisima sa bankama preko kojih Ministarstvo vrši platne transakcije reguliše pitanje plaćanja bankarskih usluga, i u skladu sa istim vrši njihova kontrola;

Potrebno je poduzeti aktivnosti u cilju izbora poslovnih banaka za sve depozitne i transakcijske račune u nadležnosti Ministarstva finansija u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH, te vršiti kontrolu primjene zaključenih ugovora sa bankama u pogledu obračuna kamata na depozite i troškova bankarske provizije;

Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija osiguraju da se svi javni prihodi i primici kao i vlastiti prihodi, uplaćuju na Jedinstveni račun Trezora u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o Trezoru u FBiH;

5.7 Kratkoročna potraživanja i plasmani

Kratkoročna potraživanja, u knjigovodstvenim evidencijama iskazana su u iznosu od 120.735.780 KM i manja su u odnosu na prošlu godinu za 4.753.441 KM. Navedena potraživanja se odnose na dospjela potraživanja po osnovu kreditnih obaveza od krajnjih korisnika u iznosu od 87.486.186 KM (povećanje u odnosu na 2010. godinu za 19.829.238 KM), potraživanja od pravnih lica 12.123.632 KM (smanjenje u odnosu na 2010. godinu za 22.624.860 KM), ostala potraživanja 20.902.256 KM (smanjenje u odnosu na 2010. godinu za 2.007.714 KM) i potraživanja od fizičkih lica 223.206 KM (povećanje u odnosu na 2010. godinu za 42.895 KM).

Potraživanja od pravnih lica za date avanse za unaprijed plaćenu robu i usluge iskazana su u iznosu od 863.924 KM, što predstavlja smanjenje u odnosu na prethodnu godinu za 22.417.951 KM. Provedenim revizijama konstatovali smo da je do značajnog smanjenja došlo iz razloga što dio budžetskih korisnika nije uplaćene avanse evidentirao na odgovarajućim pozicijama potraživanja za date avanse u skladu sa zakonskim i ostalim propisima, zbog čega se ne može potvrditi da naprijed iskazani iznos predstavlja tačan iznos datih avansa. Neevidentiranje avansa na odgovarajućim pozicijama takođe predstavlja rizik daljeg praćenja realizacije ugovora, odnosno pravdanja uplaćenog avansa na osnovu dokumentacije kojom se potvrđuje da je usluga izvršena ili roba isporučena. Također je konstатовano da određeni budžetski korisnici prilikom nabavke roba i usluga ugovaraju i izvršavaju avansna plaćanja za nabavku, u pojedinim slučajevima i 100% vrijednosti nabavke, za što se nije mogla potvrditi opravdanost obzirom da je konstantan nedostatak sredstava u Budžetu FBiH tokom čitave revidirane godine, kao i da nisu osigurane adekvatne garancije za dobro izvršenje posla. Konstатовano je da pojedini budžetski korisnici nisu blagovremeno poduzimali aktivnosti vezane za nabavku, tako da su krajem godine u cilju da iskoriste odobrena budžetska sredstva ugovorili i izvršili uplatu avansa za nabavku roba i usluga.

Potrebno je osigurati da se evidentiranje plaćenih avansa vrši na osnovu relevantne dokumentacije u skladu sa odredbama Zakona o trezoru u FBiH, Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor;

U okviru potraživanja iskazana su potraživanja Prijašnjeg FMO-a i Vojske FBiH u iznosu od 7.754.260 KM, od čega se dio odnosi na nenaplaćene zakupnine poslovnih prostora, a isti iznos potraživanja je bio iskazan i u momentu prelaska navedenih institucija na državni nivo (31.12.2005. godine). Zaključkom Vlade V broj 728/07 i V broj 917/08 je naložen Službi za zajedničke poslove organa i tijela FBiH (u daljem tekstu: Služba), Federalnom pravobranilaštvu i Federalnoj upravi za inspeksijske poslove postupak u vezi sa raspolaganjem poslovnim prostorima Prijašnjeg FMO, a Federalno pravobranilaštvo je zaduženo da prioritetno utuži korisnike poslovnih prostora koji nisu izmirili dug po osnovu zakupa ili prostor bespravno koriste. Tokom obavljanja revizije za 2011. godinu nije prezentiran izvještaj navedenih institucija prema

Vladi FBiH o aktivnostima istih u toku fiskalne godine. Takođe, **uzimajući u obzir da se za manji broj preuzetih prostora fakturiše zakupnina, da se korisnicima poslovnih prostora koji su utuženi ne vrši fakturisanje zakupnine od momenta utuženja do kraja 2011. godine, nismo u mogućnosti potvrditi da se sistemski pristupilo naplati potraživanja po osnovu zakupnina, te prioritonom utuživanju korisnika koji ne izmiruju zakupnine ili prostor bespravno koriste.**

Potrebno je da Vlada FBiH poduzme aktivnosti putem nadležnih institucija u vezi rješavanja problematike poslovnih prostora koji su preuzeti u nadležnost od Prijašnjeg Federalnog ministarstva odbrane.

Kratkoročni plasmani, u konsolidovanim finansijskim izvještajima i Glavnoj knjizi Trezora, iskazani su u iznosu od 35.998.877 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu smanjenje za 1.828.381 KM. Navedeni plasmani se odnose na: sredstva budžetskih korisnika blokirana u Hercegovačkoj banci d.d. Mostar u iznosu od 29.813.813 KM, pozajmice kantonima 5.248.308 KM, sumnjiva i sporna potraživanja 890.585 KM i kredite date radnicima 46.171 KM.

U okviru kratkoročnih plasmana, iskazana su **sredstva budžetskih korisnika blokirana u Hercegovačkoj banci d.d. u privremenoj upravi Mostar** (u daljem tekstu: Hercegovačka banka) u iznosu od 29.819.113 KM, mada je Ministarstvo finansija, sa navedenom bankom, u 2004. godini, izvršilo usaglašavanje stanja blokiranih sredstava u iznosu od 22.955.392 KM. Kao što je konstatovano u prethodnim izvještajima o izvršenoj reviziji, prije izvršenog usaglašavanja, Ministarstvo finansija, iako je trebalo, nije prethodno usaglasilo stanje računa sa budžetskim korisnicima koji su imali potraživanja i obaveze prema Hercegovačkoj banci, te se iz tog razloga navedeni dokument o usaglašavanju stanja na iznos od 22.955.392 KM nije mogao provesti. Posebno ističemo da je Ministarstvo finansija dalo saglasnost i za prebijanje potraživanja i obaveza između Prijašnjeg FMO-a i Hercegovačke banke u iznosu od 7.575.858 KM, od čega 6.852.495 KM uopšte nije bilo evidentirano u knjigovodstvenim evidencijama Prijašnjeg FMO-a. Od strane Ureda za reviziju, su u više navrata, davane preporuke da se izvrši uvid u cjelokupnu dokumentaciju vezano za stanje novčanih sredstava korisnika budžeta blokiranih u Hercegovačkoj banci, a posebno stanja novčanih sredstava i obaveza FMO-a, te da se na osnovu konstatovanog stanja poduzmu adekvatne mjere i provedu odgovarajuća knjiženja u Glavnoj knjizi trezora, po čemu nije postupljeno ni u fiskalnoj 2011. godini.

Potraživanja za date pozajmice u iznosu od 5.248.308 KM se odnose na date pozajmice iz Budžeta FBiH kantonalnim budžetima, u prethodnom periodu (2001. i 2002. godina), i to budžetu: Hercegovačko-neretvanskog kantona u dva navrata iznosi od 1.857.814 KM i 1.500.000 KM, Srednjobosanskog kantona 1.323.694 KM i Bosansko-podrinjskog kantona 566.800 KM. Iako je u prethodnim revizijskim izvještajima davana preporuka da se provedu aktivnosti za rješavanje pitanja datih pozajmica, iz prezentirane dokumentacije se nije moglo potvrditi da su u revidiranoj godini provedene navedene aktivnosti.

U okviru **sumnjivih i spornih potraživanja** iskazana su potraživanja od Države BiH u iznosu od 192.307 KM i potraživanja koja su ustupljena Federaciji BiH (kao stečajnom povjeriocu Hyppo banke Zenica) u iznosu od 698.278 KM. Stanje navedenih potraživanja se iskazuje u istom iznosu od 2007. godine, a nije prezentirana dokumentacija da su tokom revidirane godine poduzimane aktivnosti u cilju rješavanja istih.

Potrebno je da Ministarstvo finansija izvrši uvid u cjelokupnu dokumentaciju vezano za stanje novčanih sredstava korisnika budžeta blokiranih u Hercegovačkoj banci d.d. Mostar, a posebno stanja novčanih sredstava i obaveza Prijašnjeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske FBiH i na osnovu konstatovanog poduzmu adekvatne mjere i provedu odgovarajuća knjiženja u Glavnoj knjizi trezora.

Potrebno je da Ministarstvo finansija poduzme aktivnosti u cilju rješavanja pozajmica datih kantonalnim budžetima u 2001. i 2002. godini, kao i iskazanih sumnjivih i spornih potraživanja.

5.8 Kratkoročne obaveze i razgraničenja

Kratkoročne obaveze i razgraničenja na dan 31.12.2011. godine iskazane su u Konsolidovanim finansijskim izvještajima Budžeta FBiH u iznosu od 677.205.177 KM i u odnosu na prethodnu godinu veće su za 66.560.732 KM. Struktura navedenih obaveza je slijedeća: kratkoročne tekuće obaveze prema pravnim i fizičkim licima 152.808.128 KM, obaveze prema zaposlenima 94.193.894 KM, obaveze po trezorskim zapisima 90.000.000 KM, obaveze po unutrašnjem dugu 4.577.567 KM i kratkoročna razgraničenja 335.625.588 KM. U okviru kratkoročnih obaveza i razgraničenja Prijašnjeg FMO-a i Vojske FBiH

(71.735.980 KM) iskazane su obaveze koje se odnose na obaveze prema radnicima 67.688.468 KM i obaveze prema fizičkim licima 27.045 KM. U skladu sa Zakonom o unutrašnjem dugu, sudskim presudama i izvršnim sudskim rješenjima, u prethodnom periodu i u toku 2011. godine vršena je isplata obaveza za plaće i naknade pripadnika Prijašnjeg FMO-a i Vojske FBiH i obaveza prema dobavljačima. **Ističemo da za izvršena plaćanja svih navedenih obaveza tokom 2009., 2010. i 2011. godine nije vršeno u Glavnoj knjizi knjigovodstveno zatvaranje obaveza, tako da nismo u mogućnosti potvrditi iskazano stanje obaveza na dan 31.12.2011. godine Prijašnjeg FMO-a i VF.**

5.9 Dugoročne obaveze

Dugoročne obaveze Federacije BiH su na dan 31.12.2011. godine, prema knjigovodstvenim evidencijama Budžeta FBiH, iskazane u iznosu od 4.964.914.628 KM od čega se na vanjski dug odnosi 4.133.882.298 KM, na unutrašnji dug 830.881.032 KM i 151.298 KM na obaveze Prijašnjeg FMO-a.

Iskazani vanjski dug u iznosu od 4.133.882.298 KM veći je u odnosu na prošlu godinu za 239.493.767 KM. Povećanje se odnosi na sredstva po kreditima EBRD-a u iznosu od 36,06 mil KM, EIB-a u 135,92 mil KM i Vlade Španije 51,06 mil KM. Od naprijed navedenog iznosa vanjskog duga na dug FBiH se odnosi 2.884.399.766 KM, dok se iznos od 1.249.482.532 KM odnosi na obaveze po vanjskom dugu koje su prenesene na krajnje korisnike.

Ukupno zaduženje FBiH po Stand By aranžmanu III (I, II, III tranša) iznosi 514.687.866 KM, od čega je 126.000.000 KM Odlukom Vlade FBiH o kreditnom zaduženju kantona u FBiH od 19.08.2009. godine (i na osnovu pojedinačno zaključenih ugovora između Ministarstva finansija - kao zajmodavca i kantona - kao zajmoprimaca), **istima doznačeno kao pozajmica u 2009. godini.** Skrećemo pažnju da je, kao garancija naplate kredita, u zaključenim ugovorima sa kantonima (koje su potpisali ministri finansija kantona) navedeno da isti daju neopozivo ugovorno ovlaštenje zajmodavcu da direktno sa računa Javnih prihoda FBiH, i to iz dijela prihoda koji pripadaju zajmoprimcima, izvrši naplatu bilo kojeg dospelog, a neizmirenog potraživanja. **Ukazali smo na neadekvatnost ugovorene garancije za povrat navedenih sredstava, obzirom da u odlukama skupština kantona o prihvatanju kreditnog zaduženja kod FBiH nije navedena ovakva garancija naplate kredita, a nije prezentirana ni dokumentacija da su skupštine kantona dale saglasnost na navedenu odredbu ugovora, te dali preporuku da se poduzmu aktivnosti u cilju osiguranja adekvatne garancije za povrat, po kojoj se nije postupilo u 2011. godini.**

Prema pomoćnoj evidenciji, **servisni troškovi (kamata prve, druge i treće tranše i taksa 50.517 KM) po navedenom kreditu u toku 2011. godine iznosili su 10.308.591 KM, a ukupni servisni troškovi nastali u periodu 2009 – 2011. godini iznose 21.224.265 KM.** Kantonima je u 2011. godini obračunat i fakturisan pripadajući dio troškova kamata i ostalih troškova, međutim određeni kantoni nisu izmirili svoje obaveze prema Budžetu FBiH, tako da je na dan 31.12.2011. godine, Tuzlanski kanton imao neizmirenih obaveza u iznosu od 179.486 KM, Bosansko-podrinjski kanton 142.765 KM, Zapadnohercegovački kanton 43.450 KM i Hercegovačko-neretvanski kanton 8.041 KM. Nije prezentirana dokumentacija koja bi potvrdila da su poduzimane aktivnosti u skladu sa članom 2.2.2 ugovora zaključenih sa kantonima, prema kojem je Ministarstvo finansija (kao zajmodavac) ovlašteno da direktno sa računa Javnih prihoda FBiH, iz djela koji pripada zajmoprimcu, izvrši naplatu bilo kojeg dospelog, a neizmirenog potraživanja iz ugovora. Kantonima nisu upućivane opomene za neizmirene obaveze.

Zbog značajnosti iznosa obaveza po osnovu zaduženja FBiH po Stand By aranžmanu III od Međunarodnog monetarnog fonda (MMF-a) čija isplata glavnice počinje od 2012. godine, dajemo strukturu plaćenih servisnih troškova, kao i obaveza za naredni period po važećem kursu SDR-ova na dan 31.12.2011. godine iskaznog u KM:

R.br.	Iznos anuiteta	2009 -2011	2012. god.	2013. godi.	2014. god	2015. god	2016. god.	Ukupno
1.	Glavnica	-	33.686.895	202.119.525	215.842.926	47.410.297	-	499.059.643
2.	Kamata	21.173.750	7.671.062	6.720.330	3.431.734	570.095	33.688	39.600.659
3.	Serv. troškovi	50.517						50.517
	Ukupno	21.224.267	41.357.957	208.839.855	219.274.660	47.980.392	33.688	538.710.819

Potrebno je poduzeti aktivnosti u cilju osiguranja adekvatne garancije od strane skupština kantona za povrat pozajmica datih kantonima na osnovu Odluke Vlade o kreditnom zaduženju kantona u FBiH po III Stand-by aranžmanu MMF-a sa Vladom FBiH, i blagovremeno poduzimati propisane aktivnosti zakonskim propisima na naplati istih;

Dugoročni unutrašnji dug FBiH iskazan je u iznosu od 830.881.032 KM. Iako je postojala obaveza po navedenom osnovu Ministarstvo je tek u 2011. godini prvi put u Glavnu knjigu trezora FBiH izvršilo uknjižavanje verifikovanog duga po osnovu stare devizne štednje i ratnih potraživanja, kao i neizmirenih obaveza po osnovu emitovanih obaveznica po navedenom osnovu 2009, 2010 i 2011. godine. Međutim, uvidom u prezentiranu dokumentaciju, odnosno podatke koji su služili kao osnova za sačinjavanje naloga za uknjižavanja, konstatovali smo da ukupan unutrašnji dug iznosi 796.375.141 KM, od čega se na dug po osnovu stare devizne štednje odnosi 552.951.170 KM, a po osnovu ratnih potraživanja 243.423.971 KM. Konstatovana razlika između iskazanog i stvarnog duga u iznosu od 34.505.891 KM je nastala zbog nefunkcionisanja sistema internih kontrola prilikom sačinjavanja naloga za knjiženje od strane Sektora za upravljanje dugom, kao i evidentiranja sačinjenih naloga u Glavnoj knjizi trezora od strane Sektora za trezor Ministarstva finansija. **Više iskazane obaveze po osnovu unutrašnjeg duga imaju uticaja na istinit i tačan prikaz stanja istih u finansijskim izvještajima Budžeta FBiH.**

Struktura obaveza po emitovanim obaveznicama za staru deviznu štednju i ratna potraživanja (od čega je dio obaveza izmiren u 2010. i 2011. godini), u skladu sa otplatnim planovima:

Godina	Stara devizna štednja ⁴		Ratna potraživanja		Glavnica i kamata		Ukupno
	glavnica	kamata	glavnica	kamata	glavnica	kamata	
2010	108.083.732	8.247.064	0	4.766.641	108.083.732	13.013.705	121.097.437
2011	74.657.408	9.851.464	0	4.766.641	74.657.408	14.618.105	89.75.513
2012	95.781.918	10.512.744	0	4.837.014	95.781.918	15.349.758	111.131.676
2013	87.745.027	8.045.354	0	4.851.646	87.745.027	12.897.000	100.642.027
2014	96.838.442	5.846.994	0	4.851.646	96.838.442	10.698.640	107.537.082
2015	62.942.036	3.180.558	0	4.851.646	62.942.036	8.032.204	70.974.240
2016	89.649.900	1.120.627	0	4.851.646	89.649.900	5.972.273	95.622.173
2017	0	0	0	4.851.646	0	4.851.646	4.851.646
2018	0	0	0	4.851.646	0	4.851.646	4.851.646
2019	0	0	45.747.789	4.851.646	45.747.789	4.851.646	50.599.435
2020	0	0	39.807.147	3.707.951	39.807.147	3.707.951	43.515.098
2021	0	0	35.585.366	2.712.773	35.585.366	2.712.773	38.298.139
2022	0	0	35.585.490	1.823.139	35.585.490	1.823.139	37.408.629
2023	0	0	35.738.208	933.402	35.738.208	933.402	36.671.610
2024	0	0	599.865	40.047	599.865	40.047	639.912
2025	0	0	1.002.003	25.050	1.002.003	25.050	1.027.053
Ukupno:	615.698.463	46.804.805	194.065.868	57.574.180	809.764.331	104.378.985	914.143.316

Potrebno je izvršiti uvid u cjelokupnu dokumentaciju vezano za evidentiranje obaveza po osnovu emitovanih obaveznica i verifikovanih obaveza za koje nisu emitovane obaveznice po osnovu stare devizne štednje i ratnih potraživanja, te u skladu sa konstatovanim izvršiti ispravke knjiženja u cilju iskazivanja stvarnog stanja navedenih obaveza;

5.10 Realizacija obaveza Vlade FBiH i nadležnih organa vezanih za Prijašnje FMO - a i Vojsku FBiH

Zakonom o odbrani BiH i Zakonom o prestanku Zakona o odbrani FBiH koji su doneseni u decembru 2005. i januaru 2006. godine, izvršen je prenos nadležnosti iz oblasti odbrane s entitetskog na državni nivo. U skladu sa Zakonom o prestanku Zakona o odbrani FBiH, Vlada FBiH je nadležna da sa Vijećem ministara BiH potpiše sporazum, odluke, rješenja i ostale relevantne instrumente potrebne za okončanje raspolaganja svim pravima i obavezama nad pokretnom i nepokretnom imovinom, međutim, i

⁴ U 2012. godini izvršena je i IV emisija obaveznica po osnovu stare devizne štednje u ukupnom iznosu od 80.796.628 KM po izvršenoj verifikaciji u 2010. godini, na iznos glavnice od 75.219.921 KM sa pripadajućim dijelom kamate od 5.576.707 KM. Po izvršenoj verifikaciji stare devizne štednje u 2011. godini bit će emitovane nove obaveznice u narednom periodu što znači da se ukupan iznos duga stalno povećava.

dalje je ostala odgovorna za dugove, zaduženja i ostale obaveze nastale do 01.01.2006. godine Prijašnjeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske Federacije (u daljem tekstu: FMO i VF). **Zaključkom Vlade FBiH (V broj 396/06) od 27.07.2006. godine utvrđeni su poslovi Prijašnjeg FMO-a koje preuzima Federacija i za izvršavanje istih zadužila postojeće federalne organe i federalne upravne organizacije.** U skladu sa navedenim Zaključkom poslove vezano za pokretnu i nepokretnu imovinu Prijašnjeg FMO-a preuzela je **Služba za zajedničke poslove organa i tijela FBiH** (u daljem tekstu: Služba), poslove sektora VOM i poslove uprava i terenskih odjela preuzelo je **Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata** (u daljem tekstu: Ministarstvo za pitanje boraca), dok je poslove vezane za preostalu finansijsku problematiku preuzelo **Federalno ministarstvo finansija**.

Vežano za raspolaganje nad pokretnom imovinom koja će i dalje služiti za potrebe odbrane, predsjedavajući Vijeća ministara BiH i premijeri oba entiteta su 27.03.2008. godine u Dobroju potpisali **Sporazumom o konačnom raspolaganju svim pravima i obavezama na pokretnoj imovini koja će i dalje služiti za potrebe odbrane.** Istim je regulisano pitanje pokretne vojne imovine i dijela ostala pokretne imovine. Arhiva, spisi i drugi dokumenti su izuzeti iz ovog Sporazuma, a njihov status se trebao regulisati posebnim sporazumom, koji nije donesen. U skladu sa navedenim Sporazumom, Ministarstvo odbrane BiH je tek 22.03.2010. godine Vladi FBiH dostavilo **Pregled ostale pokretne imovine koja ne ostaje u njegovom vlasništvu**, odnosno koja se vraća u posjed Federacije BiH i **Prijedlog plana vraćanja ostale pokretne imovine** na potvrđivanje, a isto se odnosi na preuzimanje 10.890 pokretnih stvari. Nije prezentirana dokumentacija da je Vlada FBiH donijela konačan stav po Prijedlogu plana vraćanja ostale pokretne imovine koji je dostavljen od strane Ministarstva odbrane BiH, koja treba da se vrati u posjed Federaciji BiH. U 2011. godini Vlada FBiH je donijela Zaključak V broj 588/2011 (14.06.2011. godine) kojim je prihvatila Informaciju Službe za zajedničke poslove u vezi preuzimanja pokretnih stvari Prijašnjeg FMO-a, kao i prijedlog da se formira Komisija za rješavanje naprijed navedenog. Komisija je formirana tek 17.11.2011. godine, a njen zadatak u skladu sa rješenjem o imenovanju je da izvrši obilazak svih 28 lokacija u 17 mjesta na kojima je smještena pokretna imovina Prijašnjeg FMO-a, izvrši njen pregled i Vladi FBiH dostavi informaciju sa prijedlogom za raspodjelu iste i načinom rješavanja viškova neraspoređene pokretne imovine. Revizorskom timu je naknadno dostavljena dokumentacija na osnovu koje konstatujemo da je Izvještaj o radu navedene Komisije razmatran na sjednici Vlade FBiH 23.04.2012. godine, a u istom je navedeno da je komisija izvršila pregled predmetne imovine na dijelu lokacija, te da će konačna Informacija za Vladu, sa prijedlogom načina rješavanja raspodjele pokretne imovine i viškova neraspoređene imovine biti sačinjena nakon što se izvrši pregled na preostalim lokacijama (kasarnama u Tuzli i Orašju). Tom prilikom Vlada FBiH je donijela novi Zaključak, V broj 598/2012 kojim je Služba za zajedničke poslove organa i tijela FBiH zadužena da Pregled ostale pokretne imovine uputi vladama kantona uz poziv za eventualno iskazivanje interesa za istom.

Vežano za postupanje sa nekretninama Prijašnjeg FMO-a (poslovni prostori i neperspektivne lokacije - kasarne) za koje je nadležna Služba za zajedničke poslove, konstatovano je kao i prethodne godine da Služba nije ušla u posjed svih poslovnih prostora i neperspektivnih lokacija, a poslovni prostori nad kojima je ostvarila pravo raspolaganja i upravljanja, nisu preuzeti na adekvatan način (ne postoje zapisnici o primopredaji istih). O navedenom prezentirana je samo Informacija o stanju poslovnih prostora Prijašnjeg FMO-a, koji je Služba dostavila Vladi 31.10. i 30.11.2011. godine, a u kojem su navedene informacije za 229 poslovnih prostora. Konstatujemo da Služba, iako je poduzimala niz aktivnosti samostalno, te putem Federalnog pravobranilaštva i Federalne uprave za inspekcijske poslove, još uvijek ne raspolaže sa cjelovitom informacijom o stanju poslovnih prostora Prijašnjeg FMO-a i ima probleme vezano za ulazak u posjed i naplatu zakupnina za poslovne prostore što smo konstatovali i u obavljenim revizijama u prethodnom periodu. Navedenu Informaciju Vlada FBiH je razmatrala na sjednicama od 09.11 i 13.12.2011. godine nakon čega je zadužila Službu da nastavi aktivnosti na rješavanju spornih poslovnih prostora, bez donošenja odgovarajućeg akta. Napominjemo da je Vlada FBiH u prethodnom periodu donijela Zaključke V broj 728/07 i V broj 917/08, a Zaključkom 917/08 je naloženo Službi za zajedničke poslove, Federalnom pravobranilaštvu i Federalnoj upravi za inspekcijske poslove postupanje u vezi sa raspolaganjem poslovnim prostorima Prijašnjeg FMO-a, međutim, nije prezentiran izvještaj o njegovoj realizaciji. **Posebno ističemo da Služba i Federalno pravobranilaštvo koje je zaduženo da prioritetno utuži korisnike poslovnih prostora Prijašnjeg FMO-a, koji nisu izmirili dug po osnovu zakupa ili prostor bespravno koriste, nisu podnijeli Vladi FBiH detaljan izvještaj o**

ukupnom broju podnesenih tužbi, iznosu utuženog duga, kao i prijedlog daljih mjera i aktivnosti vezano za naplatu potraživanja i rješavanje statusa poslovnih prostora (ulazak u posjed i izdavanje).

Federalno ministarstvo za pitanja boraca je Zaključkom V broj 396/06 zaduženo da preuzme poslove Sektora VOM-a i poslove uprava i terenskih odjela. U skladu sa Zakonom o odbrani BiH, Vlada FBiH je donijela Uredbu o privremenom preuzimanju funkcija Prijašnjeg Federalnog ministarstva odbrane iz oblasti vođenja evidencija i upravnog postupka o pripadnosti oružanim snagama i okolnostima stradanja (Službene novine FBiH br.10/07), kojom do donošenja dopuna Zakona o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave, navedene poslove privremeno preuzima Federalno ministarstvo za pitanja boraca. U decembru 2011. godine Vlada FBiH je donijela Uredbu o izmjenama i dopunama naprijed navedene Uredbe, međutim, na istoj sjednici (01.12.2011. godine) zadužila je Federalno ministarstvo pravde da najkasnije u roku od 2 mjeseca, pripremi i Vladi dostavi Nacrt zakona koji će regulirati ovu oblast. **Zbog naprijed navedenog, ne može se potvrditi da su od strane Vlade FBiH poduzete adekvatne mjere u dijelu zakonskog regulisanja obavljanja poslova koji su privremeno dati u nadležnost Federalnom ministarstvu za pitanja boraca.**

Vezano za utvrđivanje ukupnog iznosa duga, zaduženja i ostalih obaveza Prijašnjeg FMO-a i Vojske FBiH, od kojih je dio iskazan u Budžetu FBiH, a za koje je i dalje odgovorna Vlada FBiH, iz prezentirane dokumentacije se nije moglo potvrditi ni da je do kraja 2011. godine utvrđen ukupan iznos istih. Vlada FBiH je u periodu od 2006. do 2010. godine imenovala čak 4 komisije za rješavanje problematike vezane za Prijašnje FMO, međutim, nijedna komisija nije u cjelosti izvršila poslove radi kojih je formirana a istim su isplaćivane naknade za rad, što smo detaljnije elaborirali u revizorskim izvještajima prethodnih godina. Posljednja Komisija za utvrđivanje osnovanosti obaveza i potraživanja od strane Vlade FBiH (imenovana 17.03.2010. godine) imala je zadatak da do 17.09.2010. godine utvrdi osnovanost obaveza u iznosu od oko 8.980.000 KM, utvrdi stvarni iznos potraživanja u odnosu na potraživanja iskazana u Glavnoj knjizi trezora u iznosu od 13.719.712 KM, te da pokrene aktivnosti naplate potraživanja uključujući i utuživanja. **Međutim, kao što je konstatovano u prethodnoj reviziji, ni u 2011. godini nije prezentirana dokumentacija kojom bi se potvrdilo da je navedena Komisija obavila sve poslove za koje je imenovana. Iz prezentirane dokumentacije utvrdili smo da je Vlada FBiH 07.03.2012. godine donijela Zaključak V broj 234/2012 kojim zadužuje Komisiju za utvrđivanje obaveza i potraživanja Prijašnjeg FMO-a da do 31.03.2012. godine Vladi FBiH, uz odgovarajuću popratnu dokumentaciju, dostavi Izvještaj o osnovanosti i visini potraživanja, po osnovu podnesene tužbe JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, protiv tužene FBiH (radi isplate duga za električnu energiju Prijašnjeg FMO-a u iznosu od 5.263.340 KM).**

Ministarstvo finansija je, u skladu sa utvrđenim nadležnostima iz Zaključka V broj 396/06, u januaru 2009. godine formiralo Komisiju sa zadatkom da, između ostalog, izvrši usaglašavanje i pripremu naloga za knjigovodstveno zatvaranje svih realizovanih obaveza Prijašnjeg FMO-a po osnovu neisplaćenih neto plaća i naknada i obaveza prema dobavljačima. U obavljenoj reviziji prethodne godine utvrdili smo da je navedena komisija sačinila naloge za knjiženje i izvršila usaglašavanje obaveza za isplaćene plaće iz 2001. godine i regresa iz 2002. godine uposlenika Prijašnjeg FMO i Vojske FBiH, kao i izmirenih obaveza Obavještajno-sigurnosne agencije, međutim ista nije sačinila naloge za knjiženje i izvršila usaglašavanje izmirenih obaveza prema dobavljačima Prijašnjeg FMO-a i Vojske FBiH, što znači da zadatak u cjelosti nije izvršen ni od strane ove Komisije. Komisija nije imala nikakvih aktivnosti u 2011. godini. **Na osnovu svega navedenog ne može se potvrditi da je do kraja 2011. godine izvršena verifikacija obaveza iskazana u knjigovodstvenim evidencijama Prijašnjeg FMO-a i VF (obaveze prema dobavljačima, obaveze po osnovu plaća i naknada uposlenika, ostale obaveze), kao i da je izvršeno knjigovodstveno umanjenje izmirenih preostalih obaveza navedenih institucija koje se, od momenta njihovog prelaska na državni nivo, plaćaju sa pozicija odobrenih u budžetu Ministarstva finansija.**

Iako je Vlada FBiH poduzimala određene aktivnosti, ne može se potvrditi da se je pristupilo sistemski i sveobuhvatno u rješavanju poslova Prijašnjeg Federalnog ministarstva odbrane vezano za zakonski utvrđene obaveze, što može imati uticaja na zaštitu i namjensko korištenje nepokretne i pokretne imovine koja je ostala u nadležnosti Federacije BiH, povećanje budžetskih izdvajanja za zatezne kamate i sudske troškove po osnovu podnesenih tužbi za neizmirene obaveze, nedovoljnu naplatu prihoda po osnovu korištenja poslovnih prostora, kao i istinit i tačan prikaz stanja imovine i obaveza u Budžetu FBiH. Posebno ističemo da, kao što je konstatovano i prethodnim revizijskim

izvještajima, nije prezentirana dokumentacija koja bi mogla potvrditi da je postupljeno po preporukama datim u Izvještaju o reviziji finansijskih izvještaja FMO i VF za 2005. godinu.

Preporučuje se da Vlada FBiH, u cilju zaštite imovine Federacije BiH, usmjeri svoje aktivnosti na sistemsko rješavanje poslova vezano za okončanje raspolaganja svim pravima i obavezama nad pokretnom i nepokretnom imovinom Prijašnjeg Federalnog ministarstva odbrane, kao i utvrđivanje tačnog iznos dugova, zaduženja i ostalih obaveza prijašnjeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske Federacije BiH, za koje je ista odgovorna, u skladu sa zakonskim propisima;

Preporučuje se da Vlada FBiH poduzme aktivnosti po preporukama datim u Izvještaju o reviziji finansijskih izvještaja FMO i VF za 2005. godinu;

Potrebno je da Vlada FBiH odredi pravnog sljednika koji bi izvršio preuzimanje cjelokupne dokumentacije vezano za obaveze Prijašnjeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske FBiH, i na osnovu iste planirao i vršio isplatu stvorenih obaveza;

5.11 Popis imovine, potraživanja i obaveza na dan 31.12.2011. godine

Provedenim revizijama finansijskih izvještaja za 2011. godinu dijela budžetskih korisnika, konstatovano je, kao i prethodne godine, da se u skladu sa zakonskim propisima nije izvršilo usaglašavanje stanja iskazanih u knjigovodstvenim evidencijama (Glavna knjiga trezora) sa stvarnim stanjima utvrđenim popisima (inventurama) na dan 31.12.2011. godine, značajnog dijela imovine, potraživanja i obaveza FBiH. **Neprikladnosti su konstatovane kod: Parlamenta FBiH, Ureda Predsjednika FBiH, Vlade FBiH, Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova, Federalne uprave policije, Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije, Federalnog ministarstva zdravstva, Federalnog ministarstvo za pitanje boraca i invalida odbrambeno oslobodilačkog rata, Federalnog ministarstva raseljenih lica i izbjeglica i Federalnog ministarstva okoliša i turizma.** Navedeno se posebno odnosi na institucije koje su, u prethodnom periodu, prešle sa federalnog na državni nivo, a njihova imovina, potraživanja i obaveze su ostale iskazane u Glavnoj knjizi trezora FBiH (Federalno ministarstvo odbrane, Vojska Federacije, Carinska uprava, Obavještajno-sigurnosna agencija FBiH). Skrećemo pažnju da je i ove, kao i prethodnih godina, u najvećem dijelu kod istih budžetskih korisnika konstatovan navedeni propust, zbog čega se ne može potvrditi da isti poduzimaju adekvatne mjere na zaštitu javnih sredstava.

U Glavnoj knjizi trezora na poziciji Prijašnjeg FMO iskazano je stanje stalnih sredstava u iznosu od 15.170.802 KM, kratkoročnih potraživanja i plasmana 16.080.118 KM, dugoročnih i kratkoročnih obaveza 71.888.313 KM. Naglašavamo da je i u prethodnim Izvještajima o reviziji finansijskih izvještaja Budžeta FBiH ukazivano na navedeno i Vladi FBiH su davane preporuke u cilju dosljedne provedbe obaveza utvrđenih **Zakonom o prestanku važenja Zakona o odbrani FBiH i Zakonom o odbrani BiH (koji su doneseni u decembru 2005. i januara 2006. godine), s posebnim osvrtom na popis imovine, potraživanja i obaveza i usklađivanje knjigovodstvenog stanja istih sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom, međutim, ne može se potvrditi da su do kraja godine realizovane obaveze utvrđene naprijed navedenim zakonima.**

Uvidom u dokumentaciju konstatovano je da ni tokom 2011. godine nisu provedeni zakonski propisi (Zakon o sistemu indirektnog oporezivanja u BiH i Zakon o obavještajno-sigurnosnoj agenciji BiH), a vezano za rješavanje pitanja imovine, obaveza i potraživanja institucija čije nadležnosti su u 2004. godini prenesene sa federalnog na državni nivo (**Carinska uprava i Obavještajno-sigurnosna agencija**), radi prikazivanja tačnog i istinitog stanja istih u Glavnoj knjizi Trezora. Prilikom prenosa nadležnosti, kod istih nije izvršeno usaglašavanje stvarnog stanja utvrđenog popisom sa knjigovodstvenim stanjem imovine i obaveza. Zbog navedenog ne može se potvrditi stanje stalnih sredstava u iznosu od 14.673.413 KM, kratkoročnih potraživanja 168.241 KM, kratkoročnih obaveza i razgraničenja 98.898 KM Carinske uprave FBiH i stanje stalnih sredstava u iznosu od 810.028 KM, kratkoročnih potraživanja i plasmana u iznosu od 15.415 KM i kratkoročnih obaveza u iznosu od 6.847.707 KM Obavještajno-sigurnosne agencije FBiH, iskazanih u Glavnoj knjizi Trezora FBiH.

Uvidom u Izvještaj o izvršenom popisu stalnih sredstava, obaveza i potraživanja u Trezoru i na osnovu obavljene revizije, konstatovano je da se ne može potvrditi iskazano stanje stalnih sredstava u obliku prava, potraživanja i obaveza jer nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem na način propisan članovima 25. i 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, te

članovima 20. i 22. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i članom 69. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Utvrdili smo da istim nisu obuhvaćene, od strane revizije, konstatovane razlike koje se odnose na: izvršenu dokapitalizaciju Razvojne banke FBiH iz sredstava Budžeta FBiH u iznosu od 15.000.000 KM, uknjižavanje verifikovanog duga po osnovu stare devizne štednje i ratnih potraživanja, kao i neizmirenih obaveza po osnovu emitovanih obaveznica po navedenom osnovu 2009, 2010 i 2011. godine u iznosu od 34.505.891 KM, neknjižena potraživanja od krajnjih korisnika za koje su izmirivane obaveze iz Budžeta FBiH 2.702.905 USD i 93.049 EUR-a, neknjižene obaveze po osnovu povrata poreza na dobit po osnovu pravomoćnih i izvršnih rješenje Porezne uprave FBiH u iznosu od 25.687.096 KM, po osnovu pravomoćnih i izvršnih presuda, kao i sudskih izvršnih rješenja 12.408.037 KM, po osnovu nerealizovanih odluka Ustavnog suda BiH 269.952 KM, za neplaćene dospjele kamate na obaveznice za ratna potraživanja 489.679 KM i po osnovu pravosnažnih sudskih presuda po osnovu ratnih potraživanja 997.006 KM. **Pored navedenog, nije izvršen ni popis primljenih i izdatih mjenica i garancija na dan 31.12.2011. godine.**

Naprijed navedeno ima značajan uticaj, kao i prethodnih godina, na istinit i tačan prikaz stanja imovine i obaveza na dan 31.12.2011. godine i rezultate poslovanja Budžeta FBiH, kao i informisanje nadležnih organa i institucija i poreznih obaveznika o trošenju javnih sredstava.

Potrebno je da se dosljedno provedu odredbe Zakona o sistemu indirektnog oporezivanja u BiH i Zakona o Obavještajno-sigurnosnoj agenciji BiH u dijelu da se utvrdi stanje duga i ostalih obaveza koje u skladu sa navedenim zakonima ostaju u nadležnosti FBiH, kao i da se do rješavanja statusa imovine odredi pravni sljednik institucija koje su u skladu sa navedenim zakonima prešle na državni nivo;

Potrebno je da Ministarstvo finansija izvrši usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem stalnih sredstava, potraživanja i obaveza na način propisan članovima 25. i 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, članovima 20 i 22. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH;

Potrebno je da Ministarstvo finansija poduzme aktivnosti kako bi se u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH izvršilo knjigovodstveno evidentiranje svih ulaganja u stalna sredstva u obliku prava, potraživanja i obaveza u Glavnoj knjizi trezora, u cilju istinitog i tačnog prikazivanja bilansnih pozicija u finansijskim izvještajima Budžeta FBiH i realnog planiranja njihovog izmirenja;

6. KOMENTAR

U ostavljenom roku Vlada FBiH se nije očitovala na dostavljeni Nacrt revizorskog izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH za 2011. godinu.

Federalno ministarstvo finansija se očitovalo dopisom broj 02-49-4434/2012 od 27.07.2012. godine na dostavljeni Nacrt revizorskog izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH za 2011. godinu. U očitovanju su navedena obrazloženja za dio datih nalaza i preporuka koje se odnose na nadležnost Ministarstva finansija, a ista nisu uticala na nalaze i preporuke navedene u Izvještaju. Navedene su i aktivnosti koje su poduzimane u cilju otklanjanja nepravilnosti za koje su date preporuke, kao i da dio istih Ministarstvo nije bilo u mogućnosti samostalno otkloniti zbog nepoduzimanja aktivnosti od strane drugih organa i institucija. Također, navedeno je da će se u narednom periodu poduzeti aktivnosti u cilju otklanjanja konstatovanih propusta. Za dio datih komentara na preporuke dato je obrazloženje u Komentaru na dostavljeno Očitovanje na Nacrt revizorskog izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH za 2011. godinu, koji je dostavljen menadžmentu Ministarstva finansija.

Rukovodilac Sektora za finansijsku reviziju:

Munib Ovčina, dipl. oec.

Voda tima:

Nasiha Biberović, dipl. oec.

Članovi tima:

Belma Mušinović, dipl. oec.

Marija Marković, dipl. oec.

